

CENTRALNY ZWIĄZEK SPÓŁDZIELCZOŚCI PRACY

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZOŚCI PRACY

W a r s z a w a

kwiecień 1957 r.

22765 KPiP

1122765

CENTRALNY ZWIĄZEK SPÓŁDZIELCZOŚCI PRACY

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZOŚCI PRACY

W a r s z a w a

kwiecień 1953 t.

22765

Spis treści

W s t ę p

R o z d z i a ł I.

Zagadnienie organizacyjno-samorządowe

A. Zmiany organizacyjno-strukturalne

- I. Charakterystyka zmian i metod nadzorowania zrzeszonych spółdzielni,
- II. Zmiany strukturalne związków,
- III. Zmiany etatowe,
- IV. Zakłady własne związków,
- V. Stan spółdzielni,
- VI. Działalność samorządowa,
- VII. Działalność kulturalno-oświatowa,
- VIII. Sport i wychowanie fizyczne,

B. Zagadnienia socjalno-bytowe

- I. Opieka nad dzieckiem,
- II. Opieka nad pracownikiem,
- III. Gospodarka funduszem socjalnym,
- IV. Budownictwo mieszkaniowe,

C. Szkolenie zawodowe

- I. Szkolenie wewnątrzzakładowe,
- II. Szkolenie kursowe,
- III. Szkoły zawodowe
- IV. Szkolenie korespondencyjne,
- V. Finansowe wykonanie zadań szkolenia,

D. Działalność rewizyjna

- I. Organizacja i struktura aparatu rewizyjnego,
- II. Realizacja planu rewizji,
- III. Ocena skuteczności rewizji

E. Inspekcja ochrony pracy

F. Eksperymenty gospodarcze

G. Współpraca z zagranicą

H. Wykonanie uchwał i innych aktów normatywnych o zasadniczym znaczeniu związanych z działalnością spółdzielczości pracy za rok 1957.

- I. Akty normatywne państwowe,
- II. Uchwały Naczelnych władz spółdzielczych,
- III. Wykonanie uchwał II Zjazdu,
- IV. Wykonanie uchwał Rady CZSP,
- V. Uchwały Zarządu CZSP,

R o z d z i a ł II.

Działalność gospodarcza

- A. Przemysł
 - I. Produkcja
 - II. Usługi przemysłowe
 - III. Technika
 - IV. Zaopatrzenie,
 - V. Zatrudnienie i płace
 - VI. Realizacja produkcji przemysłowej
 - VII. Ceny
- B. Rybołówstwo śródlądowe
- C. Usługi nieprzemysłowe
- D. Obrót towarowy
 - I. Hurt
 - II. Detal
 - III. Żywnienie zbiorowe
 - IV. Skup surowców wtórnych
 - V. Handel zagraniczny
 - VI. Działalność ferm hodowlanych
- E. Spółdzielnie budowlane
 - I. Produkcja budowlano-montażowa
 - II. Produkcja pomocnicza materiałów budowlanych
 - III. Zatrudnienie i płace
 - IV. Akumulacja i rentowność
 - V. Spółdzielnie dokumentacyjne
- F. Bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa
 - I. Bezpieczeństwo i higiena pracy
 - II. Ochrona przeciwpożarowa
- G. Transport własny i przewozy
- H. Inwestycje
- I. Produktywizacja inwalidów

- J. Rybołówstwo morskie
- K. Przemysł ludowy i artystyczny
- L. Spółdzielczość transportowa
- Ł. Rzem. sp. zaopatrzenia i zbytu
- M. Aktywizacja gospodarcza
- N. Regulacja płac

R o z d z i a ł III

Gospodarka finansowa

- A. Rozliczenia z budżetem państwa
- B. Gospodarka funduszami celowymi
 - I. Fundusz samorządowy
 - II. Spółdzielczy fundusz kredytowy
- C. Sytuacja finansowa
 - I. Stan rachunkowości
 - II. Stan finansowy spółdzielni pracy.

SKOROWIDZ TABLIC

- Tab.1. Stan czynnych spółdzielni na dzień 31.12.1957 r.
- Tab.2. Wykonanie planu wartościowego we wszystkich działalnościach
- Tab. 3. Przeciętne zatrudnienie ogółem we wszystkich działalnościach
- Tab.4. Wykonanie planu produkcji towarowej wg wartości w ocenach zbytu przyjętych do planu za 1957 r.
/ w jednostkach organizacyjnych/
- Tab.5. Wykonanie planu produkcji towarowej w 1957 r. w poszczególnych przemysłach / w tys.zł./
- Tab.6. Tabela wyrobów z grupy środków wytwarzania/Grupa A/
- Tab.7. Tabela wyrobów z grupy przedmiotów spożycia/Grupa B/
- Tab.8. Wykonanie planu zatrudnienia i funduszu płac w działalności przemysłowej w 1957 r. wg jednostek organizacyjnych
- Tab.9. Wykonanie planu usług nieprzemysłowych / wg jednostek organizacyjnych = w tys.zł/.
- Tab.10. Wykonanie planu usług nieprzemysłowych według rodzajów usług za rok 1957 / wartość wg cen zbytu, liczba zakładów i liczba punktów przyjęć/
- Tab.11. Wykonanie planu zatrudnienia i funduszu płac spółdzielni usług nieprzemysłowych w 1957 r.
- Tab.12. Wykonanie planu produkcji 1957 r. przez budowlane spółdzielnie pracy = w tys.zł.
- Tab.13. Wykonanie planu zatrudnienia i funduszu płac 1957 r. przez budowlane spółdzielnie pracy
- Tab.14. Wykonanie planu produkcji i funduszu płac 1957 r. przez spółdzielnie dokumentacji technicznej
- Tab.15. Wykonanie planu nakładów inwestycyjnych w 1957 r.
- Tab.16. Wykonanie planu wpłat do budżetu na rok 1957
- Tab.17. Analiza planu zapasów środków normowanych na 31.12. 1957 r.
- Tab.18. Wykonanie planu sprzedaży i akumulacji za rok 1957

Tab.19. Wykonanie planu sprzedaży i akumulacji za rok 1957

Tab.20 Wykonanie planu sprzedaży usług nieprzemysłowych za rok 1957

Tab.21. Wykonanie planu sprzedaży spółdzielni budowlanych

Tab.22.Zwiększenie funduszu samorządowego

Tab.23.Fundusze własne w obrocie spółdzielni zrzeszonych w K i WZSP

Tab.24.Fundusze własne w obrocie spółdzielni transportowych, inwalidzkich, rzemieślniczych spółdzielni zaopatrzenia i zbytu

Tab.25.Ilość spółdzielni rentownych i deficytowych.

Zarząd Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy oddaje do rąk spółdzielców sprawozdanie z działalności spółdzielczości pracy za rok 1957.

Był to rok pracy spółdzielni, ich związków oraz Centralnego Związku według nowych zasad ustalonych przez II Zjazd, zasad demokratyzacji i decentralizacji.

Wyniki tej pracy - jak to wykazuje sprawozdanie - są korzystne i to zarówno w dziedzinie organizacyjno-samorządowej, jak i produkcyjnej, a także i w innych dziedzinach.

Spółdzielczość pracy osiągnęła w 1957 r. ogólny obrót ok. 30 miliardów złotych. W działalności przemysłowej całego kraju produkcja spółdzielczości pracy stanowi ok. 7%. W niektórych zaś rodzajach działalności spółdzielczość pracy ma poważny udział w ogólnej produkcji, np. w produkcji mebli 28 %. W ogólnym zaopatrzeniu rynku w artykuły powszechnego użytku spółdzielczość pracy partycypuje w 16 %.

Potencjał gospodarzy spółdzielczości pracy wysuwa ten dział gospodarki narodowej na jedno z czołowych miejsc w zaspakajaniu potrzeb ludności miast i wsi. Stało się to dzięki ofiarnej pracy ponad 400-tysięcznej rzeszy spółdzielców.

Dodatnie wyniki nie powinny jednak przesłaniać nam wielu jeszcze nieprawidłowości, jakie w naszych jednostkach spółdzielczych zachodzą. Mamy tu na myśli nadużycia, marnotrawstwo, złej jakości produkcję itp. Nieprawidłowości te powinny być ze spółdzielczości pracy jak najprędzej usunięte, aby rzetelna i uczciwa praca licznej rzeszy spółdzielców nie była pomniejszana.

Sprawozdanie powinno być dokładnie przestudiowane przez spółdzielców, powinny być wyciągnięte wnioski, któreby mogły posłużyć do ulepszenia organizacji pracy, podniesienia wydajności pracy, jakości produkcji, rozwoju usług i podniesienia na wyższy poziom tych wszystkich dziedzin działalności, w których zachodzą usterki.

R o z d z i a ł I.

ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNO-SAMORZADOWE

A. Zmiany organizacyjno-strukturalne

I. C h a r a k t e r y s t y k a z m i a n m e t o d n a d z o r o w a n i a z r z e s z o n y c h s p ó ł d z i e l n i

Przemiany jakie dokonały się po VIII Plenum KC PZPR stworzyły nowe warunki dla rozwoju spółdzielczości pracy i umożliwiły wprowadzenie w pełni zasad samorządu spółdzielczego.

Zapoczątkowana w spółdzielczości pracy w maju 1956 r. a następnie rozwinięta po VIII Plenum decentralizacja doprowadziła do znacznego rozszerzenia uprawnień wszystkich organów samorządu spółdzielni. Spółdzielnie stały się samodzielnymi jednostkami gospodarczymi, powiązаныmi z gospodarką narodową głównymi wskaźnikami planów.

Zmieniła się rola Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy oraz krajowych i wojewódzkich związków. Z jednostek zarządzających przekształciły się one w jednostki nadzorujące, koordynujące i instruujące działalność spółdzielni.

Zmiany te umożliwiły istotne oddziaływanie organów samorządu spółdzielczego na działalność spółdzielni, w szczególności w sprawach:

- planowania, gdzie walne zgromadzenia uzyskały uprawnienia do ustalania planów gospodarczych,
- ekonomiczno-finansowych,
- szkoleniowych, socjalnych i kulturalno-oświatowych,
- kadrowych, gdzie samorząd / walne zgromadzenia, rady nadzorcze / same decydują o składzie organów spółdzielni.

Ugruntowanie demokracji wewnątrzspółdzielczej wpłynęło na wzrost poczucia współodpowiedzialności członków za działalność spółdzielni, co przyczyniło się do polepszenia organizacji pracy, większej dbałości o środki produkcji i zwiększenia rentowności spółdzielni.

Szereg uchwał Zarządu CZSP w okresie od m-cia maja 1956 r. do stycznia 1957 r. w sprawie decentralizacji zarządzania i rozszerzania uprawnień organów samorządu w spółdzielczości pracy oraz kompleksowe uchwały II Zjazdu Delegatów CZSP umożliwiły spółdzielniom pełne decydowanie o gospodarce swoich zakładów. Plany gospodarcze i rozwojowe opracowują spółdzielnie w oparciu o własne możliwości, kierując się przy tym ogólnymi założeniami i wytycznymi NPG.

Dla pogłębienia dotychczasowych osiągnięć ustalono i wprowadzono w życie nowe wzorcowe statuty spółdzielni, stwarzając możliwości wyboru przez spółdzielnie takego statutu, który odpowiada ich potrzebom i warunkom. Wprowadza się również nowe zróżniczkowane formy organów samorządu w postaci wewnątrzzakładowego samorządu członkowskiego.

II. Z m i a n y s t r u k t u r a l n e z w i ą z k ó w

Usamodzielnienie spółdzielni, zdecydowało o zmianie form organizacyjnych ich związków oraz Centralnego Związku.

Z dniem 1 lipca 1956 r. dokonano pierwszych zmian w strukturze organizacyjnej CZSP. Ilość " pionów" uległa zmniejszeniu z 9 na 4. Zmniejszono również ilość działów i wydziałów.

W końcu 1956 r. Zarząd CZSP podjął dalsze uchwały w sprawie decentralizacji zarządzania oraz rozszerzania uprawnień organów samorządu spółdzielczości pracy, w związku z tym w strukturze Centralnego Związku nastąpiły dalsze zmiany, mianowicie ilość komórek organizacyjnych ograniczono do 17, przyczym uległo likwidacji 11 zarządów branżowych / niezależnie od innych zlikwidowanych komórek/.

Również poważne zmiany zaszły w wojewódzkich związkach.

W 1956 r. wszystkie wojewódzkie związki miały

strukturę organizacyjną 6-cio pionową, a przeciętna ilość komórek organizacyjnych wynosiła 28.

W 1957 r. zostały dostosowane formy organizacyjne związków do ich zmienionych zadań. I tak w 15 wojewódzkich związkach przyjęto struktury 3-pionowe, a w 4-ch 4-pionowe. Przeciętna ilość komórek organizacyjnych wynosiła 14. Zmiany te wprowadziły związki we własnym zakresie, co stało się przyczyną zbyt dużej rozpiętości w ustawieniu organizacyjnym komórek ustrojowych / ilość ich waha się od 10 do 20 w poszczególnych związkach /. Nie zawsze te różnice są usprawiedliwione potrzebami i lokalnymi warunkami.

Przy zmianach wprowadzonych w wojewódzkich związkach uległy w zasadzie likwidacji wszystkie zarządy branżowe. Wiele innych komórek organizacyjnych uległo likwidacji względnie połączeniu z innymi komórkami.

W krajowych związkach zmiany były minimalne, gdyż nie były one tak rozbudowane jak wojewódzkie związki, niemniej jednak nastąpiło znaczne zmniejszenie ilości etatów.

W 1957 r. powstały nowe związki:

1. Związek Spółdzielni Inwalidów z 17 okręgowymi lub wojewódzkimi związkami spółdzielni inwalidów.
2. Związek Rzemieslniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu zrzeszający na dzień 31.12.1957 r. 277 spółdzielni
3. Krajowy Związek Spółdzielni Farmaceutycznych i Chemicznych zrzeszający na dzień 31.12.1957 r. 27 spółdzielni.

Związek Spółdzielni Inwalidów, Związek Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu oraz Krajowy Związek Spółdzielni Transportu, zgodnie z uchwałami II Zjazdu Delegatów otrzymały szerokie uprawnienia autonomiczne.

III. Z m i a n y e t a t o w e

Zmiany w systemie nadzorowania w spółdzielczości pracy

i spowodowane tym zmiany w strukturach organizacyjnych w CZSP oraz krajowych i wojewódzkich związków spowodowały znaczne zmniejszenie aparatu administracyjnego tych związków.

Plan etatów CZSP w 1956 r. wynosił 890 etatów, plan w 1957 r. 543 etaty, włączając w to: nowopowstałą w międzyczasie Inspekcję Ochrony Pracy będącą w zasadzie aparatem terenowym. Przy wyłączeniu dla porównywalności IOP ilość etatów CZSP wynosi 499. Nastąpiło zatem w stosunku do 1956 r. zmniejszenie o 347 etatów pracowników umysłowych, co stanowi 38,9 %.

Plan etatów wojewódzkich związków w 1956 r. wynosił 4959 etatów pracowników umysłowych, a w 1957 r. - 2866. Zmniejszenie wynosi 2163 etaty, czyli 41,8 %.

W krajowych związkach z 919 etatów pracowników umysłowych w 1956 r. plan etatów na 1957 r. wynosił 557 etatów, co daje zmniejszenie o 362 etaty, tj. 39,4 %.

Stan ilościowy pracowników umysłowych w spółdzielniach pracy w 1956 r. wynosił 40.151, a w 1957 r. został zmniejszony do 38.582 osób - co przyniosło zmniejszenie zatrudnienia o 1.569 osób.

Uwzględniając nowopowstałe związki ogólny bilans etatowy aparatu administracyjnego przedstawia się jak następuje: ogólny plan etatów pracowników umysłowych dla jednostek budżetowych - związków spółdzielczości pracy ustalony przez b. Państwową Komisję Etatów w dniu 30.6.1956 r. wynosił 6.872 etaty, natomiast w 1957 r. wszystkie związki spółdzielczości pracy miały 4.586 etatów, czyli zmniejszenie ogólne wynosi 2.286 etatów, co stanowi 33,3%.

W dniu 31.12.1955 r. w spółdzielczości pracy zrzeszonych było 3.730 spółdzielni, a w dniu 31.12.1957 r. 3.786 spółdzielni: przypada więc na 1 spółdzielnię :

w 1956 r.	-	1.84 etatów
w 1957 r.	-	1.21 etatów

Niewątpliwe globalne osiągnięcia uzyskanych oszczędności etatowych są znaczne, nie mniej jednak z analizy

planów etatów poszczególnych związków wynikają duże rozbieżności, w traktowaniu przez związki tego problemu.

W związkach i spółdzielniach, które otrzymały uprawnienia ustalania we własnym zakresie swych form organizacyjnych i ilości etatów, daje się zauważyć dużą różnorodność form organizacyjnych, a to nie zawsze sprzyja oszczędnościom etatowym, szczególnie w aparacie administracyjno-biurowym.

Ilość pracowników w związkach na jedną spółdzielnię kształtuje się od 0,7 do 1,8, przy ogólnej przeciętnej 1,2. Tak duża rozpiętość w większości przypadków nie znajduje usprawidliwienia ani warunkami lokalnymi, ani też brakiem personelu, a świadczy tylko o braku jednolitych zasad przy ustalaniu planów etatów przez poszczególne związki.

IV. Z a k ł a d y w ł a s n e z w i ą z k ó w

Zgodnie z uchwałą Nr 14 II Zjazdu Delegatów CZSP w sprawie przekształcenia zakładów własnych związków i Centralnego Związku na spółdzielnie pracy, nastąpiły następujące zmiany, a mianowicie:

z lo zakładów własnych CZSP

- a/ przekształcono na spółdzielnie pracy 6 zakładów / Centralne Laboratoria: Odzieżowo-Włókiennicze, Chemiczne, Wikliniarsko-Koszykarskie, Szklane oraz SOWI i C.B. Konstrukcyjne/,
- b/ połączono z istniejącą spółdzielnią pracy -- 1 zakład / Centralne Laboratorium Skórzane /,
- c/ przekazano nowopowstałym przedsiębiorstwom spółdzielczym 2 zakłady / Centralne Biuro Wydawnictw i Centralne Biuro Studiów i Projektów ,
- d/ Baza Włocia w Nowej Soli została utrzymana jako jedyny zakład własny CZSP na okres do 1.4.1958 r., poczym zostanie przekształcona na spółdzielnię pracy.

z 46 zakładów K i WZSP, a mianowicie z 19 baz zaopatrzenia WZSP -- w 8 przypadkach zachowano dotychczasową formę organizacyjną, 4 -- przekształcono na spółdzielcze przedsiębiorstwa zaopatrzenia, 6 przekształcono na spółdzielcze przedsięb. zaop. i hurtu i 1 -- utworzono spółdzielnię pracy i użytkowników

zaopatrzenia. W dwóch krajowych związkach 2 bazy zaopatrzenia pozostawiono w dotychczasowej formie organizacyjnej.

Z 19 hurtowni w WZSP - 10 przekształcono na spółdzielcze przedsiębiorstwa hurtu, 2 pozostały w dotychczasowej formie organizacyjnej, 1 została zlikwidowana, a 6 włączone do spółdzielczych przedsiębiorstw zaopatrzenia i zbytu. Jedna hurtownia w CPLiA przekształcona została na Spółdzielcze Przedsiębiorstwo / RBS rejonowe biura sprzedaży/.

V. S t a n s p ó ł d z i e l n i

Stan spółdzielni zrzeszonych w CZSP na koniec 1957 r. wynosił 4.038 w tym: 252 spółdzielnie nieczynne, w likwidacji i w upadłości.

Ilość spółdzielni czynnych zwiększyła się zatem z 3.478 - na koniec 1956 r na 3.788 na koniec 1957 r. z czego na spółdzielnie pracy przypada - 3.490, pozostałe - to rzemieślnicze spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu w ilości 277 i 19 zrzeszeń spółdzielczych wozaków.

W 1957 r. zorganizowanych zostało 400 spółdzielni, w tym: 48 spółdzielni inwalidów. Rozpoczęło działalność gospodarczą 308 spółdzielni.

Wśród nowozorganizowanych największą liczbę stanowią spółdzielnie przemysłowe / 187 tj. 47 % / następnie usługowo-nieprzemysłowych / 67/, budowlanych i dokumentacji technicznej / 59/.

W pozostałych rodzajach działalności zorganizowano: 11 spółdzielni zaopatrzenia i zbytu, 6 spółdzielni chałupniczych oraz 9 zrzeszeń spółdzielczych chałupników, 7 hodowli zwierząt futerkowych, po 3 rybackie i transportowe.

Największa ilość nowozorganizowanych spółdzielni przemysłowych powstała : na terenie m.st. Warszawy - 41, / poza tym powstało tu 63 spółdzielnie nieprzemysłowe/, woj. krakowskiego - 19, białostockiego - 14, wrocławskiego - 13, katowickiego - 12, łódzkiego i m. Łodzi 17.

Najmniejszą ilość spółdzielni uruchomiono w woj. rzeszowskim - 2, zielonogórskim - 4, koszalińskim - 5, szczecińskim - 5.

W pozostałych województwach zorganizowano od 6 do 9 spółdzielni.

Ten stosunkowo duży rozwój sieci spółdzielni jest wynikiem czynnego włączenia się spółdzielczości pracy do aktywizacji życia gospodarczego oraz pomocy w zatrudnianiu osób zwalnianych z administracji i wojska, jak również repatriantów i inwalidów.

W poszczególnych przemysłach zorganizowano:

spółdzielni metalowo-elektrotechnicznych	-	36
" materiałów budowlanych	-	23
" chemiczno-farmaceutycznych	-	21
" szklarski	-	6
" drzewnych	-	7
" papierniczych	-	7
" włókienniczo-odzieżowych	-	15
" skórzanych	-	13
" spożywczych	-	16
" różnych	-	43

Rozwój sieci spółdzielni pod względem branżowym był na ogół prawidłowy. Zjawiskiem niezbyt pożądanym były inicjatywy zmierzające do tworzenia nadmiernej ilości spółdzielni projektowych, dokumentacji technicznej, oraz niektórych niezbyt sprecyzowanych usług branżowych. Również terytorialny układ nowych spółdzielni nasuwał pewne zastrzeżenia / za mało na terenach zachodnich i gospodarczo zaniedbanych /

Okres sprawozdawczy charakteryzuje nie tylko znaczny ruch organizowania nowych spółdzielni, lecz również zjawisko szybszego likwidowania spółdzielni istniejących, wykazujących od dłuższego okresu wadliwą organizację i nieracjonalną gospodarkę.

Likwidacja spółdzielni w 1957 r. miała przebieg następujący:

1. stan spółdzielni nieczynnych, w likwidacji i w upadłości na koniec 1956r. wynosił 230 w tym: w likwidacji 150, nieczynnych - 26, w upadłości - 44,
2. stan spółdzielni nieczynnych, w likwidacji i w upadłości na koniec 1957 r. wynosi - 252, w tym :nieczynnych -12, w likwidacji - 142, w upadłości - 98.

W okresie sprawozdawczym zaprzestano dalszej działalności gospodarczej i przeszło w stan likwidacji - 111 spółdzielni.

Jednocześnie wykreślonych zostało po zakończeniu postępowania likwidacyjnego - 89 spółdzielni.

Rozwiązanie i postawienie w stan likwidacji spółdzielni następowało na ogół w drodze dobrowolnych uchwał walnych zgromadzeń. Tylko w 10 przypadkach rozwiązanie spółdzielni nastąpiło w trybie administracyjnym poprzez uchwały Zarządu CZSP / podjęte na wniosek właściwych terytorialnie związków/, a to z powodu nie dojdęcia do skutku walnych zgromadzeń w spółdzielniach nieczynnych, które mimo braku podstaw do dalszej działalności, nie chciały dobrowolnie zdecydować o likwidacji.

Najwięcej spółdzielni nieczynnych, w likwidacji i w upadłości znajduje się w województwach: wrocławskim, gdańskim, koszalińskim, lubelskim, białostockim, szczecińskim, warszawskim, zielonogórskim, kieleckim. Najmniej w krakowskim, rzeszowskim i bydgoskim.

Przyczyną likwidacji spółdzielni była w ogromnej większości niewłaściwa działalność gospodarza i zły stan finansowy. Straty wynosiły przeciętnie kilkaset tysięcy złotych, a w niektórych spółdzielniach 1 do 3 mln zł.. Najwyższe straty występowały w spółdzielniach, których powstanie oparte było wyłącznie o kredyty Centralnego Związku, a nie o własne fundusze / np. spółdzielnie usług rozrywkowych/ oraz w spółdzielniach przemysłu spożywczego.

Znaczną ilość spółdzielni w likwidacji i upadłości stanowią powiatowe wielobranżowe spółdzielnie pracy usług

rzemieślniczych / 15%/. Czynnikiem powodującym zaprzestanie przez nie działalności gospodarczej była nie oparta na właściwych przesłankach ekonomicznych, nierentowna działalność zakładów usługowych, głównie na wsi i w małych miasteczkach.

Poważnie wzrosła liczba spółdzielni w upadłości /przeszło dwukrotnie/. Wpłynęła na to zmiana w zasadach dotowania spółdzielni nieczynnych i w likwidacji, mianowicie ograniczono udzielanie dotacji do pokrywania kosztów postępowania likwidacyjnego i zaprzestano pokrywania strat likwidowanych spółdzielni oraz umarzanie należności Centralnego Związku z tytułu udzielonych pożyczek.

VI. D z i a ł a l n o ś ć s a m o r z ą d o w a

Rok 1957 odczuwa ożywienie działalności organów samorządu spółdzielczego wszystkich szczebli. Polepszyła się znacznie współpraca rad z zarządami. Rady nie ograniczały się do formalnego tylko rozpatrywania spraw przedstawionych przez zarządy lecz wykazywały własną inicjatywę wysuwając propozycje oraz okazując pomoc zarządom w rozwiązywaniu trudnych problemów występujących w działalności spółdzielni.

Wzrost poczucia odpowiedzialności i gospodarności szerokich mas członkowskich wpłynął zdecydowanie na poprawę ogólnej sytuacji w większości spółdzielni. Wyraża się to w osiągniętych wynikach gospodarczych za 1957 r.

Aczkolwiek liczby nie są w stanie oddać istoty przemian jakie zaszły w funkcjonowaniu organów samorządu, to nie mniej mogą w znacznej mierze służyć jako ilustracja prac samorządu. Ilustrują to poniższe dane:

	1956	1957
Ilość posiedzeń rad nadzorczych	46.454	75.732
Ilość posiedzeń komisji rad		
spółdz.	15.234	19.569
Ilość posiedzeń rad związków	861	2.111
Ilość posiedzeń komisji i rad		
Związków	548	1.232

Wzrost aktywności członków spółdzielni najdobitniej potwierdził przebieg walnych zgromadzeń. Odbyte w 1957 r. wiosenne i jesiennie walne zgromadzenia znaminowało większe niż w latach ubiegłych zainteresowanie członków spółdzielni wynikami działalności gospodarczej, poważny wzrost rzeczowości krytyki oraz ogólny wzrost poczucia odpowiedzialności za działalność spółdzielni.

W unormowaniu spraw organizacyjnych i gospodarczych istotną rolę odegrało wprowadzenie w życie nowych statutów spółdzielni. Statuty te czynią zadość postulatom spółdzielców na przystosowanie ich do konkretnych potrzeb poszczególnych spółdzielni.

Nowe statuty zostały przyjęte na jesiennych walnych zgromadzeniach. Na 3.063 spółdzielnie pracy działających w oparciu o statut spółdzielni pracy zmiana statutu została dokonana w 2.990 spółdzielniach.

427 spółdzielni opiera swą działalność na statutach odrębnych.

Są to:

- a/ Inwalidzkie spółdzielnie pracy
- b/ spółdzielnie przemysłu ludowego i artystycznego,
- c/ rzemieślnicze spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu

Rozwój różnorodnych inicjatyw gospodarczych stworzył potrzebę opracowania statutów nowych typów spółdzielni.

W dążeniu do zadośćuczynienia tym potrzebom opracowano w 1957 r. projekty statutów dla:

- a/ spółdzielni pracy i użytkowników
- b/ spółdzielni pracy hodowców
- c/ studenckiej spółdzielni zarobkowej
- d/ studenckiej stołówkowej spółdzielni pracy i użytkowników

Opracowano także statut młodzieżowej spółdzielni pracy i statuty t.zw. indywidualnych spółdzielni, np. Spółdzielni Pracy "Turysta", czy Spółdzielczego Zrzeszenia Kształcenia Zawodowego.

Osobnego omówienia wymaga praca wśród kobiet i młodzieży.

W 1957 r. nastąpiło określenie form organizacyjnych ruchu kobiecego w spółdzielczości pracy. Powstały koła spółdzielczyń, podkomisje pracy wśród kobiet przy radach krajowych i wojewódzkich związków i wydziały spółdzielcze przy zarządach Ligi Kobiet.

W 1957 r. powstały 482 koła spółdzielczyń oraz 11 podkomisji pracy wśród kobiet przy radach związków.

Niezależnie od dążenia do zapewnienia większego udziału kobiet w życiu organizacyjnym, gospodarczym i społecznym spółdzielni, podjęta została działalność mająca na celu ułatwienie kobiecie życia w gospodarstwie domowym. Zorganizowano przy spółdzielniach wypożyczalnie sprzętu gospodarstwa domowego oraz wprowadzono szkolenie w dziedzinie kroju i szycia, gotowania itp.

Poważne zmiany nastąpiły w działalności wśród młodzieży.

Zbyt małe jeszcze wpływy nowych organizacji młodzieżowych na terenie spółdzielczości pracy spowodowały, że przed spółdzielczością pracy stanął problem ustalenia zasad, form i metod pracy wśród młodzieży od podstaw. Dodatkowo przejawy tej działalności to powstanie w spółdzielniach około 100 grup Związku Młodzieży Socjalistycznej, eksperymentalne próby rozwijania wśród młodzieży rad młodzieżowych oraz ujęcia inicjatyw gospodarczych młodzieży w formę młodzieżowych spółdzielni pracy.

Zbyt krótki okres czasu nie pozwala na gruntowniejszą ocenę działalności młodzieżowych spółdzielni pracy, niemniej jednak sam fakt istnienia około 20 spółdzielni tego typu stanowi nowe i interesujące w spółdzielczości pracy zjawisko.

VII. D z i a ł a l n o ś ć k u l t u r a l n o - o ś w i a t o w a

Zaobserwowana na początku 1957 r. reakcja przeciw stosowanym w okresie ubiegłym metodom odgórnego narzucania form działalności k.o. ze strony związków bez przekonania spółdzielni o jej potrzebie i o celowości, przyjednoczesnej radykalnej zmianie zasad finansowania tej działalności stała się w pierwszym okresie po decentralizacji przyczyną likwidowania działalności k.o. w wielu spółdzielniach, czy nawet w całych środowiskach spółdzielczych. Proces ten

wystąpił szczególnie ostro w I kwartale 1957 r. Jednakże dzięki szybkiemu przeciwstawieniu się tendencjom likwidatorskim przez wcooraz szerszy aktyw spółdzielni oraz zdecydowanej kontrakcji związków - proces ten został w połowie roku zahamowany, a w III i IV kwartale 1957 r. nastąpił ponowny rozwój działalności k.o.

Spośród związków, które skutecznie przeciwstawiły się tym tendencjom, a następnie ożywiły działalność kulturalno-oświatową, wymienić należy WZSP w Krakowie, Poznaniu, Bydgoszczy, Katowicach, Zielonej Górze i Opolu, a w szczególności spółdzielnie przemysłu ludowego i artystycznego.

Zdrowym objawem tego okresu była naturalna selekcja całego szeregu form działalności kulturalno-oświatowej w spółdzielniach. Przykładowo zespoły słabe, o niskim poziomie organizacyjnym i artystycznym uległy rozwiązaniu. Również pewna ilość świetlic, uległa rozwiązaniu, stan ich zmniejszył się z 1.234 w 1955 r. na 518 w 1957 r. Należy jednak podkreślić, że świetlice, które pozostały - są świetlicami żywotnymi i prowadzą wszechstronną działalność, a niektóre z nich mają charakter klubów, a nawet domów kultury.

Jakkolwiek w roku 1957 zasięg i rozmiary pracy kulturalno-oświatowej uległy zmniejszeniu to jednakże polepszyła się znacznie jej jakość i treść. Daje to podstawę do stwierdzenia że będzie się ona nadal pogłębiała i rozwijała prawidłowo.

VIII. S p o r t i w y c h o w a n i e f i z y c z n e

Działalność sportowa i wychowania fizycznego w spółdzielczości pracy prowadzona jest przez ZS "Start". Rok 1957 był okresem, w którym ZS "Start" przechodził poważne przeobrażenia. Została wprowadzona decentralizacja działalności zrzeszenia. Zróznicowano formy organizacyjne podstawowych ogniw zrzeszenia, powołano kluby sportowe oraz zastąpiono rady okręgowe zrzeszenia, wojewódzkimi komisjami sportowymi. Zwiększone zostały również wysiłki zmierzające do wydatnego rozwoju sportu masowego oraz objęcia wychowaniem fizycznym możliwie największej ilości członków spółdzielni i ich rodzin.

Stan posiadania ZS "Startu" ilustrują poniższe cyfry:

członkowie klubów i kół ZS " Start"	- 43.163
w tym spółdzielcy	- 23.146
członkowie rodzin i młodzież szkolna	- 16.677
ilość klubów	- 100
ilość kół sportowych	- 14

Pozycję ZS " Startu" w sporcie polskim ilustrują następujące fakty: 16 klubów posiada drużyny w I ligach państwowych / dyscypliny: hokej na lodzie, i piłka nożna, lekka atletyka, piłka siatkowa, tenis stołowy, szachy /, - 21 klubów w II ligach państwowych, 35 klubów w III ligach międzywojewódzkich.

Szerokie rozmiary przyjął w roku 1957 ruch turystyczny przejawiający się jednak przede wszystkim w postaci licznych wycieczek krajoznawczych, lub wycieczek wypoczynkowych.

Rada Zrzeszenia Sportowego " Start" w 1957 r. przydzielająca dla klubów dotacje, zwróciła szczególną uwagę na zwiększenie przez kluby wydatków na działalność t.zw. masową. Zagadnienie to, które stwarza trudności we wszystkich istniejących zrzeszeniach w kraju Rada Zrzeszenia oraz kluby i koła sportowe chcą rozwiązać przez wprowadzenie atrakcyjnych form działalności masowej, jak wczasy sportowo-wypoczynkowe, spływy, turystyka itp.

Na przestrzeni lat 1956 - 1957 Zrzedzenie Sportowe "Start" prowadziło szereg budów i remontów obiektów sportowych będących w większości kontynuacją inwestycji rozpoczętych w okresie ubiegłym. Z poważniejszych inwestycji prowadzonych przez Zrzeszenie należy wymienić następujące budowy: hali sportowej w Bydgoszczy, stadionów sportowych w Łodzi i w Warszawie, hali sportowej we Wrocławiu, ośrodków własnych w Wiśle i Strzegomiu, przystani wodnych w Poznaniu i Jarosławiu. Ponadto budowane są liczne boiska i niewielkie obiekty przyspółdzielniane, mające znaczenie zasadnicze dla rozwoju sportu masowego.

B. Zagadnienia socjalno-bytowe

=====

Działalność socjalna w okresie do 1956 r. prowadzona była centralnie i finansowana z funduszków scentralizowanych

Spółdzielnie pracy, nie miały naogół większego wpływu ani na formy ani na zakres tej działalności, ani nie brały udziału w ustalaniu polityki działania spółdzielczości pracy w tym zakresie.

Taki stan rzeczy zaczął ulegać pewnym zmianom już w ciągu 1956 r. a uległ zasadniczej zmianie na przełomie 1956 r i 1957 r. Znalazło to swój pełny wyraz w uchwałach II Zjazdu Delegatów CZSP.

Fundusz socjalny, powstały z opłat członkowskich i narzutu od funduszu płac, został zdecentralizowany na szczebel zakładu pracy tj. spółdzielni.

Pełne samodzielne dysponowanie funduszem socjalnym okazało się w pierwszym okresie trudne dla wielu spółdzielni, które nie знаły w szczególności przeznaczenia tego funduszu. Jako przykład służyć może zaskoczenie tych spółdzielni koniecznością dokonywania opłat za przedszkola i żłobki, do których uczęszczały dzieci spółdzielców, co dotychczas bez żadnego udziału i wiedzy zainteresowanych spółdzielni regulowane było centralnie.

Dla stworzenia pomostu pomiędzy obu systemami w celu zachowania ciągłości i powstrzymania zahamowań, wydano szereg zarządzeń wykonawczych o charakterze przejściowym z ważnością na 1957 r.

Na skutek pełnej mobilizacji w pracy aparatu służby socjalnej CZSP oraz K i WZSP jak również zrozumienia dla sprawy ze strony samorządu spółdzielczego - osiągnięto cel i zabezpieczono właściwe wykonawstwo wytycznych II Zjazdu w pierwszym, a więc eksperymentalnym roku zmian w systemie zarządzania.

I. O p i e k a n a d d z i e c k i e m

Wymagającą bacznej uwagi częścią działalności socjalnej jest niezawodnie opieka nad dzieckiem.

Jedną z form tej opieki, mającą charakter wybitnie masowy, są wczasy dziecięce. Akcji tej w związku z decentralizacją funduszy zagrażało w 1957 r. pewne niebezpieczeństwo, na skutek niedostatecznego uwzględnienia okresu przejściowego w odpowiedniej uchwale II Zjazdu Delegatów CZSP. W myśl bowiem wytycznych Zjazdu fundusze na kolonie zostały zdecentralizowane

na szczebel spółdzielni, organizacja zaś kolonii została jako akcja międzyspółdzielnicza - scentralizowana na szczeblu związków bez zabezpieczenia finansowego. Zanim udało się ustalić sposób i zakres finansowania przez spółdzielnie akcji przygotowawczej kolonii, zanim z kolei związki otrzymały odpowiednie środki w drodze przelewów bankowych - minął okres wiosny, tj. okres remontów, wyposażenia, angażowania personelu, wymagający albo bezzwłocznej płatności, albo przynajmniej pewności pokrycia finansowego tych wydatków.

Opóźnienie prac przygotowawczych spowodowało duże trudności, mimo to akcja nie uległa załamaniu. Kolonie uruchomiono i otwarto 105 placówek na przyjęcie dzieci w terminie przewidzianym tj. w końcu czerwca.

Na koloniach przebywało w roku sprawozdawczym 27.006 dzieci, co w świetle wyników lat ubiegłych oznacza mimo wszystko pewne zahamowanie rozwoju akcji. Obrazuje ten stan następujące zestawienie:

w 1952 r.	⇨	dzieci	15.283
w 1953 r.	-	"	19.353
w 1954 r.	-	"	24.788
w 1955 r.	-	"	27.500
w 1956 r.	-	"	28.500
w 1957 r.	-	"	27.006

Specjalną pozycję kolonii stanowi ośrodek wypoczynkowy dla 200 dzieci w Miasteczku Dziecięcym w Podgrodziu, prowadzony przez CZSP. Jest to jedyny na skalę ośrodek wypoczynkowy w Polsce, mający swą 7-letnią tradycję i oznaczający się pięknym położeniem i pomysłowymi atrakcjami. Z piętyzmem konserwowane, malownicze pod względem architektury, wzorowo utrzymane - Miasteczko Dziecięce w Podgrodziu spełnia corocznie swe zadania, rok rocznie pogłębiając swe metody wychowawcze i dążenia dla dobra dziecka. Pod tym względem Miasteczko Dziecięce w 1957 r. spełniło swe zadania w sposób całkowicie zadowalający, co stwierdzili sami uczestnicy, ich rodzice w swoich wypowiedziach, jak również kontrole, przeprowadzone przez najwyższe czynniki samorządu spółdzielczości pracy.

Pomimo pewnego ilościowego zahamowania usług, wczasy dziecięce w 1957 r. zrealizowane zostały w sposób prawidłowy nie tylko w Miasteczku, lecz i na koloniach, prowadzonych przez związki. Zmieniony system wychowawczy, likwidacja zbędnych rygorów, zerwanie z nie zawsze właściwymi metodami pracy - stały się przyczyną ożywienia życia na koloniach i polepszenia warunków wypoczynku. Niestety stan sanitarny i poziom kulturalny naszych placówek nie osiągnął mimo wszystko należytego poziomu.

Poza wczasami letnimi spółdzielczość pracy zgodnie z poroletnimi tradycjami przeprowadziła w roku sprawozdawczym wczasy zimowe dla starszych dzieci. Przypadały one już w okresie stabilizacji systemu finansowego stąd ich organizacja mogła być bardziej planowa i przygotowana. Liczba dzieci w tych placówkach wzrosła do 1712 w porównaniu do roku poprzedniego - 1160 dzieci. Pod względem zdrowotnym ocenia się wypoczynek dzieci zimą, mimo krótkiego trwania turnusu - 14 dni, jako bardziej skuteczny niż wypoczynek letni.

Na wczasach matki i dziecka w ośrodku własnym spółdzielczości pracy w Dusznikach przebywało 786 małych dzieci. W ramach zamierzonego rozszerzenia akcji wczasowej dla dzieci, Centralny Związek nawiązał odpowiednie kontakty, aby w 1958r. przystąpić do bezdewizowej wymiany dzieci na wczasy zagraniczne, co może mieć duże znaczenie dla celów społeczno-wychowawczych młodego pokolenia.

Jedną z najtrudniejszych prac, związanych z realizacją wytycznych II Zjazdu, była sprawa decentralizacji mienia kolonijnego, zakupionego z funduszu centralnego działalności socjalnej przed 1957 r. Podział mienia kolonijnego po ustabilizowaniu struktury spółdzielczości pracy ustalony został Uchwałą Zarządu CZSP z dnia 30 grudnia 1957 r.

Z ważniejszych postanowień II Zjazdu podkreślić należy uchwałę o przekazaniu radom narodowym własnych żłobków i przedszkoli prowadzonych dotychczas i finansowanych przez spółdzielczość pracy. Uchwała ta realizowana jest sukcesywnie w miarę ustaleń z Ministerstwem Zdrowia - w sprawie żłobków i Ministerstwem Oświaty - w sprawie przedszkoli. Trudności powstają na skutek braku odpowiedniego zabezpieczenia środków w budżetach

terenowych rad narodowych, jednak żłobki spółdzielcze finansuje już budżet Min. Zdrowia począwszy od dnia 1 stycznia 1958 r., a przedszkola przejdą na budżety rad narodowych w 1958 r.

Do poprzednich obowiązków kierowania dziećmi do urzędzeń socjalnych, państwowych lub spółdzielczych, doszedł obowiązek bezpośredniego finansowania przez spółdzielnie pracy usług w tych urzędzeniach. I w tej sytuacji spółdzielnie, których fundusz socjalny nawet przy uchwaleniu maksymalnego narzutu był niewystarczający, albo też spółdzielnie posiadające dostateczne środki lecz pragnące zużytkować je na bardziej efektywne cel jak wyciekanie - zaczęły niekiedy prowadzić niewłaściwą politykę świadczeń i zatrudnienia, jak np.:

1. unikano przyjmowania do pracy kobiet wielodzietnych , a więc potrzebujących świadczeń dla swych dzieci,
2. prowadzono akcję przepisywania dodatków rodzinnych pracowników spółdzielni na instytucje państwowe, zatrudniające współmałżonka, gdyż ciężar świadczeń spadał wówczas na te instytucje,
3. wypisywanie dzieci z przedszkoli.

Ograniczenie świadczeń jak to wyżej podano jest sprzeczne z podstawowymi, konstytucyjnymi obowiązkami zakładów pracy w stosunku do ludzi pracy, tym bardziej zaś niedopuszczalne jest w spółdzielczości pracy.

Tego rodzaju zjawiska nie miały zresztą nagminnego charakteru i dzięki zdecydowanej akcji samorządu spółdzielczego zostały szybko zahamowane.

II. O p i e k a n a d p r a c o w n i k i e m

Realizowana w spółdzielczości pracy opieka nad pracownikiem rozwijała się dotychczas w następujących zasadniczych kierunkach: wczasy pracownicze, lecznictwo, kasy wzajemnej pomocy, pomoc w budownictwie mieszkaniowym.

W myśl wytycznych II Zjazdu kierunki tej działalności pozostały niezmienione, zmieniony natomiast miał być sposób prowadzenia tej działalności, aby politykę świadczeń prowadzić mogła sama spółdzielnia, a służyć temu celowi miał fundusz socjalny pozostający całkowicie w dyspozycji spółdzielni.

nad pracownikiem, należy pozytywnie ocenić fakt zbliżenia organów samorządu spółdzielni do spraw człowieka i załogi. Sposób jednak realizacji odbiega często od istotnych potrzeb, co przejawia się m.in. w formie wypaczeń sensu świadczeń socjalnych. Podejmowanie przez walne zgromadzenie takich uchwał, jak generalna wypłata wszystkim członkom równowaznika kwotowego za skierowania na wczasy, jest ukrytym podniesieniem zarobków i funduszu płac, a nie świadczeniem usług. Organizowanie kosztownych, często elitarnych wycieczek krajoznawczych lub zagranicznych nie jest samo w sobie wypaczeniem, ale staje się nim, gdy koszty tych wycieczek hamują inne bardziej masowe lub bardziej konieczne akcje, jak np. przedszkola, czy leczenie.

Odpowiedni instruktaż, kontrola wykonania działalności socjalnej i praca uświadamiająca - to wielka praca, która leży przed czynnikami samorządu spółdzielczego, a przede wszystkim przed aparatem służby socjalnej wszystkich szczebli.

III. G o s p o d a r k a f u n d u s z e m s o c j a l n y m

Plan tworzenia funduszy socjalnych w spółdzielniach w 1957 r. pokrywa się w zasadzie pod względem wysokości - z Funduszem Socjalnym 1956 r. / po wyeliminowaniu KO i sportu /, tym niemniej jednak wobec całkowicie zmienionych form gromadzenia i dysponowania pow. funduszem/ uprzednio dyspozycja centralna, obecnie dyspozycja w gestii poszczególnych spółdzielni / wykonanie budżetu działalności socjalnej w 1956 r. różni się od wykonania budżetu 1957 r, co obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 1956r /budżet centr./	Plan 1957r	Wykon. 1957r. Zbiór- czo fund. doc.wł. sp-ni	Procentowy udział poszczególnych czynników w całości wpływów względnie wydatków		
					6	7	8
		bez poz. sport i inwestycje			wykon. 1956	plan 1957	% wykon. do pl. 1957
	Wpływy ogółem	241370	206729	249423	100%	100%	121

1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Składki członkowskie	40665	31731	37519	16	15,3	118,2
2.	Narzut od F. Płać	192486	154375	181031	80	74,7	117,3
3.	Czysta Nadwyżka	-	14452	15376	-	7	106,3
4.	z urz.socjalnych	8229	3390	5218	4	1,6	153,9
5.	Pozost.fund. z ub.r.	-	2781	10279	-	1,4	369,6
	Wydatki ogółem	194395	190754	185840	100%	100%	97,4
6.	Wydatki K.O i sp.Wych.	48396	26104	27690	25	13,7	106
7.	Przejazdy urlopowe	9918	9036	3827	5	4,7	42,3
8.	Wczasy doroczne	27385	17060	13508	14	8,9	79,1
9.	Wczasy świąteczne i wycieczki	3271	30896	32605	1,7	16,2	105,5
10.	Ochrona zdrowia	788	4443	3450	0,4	2,4	77,6
11.	Stołówki	990	747	754	0,5	0,4	100,9
12.	Ogrody działkowe	5	116	105	-	0,1	90,5
13.	Hotele dla inwalidów	1908	210	209	0,9	0,1	99,5
14.	Zapomogi losowe	5890	10774	9827	3	5,7	91,2
15.	Zapomogi okoliczn.	12458	10296	11677	6,4	5,4	113,4
16.	Bud.mieszk.i remonty	1780	23855	22728	1	12,6	94,4
17.	Wyprawki niemowlęce	2418	3318	2737	1,2	1,6	82,4
18.	Kolonie letnie i obozy	26922	19256	21309	13,8	10	110,6
19.	Wczasy zimowe dzieci	854	2106	1345	0,6	1,2	63,8

1	2	3	4	5	6	7	8
20.	Żłobki, przedszkola, świetlice	48893	23044	22620	25,2	12	98,1
21.	Choinka-Swięta dziecka	2519	8818	11108	1,2	4,6	125,9
22.	Inne	-	675	541	-	0,4	80,2

U w a g a : Tabela uwzględnia jedynie Fundusz Socjalno-Członkowski gromadzony w spółdzielniach, nie uwzględnia natomiast części funduszu, pozostałej w budżecie centralnym.

Należy zaznaczyć, że wykonanie budżetu 1957 r. podane szacunkowo, na skutek braku sprawozdań finansowych z 7 związków / pozycje te zastąpiono cyframi planu finansowego, co może dać pewne nieznaczne odchylenia od faktycznego wykonania/.

Analiza wykonania budżetu działalności socjalnej w 1957 r. wskazuje na pewne niepokojące objawy jak:

1. znaczne zmniejszenie kwot, wydatkowanych na opiekę nad dzieckiem,
2. wzrost wydatków na opiekę nad pracownikiem poza wydatkami celowymi jak lecznictwo odnosi się do takich wydatków jak wycieczki oraz wszelkie formy zapomóg i dodatków do uposażeń, co wpływa na podniesienie zarobków i jest ukrytą zwyżką funduszu płac,
3. niewykorzystanie całego funduszu i powstałe salda są dowodem niewłaściwej gospodarki lub braku równowagi między ustaleniem wysokości narzutów a potrzebami socjalnymi spółdzielni, względnie zaspokojenie potrzeb związków na akcje międzyspółdzielniane.

Niezależnie od gromadzonych w spółdzielniach funduszy socjalnych powstał w CZSP ograniczony centralny budżet działalności socjalnej na prowadzenie tych form działalności, które mają charakter ogólnokrajowy. W budżecie tym przewidziano również środki interwencyjne w razie konieczności dofinansowania spółdzielni oraz na pokrycie zobowiązań,

zaciągniętych w okresie obowiązywania jeszcze scentralizowanego funduszu socjalnego.

Wysokość budżetu centralnego w 1957 r. wynosiła 54 mln złotych co stanowi ok.17 % budżetu socjalnego w 1956 r. przed decentralizacją środków finansowych, w ramach którego 83 % tych środków pozostało w 1957 r. w spółdzielniach pracy.

Wykonanie tego budżetu przedstawia się w tys.zł. następująco:

	plan	wykonanie	%
=====			
1. Sanatoria	2.336	2.122	90,8
2. Leczenie profilakt.	416	174	42,4
3. 3-tyg.pobył na wczasach leczniczych	1.154	503	43,8
4. Pobył dzieci w MDMiD	311	471	151,4
5. Wyd. Podgrodzia	406	589	144,7
6. Start / Dział bież./	18.000	18.000	100 %
7. Pokrycie zobowiązań okresu przejściowego CZSP	12.000	4.378	36,5
8. Kolonie dla dzieci węgier- skich	300	105	35
9. Kolonie letnie	5.632	3.951	70,2
10. Wczasy zimowe dla dzieci 20% wydatków	377	97	25,7
11. Zobowiązania okresu przejściowego w K i WZSP	4.707	19.265	409,3
12. Rezerwa	3.000	185	6,2
13. Wydatki K.O.	5.400	3.942	73,0
R a z e m :	54.033	53.785	99,6
=====			

Jak z powyższego zestawienia wynika plan wydatków na działalność socjalną i częściowo K.O. oraz sport, zawarty w budżecie Funduszu Socjalnego CZSP na 1957 r., został globalnie wykonany w 99,6 %. Najpoważniejsze odchylenia od planu wykazuje pozycja " zobowiązania okresu przejściowego K i WZSP " co wynika tak z braku rozeznania, jak i zbyt liberalnego podejścia do rozliczeń spółdzielni, które za-

mieszczą w tej pozycji wydatki, jakie winny być pokryte z budżetów 1957 r. W pozycji " zobowiązania" umieszczono również kwotę zł. 9 mln na dokończenie rozpoczętych w latach poprzednich inwestycji socjalnych.

IV. B u d o w n i c t w o m i e s z k a n i o w e

W 1957 r. Zarząd CZSP po uzgodnieniu z Radą CZSP przystąpił do unormowania podstaw i zasad przydziałów mieszkań przy zachowaniu właściwej relacji potrzeb pracowników związków i członków spółdzielni pracy. W gospodarce mieszkaniowej wprowadzona została daleko idąca decentralizacja puli mieszkaniowej spółdzielczości pracy.

Równolegle, w uzgodnieniu z Radą CZSP, Zarząd w 1957 r. przystąpił do akcji przekształcenia budownictwa mieszkań służbowych na typ spółdzielczo-własnościowy. Przykładowo przekazano nowoorganizowanej w Warszawie Spółdzielni Mieszkaniowo-Budowlanej Spółdzielców Pracy m.st. Warszawy większość lokalizacji budynków mieszkalnych / przeznaczonych poprzednio na budownictwo mieszkań służbowych/. W okresie 1957 r. przystąpiono do przyśpieszonej likwidacji rozliczeń finansowych i rzeczowych z 41 spółdzielniami mieszkaniowo-budowlanymi, którym udzielono kredytów w latach 1953 - 1956 z b. Funduszu Budownictwa Mieszkaniowego.

Z ogólnej kwoty zł. 41 mln zł. udzielonych kredytów spółdzielniom do końca 1957 r. ustalono pokrycie w wartości mieszkań i domków na ok. 95 %, pozostała część jest w dalszym rozpoznaniu i kontroli. Zarząd CZSP podjął uchwały na podstawie których CZSP przeniósł w 1957 r. swoje uprawnienia finansowe na krajowe i wojewódzkie związki w wysokości zł. 18,1 mln zł. ze stałym nadzorem nad likwidacją rozliczeń ze strony CZSP.

W porozumieniu ze Związkiem Spółdzielni Mieszkaniowych w okresie 1957 r. administracji Banku Inwestycyjnego /Konservacja/ przekazano kwotę zł. 21,7 mln zł. Sprawę indywidualnych pożyczek na budownictwo mieszkaniowe uregulowano drogą uchwał Zarządu CZSP, jak również ustalno zasadnicze kryteria, jako podstawowe warunki przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu indywidualnych pożyczek na budownictwo mieszkaniowe, uruchomiono kredytów na ten cel oraz zabezpieczenie ich spłaty.

W związku ze zmianą finansowania budownictwa mieszkaniowego w spółdzielczości pracy Zarząd CZSP przystąpił do wstępnego zebrania informacji dotyczących potrzeb w zakresie finansowania kontynuowania przez jednostki organizacyjne spółdzielczości pracy budownictwa mieszkaniowego. W celu rozwiązania sytuacji na tym odcinku Zarząd uwzględnił zasadę przekazania przez spółdzielczość pracy na warunkach kredytowych obiektów mieszkalnych pozostających w budowie w 1958r. na rzecz spółdzielczości mieszkaniowej łącznie ze skierowaniem kandydatów na mieszkania spośród członków spółdzielni pracy i pracowników spółdzielczości pracy, przy zapewnieniu im indywidualnych pożyczek na poczet obowiązujących wkładów środków własnych.

C. Szkolenie zawodowe

=====

Uchwały powzięte przez II Zjazd radykalnie zmieniły sytuację w dziedzinie szkolenia kadr. Zmiany dotyczyły przede wszystkim systemu i metod szkolenia, w zależności od istotnych potrzeb i możliwości finansowych.

Jedną z zasadniczych uchwał było postanowienie, że inicjowanie, organizowanie i prowadzenie szkolenia wewnątrzzakładowego, przywarsztatowego, należy pozostawić wyłącznie swobodnemu uznaniu spółdzielni. W wyniku tej zmiany nastąpiło zdecentralizowanie funduszy przeznaczonych na szkolenie wewnątrzzakładowe oraz obciążenie związanymi z tą działalnością wydatkami kosztów produkcji zainteresowanej szkoleniem spółdzielni.

Zjazd powziął również uchwałę, aby spółdzielcze szkoły zawodowe przekazać Ministerstwu Oświaty. Trwające od kwietnia ub. roku pertraktacje z zainteresowanym resortem jeszcze są w toku, wobec niewyjaśnionego stanowiska Min. Finansów odnośnie terminu finansowania przejętych szkół. W międzyczasie Rada CZSP uznała za celowe i korzystne dla dalszego rozwoju spółdzielczości pracy i realizacji zadań społeczno-gospodarczych zatrzymanie części szkół, mianowicie: 28 zasadniczych szkół zawodowych i 5 techników, przystosowując je jeszcze bardziej do potrzeb działalności produkcyjnej i usługowej.

Sprawa przekazania szkół pozostałych Ministerstwu Oświaty jest nadal aktualna.

I. S z k o l e n i e w e w n ą t r z z a k ł a d o w e

Dokonane zmiany w zasadach organizacyjno-finansowych tej formy szkolenia wyraziły się przede wszystkim w znacznym spadku ilości osób objętych tym szkoleniem:

	<u>1956</u>	<u>1957</u>	<u>57 : 56</u>
liczba "akcji" /kursów/	2.714	1.995	73%
liczba słuchaczy	46.666	22.916	56 %

Natomiast nastąpiły naogół korzystne zmiany w poszczególnych grupach szkolących się, np. w grupie przemysłowo-technicznej wskaźnik wzrósł w 1957 r. do 63 % w 1956 r.

W działalności szkolenia wewnątrzzakładowego nastąpiło, mimo ograniczenia ilościowego, podniesienia poziomu szkolenia. Przedłużono mianowicie czas szkolenia poszczególnych zespołów.

Spółdzielnie, organizując szkolenie we własnym zakresie napotykają na liczne trudności. Oprócz trudności finansowych, wynikających z braku wyodrębnionego funduszu na ten cel, występują poważne kłopoty w metodyce i programach nauczania dostosowanych do potrzeb spółdzielni. Brak jest również należyście przygotowanych odpowiednio instruktorów. W wielu przypadkach korzystania na cele szkoleniowe z dotacji funduszy interwencyjnych M.P. i O.S., organizacja szkolenia, z pedagogicznego punktu widzenia, jest często nieodpowiednia.

II. S z k o l e n i a k u r s o w e

Szkolenie kursowe z oderwaniem od pracy prowadzone było w 1957 r. w 9 własnych ośrodkach szkolenia CZSP, w 4 ośrodkach szkolenia inwalidów / Zw.Sp. Inwalidów / i w 1 ośrodku szkolenia KZS Transportu. Ponadto odbywało się szkolenie na 31 kursach w Zakładach Doskonalenia Rzemiosła.

Założenia planowe daleko odbiegały od wyników uzyskanych w roku ubiegłym co do liczby kursów jak i słuchaczy. Przyczyną było tu ograniczenie szkolenia kursowego w ośrodkach obcych.

W okresie sprawozdawczym szkolono 4812 słuchaczy, co stanowi zaledwie 28,4 % stanu słuchaczy w 1956 r.

Plan roczny 1957 r. co do ilości kursów został wykonany w 88 %, liczby słuchaczy - 73 % i kursogodzin - w 93 %. Szkolenie kursowe ukończyło 4184 absolwentów / w tym 819 kobiet /, co w stosunku do ilości szkolonych stanowi 87 %.

Jeśli chodzi o poszczególne grupy / kierunki / szkolenia, to wykonanie planu przeszkolonych osób przedstawia się następująco:

w grupie przemysłowo-technicznej	- 78 %
" administracyjno-ekonomicznej	- 74 %
" usługowej	- 89 %
" aktywu spółdzielczego	- 42 %

Zasadniczą przyczyną niewykonania planu liczby zgłoszonych kursów i słuchaczy było odwoływanie kursów lub niedostateczne obsadzenie kursów słuchaczami przez krajowe i wojewódzkie związki. Ponadto kursy były dłuższe, niż w poprzednich latach. Jeden kurs obejmował faktycznie 313 godzin nauki, przy czym zespół kursowy przeciętnie składał się z 25 osób. Niektóre kursy zostały odwołane ze względu na niechęć spółdzielni, szczególnie wielobranżowych, do kierowania na kursy swoich członków. To samo dotyczy szkolenia aktywu spółdzielczego.

Mimo niewykonania planu szkolenia kursowego należy stwierdzić, że w porównaniu do poprzedniego roku sprawozdawczego w większości ośrodków nastąpił wzrost poziomu kursów, co potwierdzają wyniki egzaminów końcowych, jak również przydatność pracownika przeszkolonego i zwiększenie się przeciętnej płacy absolwentów kursów. Na wyróżnienie zasługuje Ośrodek Szkolenia Kadr we Wrocławiu, którego słuchacze składali w Izbie Rzemieślniczej egzaminy z dobrymi wynikami, przy czym w związku z napływem kandydatów uruchomiono dodatkowe szkolenie kursowe dla krawców. Ośrodek w Głuchołazach może poszczycić się poważnymi osiągnięciami, gdyż 226 szkolonych rzemieślników 219 osób złożyło egzamin kwalifikacyjny.

Niektóre jednak ośrodki jak np. Ośrodek w Ciechocinku w dalszym ciągu posiadały trudności w realizacji szkolenia, a to na skutek niewłaściwego, zwrótnicowanego naboru słuchaczy, nieterminowego przyjazdu na kurs, przeciążania słuchaczy 8-mio lekcyjnym dniem pracy itp.

III. S z k o ł y z a w o d o w e

W roku szkolnym 1956/57 do posiadanych 14 techników i 58 zasadniczych szkół uczęszczało 12.566 uczni. Zmniejszyła się w tym okresie liczba zasadniczych szkół o jedną, przybyło natomiast jedno technikum wikliniarsko-koszykarskie. Spadła również liczba absolwentów z 3.040 osób w 55/56 r. do 2.885 w roku 56/57. W okresie tym przedłużona została nauka zawodu w zasadniczych szkołach o jeden rok - z 2-ch do 3-ch lat.

Wyraźna poprawa nastąpiła w wykorzystaniu absolwentów przez spółdzielczość pracy. I tak, odsetek wykorzystania absolwentów techników wzrósł do 43 % i zasadniczych szkół do 48,3 %. Przemysł państwowy zatrudnił 17 % absolwentów techników i 23 % ze szkół zasadniczych. Stwierdzono, że nie bez wpływu na to zwiększenie zainteresowania się absolwentami ze strony kierownictwa spółdzielni były uchwały II Zjazdu, obciążające koszty własne spółdzielni wydatkami związanymi z nauczaniem zawodu młodocianych pracowników. Zresztą zapotrzebowanie na absolwentów w bieżącym roku potwierdza to w całej rozciągłości. Nie usunie to jednak wszystkich trudności związanych z pełnym wykorzystaniem absolwentów, dopóki nabór uczniów do poszczególnych szkół nie będzie uwzględniał ogólnokrajowych potrzeb spółdzielczości pracy, występujących w poszczególnych zawodach i specjalnościach. W wielu wypadkach na przeszkodzie temu stoją: przypadkowa lokalizacja niektórych szkół, brak lub niedostateczna pojemność internatów i w głównej mierze trudności mieszkaniowe, występujące przy angażowaniu absolwentów przez spółdzielnie znajdujące się w miejscowościach oddalonych od ich stałego miejsca zamieszkania. Występuje również zjawisko zmniejszenia się zapotrzebowania na absolwentów wykwalifikowanych w zawodach: radiomonterów, grawerów, ślusarzy i fotografów.

Pomimo pewnych niekorzystnych objawów nadmiernej podaży wykwalifikowanej siły w tych zawodach, nie nastąpiła dotychczas wyraźna zmiana w układzie poszczególnych kierunków nauczania. Nadal dominuje w szkołach zasadniczych, jak i w latach ubiegłych, kierunek szkolenia w przemyśle odzieżowym, obejmujący 53 % uczniów / 55/56 - 61 % /, następnie

skórzanym - 14% /12%/, drzewnym - 11%/ 9%/, w mechanicznym - 10% /9%/. W technikach pierwsze miejsce zajmuje kierunek szkolenia w mechanice - 23%/55/56 - 23%/, przemysł odzieżowy - 23% / 21%/ i w kinotechnice - 19%/20%/, przemysł skórzany - 19% / 19%/. Młodzież żeńska stanowi 66% ogólnej liczby uczniów. Największy odsetek stanowią kobiety w szkołach odzieżowych - ponad 90 % i ponad 60 % w szkołach skórzanych.

W szerokim zakresie pomaga się uczniom niezamożnym przez udzielanie stypendiów i lokowanie ich w internatach. Ze stypendiów korzystało w roku sprawozdawczym 9315 uczniów tj. 74 % ogółu młodzieży, z internatów 2690 uczniów / o 14% więcej niż w roku poprzednim/.

Niewątpliwie słuszny jest kompromis, którego wyrazem był projekt przekazania tylko części szkół o mniejszym w obecnej chwili znaczeniu dla działalności i perspektyw rozwojowych spółdzielczości pracy. W ten sposób przy uzyskaniu znacznego, bo o 55 % zmniejszenia nakładów, podniesie się wydatnie odsetek wykorzystania absolwentów przez spółdzielczość bo do 63 % - /1957 - 45 % /.

Posiadanie własnych szkół pozwoli poza tym na bardziej elastyczną politykę zarówno w metodach, kierunkach szkolenia, jak i przystosowania szkół do potrzeb wielorakiej działalności spółdzielczej. Skupienie zaś uwagi i wysiłku oraz środków materialnych pozwoli na lepsze wyposażenie i zaopatrzenie pozostałych szkół, jak również stworzenie odpowiednich warunków internatowych dla dopływu do szkół młodzieży spółdzielczej z terenów pozbawionych tych możliwości.

IV. S z k o l e n i e k o r e s p o n d e n c y j n e

W myśl uchwał II Zjazdu w roku 1957 rozpoczęto organizowanie szkolenia korespondencyjnego. Objęto nim dotychczas w I turnusie 935 członków zarządów spółdzielni i 1569 członków rad nadzorczych. Przewiduje się zastosowanie szkolenia korespondencyjnego dla pracowników służby bhp w spółdzielniach.

V. F i n a n s o w e w y k o n a n i e z a d a ń s z k o l e n i a

Budżet CZSP przewidywał wydatki szkoleniowe ogólną kwotę zł. 128,8 mln zł.

W wyniku Uchwał II Zjazdu oraz wprowadzonych zmian w zasadach szkolenia, główną troską Centralnego Związku przy realizacji budżetu szkolenia było:

- a/ uporządkowanie i rozliczenie sald b. FDK w K i WZSP, szkołach oraz ośrodkach obcych i własnych, które wynosiły blisko 50% ogólnej kwoty budżetu szkolenia / 51,5 mln zł./
- b/ wprowadzenie oszczędności finansowych przy założeniu pełnej realizacji ustalonych zadań szkoleniowych na 1957 r., a w szczególności przez ostrożne finansowanie wydatków szkół w związku z ewent. ich przekazaniem.

Sprawozdanie kasowe z wykonania budżetu szkolenia obrazuje, że ogólna kwota wydatków na szkolenie w 1957 r. wynosi 118,6 mln zł., co stanowi 92,6 % zatwierdzonego preliminarza na szkolenie.

Realizacja wydatków w poszczególnych pozycjach nasuwa następujące uwagi:

1. CZSP powołał przy Radach K i WZSP Komisję do spraw analizy kosztów szkolenia i rozliczenia sald. W rezultacie składane sprawozdania z wydatków na szkolenie wewnątrzzakładowe przeanalizowane przez te Komisje i Zarząd Szkolenia, przy czynnym współudziale Działu Księgowości i Finansów, zamknęły się kwotą 21,5 mln zł. wykazując razem ze szkoleniem samorządowym ok. 9,5 mln. zł. oszczędności i stan salda nierozliczonego zmniejszył się z 28,9 mln zł. do kwoty 2,0 mln - przeznaczonej na akcję szkolenia nie zakończoną w 1957 r.
2. Zlikwidowano i rozliczono prawie całkowicie salda w obcych ośrodkach, a w szczególności w Zakł. Doskon. Rzemiosła. Nierozliczone kwoty narastały w Zakł. Doskon. Rzemiosła od 1949 r. Centralny Związek przez ograniczenie szkolenia we własnych ośrodkach ustalił kwoty zadłużenia, a następnie / za wyjątkiem drobnych sum spornych / rozliczył i uregulował należności. W wydatkach kursowych zaoszczędzono 309,9 tys. zł.

3. W wydatkach szkół zaoszczędzono 3,0 mln. Przy zatwierdzeniu budżetów jednostkowych szkół, zmniejszono wydatki w niektórych pozycjach preliminarza z uwagi na brak wykonania dochodów, w szczególności dochodów z gospodarstw pomocniczych warsztatów szkolnych. Plan dochodów przewidywał wpłatę do budżetu CZSP 4,4 mln zł. Plan ten zrealizowały szkoły w ok. 50 %. Założony bilans warsztatów szkolnych ilustruje wzrost środków obrotowych spowodowany jednak raczej zwykłą cen materiałów w niektórych branżach, a w szczególności w branży drzewnej i skórzanej. Nie został również całkowicie osiągnięty planowany zysk. Niedostateczny jeszcze, jakkolwiek lepszy od lat poprzednich, stan gospodarki warsztatów wyjaśniały szkoły brakiem właściwego zaopatrzenia. Wizytacje i kontrole Zarządu Szkolenia potwierdziły ten stan.

Stan nierozliczonych sal wynoszący kwotę zł. 21,8 mln zł. na l.I.1957 r. został zlikwidowany do kwoty 2,4 mln zł. / oraz 10,0 mln zł. zaliczki przydzielonej w końcu grudnia 1957 r / na konto budżetu 1958 r.

Biorąc pod uwagę niewyjaśnioną sytuację szkół Centralny Związek nie realizował poważniejszych remontów w szkołach.

Przy założeniach oszczędnej i ostrożnej gospodarki finansowej prowadzone najniezbędniejsze roboty budowlane w poszczególnych szkołach i ośrodkach, stanowiące bądź konieczny remont budynków szkolnych, bądź wyposażenia, a w wyjątkowych tylko przypadkach rozbudowę szkoły. Koszty wykonanych robót zamykały się w granicach od 40 - do 500 tys. zł., za wyjątkiem szkoły w Nowym Targu, gdzie prowadzona od 2 lat rozbudowa warsztatów szkolnych wynosiła w 1957 r. kwotę zł. 790 tys. zł.

Ogólna suma wydatków na roboty budowlane wynosiła kwotę zł. 3,8 mln zł. Do poważniejszych robót należy wymienić poza wspomnianym już Nowym Targiem, szkołę w Łasku, gdzie rozbudowano budynek szkolny, w Nakle, w Legnicy, w Bobowej, w Puławach i Książomierzcu oraz Ośrodek Szkolenia Kadr we Wrocławiu.

CZSP w 1958 r. w dalszym ciągu będzie dążył do ściślejszego powiązania akcji szkoleniowych z potrzebami spółdziel-

czości pracy, wprowadzając w niektórych szkołach i ośrodkach nowe kierunki szkolenia rzemieślniczego. Wiąże się to z koniecznością prowadzenia w dalszym ciągu oszczędnej i racjonalnej gospodarki finansowej.

Dane liczbowe

do wykonania planu szkolenia kursowego z oderwaniem od pracy za 1957 r.

z podziałem na grupy i kierunki szkolenia

Ogółem	Absolwentów	w tym:kobiet
	4.184	819
1. Grupa Przem. Techniczna	1.534	258
2. Grupa Administracyjno- Finansowa	1.363	261
3. Grupa Usługowa	879	234
a/ Usługi Nieprzemysłowe	364	121
b/ Usługi Przemysłowe / Rzemieslnicze/	500	113
c/ Usługi budowlano-monta- żowe	15	-
4. Grupa Aktyw Spółdzielczy	408	56
a/ Czł. Rad Nadz. Sp-ni	142	38
b/ Przew. Kom. Rew.	33	5
c/ " Sp-ni Pr. Różnych	214	6
d/ Czł. Kom. Samorz. Organiz.	19	7

D. Działalność rewizyjna

II Zjazd wytyczył kierunki działalności rewizyjnej rozszerzając przede wszystkim dotychczasowy zakres rewizji

o instruktaż oraz regulując w sposób ramowy szereg innych zagadnień dotyczących rewizji.

Pełna realizacja nowych form i metod pracy rewizyjnej, wymaga stałej intensywnej pracy i odpowiedniego współdziałania wszystkich służb spółdzielczości pracy z terenowym aparatem rewizji.

I. O r g a n i z a c j a i s t r u k t u r a a p a r a t u r e w i z y j n e g o

Terenowy aparat rewizyjny wg stanu na 31.XII.1957 r. posiadał przyznanych etatów - 417, natomiast etatów wykorzystanych było tylko 347.

Na 1 rewidenta przypada do obsługi przeciętnie 10 spółdzielni. W tej sytuacji trudno było w pełni zapewnić przeprowadzenie jednej ustawowej rewizji w ciągu roku w każdej spółdzielni.

Poważnie zwiększył się przeciętny poziom kwalifikacji rewidentów w wyniku przeprowadzenia w roku 1957 weryfikacji. W chwili obecnej na 347 rewidentów, 107 posiada wykształcenie wyższe, 202 średnie oraz 38 niepełne średnie wykształcenie z tym, że ukończyli oni Centralną Szkołę Spółdzielczości Pracy, a 76 niezależnie od posiadanego średniego wykształcenia również ukończyła studia w tej szkole.

W roku 1957 miały miejsce duże zmiany w kadrach rewizyjnych, było w roku 1957 ogółem 83 rewidentów, przybyło 179 - przy liczbie 70 vacatów w terenie oraz 5 w Dziale Rewizji CZSP.

II. R e a l i z a c j a p l a n u r e w i z j i

Terenowy aparat rewizji przeprowadził w roku 1957 - 1627 rewizji pełnych oraz 1108 rewizji częściowych spółdzielni. Służba rewizyjna CZSP przeprowadziła ponadto we własnym zakresie - 19 planowych rewizji K i WZSP, w tym 5 rewizji pełnych i 14 częściowych, 66 poza planowych rewizji częściowych spółdzielni, 4 superrewizje oraz 8 rewizji o charakterze kontroli wewnętrznych.

Z powyższego wynika, że obsługę rewizyjną zarówno spółdzielni, jak i związków - mimo znacznej poprawy

traktować trzeba nadal jako jeszcze niedostateczną. Rewizjami pełnymi bowiem objęto w roku 1957 tylko 43,4 % spółdzielni.

Stan ten wynika przede wszystkim z poważnych zaległości w obsłudze rewizyjnej spółdzielni w latach ubiegłych. Wydatne dopiero zwiększenie obsady rewizyjnej pozwoliło na objęcie w roku 1957 rewizjami pełnymi wszystkich spółdzielni nierewidowanych od lat kilku.

Poza tym aparat rewizji obok pełnych rewizji / ustawowych/ w spółdzielniach i związkach, angażowany jest w poważnym stopniu w rewizje częściowe, najczęściej nieplanowe, co szczególnie niekorzystnie odbija się na planowej obsłudze rewizyjnej związków.

Do najważniejszych i najczęściej występujących - ujawnionych w wyniku rewizji - mankamentów i nieprawidłowości w działalności gospodarczej spółdzielni zaliczyć należy :

- a/ braki w organizacji wewnętrznej spółdzielni,
- b/ brak prawidłowej jednolitej dokumentacji procesów produkcji i dokumentacji zarobkowej,
- c/ braki w prawidłowej organizacji i dokumentacji gospodarki magazynowej - niecelowe zakupy, odsprzedaż surowców osobom prywatnym po cenach obniżonych,
- d/ wadliwa i niedość kontrolowana gospodarka na odcinku zatrudnienia, płac, norm oraz inwestycji,
- e/ nieprzestrzeganie właściwej polityki kadrowej, wyrażającej się np. w wyborze do organów samorządowych osób skompromitowanych już uprzednio popekniowanymi nadużyciami, bądź też nieposiadających potrzebnych kwalifikacji.

III. O c e n a s k u t e c z n o ś c i r e w i z j i

W roku 1957 aparat rewizji spółdzielczości pracy skierował na drogę postępowania karnego 428 wniosków na łączną sumę ujawnionych nadużyć - 38 mln zł.

Obraz byłby niepełny, gdyby nie podać wyników kontroli b. Ministerstwa Kontroli Państwowej, Inspektorów Kontrolno-Rewizyjnych, Organów Milicji Obywatelskiej itp.

Organy te łącznie w roku 1957 ujawniły nadużyć na kwotę około 30 mln zł. Łącznie zatem ujawniono nadużyć w spółdzielczości pracy w roku 1957 na sumę ok. 68 mln zł.

Ilość występujących nadużyć jak wskazują wyniki przeprowadzonych rewizji, ściśle się wiążą z ujawnionymi, wymienionymi już uprzednio nieprawidłowościami w gospodarce spółdzielni.

Do najczęściej występujących rodzajów nadużyć zaliczyć należy: kradzieże i przywłaszczenia, fałszowanie dokumentów, oszustwa, spekulacje, łapownictwo, przekupstwa.

Nasilenie ujawnionych nadużyć występuje w największym stopniu na terenie województw: koszalińskiego, opolskiego, szczecińskiego, wrocławskiego, a ostatnio i krakowskiego.

Ujawnione przestępstwa popełniane są w większości wypadków przez personel kierowniczy spółdzielni. W 1957 r. w związku z przestawieniem aparatu rewizji na nowe formy pracy, uzyskano znaczne podniesienie oddziaływania rewizji na poprawę i uporządkowanie działalności spółdzielni. Niemniej ogólnie należy jednak uznać jeszcze skuteczność oddziaływania rewizji za niezadawalającą. Wiąże się to przede wszystkim z brakiem dotychczas odpowiednich środków, które gwarantowałyby wykonywanie wydawanych w wyniku rewizji poleceń.

Jest to jedna z zasadniczych przyczyn w poważnym stopniu osłabiająca skuteczność oddziaływania aparatu rewizji w świetle nierzadko występujących faktów uchylania się od wykonywania poleceń porewizyjnych, w szczególności poleceń o charakterze obciążeń finansowych.

W niedostatecznym też stopniu wykorzystywane są dotychczas materiały z rewizji przez spółdzielnie oraz ich związki.

Na dalsze uprawnienie działalności rewizyjnej oraz zwiększenie jej skuteczności wpłynie niewątpliwie w sposób wyraźny zacieśniająca się i coraz bardziej zorganizowana współpraca z organami kontroli państwowej oraz władzami powołanymi do ścigania przestępstw.

Na ocenę skuteczności oddziaływania rewizji w kie-

runku zabezpieczenia mienia spółdzielni nie bez wpływu jest działalność instrukcyjna aparatu rewizji, działalność profilaktyczna - stwarzająca warunki do usprawnienia działalności spółdzielni, wzmocnienia kontroli wewnętrznej oraz działalność organów samorządowych - głównie komisji rewizyjnych spółdzielni poprzez ich instruktaż dokonywany w ramach rewizji i w zakresie objętym rewizjami.

Podkreślić tu należy wzrost aktywności działalności komisji rewizyjnych oraz działalności kontrolnej rad nadzorczych spółdzielni. Również zaznaczył się pewien wzrost kontroli ze strony członków spółdzielni, co znalazło potwierdzenie na jesiennych i wiosennych walnych zgromadzeniach, na których członkowie spółdzielni wykazali wzrost zainteresowania wynikami działalności gospodarczej. Jest to oczywiście fakt pozytywny, ale zainteresowanie to jest jednak ciągle jeszcze niedostateczne.

Należy więc nadal pobudzać rozwijanie form samokontroli jak najskuteczniejszej metody zabezpieczenia prawidłowej działalności spółdzielni, której to metody żadna kontrola z zewnątrz nie jest w stanie zapewnić.

Osiągnięcie lepszych wyników w porządkowaniu działalności spółdzielni oraz zwalczania nadużyć warunkowane jest w znacznej mierze współpracą z rewizją wszystkich służb i pracowników spółdzielczości pracy. Współpraca ta nie jest jeszcze dostateczna,

Mimo pewnych trudności natury organizacyjnej w działalności rewizyjnej wyniki tej działalności w świetle przyswajanych nowych metod pracy wskazują na jej stabilizację oraz możliwości dalszego zwiększenia jakości, operatywności i skuteczności rewizji.

E . Inspekcja Ochrony Pracy =====

Na podstawie Uchwały Zarządu CZSP Nr 256 z dnia 26 czerwca 1956 r. została powołana Inspekcja Ochrony Pracy, której zadaniem jest zabezpieczenie nadzoru nad stosowaniem w spółdzielniach pracy przepisów o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy.

W okresie swej działalności Inspekcja Ochrony Pracy nawiązała kontakt i współpracę zarówno z poszczególnymi związkami, jak i ze spółdzielniami, a wyniki jej pracy świadczą o słuszności jej powołania.

Konieczność powołania Inspekcji potwierdza ponadto fakt, że wiele spółdzielni wnioskuje o przeprowadzenie wizytacji przez terenowych inspektorów ochrony pracy.

Zasadnicza działalność Inspekcji to praca o charakterze wizytacyjno-instruktażowym. W 1957 r. przeprowadzono kontrolę w 1349 spółdzielniach i w 4219 zakładach.

W roku 1957 główny nacisk położono na wizytację tych spółdzielni i zakładów, w których wskaźnik wypadkowości w 1956 r. był najwyższy. Dotyczy to przede wszystkim spółdzielni metalowych, drzewnych i budowlanych.

Przy dokonywaniu wizytacji spółdzielni Inspekcja przyjęła następujący tryb postępowania, który w praktyce dał pozytywne wyniki: inspektorzy sporządzają w siedzibie spółdzielni protokoły stwierdzające braki i usterki. Protokoły te omawiane są wspólnie z aktywem spółdzielni. Inspektorzy udzielają na miejscu instruktażu, podają w formie doradczej sposoby usunięcia tych niedociągnięć oraz wspólnie z aktywem spółdzielni uzgadniają terminy usunięcia omówionych braków i usterek w zakresie ochrony, bezpieczeństwa i higieny pracy.

W 1957 r. Inspekcja wydała spółdzielniom ogółem 1324 zaleceń poinspekcyjnych. Zalecenia te dotyczyły w szczególności: zabezpieczenia maszyn i urządzeń technicznych, ziemiania maszyn i innych urządzeń, usprawnienia wentylacji, poprawy stanu oświetlenia, zabezpieczenia przejść i schodów, poprawy warunków higieniczno-sanitarnych, przestrzegania ochrony prawnej pracy kobiet i młodocianych oraz poleceń z dziedziny ustawodawstwa pracy.

W celu zabezpieczenia i poprawy warunków higieniczno-sanitarnych Inspekcja nawiązała współpracę z państwową inspekcją sanitarną, w wyniku której były wydawane częste wspólne zalecenia powizytacyjne.

W związku z tym, że niektóre spółdzielnie zniosły stanowisko techników bhp, a sprawy bhp powierzyły dodatkowo

pracownikom, nie mającym pod tym względem żadnego przygotowania Inspekcja stwierdziła liczne niedociągnięcia, przyczym w wyniku kontroli ujawniono niezarejestrowanie 38 wypadków ciężkich, 811 wypadków średnich, 73 wypadków lżejszych.

W stosunku do tych spółdzielni, w których stwierdzono celowe ukrywanie powstałych wypadków przy pracy -- w zależności od ważności tych spraw -- terenowi inspektorzy skierowali odpowiednie wnioski do właściwych organów prokuratorskich, względnie do kolegiów orzekających.

Należy podkreślić, że organa powołane do ścigania przestępstw ściśle współpracują z Inspekcją i udzielają terenowym inspektorom swego poparcia w sprawach nadzorowanych przez Inspekcję, a w szczególności przy przeprowadzaniu dochodzeń, spowodowanych nieszczęśliwymi wypadkami przy pracy.

W czasie przeprowadzenia wizytacji terenowi inspektorzy zwracali także uwagę na zagadnienia prawne ochrony pracy, kobiet, młodocianych i inwalidów. Inspektorzy stwierdzili i pod tym względem poważne naruszenie przepisów prawnych.

Z uwagi na duże zainteresowanie członków i pracowników spółdzielni zagadnieniami z zakresu ochrony pracy powstała konieczność zorganizowania stałych dni przyjęć w celu udzielania interesantom porad, informacji oraz wyjaśnień.

Dla zabezpieczenia wykonania uwag i zaleceń Inspekcji, a szczególnie w stosunku do spraw mających istotne znaczenie dla zmniejszenia ilości nieszczęśliwych wypadków przy pracy, Inspekcja nawiązała współpracę z kolegiami orzekającymi przy prezydiach właściwych rad narodowych w sprawie stosowania orzecznictwa karno-administracyjnego za naruszenie przepisów z dziedziny ochrony bezpieczeństwa i higieny pracy.

Terenowi inspektorzy ochrony pracy ściśle współpracują z zainteresowanymi związkami, co wyraża się między innymi w uzgadnianiu planów wizytacji spółdzielni, przedstawianiem wniosków zarządowi związków w sprawach objętych działaniem Inspekcji oraz opiniowaniem projektów budowy i przebudowy zakładów spółdzielczych pod względem bhp.

F. Eksperymenty gospodarcze

=====

W dążeniu do usprawnienia pracy szereg spółdzielni wystąpiło z inicjatywą wprowadzenia zmian w systemie

wewnętrzne zarządzania w drodze eksperymentów. Wychodząc naprzeciw tym dążeniom oraz w trosce o prawidłowy rozwój tych inicjatyw - Zarząd CZSP powołał Komisję do opracowania zasad eksperymentowania i ceny zgłoszonych projektów.

Komisja rozpatrzyła szereg wniosków spółdzielni w sprawie ich eksperymentalnego, ekonomiczno-organizacyjnego działania i wyraziła zgodę na prowadzenie eksperymentu gospodarczego przez 42 spółdzielnie.

Związki spółdzielni rozpatrzyły i zezwoliły ponadto na prowadzenie eksperymentu 13 spółdzielniom.

Łącznie więc od początku 1957 r. 55 spółdzielni pracy prowadziły swą działalność w ramach eksperymentu gospodarczego.

Zabiegając o zezwolenia na prowadzenie eksperymentu gospodarczego w oparciu o opracowane przez siebie programy, spółdzielnie kierowały się dążeniem do jak najszybszego wyłamania się z rygorów jakie nakładały na nie ówczesne zasady gospodarowania.

Już w I półroczu 1957 r. 7 spółdzielni zrezygnowało z eksperymentowania w wielu dziedzinach objętych uprzednio programem, wobec uregulowania tych zagadnień przez Zarząd CZSP nowymi aktami normatywnymi w ramach ogólnie postępującej w spółdzielczości decentralizacji.

Podstawowe założenia eksperymentów gospodarczych w spółdzielniach sprowadzały się do:

1. wypracowania nowych form samorządowo-organizacyjnych umożliwiających zmniejszenie personelu administracyjnego oraz zapewniających większą samodzielność gospodarczą,
2. wypracowania zasad wynagradzania pracowników, które uwzględniają większe niż dotychczas i skuteczniejsze działanie bodźców materialnego zainteresowania osobistego w kierunku wzrostu wydajności pracy, ulepszenia procesów produkcyjnych, obniżki kosztów własnych itp. czynników składających się na ogólną poprawę ekonomicznych wskaźników spółdzielni przy jednoczesnej poprawie warunków bytowych członków.

3. uproszczenia planowania, sprawozdawczości oraz wewnętrznej, technicznej, materiałowej i finansowej dokumentacji spółdzielni,
4. uproszczenia procedury zakupów różnych drobnych przedmiotów i materiałów pomocniczych i przeprowadzania nakładów inwestycyjnych,
5. zastosowania różnych wewnętrznych regulaminów pracy, określających zarówno zasady karania, jak i nagradzania członków i pracowników spółdzielni,
6. odrębnego określania formy kontroli bankowej spółdzielni oraz odmiennego sposobu rozliczenia z budżetem państwa z tytułu podatków,
7. poszukiwań lepszych zasad podziału czystej nadwyżki spółdzielni,
8. pogłębienie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego zakładów,
9. uzyskania swobody w ustaleniu cen na wyroby i usługi.

Analiza eksperymentów pozwala stwierdzić, że część spółdzielni uzyskała poważne efekty zarówno ekonomiczne, jak i samorządowo-społeczne.

Te pozytywne efekty spółdzielnie uzyskały w dużej mierze dzięki stosowaniu indywidualnych i zróżnicowanych systemów bodźców ekonomicznych, polegających na zmianie obowiązujących zasad wynagradzania pracowników fizycznych i umysłowych.

Należy jednak stwierdzić, że zasób doświadczenia w dziedzinie form i metod kierowania gospodarką spółdzielni, zdobyty w wyniku prowadzenia eksperymentu posiada w większości przypadków znacznie o charakterze indywidualnym i skutecznym konkretnie w wypróbowanych warunkach pracy spółdzielni i w niewielkim stopniu da się zastosować w skali ogólnokrajowej.

Do elementów organizacyjno-ekonomicznych, które upowszechniono w wyniku doświadczeń w drodze eksperymentowania należą: samorząd:pracowniczy na szczeblu zakładów i wydziałów oraz zasady wewnętrznego zakładowego rozrachunku gospodarczego.

W związku z tym w 1958 r. ilość spółdzielni eksperymentujących została ograniczona do liczby 17 z tym jednak, że zadani

ich będzie wypracowanie nowych metod kierowania gospodarką spółdzielni, któreby następnie mogły być upowszechnione i stosowane w skali ogólnokrajowej.

G. Współpraca z zagranicą

Rok 1957 był okresem znacznego rozszerzenia współpracy spółdzielczości pracy ze spółdzielczymi organizacjami zagranicą.

Współpraca ta objęła szerszy zakres tematyczny i różnorodne formy organizacyjne.

Na przestrzeni roku zorganizowano 34 wyjazdy zagranicę przy udziale 348 osób.

W sprawach wymiany naukowo-technicznej wyjeżdżały 4-ry grupy: do Bułgarii, Chin, Czechosłowacji i NRD.

Przedstawiciele naszych spółdzielni i związków zapoznali się z doświadczeniami w dziedzinie organizacji produkcji przemysłu spożywczego /Bułgaria/, wyrobów ludowych i artystycznych /Chiny/, sprzętu medycznego i laboratoryjnego /Czechosłowacja/ i produkcji z mas plastycznych /NRD/.

Na międzynarodowe kongresy, targi, wystawy i konkursy zorganizowano 12 wyjazdów z udziałem 242 osób. Najliczniejsza grupa wyjechała na wiosenne Targi Lipskie - 186 osób, również do Kopenhagi, na Międzynarodowe Targi Rybackie wyjechało 18 osób.

Celem dokonania zakupów surowców i urządzeń technicznych zorganizowano 4 wyjazdy, mianowicie: do Belgii, Czechosłowacji, NRD i do NRD.

Trzyosobowa delegacja spółdzielczości pracy uczestniczyła w zjeździe bułgarskiej spółdzielczości pracy. Ponadto miały miejsce 4 wyjazdy z udziałem 24 osób do: Izraela, Jugosławii, Węgier i ZSRR.

Dla zapoznania się z organizacją spółdzielczości inwalidzkiej zorganizowany został również wyjazd do Czechosłowacji.

Do kraju na zaproszenie spółdzielczości pracy przybyło 31 osób - delegatów organizacji spółdzielczych z dziewięciu państw: ZSRR, Chin, Bułgarii, Czechosłowacji, Rumunii, Węgier, NRD, Izraela oraz Włoch.

Delegacje te uczestniczyły w II. Zjeździe Delegatów CZSP.

Ponadto spółdzielczość pracy zorganizowała na zasadach wymiany bezdewizowej pobyt dla 63. wczasowiczów z ZSRR, Bułgarii i Rumunii, wysyłając do tych krajów na tych samych zasadach taką samą liczbę polskich spółdzielców.

Doświadczenia 1957 r. wskazują, że rozszerzanie kontaktów z organizacjami spółdzielczymi zagranicą przynosi zarówno korzyści w dziedzinie ekonomicznej, jak też służy lepszemu zrozumieniu i umocnieniu przyjaźni międzynarodowej.

W 1958 r. planuje się dalsze rozszerzanie współpracy i kontaktów ze spółdzielczością zagranicą.

H. Wykonanie uchwał i innych aktów normatywnych o zasadniczym znaczeniu, związanych z działalnością spółdzielczości pracy za 1957 r.

I. A k t y n o r m a t y w n e p a ń s t w o w e

Rada Ministrów PRL.

Rada Ministrów podjęła ogółem 82 uchwały, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą spółdzielczości pracy, a w tym 53 uchwały, które nakładają obowiązek wprowadzenia w życie ich postanowień w spółdzielczości pracy.

Uchwały te zostały zrealizowane przez wydanie odpowiednich uchwał Zarządu CZSP, i konkretną działalność jednostek organizacyjnych spółdzielczości pracy zobowiązanych do bezpośredniego ich wykonania.

Dezyderaty Komisji Sejmowej - do spraw Przemysłu Lekkiego, Rzemiosła i Spółdzielczości Pracy i Komisji Pracy i Spraw Socjalnych.

Zarząd CZSP ściśle współpracuje z Komisją Sejmową d/s Przemysłu Lekkiego Rzemiosła i Spółdzielczości Pracy oraz Komisją Sejmową Pracy i Spraw Socjalnych. Komisje te na każdym niemal posiedzeniu zajmują się problematyką spółdzielczości pracy.

Przy rozpatrywaniu projektu planu gospodarczego i budżetu na 1957 r. na posiedzeniu w dniu 20 marca 1957 r.

Komisja Przem. Lekkiego Rzemiosła i Spółdz. Pracy uchwaliła dezyderaty pod adresem Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy, dotyczące :

- przekazania technikum i szkół zawodowych do resortu Ministerstwa Oświaty,
- rozszerzenia produkcji chałupniczej,
- wystąpienia o uprawnienia w zakresie skupu surowców krajowych jak skóry, wełny itp.,
- poczynienia kroków dla stworzenia samodzielnej organizacji handlu zagranicznego.

Komisja jest systematycznie informowana o stopniu realizacji w/w dezyderatów, jak również o całokształcie spraw spółdzielczości pracy.

Komisja Sejmowa Pracy i Spraw Socjalnych duże uwagi poświęca zatrudnionym w spółdzielniach pracy inwalidom i aktywizacji zatrudnienia.

II. Uchwały Naczelnych Władz Spółdzielczych.

Krajowy Zjazd Przedstawicieli Centralnych Organizacji Spółdzielczych odbyty w dniach 30.6 - 1.7.1957 r. podjął następujące uchwały :

- o kierunkach rozwoju spółdzielczości polskiej,
- w sprawie też do ustawy o spółdzielniach i ich związkach,
- w sprawie też do statutu Naczelnej Rady Spółdzielczej,
- w sprawie składu Naczelnej Rady Spółdzielczej.

Uchwały te zostały przekazane w teren, celem przedyskutowania.

Na podstawie dyskusji i uwag oraz wniosków zgłoszonych przez spółdzielnie pracy i związki, CZSP opracował swoje uwagi i propozycje, które zostały uwzględnione w ostatecznym projekcie ustawy o spółdzielniach i ich związkach, wniesionym do Sejmu.

Statut Naczelnej Rady Spółdzielczej został opracowany przez Komisję, działającą przy CZS : w której uczestniczyli przedstawiciele CZSP.

Skład Naczelnej Rady Spółdzielczej został uzupełniony przedstawicielami CZSP.

III. Wykonanie uchwał II Zjazdu Delegatów C. Z. S. P.

II Zjazd Delegatów CZSP podjął ogółem 52 uchwały, z czego do wykonania przez Zarząd CZSP przypadało 45 uchwał.

Do końca 1957 r. wykonano całkowicie 29 uchwał.

W trakcie wykonania znajduje się 5 uchwał o charakterze jednorazowym oraz 11 uchwał o charakterze ciągłym.

W odniesieniu do poszczególnych uchwał wykonanie przedstawia się następująco :

Uchwała Nr 1 - Deklaracja Programowa.

Uchwała ma charakter ciągły i jest systematycznie realizowana przez Radę i Zarząd CZSP.

Z poszczególnych zagadnień objętych "Deklaracją Programową" podkreślić należy :

- przywrócenie w pełni samorządności i pogłębienie demokracji życia spółdzielczego,
- utrzymanie jedności organizacyjnej spółdzielczości pracy i przewyciężenie w okresie po II Zjeździe tendencji separatystycznych,
- zmianę roli CZSP oraz krajowych i wojewódzkich związków, które przekształciły się z organów zarządzających w organa koordynacji, nadzoru, reprezentacji i instruktażu zrzeszonych spółdzielni.

Deklaracja programowa zaleciła również podjęcie kroków w celu :

- zapewnienia pełnej równorzędności spółdzielczości pracy z przemysłem państwowym,
- przekształcenia przedsiębiorstw drobnego przemysłu terenowego na spółdzielnie pracy, oraz
- opracowanie przez Radę i Zarząd CZSP programu społeczno-gospodarczego spółdzielczości pracy zapewniającego jej odpowiednie miejsce w budownictwie socjalistycznym Polski Ludowej.

Sprawy te wiążą się z pracami podjętymi przez Radę i Zarząd CZSP w związku z uchwałami Krajowego Zjazdu Przedstawicieli Centralnych Organizacji Spółdzielczych odbytego w dniach 30.6 - 1.7.1957 r. oraz z całokształtem zmian dokonywujących się w całej gospodarce narodowej.

Obecnie na wszystkich szczeblach samorządu spółdzielczego oraz w związkach spółdzielczości pracy odbywają się dyskusje nad

tymi uchwałami.

Wyniki dyskusji stanowiąc będą podstawę do skonkretyzowania programu społeczno-gospodarczego spółdzielczości pracy.

Uchwała Nr. 2 - 4 - w sprawie statutów :

Opracowano nowe statuty wzorcowe spółdzielni pracy zgodnie z wytycznymi Zjazdu.

Uchwała Nr. 5 - w sprawie organizacji i zadań związków jest w trakcie wykonania. Opracowano nowe statuty dla K i WZSP uwzględniające tezy zawarte w uchwale. Zostaną one przedstawione w czasie zjazdów delegatów tych związków w I półroczu 1958 r.

W związku z pkt. 13 w/w uchwały Rada i Zarząd CZSP uznały za niecelowe tworzenie zrzeszeń branżowych.

Powoływane na mocy uchwały Zjazdu Nr. 13 społeczne komisje branżowe rozwiązują w dostatecznej mierze te problemy, które w myśl uchwały Zjazdu Nr. 5 przewidziane są do wykonania przez zrzeszenia branżowe.

Uchwała Nr. 6 - w sprawie wystąpienia do KC PZPR i do Rządu PRL z wnioskami dotyczącymi spółdzielczości pracy.

W dniu 27 lipca br. przedstawiono do KC PZPR materiały do tez na III Zjazd PZPR, w których zamieszczone zostały postulaty II Zjazdu Delegatów CZSP. Ponadto przesłana została do KC PZPR rezolucja uchwalona na Plenum Rady CZSP z dnia 11.12.57r. wyrażająca solidarność z uchwałami X Plenum KC PZPR i deklarująca współdziałanie spółdzielczości pracy w ich realizacji.

Opracowane i przesłane do Urzędu Rady Ministrów projekt uchwały w sprawie zapewnienia warunków dalszego rozwoju spółdzielczości pracy oraz odrębny projekt uchwały w sprawie rozwoju spółdzielczości inwalidzkiej.

Uchwała Nr. 7 - w sprawie Krajowego Kongresu Spółdzielczego.

W dniach 30.6 - 1.7.57 odbył się Krajowy Zjazd Przedstawicieli Centralnych Organizacji Spółdzielczych.

Uchwała Nr. 8 - w sprawie zaktualizowania ustawy o spółdzielniach.

Projekt nowej ustawy opracowany przy czynnym udziale CZSP został wniesiony do Sejmu. ./.

Uchwała Nr. 9 - w sprawie spółdzielczości inwalidzkiej.

Powołany został Związek Spółdzielni Inwalidów, który rozpoczął swoją działalność z dn. 1. IV. 1957 r. przejął on w pierwszym okresie 285 spółdzielni inwalidzkich na ogólną ilość 327, zrzeszonych w CZSP.

W ciągu 1957 r. nastąpiły dalsze przesunięcia i ostatecznie na dzień 31. XII. ZSI zrzesza 325 spółdzielni czynnych.

Szeregiem postanowień i uchwał zostały spółdzielnie inwalidów uprzywilejowane w dziedzinie zaopatrzenia, świadczeń socjalnych, podatków itd. W dniu 23. 7. 1957 r. podjęta została specjalna uchwała Zarządu CZSP w sprawie zapewnienia warunków wykonywania statutowych zadań przez Związek Spółdzielni Inwalidów, która ustala daleko idące uprawnienia autonomiczne dla tego Związku - zgodnie z postulatami Zjazdu. Uchwała Nr. 10 - w sprawie współpracy z ruchem inwalidzkim.

Współpraca CZSP z organizacjami inwalidzkimi, a mianowicie: Związkiem Inwalidów Wojennych, Związkiem Ociemniałych Żołnierzy, Związkiem Inwalidów Emerytów, Związkiem Głuchych, Związkiem Niewidomych, układa się pomyślnie na zasadach obopólnie uzgodnionych.

Zarząd CZSP podjął w dniu 5. 3. 57 r. uchwałę Nr. 70 zalecającą spółdzielniom przekazywanie związkowi Inwalidów Wojennych części czystej nadwyżki na cele organizacyjne tego Związku, a w dniu 11. 12. 57 r. Rada CZSP przyznała dotację dla tego Związku w wysokości 10 mln zł.

Uchwała Nr. 11 - w sprawie autonomii dla związków specjalistycznych:

Na podstawie uchwały Zarządu CZSP Nr. 239 z dnia 27 lipca 1957 r. uregulowano sprawę wyposażenia Krajowego Związku Spółdzielni Transportu w fundusze celowe, ponadto sprawy wzajemnych stosunków między CZSP a KZST wyjaśnione zostały na plenum Rady CZSP w dniu 11. 12. 1957 r.

W dniu 27. 6. 57 r. Zarząd CZSP podjął uchwałę Nr 288 w sprawie usprawnienia działalności spółdzielni pracy rybołówstwa morskiego i udzielania pomocy Związkowi tych spółdzielni.

Krajowy Związek Spółdzielni Przemysłu Ludowego i Artystycznego zgłosił swoje postulaty w sprawie autonomii.

Są one obecnie w trakcie rozpatrywania w powiązaniu z zamierzonymi zmianami statutowymi KZS PLiA i będą ostatecznie wyjaśnione i unormowane na zjeździe statutowym tego Związku.

Uchwała Nr.12 - w sprawie powołania Związku Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu, została zrealizowana z dniem 1.4.57 r. Związek ten został wyposażony przez CZSP na podstawie Uchwały Zarządu Nr.197 z dnia 27 czerwca 1957 r. w fundusze celowe i nie zgłosił żadnych dodatkowych wniosków w sprawie zakresu uprawnień autonomicznych.

Uchwała Nr.13 - w sprawie społecznych komisji branżowych.

W wykonaniu tej uchwały Rada CZSP podjęła uchwałę Nr.27 z dnia 30.11.57 r., która znajduje się w trakcie realizacji.

Uchwała Nr.14 - w sprawie przekształcenia zakładów własnych związków na spółdzielnie pracy.

W ciągu 1957 r. uległy przekształceniu na spółdzielnie pracy zakłady własne : Centralne Laboratorium Szklane, Skórzane, Odzieżowe, Chemiczne, Wikliniarsko-Koszykarskie i Centralne Biuro Konstrukcyjne, Centralne Biuro Studiów i Projektów oraz SOWI. Baza Włosa w Nowej Soli pozostaje w dotychczasowej formie do dnia 31.3.58 r.

Uchwała Nr.15 - w sprawie ograniczenia ilości personelu CZSP, KZSP i WZSP.

Uchwałą Zarządu Nr.50 z dnia 27.II.57 r. ustalono nową strukturę organizacyjną CZSP. Ilość zatrudnionych pracowników umysłowych w aparacie CZSP uległa dalszemu zmniejszeniu. Wprowadzono również nowy ramowy zakres czynności komórek organizacyjnych dostosowany do aktualnych zadań CZSP.

Struktury organizacyjne oraz staty osobowe K i WZSP zostały zatwierdzone przez rady związków na wniosek zarządów związków.

Na 1958 r. zakłada się dalsze zmniejszenie personelu administracyjnego zarówno w CZSP, jak też w K i WZSP.

Uchwały Nr.16,19 i 20 - obejmujące sprawy finansowe i podatkowe wykonane zostały w sposób następujący :

Zarząd CZSP podjął uchwałę Nr.80 z dnia 11.3.57 r. w sprawie zmiany zasad gospodarowania Funduszem Długotermini-

nowego Kredytu i uchwałę Nr. 90 z dnia 21. IV. 57. r. o tymczasowych zasadach finansowania wydatków administracyjnych, socjalnych, kulturalno-oświatowych i szkoleniowych. Rada CZSP podjęła uchwałę Nr. 9 w sprawie świadczeń jednostek organizacyjnych spółdzielczości pracy na fundusz samorządowy na 1957. r. oraz uchwały Nr. 13, 14, 15, 16 i 17 z dnia 8. października 1957 r., które ustalają zasady gospodarki finansowej i wysokość narzutów na fundusze celowe na 1958 r.

Narodowy Bank Polski w uzgodnieniu z Zarządem CZSP wprowadził od połowy 1957. r. nowe zasady kredytowania, w myśl których istnieje obecnie zgodnie z uchwałami II Zjazdu jeden kredyt na finansowanie całokształtu potrzeb spółdzielni.

Całość zmian w systemie finansowym spółdzielczości pracy wprowadzona w życie po II Zjeździe na podstawie odrębnych uchwał Rady i Zarządu CZSP została zebrana w formie jednego aktu, a mianowicie; uchwały Zarządu CZSP o organizacji finansowej i systemie finansowym spółdzielczości pracy Nr. 423 z dnia 30 grudnia 1957 r. Uchwała ta przyjęta została przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów i Prezydium Rady CZSP.

Zarząd CZSP wystąpił z odpowiednimi wnioskami do Ministerstwa Finansów w sprawach podatkowych, objętych uchwałami Zjazdu. Dotychczas uzyskano pozytywne decyzje w następujących sprawach: zniesienie podwójnego opodatkowania rzemieślniczych spółdzielni zaopatrzenia i zbytu, obniżenie stawek podatkowych dla niektórych spółdzielni usług jak; fryzjerskich, kosmetycznych, fotograficznych, przyznanie ulg podatkowych spółdzielniom niewidomych oraz spółdzielniom zatrudniającym osoby skierowane przez organy zatrudnienia, zwolnienie od opodatkowania na okres 3-ich lat nowopowstałych spółdzielni na terenach Ziemi Zachodnich i spółdzielni inwalidzkich oraz spółdzielni korzystających z kredytów funduszu interwencyjnego. Ponadto zwolniono od podatku od wynagrodzeń kwoty wypłacone członkom spółdzielni z tytułu podziału nadwyżek za lata 1956 i 1957 r.

Uchwały Nr 17 i 18 - w sprawie zasad podziału nadwyżki za 1956, 1957 rok i następne lata została wykomana.

Uchwałą Zarządu CZSP Nr 144 z dnia 9.V.1957 r. ustalono zasady zaliczkowej wypłaty czystej nadwyżki za okresy kwartalne ./.

w 1957 r. Zasady podziału czystej nadwyżki na 1957 r. i lata następne znajdują swój ostateczny wyraz w systemie finansowym, o którym mowa przy uchwałach Nr. Nr. 16, 17 i 20 Zjazdu i uchwałach Rady z 8 października 1957 r. i Zarządu CZSP Nr. 423.

Uchwała Nr. 19 - dotycząca funduszków własnych spółdzielni oraz uchwała Nr. 20 - dotycząca funduszków celowych spółdzielni jest realizowana łącznie z uchwałą Nr. 16.

Uchwała Nr. 21 - w sprawie Spółdzielni "Ochrona Mienia". Uchwałą Zarządu CZSP Nr. 153 z dnia 14.5.1957 r. powołana została 12-osobowa Komisja Branżowa Spółdzielni Ochrony Mienia.

W wyniku starań Komisji uzyskano m.in. uregulowanie cennika na usługi dozoru mienia oraz poparcie MPiOS zalecające radom narodowym interwencję w sprawie zwiększenia zleceń na usługi spółdzielni. Uregulowano płace i zasady pracy. Uchwała Nr. 22 - w sprawie pokrycia należności za wnioski racjonalizatorskie.

Zebrane z tego tytułu roszczenia za zgłoszone i zatwierdzone wnioski racjonalizatorskie wprowadzone zostały do budżetu IV-go kwartału 1957 r.

Uchwała Nr. 23 - w sprawie planowania. Zalecenia uchwały w pkt. 1-6 są wykonane w pełni zarówno przy opracowywaniu planu rocznego na rok 1957, jak i przy opracowywaniu planów operatywnych kwartalno-miesięcznych. W załatwieniu pkt. 7 uchwały w odniesieniu do sprawozdawczości opracowana została nowa instrukcja.

W projekcie uchwały Rady Ministrów opracowanym przez Zarząd CZSP w sprawie zapewnienia warunków dalszego rozwoju spółdzielczości pracy przewiduje się odpowiednie przepisy zgodnie z treścią pkt. 8 uchwały Nr. 23 dotyczące rozwoju produkcji spółdzielczości pracy i pomocy przy realizacji zadań planowych.

Uchwała Nr. 24 - w sprawie zatrudnienia, płac i norm jest stopniowo realizowana. Między innymi ustalone zostały nowe zasady wynagrodzeń :

- Uchwałą Zarządu CZSP Nr. 33 z dnia 22. II. br. dla pracowników obsługi produkcji i wspólnych zawodów.

- Uchwałą Zarządu CZSP Nr. 119 z dnia 16. 4. br dla pracowników zatrudnionych w przemyśle drzewnym, różnym i papierniczym.

- Uchwałą Zarządu CZSP Nr. 208 z dnia 27. 5. br dla pracowników zatrudnionych w spółdzielniach rybołówstwa morskiego.

- Uchwałą Zarządu CZSP Nr. 215 z dnia 3. VII br. wprowadzono zmianę systemu wynagrodzeń pracowników umysłowych w spółdzielniach budowlanych, a Uchwałą Nr. 390 z dnia 13. XII. 57 r. dla pracowników umysłowych wszystkich innych spółdzielni. Nowa tabela wynagrodzeń daje możliwości podwyżki uposażeń, co jednak uzależnione jest od wygospodarowania oszczędności w funduszu płac i zmniejszenia administracji w spółdzielniach.

Ponadto uregulowano na nowych zasadach płace dla :

- pracowników handlu drobnodetalicznego i hurtu,
- pracowników zatrudnionych w domach wczasowych,
- członków zarządu w spółdzielniach,
- pracowników zatrudnionych w przemyśle spożywczym,
- pracowników zatrudnionych w przemyśle chemicznym.

Uchwała Nr. 25 - w sprawie zaopatrzenia.

W wyniku podjętych starań zagadnienie traktowania spółdzielczości pracy w sprawach zaopatrzenia na równi z przemysłem państwowym, znajduje coraz pełniejsze zrozumienie.

W ciągu 1957 r. zaopatrzenie spółdzielni z puli surowców centralnie dzielonych poprawiło się znacznie.

Szczegółowa analiza, przedstawiona jest w rozdziale II.

Tym niemniej należy stwierdzić, że na skutek braku planu asortymentowego istnieją trudności przy uzasadnianiu potrzeb niektórych surowców. Te trudności, jak też i ogólnie trudna sytuacja powodują nierównomierności w zaopatrzeniu w poszczególne asortymenty.

Na skutek decentralizacji rozdzielnictwa surowców miejscowych i odpadowych - spółdzielnie mają możliwość korzystania w większym stopniu z tych surowców. Zagadnienie dalszego udostępnienia źródeł surowców odpadowych jest zawarte we wspomnianym poprzednio projekcie uchwały Rady Ministrów.

Podjęte zostały kroki, dla ustalenia zasady aby wszelkie nadwyżki surowca z przemysłu kluczowego były przede wszystkim

przeznaczone dla spółdzielczości i przemysłu terenowego.

W sprawie dopuszczenia spółdzielczości pracy do skupu takich surowców jak: drewno, przędza, skóry futerkowe - CZSP podjął szereg wystąpień do odpowiednich władz.

Ponadto został przedstawiony Komisji Planowania przy Radzie Ministrów postulat włączenia spółdzielni remontowo-budowlanych do systemu planowego zaopatrzenia.

Uchwała Nr.26 - w sprawie aktywizacji skupu surowców wtórnych.

Opracowano i wprowadzono w życie regulamin dotyczący premiowania za zbiórkę surowców odpadowych. W celu usprawnienia pracy zorganizowano w CZSP odrębny wydział do spraw skupu surowców odpadowych, który ściśle współpracuje z Komisją Branżową do spraw spółdzielni zbiórki odpadów.

Ponadto - Zarząd CZSP podjął uchwałę Nr.332 z dnia 15.10.57 r stwarzającą szersze możliwości wykorzystania surowców wtórnych przez spółdzielnie pracy w drodze skupu, renowacji i rozbiórki przedmiotów używanych.

Uchwała Nr.27 - w sprawie zbytu.

- 1/ Uchwałą Nr.170 Rady Ministrów z dnia 10 maja 1957 r. w sprawie zbytu wyrobów niektórych jednostek organizacyjnych przemysłu terenowego - uregulowano część postulatów.
Na podstawie powyższej uchwały spółdzielnie pracy mogą sprzedawać swoje wyroby według uznania państwowym jednostkom organizacyjnym, spółdzielniom lub bezpośrednim odbiorcom.
- 2/ Instrukcją Prezesa CZSP Nr.2 z dnia 15.4.57 r. /Nr.ZB-2/ 11/57 w sprawie sprzedaży akwizycyjnej uregulowano sprawę sprzedaży akwizycyjnej artykułów rynkowych i zaopatrzeniowych oraz określono tryb i warunki stosowania tej formy zbytu.
- 3/ Postulat likwidacji Zarządów Zbytu w Związkach, bez powołania innych komórek zajmujących się sprawami zbytu okazał się w obecnych warunkach za daleko idący. Natomiast w 15-tu związkach powołano w miejsce zarządów komórki do spraw zbytu o różnym charakterze organizacyjnym /stanowisko, wydział, dział/.

4/ Zarząd CZSP uchwałą Nr.172. a. z dnia 29. maja 1957 r. ustalił dla hurtowni zbytu WZSP dwie formy organizacyjne :
a/ przedsiębiorstw spółdzielni pracy i użytkowników oraz
b/ spółdzielczych przedsiębiorstw hurtu.

W oparciu o powyższą uchwałę część hurtowni zbytu przyjęła formę organizacyjną "Spółdzielczych Przedsiębiorstw Hurtu".

W niektórych związkach połączono hurtownie zbytu z bazami zaopatrzenia w przedsiębiorstwa zaopatrzenia i zbytu. 2 hurtownie pozostały w dotychczasowej formie, zaś 1 została zlikwidowana.

Uchwała Nr.28 - w sprawie handlu zagranicznego.

W dniu 5.6.1957 r. powstało Spółdzielcze Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego "Coopexim". Udziałowcami Przedsiębiorstwa są : CZSP, niektóre Związki zrzeszone w CZSP i "Społem". Na podstawie uchwały Zarządu CZSP Nr.161 z dnia 28 maja 1957r. - podjęto szereg środków zmierzających do usunięcia niedociągnięć i stworzenia odpowiednich warunków rozwoju produkcji eksportowej.

Uchwała Nr.29 - w sprawie zmian systemu i metod szkolenia w spółdzielczości pracy.

Podjęte następujące środki zmierzające do reformy szkolenia w spółdzielczości pracy :

- dnia 3.4.57 r. uchwalono / uchwała Nr 103/ zmiany zasad szkolenia w spółdzielczości pracy. Wydane zostały wytyczne i instrukcje w sprawie organizacji szkolenia kursowego, korespondencyjnego i pracy ośrodków. Opracowano również wytyczne do działalności komórek szkolenia K i WZSP oraz instrukcje w sprawie przeprowadzenia wizytacji szkolenia wewnątrzzakładowego, kursowego i ośrodków.
- w dniu 3.7.57 r. Zarząd podjął uchwałę Nr.215 wprowadzającą zmiany zasad organizacji i finansowania szkolenia wewnątrzzakładowego w spółdzielniach,
- ⊗ sprawa przekazania szkół do Ministerstwa Oświaty została załatwiona w zasadzie pozytywnie z tym, że część szkół pozostanie nadal w CZSP dla zaspokojenia potrzeb kadrowych spółdzielczości pracy. Nie został jeszcze ostatecznie rozwią-

zany problem finansowania działalności tych szkół, które będą przekazane Ministerstwu Oświaty,

- na podstawie uchwały Zarządu Nr 317 z dnia 12.10.57 r. rozpoczęto szkolenie zaoczne, działaczy samorządowych i pracowników służb bhp.

Uchwała Nr. 30 - w sprawach rewizji

Zarząd CZSP podjął w tym zakresie szereg uchwał, a mianowicie :

Uchwały Nr. 82, 83, 84 i 85 z dnia 18.III.1957 r. Nr. 206 i 207 z dnia 27.VI.1957 r. oraz Nr 284 z 17.IX.1957 r. Realizacja uchwał Nr 83, 85, 206, 207 i 284 ma charakter ciągły, w odróżnieniu od uchwał Nr. 82 i 84, które dotyczą weryfikacji i rehabilitacji rezydentów.

Weryfikacja przeprowadzona została w miesiącach maju i czerwcu 1957 r., a komisja rehabilitacyjna zakończyła swą działalność z dniem 31 grudnia 1957 r.

Natomiast nie została dotychczas zrealizowana w stopniu zadawalającym sprawa zwiększenia wynagrodzeń aparatu rewizyjnego. Sprawa ta pozostaje nadal otwartą ze względu na ogólną sytuację w dziedzinie płac. Wprowadzenie nowych form i kierunków działalności rewizyjnej a szczególnie zwiększenia jej instruktażowego charakteru przebiega na ogół prawidłowo.

Uchwała Nr. 31 - w sprawie działalności społeczno-wychowawczej, socjalno-bytowej, kulturalno-oświatowej i wychowania fizycznego w spółdzielniach pracy została wykonana następująco :

- a/ Rada CZSP zatwierdziła na w/w cele na 1957 r. budżet w wysokości 12.466.329 zł dla K i WZSP oraz w wysokości 38.816.700 zł. dla CZSP. Odpowiednie wytyczne odnośnie działalności społeczno-wychowawczej, socjalno-bytowej i kulturalno-oświatowej zostały opracowane i skierowane do związków oraz spółdzielni,
- b/ wytyczne Zjazdu dotyczące finansowania działalności socjalnej i K.O. zostały wykonane poprzez opracowanie odpowiednich instrukcji, które zostały ogłoszone w Biuletynie CZSP bądź bezpośrednio skierowane do związków i spółdzielni.

Sprawy te były przedmiotem szeregu narad, na których omówiono i przedyskutowano nowe formy pracy. I tak np. w dniu

22.III. i 17 maja odbyła się narada terenowego aktywu socjalnego i K.O. w Warszawie, w dniu 18.6.57.r. - narada samorządowo-organizacyjna w Krakowie, a ponadto dwudniowa narada aktywu samorządowego w Jeleniej Górze w dniach 27,28 września 1957 r. Szczegółowe materiały z tej narady ogłoszone zostały w Nr.1 - 2 czasopisma "Spółdzielczość Pracy".

Uchwała Nr.32 - w sprawie działalności wydawniczej - została zrealizowana.

Na podstawie uchwały Zarządu Nr 191 z dnia 27 czerwca 1957 r zlikwidowane zostało Biuro Wydawnictw CZSP.

Naczelna Rada Spółdzielcza powołała natomiast wydawnicze przedsiębiorstwo ogólnospółdzielcze p.n. Zakłady Wydawnictw Spółdzielczych, którego członkiem jest CZSP.

Uchwała Nr.33 - w sprawie ogólnopolskiego tygodnika - została zrealizowana poprzez utrzymanie i finansowanie tego czasopisma. W dążeniu do zwiększenia czytelnictwa oraz zapewnienia tygodnikowi samodzielności finansowej - Rada i Zarząd CZSP ogłosiły w listopadzie 1957 r. wspólny apel w sprawie prenumeraty "Tygodnia" przez wszystkie spółdzielnie pracy i związki.

Uchwała Nr.34 - w sprawie weryfikacji pracowników CZSP i związków - została zrealizowana.

Uchwała Nr.35 - w sprawie Spółdzielczego Instytutu Samorz. Pracy :

Instytut rozpoczął działalność jako spółdzielnia pracy badawczo-koncepcyjna. Zarząd CZSP umożliwił rozpoczęcie działalności Instytutu przez udzielenie dotacji, przydzielenie lokali i wyposażenie Biura Instytutu.

Uchwała Nr.36 - w sprawie wyrażenia uznania prof.J.Wolskiemu.

Zarząd CZSP zapewnił materialne warunki określone uchwałą Zjazdu dla kontynuowania przez prof.Wolskiego prac naukowo-badawczych.

Uchwała Nr.37 - w sprawie aktywizacji młodzieży jest w trakcie realizacji.

Uchwała Nr.38 - w sprawie rozwoju wychowania fizycznego i sportu - została wykonana.

Uchwała Nr.39 - w sprawie pracy kobiet w spółdzielczości pracy.

W dniu 3.7.57 r. podjęta została uchwała Zarządu CZSP Nr.217 z dnia 7.8.57 r. - uchwała Prezydium Rady Nr.22 w sprawie ożywienia i pogłębienia działalności wśród kobiet w spółdzielczości pracy. Uchwały te zostały przekazane spółdzielniom i związkom do realizacji.

Uchwała Nr.40 - w sprawie wykorzystania rezerw lokalnych.

W związku z decentralizacją, sprawy wykorzystania surowców lokalnych i odpadowych leżą bezpośrednio w gestii WZSP i spółdzielni pracy. Prace przy organizacji spółdzielni sezonowych do wykorzystania lokalnych surowców zostały podjęte.

W 1957 r. zorganizowano ok.400 nowych spółdzielni, m.in. powstało szereg spółdzielni opierających swoją działalność na surowcach lokalnych oraz zatrudniających nadwyżki siły roboczej.

Uchwała Nr.41 - w sprawie udzielenia pomocy repatriantom.

W tej sprawie podjęte zostały 2 uchwały Zarządu CZSP Nr.181 z dnia 14.6.57 r. w sprawie programu i aktywizacji ziem zachodnich i terenów słabo rozwiniętych oraz Nr.231 z dnia 16.7.57 r.

Uchwały te wytyczyły m.innymi zadania wszechstronnego zbadania możliwości ożywienia terenów gospodarczo słabo rozwiniętych oraz stworzenia na tych terenach warsztatów pracy dla repatriantów. Powołano również komisję, która spełniła rolę ośrodka dyspozycyjnego oraz koordynuje podejmowane prace w dziedzinie aktywizacji.

W wyniku dotychczasowej działalności spółdzielczość pracy udzieliła repatriantom w r.1957 następującej pomocy ;

- 1/ przekazano PCK na społeczny fundusz pomocy repatriantów kwotę ponad 600 tys.zł.,
- 2/ utworzono Spółdzielczy Fundusz Pomocy Repatriantom, na który dotychczas zebrano kwotę ponad 3 mln zł.,
- 3/ zatrudniono około 1.900 repatriantów w spółdzielniach oraz udzielono pomocy w zorganizowaniu kilku nowych spółdzielni przez samych repatriantów.

Przyjętych do pracy repatriantów otoczono specjalną opieką i pomocą.

Uchwała Nr 42 - w sprawie powołania Komisji do spraw województw gospodarczo zacofanych.

W/w Komisja została powołana przez Radę CZSP w dniu 13.2. 1957 r.

Opracowany został projekt planu aktywizacji województw gospodarczo zacofanych. Całość zagadnienia wynikającego z tej uchwały realizowana jest łącznie z uchwałą Nr.41.

Komisja do spraw aktywizacji współpracuje ściśle z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej.

Uchwała Nr.43 - w sprawie usług morskich.

Utworzono w Szczecinie i w Gdyni spółdzielnie usług morskich rozwijają^{cych} swoją działalność. Spółdzielnie te otrzymują organizacyjną i finansową pomoc na podstawie uchwały Zarządu CZSP Nr.310 z dnia 30.9.57 r. Prowadzone są również prace organizacyjne mające na celu powołanie spółdzielni żeglugi morskiej.

Uchwała Nr.44 - w sprawie rozwoju spółdzielczości pracy na ziemiach odzyskanych.

Uchwała ta jest w trakcie realizowania i ma charakter ciągły. Uchwała Zarządu Nr.181 z dnia 14.6.57 r., ustala program prac w zakresie aktywizacji. Program jest realizowany. Do opracowania tego zagadnienia powołano Komisję Centralną przy CZSP i takie same Komisje w związkach terenowych.

Komisje te realizują równoległe zadania wynikające z uchwał Nr.40,41,42 i 44. CZSP przystąpił w grudniu 1957 r. na członka rzeczywistego Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich, deklarując składkę za rok 1958 w wysokości 100.000 zł.

Uchwała Nr.45 - w sprawie bieżącej informacji o działalności CZSP.

Informacje te ukazują się systematycznie w ogólnopolskim tygodniku "Tydzień" oraz na łamach prasy codziennej i w Radio. Ponadto wydany został specjalny numer "Spółdzielczości Pracy" zawierający szczegółowe informacje za I-sze półrocze 1957 r. oraz sprawozdanie z wykonania uchwał II-go Zjazdu.

Uchwała Nr.46 - w sprawie współpracy spółdzielczości pracy ze Zw.Zaw.Pracowników Spółdzielczych jest w trakcie wykonywania.

Uchwała Nr 47 - w sprawie rewindykacji budynków.

W dniu 24.IV.57 r. w Biurze Spraw Lokalowych Urzędu Rady

Ministrów wspólnie z Ministerstwem Gospodarki Komunalnej i przy udziale bezpośrednio zainteresowanych resortów tj. MPDiRz, MHW i CZSP ustalono zasady normujące sprawy lokalowe m.in. jednostek spółdzielczych.

Poczyniono odpowiednie starania dla rewindykacji obiektów będących własnością spółdzielczości pracy.

Uchwała Nr. 47/2 - w sprawie pracy chałupniczej.

Opracowany został projekt statutu dla zrzeszenia spółdzielczego chałupników oraz uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w sprawie zaopatrzenia emerytalnego i innych świadczeń socjalnych, a w szczególności w zakresie uzyskania prawa do korzystania ze świadczeń socjalnych przez chałupników - płatników podatku gruntowego.

Współdziałano ze Związkiem Zawodowym przy opracowaniu warunków dla uzyskania praw członków Związku Zawodowego dla chałupników.

Uchwała Nr. 47/3 - w sprawie uczestnictwa w Międzynarodowym Związku Spółdzielczym.

Został powołany zespół dla przygotowania odpowiednich materiałów potrzebnych do zgłoszenia wniosków w sprawie przystąpienia do MZS-u. W związku z tym, że w 1957 r. wnioski do MZS składał ZSS "Społem" i CRS "Samopomoc Chłopska" - wystąpienie CZSP przewidywane jest na 1958 r.

Uchwała Nr. 47/4 - w sprawie obrony interesów spółdzielczości pracy w Sejmie, realizowana jest przez posłów spółdzielczości. Zarząd CZSP nawiązał ścisłą współpracę i utrzymuje stały kontakt z poszczególnymi komisjami sejmowymi zajmującymi się sprawami spółdzielczości. Dużą pomoc spółdzielczości pracy okazują Komisja Sejmowa do Spraw Przemysłu Lekkiego, Rzemiosła i Spółdzielczości Pracy oraz Komisja Sejmowa Pracy i Spraw Socjalnych.

Uchwała Nr. 48 - w sprawie uspołdzielczenia drobnego przemysłu terenowego - nie została zrealizowana.

Zarząd CZSP przedstawił w/w uchwałę Komisji Sejmowej dla Spraw Przemysłu Lekkiego, Rzemiosła i Spółdzielczości Pracy, która uznała, że uchwała w jej obecnym sformułowaniu nie może być realizowana. Komisja Sejmowa przekazała Ministrowi Przemysłu Drobnego i Rzemiosła sprawę zbadania przyczyn nierentowności zakładów państwowego przemysłu terenowego. ./.

Uchwała Nr 49 - w sprawie opublikowania materiałów ze Zjazdu została zrealizowana. Referaty, sprawozdania i dyskusje oraz uchwały Zjazdu zostały opublikowane w numerze 2 - 3 Spółdzielczości Pracy z 1957r.

Uchwała w sprawie zmiany statutu - Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy.

Nowy statut CZSP uchwalony na Zjeździe został po zarejestrowaniu w Sądzie opublikowany w Biuletynie CZSP Nr 26 z dnia 4 listopada 1957r.

IV. W y k o n a n i e u c h w a ł R a d y CZSP

Na przestrzeni roku 1957 Rada CZSP podjęła 29 uchwał zaś Prezydium Rady 30 uchwał. Większość z nich nakładała na Zarząd CZSP obowiązek dalszego przepracowania i wcielenia w życie.

Spośród uchwał Rady zawierających zasadnicze wytyczne dla bieżącej działalności spółdzielczości pracy podkreślić należy:

uchwały Nr 13, 14, 15, 16, 17 z dnia 8 października 1957r. w sprawie wniosków wynikających z dyskusji na plenum Rady i Nr 20 z dnia 8 października 1957r. w sprawie przyjęcia założeń do planu na rok 1958 i do planu 5-letniego na lata 1956-1960.

Uchwały te stanowią bardziej szczegółowe sprecyzowanie założeń określonych uchwałami II Zjazdu Delegatów CZSP i zostały, względnie są obecnie realizowane.

Uchwały z dnia 10.12.1957r., Nr 23, 24, 25, 26, 28 i 29 ustalają zasady systemu finansowego, narzuty na fundusz administracyjny oraz budżety dla działalności administracyjnej, szkoleniowej, kulturalno-oświatowej, socjalnej i na produktywizację inwalidów na rok 1958. Uchwały te będą realizowane w ciągu 1958r.

Większość uchwał Prezydium Rady dotyczy zagadnień gospodarki finansowej, część zaś, zatwierdzania uchwał zarządu CZSP, które zgodnie z przepisami statutu wymagają zgody Prezydium Rady.

Z 25 uchwał, które nakładały obowiązki na Zarząd CZSP wykonano całkowicie 21, a pozostałe są w trakcie realizacji.

Zasadnicze znaczenie dla usprawnienia bieżącej działalności spółdzielczości pracy w dziedzinie organizacji produkcji i usług posiada uchwała Nr 27 z dnia 30.11.57r. w sprawie powoływania i zasad działania społecznych komisji branżowych przy CZSP. Uchwała ta jest stopniowo realizowana.

Ponadto w toku realizacji znajdują się uchwały, których wykonanie ma charakter ciągły jak np.: Nr 22 z dnia 7 sierpnia 1957r. w sprawie zatwierdzenia wniosków Podkomisji Pracy Kobiet; Nr 19 z dnia 18 lipca 1957r. w sprawie niektórych wniosków Komisji Produkcji i Usług Rady CZSP, Nr 16 z dnia 29 maja 1957r. w sprawie handlu zagranicznego.

V. U c h w a ł y Z a r z ą d u C Z S P

Wcielenie w życie uchwał II-go Zjazdu oraz konieczność regulowania wielu nabrzmiałych spraw i problemów bieżącej działalności wymagało konkretnych przepracowań i decyzji.

Zarząd CZSP kierując się zasadą kolegialności w pracy odbywał systematycznie posiedzenia, na których po wszechstronnej dyskusji podejmowane były decyzje w formie uchwał, zaleceń i postanowień.

Na przestrzeni roku 1957 odbyło się 45 posiedzeń Zarządu. Szereg uchwał Zarządu dotyczących zasadniczych zagadnień gospodarki spółdzielczości pracy poprzedzała szeroka dyskusja na zwoływanych naradach aktywu terenowego lub też sprawy dyskutowane były na plenarnych posiedzeniach Rady względnie Prezydium.

Ogółem Zarząd CZSP podjął w 1957r. 438 uchwał, z czego 34% dotyczy zagadnień finansowych, 10% zagadnień samorządowo-organizacyjnych, 10% - spraw administracyjno-gospodarczych, 8% - spraw planowania i sprawozdawczości, a pozostałe 30% uchwał - dotyczy różnych innych dziedzin działal-

ności spółdzielczości pracy, jak: płace, szkolenie, inwestycje, organizacja produkcji, problematyka techniczna, sprawy rewizji itp.

Ważniejsze uchwały ogłaszane były bieżąco w Biuletynie CZSP.

Należy podkreślić, że w stosunku do 1956r. ilość podjętych uchwał zmniejszyła się znacznie, mimo tego, że realizacja uchwał II-go Zjazdu wymagała uregulowania od nowa szeregu problemów.

R o z d z i a ł I I

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

A. Przemysł

I. P r o d u k c j a

W 1957r. spółdzielczość pracy znacznie przekroczyła zadania planowe produkcji przemysłowej zarówno według wartości jak i ilości. Podstawowe wskaźniki wykonania rocznego planu sporządzonego przez spółdzielnie przedstawiają się następująco: produkcja globalna w cenach zbytu w 117%, produkcja towarowa w cenach przyjętych do planu w 116%, produkcja towarowa według rzeczywistych cen zbytu 117%, usługi przemysłowe według cen zbytu w 110%.

Wartościowo przemysł spółdzielczości pracy wyprodukował masę towarową na łączną sumę 19,7 mld zł. uzyskując ponadplanową produkcję w wysokości 2,8 mld zł. według rzeczywistych cen zbytu.

W stosunku do założeń planowych ujętych szacunkowo w Narodowym Planie Gospodarczym na 1957r. wskaźnik wykonania produkcji globalnej w cenach porównywalnych wyniósł 115%, natomiast dla produkcji towarowej w cenach zbytu - 113% /w warunkach cen 1957 r./.

Wysokie wykonanie planu produkcji rzutowało na wzrost masy towarowej rynkowej. Podejmowane w ciągu roku uchwały Rady Ministrów zobowiązywały spółdzielczość pracy do zwiększenia ponad plan masy rynkowej łącznie o 920 mld zł., osiągnięto zaś 1,5 mld zł., czyli o 570 mln zł. więcej, niż wynikało to z odpowiednich uchwał.

Wzrost masy towarowej nie nastąpił jednak równomiernie we wszystkich pozycjach planu asortymentowego. Niedobory w wykonaniu zadań asortymentowych przedstawiają się następująco:

na ogólną ilość 217 pozycji asortymentowych ewidencjonowanych planem wykonano i przekroczone 160 pozycji, co stanowi 74 %. Nierównomierne wykonanie planu asortymentowego warunkowane było w znacznej mierze trudnościami w zaopatrzeniu w odpowiednie surowce i przesunięciem produkcji na artykuły najbardziej poszukiwane na rynku.

Prze-stawienie poszczególnych gałęzi przemysłu na inny profil produkcyjny, zmiany cen oraz sprzyjające na ogół warunki zaopatrzeniowe w produkcji artykułów rynkowych /przy jednoczesnych trudnościach surowcowych w produkcji artykułów zaopatrzeniowo-inwestycyjnych, zwłaszcza w przemyśle metalowym/, wpłynęło na nierównomierny wzrost grup przemysłowych i w konsekwencji spowodowało zmianę udziału poszczególnych grup w całości przemysłu, co ilustruje poniższe zestawienie:

	<u>1956r.</u>	<u>1957r.</u>
Przemysł ogółem	100 %	100 %
Przemysł budowy maszyn i metalowy	16,5 %	14,5 %
przemysł chemiczny	5,0 %	4,9 %
" gumdy	1,4 %	1,2 %
" materiałów budowlanych	3,0 %	2,9 %
" szklarski i porc.fajans.	1,8 %	1,9 %
" drzewny	8,6 %	10,1 %
" papierniczy	1,6 %	1,6 %
" włókienniczy	9,5 %	8,5 %
" odzieżowy	25,3 %	28,1 %
" skórzany	16,2 %	15,3 %
" tłuszczowy	1,4 %	1,6 %
" spożywczy	5,0 %	5,0 %
" polig.i przed.kultur.	2,5 %	2,2 %
inne gałęzie przemysłu	2,2 %	2,2 %

Najpoważniejszy spadek udziału zaznaczył się w przemyśle metalowym, mimo wartościowego wzrostu produkcji towarowej o 113,6 mln zł. tj. o 4% w stosunku do 1956r.

W 1957r. w stosunku do 1956r. osiągnięto przyspieszenie wzrostu produkcji niektórych gałęzi przemysłu jak: odzieżowego, tłuszczowego, spożywczego, szklarskiego z porcelanowo-fajansowym oraz wyrobów z włosa i szczeciny.

W cyfrach bezwzględnych wartości przyrostu produkcji towarowej w powyższych przemysłach przedstawiają się następująco:

1.	przemysł odzieżowy	wzrost	1.321 mln zł.	tj.	o	31%
2.	"	tłuszczowy	83	"	"	" o 37%
3.	"	szklarski i por- celanowo-fajansowy	64	"	"	" o 20%
4.	"	spożywczy	wzrost	148	"	" " o 18%
5.	"	różny /wyroby z włosia i szcze- ciny/	75	"	"	" o 20%

Przyspieszenie wzrostu produkcji osiągnięto między innymi dzięki zwiększonym nakładom inwestycyjnym wydatkowanym na zakup nowych maszyn i uruchomienie nowych obiektów przemysłowych.

Ocenę wyników produkcyjnych oraz kierunków rozwojowych przemysłów spółdzielczych obrazuje analiza poszczególnych grup branżowych:

1. W przemyśle metalowym, budowy maszyn i elektrotechnicznym.

Roczne zadania planowe w produkcji towarowej zostały wykonane wg cen zbytu przyjętych do planu w wysokości 109%. Planu w przemyśle metalowym nie wykonały 3 województwa: olsztyńskie - 96,4%, kosza-
lińskie - 92,8%, zielonogórskie - 97,0%. Jedną z przyczyn niewykonania planu w w/w związkach było poważne zmniejszenie wartości usług przemysłowych opierających się głównie na kooperacji z przemysłem kluczowym oraz usług świadczonych dla ludności.

Ponadto do hamujących czynników w rozwoju przemysłu metalowego należy zaliczyć niedostateczne zaopatrzenie materiałowe w niektórych asortymentach oraz przestarzały park maszynowy.

Mimo tych trudności w zakresie wykonania zadań asortymentowych przemysł metalowy poważnie przekroczył pozycje wielu podstawowych wyrobów w grupie środków wytwarzania, jak: maszyny i urządzenia przemysłowe i rolnicze, narzędzia rzemieślnicze, aparaty kontrolno-pomiarowe, wagi przemysłowe oraz w grupie metalowych i elektrotechnicznych przedmiotów

powszechnego użytku.

Nie wykonano natomiast 10 pozycji planowych, m.in.: odlewów stalowych, łańcuchów "Galla", armatury sieci domowej, sprzętu spawalniczo-gazowego, naczyń z blachy emaliowanej, wózków dziecięcych.

Jeśli chodzi o wprowadzenie nowych artykułów na szczególną uwagę zasługują:

- produkcja aparatury pomiarowej dla celów termojądrowych,
- produkcja części i regeneracja aparatury do silników wysokoprężnych Diesla,
- produkcja urządzeń chłodniczych,
- " silników przyczepnych do łodzi,
- " cystern do mleka,
- " tokarek do metalu, pras mimośrodowych,
- " sprzętu budowlanego,
- " silniczków ułamkowej mocy.

W 1957r. uruchomiono również produkcję takich artykułów rynkowych jak: szybkowary, pralki elektryczne /nowe typy/, wirówki odśrodkowe, żelazka z termoregulacją, nowe typy wózków dziecięcych, lampy odbłyiskowe dla fotografów, silniczki elektryczne do maszyn do szycia i inne. Zwiększono produkcję aparatury grzejnej jak: piecyki i kuchenki, prociże, frotenki elektryczne, żelazka, imbryki elektryczne do kawy, młynki i inne.

Na uwagę zasługuje fakt, iż artykuły te wykonywane są tak pod względem estetyki jak i jakości, znacznie lepiej i w tym kierunku obserwuje się szerszą dążność oraz inicjatywę wielu spółdzielni przemysłu metalowego.

2. W grupie przemysłów chemicznych roczne zadania planowe w produkcji towarowej wykonano, następująco:

w przemyśle chemicznym	122 %
" farmaceutycznym	115 %
" gumowym	131 %
" tłuszczowym i kosmetycznym	122 %

Pomyślny przebieg realizacji produkcji towarowej wynika w znacznej mierze z poprawy w zaopatrzeniu zarówno w surowce jak i maszyny.

Spółdzielczość pracy w 1957r. otrzymała z importu kilkaset ton rozmaitych tworzyw sztucznych, ponadto uzyskano z różnych źródeł wtryskarki i prasy produkcji krajowej. Znacznie poprawiła się sytuacja w zakupie oleju lnianego, co w poważnym stopniu wpłynęło na zwiększenie produkcji farb i lakierów.

W przemyśle gumowym na wzrost produkcji wpłynęły przede wszystkim zwiększenie przydziału kauczuku oraz rozbudowa i unowocześnienie parku maszynowego, w przemyśle tłuszczowo-kosmetycznym wyjątkowo dogodna sytuacja w dziedzinie zakupów tłuszczów technicznych, jak również i pozaplanowy przydział 400 ton tłuszczu ze źródeł scentralizowanych.

Oceniając wykonanie planu asortymentowego należy podkreślić znaczny wzrost produkcji w takich pozycjach, jak: drobna galanteria, wyroby z tworzyw sztucznych prasowane i wtryskowe, lakiery, wyroby gumowe, mdyła, proszki do prania i zamaczania, kleje zwierzęce, wyroby farmaceutyczne i perfumeryjno-kosmetyczne.

W przemyśle chemicznym nie wykonano planowej ilości wyrobów z polichlorku winylu, farb olejnych podkładowych, odczynników chemicznych i octanu etylu.

Na uwagę zasługuje uruchomienie produkcji sztucznego zamszu z polichlorku winylu, mającego zastosowanie przy wyrobie torebek, obuwia oraz galanterii.

W Spółdzielni Pracy "Xenon" w Łodzi uruchomiono produkcję kształtek z poliamidu dla przemysłu włókienniczego /tryby, łożyska i inne elementy/. Wprowadzono nową metodę produkcji uszczelek gumowych do butelek. Produkcja ta w 1957r. wyniosła 20 ton.

Uruchomiono produkcję polichlorku gąbczastego /gąbki i artykuły techniczne/. W kooperacji z innymi zakładami uruchomiono nieznanne dotychczas w kraju flokowanie tkanin, bieżnikowanie opon itp/.

W Spółdzielni "Delta" uruchomiono produkcję lakieru nitro-celulozowego do celów specjalnych, eliminując częściowo

wo import tego artykułu /surowce - m.in. odpady filmów/.

W WZSP Białystok zainstalowano w rzeźniach i masarniach woj. białostockiego 15 odstożników tłuszczowych. Uzyskany tą drogą tłuszcz będzie wykorzystany do produkcji mydła.

Uruchomiono produkcję nowego stabilizatora do PCV /kilka ton rocznie/, stosowanego przy produkcji grubych folii, wymagających dłuższej obróbki termicznej.

Wyprodukowano asortyment kilkudziesięciu syntetyków /farmaceutycznych, perfumeryjnych i odczynników/; tylko w IV kw. 1957r. wyprodukowano 17 nowych leków oraz syntetyki jako surowce do dalszej przeróbki /m.in. bromek sodu dla Tarhomina/. Wyprodukowano pierwszą partię żółczeni cynkowej.

Przystawienie się spółdzielni przemysłu chemicznego i tłuszczowego na produkcję nowych wyrobów staje się koniecznością w wyniku znacznego rozszerzenia produkcji przemysłu państwowego, co powoduje trudności zbytu i brak zamówień. Szczególnie daje się to odczuć przy produkcji octanu etalu, hydrochinonu aldehydu benzoowego, płyt podszewkowych, konfekcjonowania farb oraz produkcji mydła gospodarczego.

Ponieważ przemysł kluczowy stale rozbudowuje produkcję chemiczną i tłuszczową, spółdzielczość pracy chcąc się utrzymać na rynku ze swymi wyrobami, musi bezwzględnie poprawić ich jakość, wzbogacić asortyment, podnieść estetykę opakowań i obniżyć ceny.

3. W grupie przemysłów mineralnych - przemysł materiałów budowlanych wykonał roczne zadania planowe w produkcji towarowej tylko w 99%, natomiast przemysł szklarski i porcelanowo-fajansowy w 118%. Zasadniczą bezpośrednią przyczyną niewykonania planu wartościowego był brak wagonów dla transportu kamienia oraz niedostateczne zaopatrzenie zakładów produkcji prefabrykatów w cement.

Spośród 19 wojewódzkich związków planu nie wykonały: Warszawa, m. Poznań, Łódź woj., Lublin, Białystok,

Olsztyn, Gdańsk, Szczecin, Wrocław, Kraków i Rzeszów.

Plan ilościowy nie został wykonany w następujących zasadniczych asortymentach: cegła palona 73%, kruszywo kamienne 87%, dachówka cementowa 66 %, posypka serycytowa 67,5 %.

Poza obiektywnymi powodami niewykonania planu w przemyśle materiałów budowlanych istnieją inne przyczyny hamujące rozwój tej produkcji, jak np. przewlekłe wykańczanie obiektów inwestycyjnych, niski poziom organizacyjny i technologiczny spółdzielni. Dotychczasowe stosunkowo małe zainteresowanie związków tym przemysłem, brak fachowców w spółdzielniach, spowodowało, że dotychczas nie wykorzystano w pełni istniejących możliwości w terenie tak surowcowych jak i obiektów nadających się do odbudowania i uruchomienia produkcji nieraz stosunkowo małym kosztem. Sytuacja ta doprowadziła nawet do utraty obiektów będących już w posiadaniu spółdzielni i częściowo inwestowanych.

Mimo niedostatecznego rozwoju przemysłu materiałów budowlanych w 1957r. w stosunku do potrzeb - produkcja we wszystkich asortymentach w stosunku do 1956r. wzrosła, a niektórych artykułów wzrost jest bardzo znaczny. Pozycje planowe na 1957r. przekroczono w takim asortymencie jak: przetwory z wapienia, kafle, żwir, wyroby betonowe, wyroby ksyolitolowe.

W przemyśle szklarskim i porcelanowo-fajansowym plan wykonały wszystkie związki poza Poznaniem i Wrocławiem.

Plan globalny w tonażu w szkłe hutniczym, ozdobach choinkowych, szkłe laboratoryjnym i porcelanie technicznej został wykonany i przekroczony. Duży niedobór na rynku szkła opakowaniowego szczególnie dla potrzeb farmacji i przemysłu spożywczego spowodował znaczne przekroczenie planu produkcji w tej grupie, powodując jednak pewny niedobór w wykonaniu planu szkła gospodarczego, budowlanego i kamionki gospodarskiej.

Znaczny wzrost produkcji szczególnie w szkłe hutniczym - opakowaniowym został spowodowany przede wszystkim zapewnieniem jej rentowności poprzez zmechanizowanie procesów

pozostałe w latach następnych;

- jeśli chodzi o suszarnictwo pobudowano w 1957r. 35 komór suszarniczych o rocznej przepustowości 28 tys. m³ tarcicy, ponadto rozpoczęto budowę 18 komór suszarnianych o przepustowości rocznej 10 tys. m³ tarcicy. Zakończenie budowy tych ostatnich przewiduje się w I półroczu 1958r.

W zakresie parku maszynowego należy stwierdzić, że duży jego procent jest mało przydatny do produkcji i bardzo mało wydajny, otrzymywane zaś z przydziału obrabiarki i urządzenia zaspakajają znikomą część zapotrzebowania i nie pokrywają się z rodzajami maszyn najbardziej potrebnymi do produkcji w tej dziedzinie.

W dążeniu do lepszego wykonania planów przez przemysł drzewny oraz w celu podniesienia wydajności pracy przeprowadzono daleko posuniętą specjalizację zakładów drzewnych, tak że obecnie ok. 50% zakładów wykonuje do 3 asortymentów, 30% do 5 asortymentów, 20% powyżej 5%.

Dużym osiągnięciem usprawniania technologicznego było zastosowanie w 1957r. we wszystkich spółdzielniach produkcyjnych płyty stolarskiej zamiast drogiego kleju kazeinowego i powodującego trudno usuwalne plamy z mebli fornierowanych, tańszy klej mocznikowy. W rezultacie w spółdzielniach tych spadły koszty kleju o ok. 11%, co umożliwiło rentowną produkcję płyt i polepszyło jakość produkowanych mebli.

W okresie sprawozdawczym w przemyśle drzewnym wprowadzono do produkcji 45 nowych wzorów mebli, jak np.: stoliki telewizyjne, stoliki pod radio z lampą i adapterem, sekretarzyki o zmiennej wysokości, kanapy, tapczany, wersalki, szafy, toaletki, biblioteki - tapczany, stoliki o zmiennej wysokości itp. Do nowych asortymentów należy zaliczyć wprowadzenie do produkcji mebli metalowo-drzewnych oraz szklanych.

Dużą uwagę poświęcono produkcji z surowców zastępczych i tak np. w Spółdzielni im. J. Wieczorka w Pszczynie wprowadzono do produkcji wewnątrz w miejsce płyt stolarskich z listew - płyty z odpadów tłuszczu t. zn. "BI-PAN"

z obłogami i bez obłogów.

Rozszerzono częściowo produkcję mebli o dużej ilości elementów szklanych zastępujących deficytowe części stolarskich wyplatanych rafią, wikliną, rogożyną, sznurkiem lub taśmami z tworzyw sztucznych.

Przy omówieniu wyników przemysłu drzewnego należy zwrócić uwagę na rozwój przemysłu wikliniarskiego, którego wartość produkcji towarowej wzrosła w 1957r. o 37,6 tys.zł., tj. o 57,1 %, w porównaniu do 1956r.

W produkcji wikliniarskiej należy wyodrębnić hodowlę wierzby, przetwórstwo wikliny oraz produkcję koszykarską. Ze względu na niedostateczne zaopatrzenie, które w dalszym ciągu ogranicza rozwój tej branży, przystąpiono w 1957r. do rozszerzenia spółdzielczych plantacji wikliny.

Założono plantację wikliny na terenie WZSP Koszalin - 11 ha, Warszawa - 22 ha, Kraków - 4 ha, Opole - 25 ha, Rzeszów - 8 ha, Zielona Góra - 4 ha, Wrocław - 4 ha. Spółdzielnie uzyskały we własnym zakresie wikliny okorowanej 1300 ton i koszykarki 4000 ton.

Zorganizowano przetwórstwo wikliniarskie /korowanie wikliny/ na skalę przemysłową celem pełnego usamodzielnienia spółdzielni koszykarskich. Wzrost przetwórstwa wikliniarskiego zamknął się cyfrą 8 tys. ton wikliny za 1957r.

Z uwagi na to, że przemysł wikliniarski 12 % swojej produkcji przeznaczą na eksport dużym osiągnięciem jest wprowadzenie nowych wyrobów eksportowych z rogożyny, rafii, wiórów osikowych oraz nowych wzorów opakowań do owoców i jarzyn.

5. W grupie przemysłów odzieżowych wskaźniki wykonania

rocznych zadań w zakresie planu produkcji towarowej w cenach zbytu przedstawiają się następująco:

przemysł włókienniczy	114 %
" odzieżowy	128 %

W przemyśle włókienniczym plan ilościowy został wykonany średnio w 120,9% z pominięciem takich pozycji jak: nici szwalne, dywany, chodniki i wyroby powroźnicze, których

Średni wskaźnik wynosi od 200 % do 400 %.

Tylko jedna pozycja - przędza bawełniana odpadkowa nie została wykonana w 100 % w wyniku braku odpowiedniego zaopatrzenia, natomiast wysoko przekroczono wykonanie przędzy zgrzebnej - 142,5 %.

Mimo wykonania planu w 1957r. z nadwyżką, występowały trudności i niedociągnięcia w działalności spółdzielni. Podstawowym mankamentem było niedostateczne i nierytmiczne zaopatrzenie spółdzielni we właściwe surowce.

Nastawienie się spółdzielni na artykuły dające dużą wartość w cenach zbytu, a mniejsze liczenie się z potrzebami konsumenta dało ujemne wyniki w postaci wzrostu remanentów wyrobów gotowych. Niedocenywanie przez spółdzielnie potrzeb konsumentów należy uważać za bardzo duże niedociągnięcie spółdzielni.

Jakość wyrobów produkowanych przez spółdzielnie włókiennicze nie stała również na właściwym poziomie.

W przemyśle odzieżowym przekroczono w wysokim stopniu zarówno plan wartościowy jak i plan ilościowy przerobu tkanin ogółem i w poszczególnych grupach.

Wzrost produkcji towarowej zarówno w stosunku do planu jak i wykonania 1956r. jest wynikiem zwiększenia stopnia wykorzystania i rozszerzenia zdolności produkcyjnej spółdzielczych zakładów odzieżowych dzięki zrealizowanym nakładom inwestycyjnym, które między innymi wzbogaciły spółdzielnie o ok. 4.500 nowych maszyn do szycia z napędem elektrycznym. Ponadto zaopatrzenie w tkaniny w 1957r., mimo nadal występujących mankamentów w doborze asortymentowym, znacznie się poprawiło w porównaniu do 1956r.

Na uwagę zasługuje fakt przesunięcia produkcji odzieżowej w dużej mierze na przerób tkanin jedwabnych, lnianych i bawełnianych kosztem zmniejszenia produkcji z tkanin wełnianych, co należy uważać za zjawisko pozytywne szczególnie z punktu widzenia korzystniejszych warunków zbytu wyrobów gotowych.

Znałszy drogę do 50-letniej działalności w 1957r. odbiegła od tradycyjnej masówki i przestawiła się na produkcję

krótkich serii lub na produkcję wyrobów ekstra, atrakcyjnych, poszukiwanych na rynku ubiorów.

Mimo w/w osiągnięć spółdzielczy przemysł odzieżowy natrafiał w 1957r. na wiele trudności, które należy rozwiązać, szczególnie zaś należy ustabilizować system zaopatrzenia spółdzielni w tkaniny i dodatki krawieckie. Dotychczasowa praktyka decentralizacji zaopatrzenia w tkaniny wskazała, że na przestrzeni 1957r. wiele spółdzielni znalazło się w kłopotliwej sytuacji.

Wojewódzkie zarządy handlu nie pokrywały w pełni potrzeb spółdzielni, a szczególnie w tkaninach atrakcyjnych deficytowych, jak popelina, PD i inne. Tkaniny te przydzielano dla handlu, który oddawał je do przerobu przez własne zespoły chałupnicze.

Nieuregulowanie w 1957r. cen konfekcjonowania w przemyśle odzieżowym, stosowanie nadal sztywnego cennika z przed kilku lat doprowadziły do tego, że spółdzielnie uciekały od asortymentów pracochłonnych. Nadal w przemyśle odzieżowym niedocenia się rozwoju wzornictwa i wzbogacenia asortymentu.

Spółdzielczy przemysł odzieżowy stanowiący poważną pozycję w gospodarce narodowej zaniedbany jest nadal pod względem wyposażenia zakładów w maszyny specjalne jak: dziurkarki, guzikarki, pikówki, maszyny do fastfygowania, lamowania, prasowania itp.

6. Przemysł skórzano-odbuwniczy wykonał zadania planowe w produkcji towarowej w cenach zbytu w 112%. Wzrost wartościowy produkcji w porównaniu do 1956r. wynosi 11 %.

W przemyśle garbarskim szczególnie zaznaczył się wzrost ilości wyprawionych skór miękkich, skór futrzanych naturalnych oraz skór futrzanych barwionych i uszlachetnionych. Wyprawa skór twardych napotykała w 1957r. na trudności spowodowane brakiem niektórych chemikali.

W celu stworzenia lepszych warunków rozwojowych rozpoczęto specjalizację garbarni w przerobie skór surowych o jednolitym asortymencie przy jednoczesnym uzupełnieniu parku maszynowego.

Wadliwa organizacja skupu i podziału skór futerkowych utrudniała nadal zabezpieczenie równomiernej i planowej dostawy skór futerkowych dla wszystkich spółdzielni futrzarskich.

W przemyśle obuwniczym mimo wykonania planu ilościowego w 107 % należy stwierdzić pewne zahamowanie produkcji z przyczyn surowcowych. W obuwiu skórzanym na brak pełnego pokrycia surowcowego w zasadniczej mierze zaważył niepełny import skór, którego realizacja wyniosła ok. 50 %.

W obuwiu tekstylnym katastrofalnie kształtowało się zaopatrzenie w filc na ubuwie domowe. Produkowano jedynie obuwie domowe oraz obuwie wyjściowe z surowców zastępczych i odpadowych. Rozwój produkcji obuwia tekstylnego wyjściowego zakłady spółdzielcze nie były w stanie w pełni produkować, gdyż nadal nie posiadają odpowiednich urządzeń, oprzyrządowania i maszyn koniecznych do tej produkcji.

Poprzez szerokie stosowanie wszelkich resztek wełnianych oraz innych materiałów tekstylnych jak też odpadowych i zastępczych spółdzielczość pracy wykonała założenia w tej grupie asortymentowej mimo niedostatecznego zaopatrzenia w podstawowy surowiec jakim jest filc.

Spółdzielnie obuwnicze poprzez pełne wykorzystanie skór niskogatunkowych i odpadowych wykonały i przekroczyły plan w obuwiu dziecięcym.

Konieczne jest przeprowadzenie małej mechanizacji w ok. 30 spółdzielniach produkujących obuwie chłopięce i dziecięce w celu zwiększenia o ok. 40% produkcji tego obuwia, nowych modeli, których brak szczególnie silnie odczuwa się na rynku oraz podniesienia wydajności pracy i obniżenia kosztu produkcji.

1957r. w dziedzinie podniesienia jakości i estetyki obuwia spółdzielczego nie przyniósł załączonych w programie produkcji zmian. Sprawa pozostaje nadal zagadnieniem otwartym i bez właściwej popularyzacji nowego wzornictwa i usprawnień technologicznych nie ulegnie poprawie.

7. Przemysł spożywczy w 1957r. wykazał poważne tendencje rozwojowe. Wzrost wartości, w porównaniu z 1956r., wyniósł 18 %, zadania planowe w okresie sprawozdawczym wykonano w 110%.

Do czynników, które wpłynęły na wzrost potencjału produkcyjnego przemysłu spożywczego należy zaliczyć:

- a/ Nieograniczone prawie zapotrzebowanie rynku na wina owocowe przy zapewnieniu rentowności tej produkcji. Zachęcało to spółdzielnie do rozbudowy zdolności produkcyjnych w istniejących winiarniach i organizowania nowych winiarni. Wzrost produkcji win i miodów w 1957r. w stosunku do 1956r. wyniósł 161 % /liczony w tys. litrów/.
- b/ Poważne zwiększenie zaopatrzenia dla spółdzielni przetwórstwa mięsnego. Na skutek starań CZSP Ministerstwo Przemysłu Spożywczego i Skupu wyraziło zgodę, aby spółdzielnie pracy wytwarzały wędliny, wyroby wędliniarskie i kaszanki wg receptur przemysłu kluczowego, z mięsa wieprzowego, wołowego i cielęcego, niezależnie od przetworów z mięsa króliczego, drobiu i dziczyzny.

Charakteryzując ogólnie wyniki przetwórstwa spożywczego należy podkreślić jednak niepełne wykorzystanie zdolności produkcyjnych w zakresie wyrobów z ryb, warzyw i owoców oraz galanterii cukierniczej.

Zmniejszenie produkcji cukierków, galanterii cukierniczej i czekoladowej zaznaczyło się już w 1956r. Jedną z przyczyn są trudności w zbycie wyrobów spółdzielczych na skutek niedostatecznej jakości oraz estetyki opakowania w porównaniu z wyrobami cukierniczymi przemysłu państwowego.

W wielu spółdzielniach nie wykorzystano w 1957r. potencjału produkcyjnego w zakresie wyrobów; dżemów, powideł, marmolady, kompotów, przecierów i koncentratów pomidorowych, gdyż sztywne ceny zbytu na te artykuły kształtują się znacznie poniżej kosztów wytwarzania.

Ponadto wystąpiły trudności w uzyskiwaniu odpowiednich normatywów kredytów obrotowych na zakupy surowców i przygotowywania półproduktów w okresach sezonów zbiorów i warz, trudności zaopatrzeniowe w surowce importowane i deficytowe oraz w opakowania /ziarno kakaowe, butelki i słoje, korki, papier opakowaniowy, pergamin/, trudności w uzyskaniu koniecznych maszyn z importu /czasem stanowiących bardzo mały udział w ogólnym umaszynowaniu, lecz konieczny z punktu widzenia procesów technologicznych/.

8. Przemysł papierniczy i poligraficzny wykonał wartościowe zadania planowe ogółem w 120 %, z tego wskaźnik wykonania przemysłu poligraficznego - 113 %.

Wykonanie planu produkcji przemysłu papierniczego wg wartości, bardzo wysokie w 1957r., nie daje właściwego obrazu linii rozwojowej w poszczególnych asortymentach.

Przetwórstwo papiernicze i materiały biurowe mają coraz mniejszy udział w produkcji spółdzielczej i wykazują stałą tendencję malejącą, ze względu na to, że takie wyroby, jak druki manipulacyjne, księgi biurowe, dzienniki zszywacze, dziurkacze itp. są obecnie produkowane przez przemysł państwowy w dużej ilości i często po niższych cenach.

Obecnie spółdzielczy przemysł papierniczy posiada szczególnie sprzyjające warunki rozwojowe w dziedzinie wszelkiego rodzaju opakowań kartonowych i tekturowych. Udział tych asortymentów w ogólnych planach produkcji jest przeważający i posiada podstawę dalszego i znacznego rozwoju.

Należy podkreślić, że wzrost cen surowców papierniczych w 1957r. miał minimalny wpływ na zwiększenie planu produkcji wartościowo, gdyż koszty wytwarzania i ceny na opakowania utrzymały się, bądź na poziomie 1956r., bądź zniżkowały o pewien procent jak np. kartony do ozdób choinkowych. Przyczyn tego zjawiska można się doszukiwać w tym, że spółdzielnie przejęły dużą ilość maszyn z przemysłu państwowego i mechanizacja procesów produkcyjnych

umożliwiła ich zachowanie lub oniżenie cen.

Dla dalszego wzrostu produkcji ma duże znaczenie podniesienie jej jakości oraz stabilizacji kosztów wytwarzania, układających się w geaniach cen przemysłu państwowego. Momenty te są decydujące jeśli chodzi o zdobycie zleceń od dawcy, który daje surowiec, a szczególnie w okresie usamodzielniania finansowego przedsiębiorstw państwowych.

Wysokie wykonanie planu produkcji w przemyśle poligraficznym uzasadnia się niemal tymi samymi czynnikami co w przemyśle papierniczym, z tą jedynie różnicą, że wzrost wykonania nastąpił wskutek znacznego zwiększenia parku maszynowego, przejętego z przemysłu państwowego oraz, że w 1957r. spółdzielnie mogły niemal całkowicie przejść na produkcję z własnych surowców papierniczych. Należy tu podkreślić, że w roku ubiegłym CZSP uzyskał znaczne ilości papierów piśmiennych i drukowych, co umożliwiło prawie pełne pokrycie potrzeb spółdzielni.

Gorzej natomiast przedstawiała się sytuacja z zaopatrzeniem w karton i tekturę, których dostawy nawet z importu nie były w stanie pokryć potrzeb surowcowych spółdzielni.

Przemysł poligraficzny ma zapewniony stały wzrost w związku z zapotrzebowaniem przemysłu i handlu, a szczególnie handlu zagranicznego, na opakowania zwłaszcza z wielobarwnym nowoczesnym nadrukiem.

Jeśli chodzi o artykuły rynkowe przemysł papierniczy i poligraficzny produkuje wiele artykułów o charakterze okolicznościowym, jak: karty, wydawnictwa artystyczne, pomoce szkolne, gry świetlicowe oraz galanterię papierniczą, z tworzyw sztucznych, notesy, pamiętniki, kalendarzyki kieszonkowe, notatniki, szkicowniki itp. ponadto, klasery do znaczków, albumy do fotografii, bruliony i zeszyty do wycinanek. Poza tym w 1957r. niektóre spółdzielnie papiernicze podjęły nową produkcję różnego rodzaju walizek i neseserów.

9. Pozostałe grupy przemysłu wykonały łącznie plan roczny 1957r. w produkcji towarowej w 118%, w tym produkcja wyrobów szczotkarskich osiągnęła wskaźnik wartościowy 206 %.

Z ogólnej wielkości planu przemysłu wóźnego produkcja szczotek i pędzli oraz prefabrykacja szczeciny i włosia stanowią wg wartości ok. 50%, pozostałe - to produkcja drobnej galanterii z różnych surowców przeważnie odpadowych, produkcja drobnych artykułów gospodarczych, artykuły z niektórych tworzyw sztucznych, produkcja sił i siatek oraz produkcja z pierza, ponadto produkcja sprzętu rybackiego sportowego.

Plan wartościowy w dziedzinie produkcji wyrobów szczotkarskich i pędzli przekroczone o 10 mln zł. Przekroczenie to było możliwe dzięki poprawie zaopatrzenia, które nie odpowiadało jednak asortymentowo potrzebom tego przemysłu oraz potrzebom spółdzielczości inwalidzkiej. Niewłaściwy asortyment surowców spowodował niemożność zaspokojenia potrzeb rynku w takie artykuły, jak: szczotki z włosia do zamiatania, pędzle malarskie, pędzle do golenia i szczoteczki do zębów.

Jakość wyrobów szczotkarskich, mimo poprawy, nadal nie jest dostateczna, zwłaszcza w spółdzielniach inwalidzkich i wymaga niezwłocznej poprawy z uwagi na trudności w zbycie.

W przetwórstwie włosia plan nie został wykonany w związku z niedoborem włosia surowego z powodu słabych wyników w skupie włosia.

Mimo niedoborów szczeciny surowej krajowej oraz mniejszych, niż spodziewano się, dostaw szczeciny chińskiej do przerobu uszlachetniającego, plan został wykonany w 101,6%. Sytuacja w przemyśle tym nadal jest trudna, a zakłady spółdzielni mają wykorzystaną moc produkcyjną zaledwie w 50 %.

W 1957r. wprowadzono w grupie przemysłu różnego do produkcji szereg nowych artykułów, z których do ważniejszych należy zaliczyć:

1. pędzle do golenia i imitacji włosa borsuczego,
2. " płaskie nowego typu,
3. kolorowe mictły eksportowe /czerwone, fioletowe, ciemno zielone /na rynek kanadyjski,
4. ustniki z tworzyw sztucznych do instrumentów dętych,
5. okulary "gogole" nowego typu z gąbką /typ austriacki/,
6. komplety jazzowe /antyimport/.

Dużą opieką otaczano spółdzielcze zakłady produkcji zabawek. Plan wartościowy wykonano w 116%, przy tym planowaną produkcję na eksport wykonano w 100%. Wartość zabawek przeznaczonych na eksport stanowi 42% całej produkcji zabawkarskiej spółdzielczości pracy, co należy ocenić pozytywnie, tym bardziej, że spółdzielnie napotykają na duże trudności surowcowe.

W 1957r. postęp obserwuje się w rozwoju produkcji zabawek mechanicznych. Produkcję na większą skalę hamuje brak blach cienkich głęboko-tłoczonych oraz dobrych sprężyn płaskich. Ponadto spółdzielnie odczuwają brak maszyn specjalnych, jak frezarki obwiedniowe do produkcji mechanizmów oraz piecy tunelowych do hartowania sprężyn.

W 1957r. wprowadzono do produkcji nowe wzory, np. duże lalki z oczami ruchomymi z masy papierowej, lalki z oczami ruchomymi z polichlorku winylu oraz lalki tekstylne z główką celuloidową - jako produkcję antyimportową. Wprowadza się również do produkcji w coraz szerszym zakresie zabawki z tworzyw sztucznych, zastępując nimi deficytową blachę cienką - np. na karoserię, jak również wprowadza się do produkcji zabawki wyłącznie z tworzyw sztucznych.

Efektom ekonomicznym rozwoju produkcji nowych wzorów lalek, zabawek mechanicznych i zabawek z tworzyw sztucznych jest ograniczenie bądź całkowicie wstrzymanie importu tego typu zabawek.

Produkcja eksportowa

Plan produkcji eksportowej na 1957r. został ustalony centralnie w oparciu o uzgodnienie dostaw zawartych między CZSP i poszczególnymi centralami handlu zagranicznego, z tym też wiąże się fakt dużego "napięcia" zadań eksportowych

w porównaniu z ogólnym planem produkcji na 1957r.

Wskaźnik wzrostu planu eksportu na 1957r. w stosunku do wykonania 1956r. wynosił - 119,2 %.

Założenia planu produkcji eksportowej na 1957r. nie zostały jednak w pełni osiągnięte.

Wartość wykonanych przez spółdzielnie dostaw eksportowych w zestawieniu z planem kształtuje się następująco:

	Plan 1957r.	Wykonanie 1957r.	Wskaźnik
tys.rbl	16.681,9	13.501,9	80,9 %
tys.zł.	337.793,2	292.932,1	86,7 %

Ogólny niedobór wartości dostaw w stosunku do planu wynosi w tys.zł. 44.861 - w tys.rubli 3.180,-.

Niewykonanie planowych zadań eksportowych w 1957r. wiąże się głównie z niewykonaniem planowych dostaw uzgodnionych z trzema następującymi centralami handlu zagranicznego:

	w tys.zł.			
Centrala handlu zagranicznego	Plan	Wykonanie	% wykonania	Niedobór
Prowadząca zbyt wyrob.włókien. odzież. CHZ "Ce-Te-Be"	63.290	37.297	59,9	25,363
Prowadząca m.in. zbyt ozdób choink. oraz narzędzi metal. /CHZ "Varimex"/	80.466	68.053	84,5	12.413
Prowadząca zbyt przetw.owocowo-warzywn.i spoż. CHZ "Rolimpex"	17.210	10.848	63,0	6.362
O g ó ł e m	160.966	116.828	72,5	44.138

Ponadto niezrealizowano w 1957r. zamierzonych dostaw dla CHZ "Motoimport" i "Centrozap" oraz nie zostały zreali-

./.

zowane w planowanych wielkościach asortymentu, przejęte w ciągu ub.r. przez "Coopexim". Dzięki jednak włączeniu do eksportu produkcji pozaplanowej i wyrobów szerokiej wymiany - plan "Coopexim" w zakresie eksportu został wykonany.

Należy zaznaczyć, że łączny niedobór tylko w trzech wym. central handlu zagranicznego, wynoszący ok. 44 mln zł. jest równy łącznemu niedoborowi planowanych dostaw na 1957r. całej produkcji spółdzielczej, na wyeliminowanie którego, mimo czynionych na przestrzeni całego roku dużych wysiłków, CZSP nie miał decydującego wpływu, a całość produkcji przeznaczanej na eksport w 1957r. była wykonana w warunkach najbardziej niekorzystnych jakie występowały w ciągu ostatnich lat.

Do zasadniczych trudności, które obok niewykonania planowych zleceń decydująco wpłynęły na nie pomyślny przebieg wykonania planu dostaw w produkcji eksportowej w 1957r. przede wszystkim należy wymienić:

1. Poważny wzrost popytu na artykuły konsumpcyjne na rynku krajowym, których jednym z głównych dostawców jest spółdzielczość pracy, a które to artykuły jednocześnie stanowiły przeważającą część naszego eksportu. Wspomniana sytuacja spowodowała, że przeciętne ceny uzyskiwane przy produkcji eksportowej były często mniej korzystne od cen na analogiczne względnie zbliżone wyroby przeznaczone na rynek krajowy. Spowodowało to sytuację, że przeciętnie osiągnięta rentowność wyrobów eksportowych wynosiła ok. 4 % do 5%, przy jednoczesnym kształtowaniu się rentowności w granicach 8 - 10 % dla identycznych wyrobów przeznaczonych na rynek krajowy. Sytuacja ta nie stwarzała bodźców materialnych dla spółdzielni produkujących na eksport.
2. Trudności w zbyciu artykułów włókienniczo-odzieżowych eksportowanych za pośrednictwem "Ce-Te-Be". Wielkość zamówień udzielanych spółdzielniom pracy przez CHZ "Ce-Te-Be" w poszczególnych kwartałach ub. roku miała tendencję malejącą i pokrywała zaledwie w 59,9% wartość dostaw uzgodnionych w planie na 1957r. Nierealizowane dostawy dla "Ce-Te-Be" wyniosły 22 mln zł., co stanowi

50% niedoboru całej produkcji eksportowej uzgodnionej w okresie sprawozdawczym.

3. Współpraca z eksportem artykułów chemiczno-farmaceutycznych CHZ "Ciech" również nie stwarzała sprzyjających warunków dla rozwoju eksportu produkcji spółdzielczej w tych gałęziach przemysłu. Kwartalne uzgodnienia dostaw zawarte z wyżej wymienionymi centralami pokryły zaledwie w ok. 60% plan roczny i były o połowę niższe od wartości dostaw wykonanych w 1956r. Praktyka 1957r. wskazuje, że CHZ "Ciech" interesuje eksport większych partii wyrobów, a spółdzielnie pracy raczej mniejsze ilości. Podobnie niekorzystnie układała się współpraca z CHZ "Paged", "Metaleksport" oraz "Centrozap". Natomiast na wyróżnienie zasługuje korzystnie układająca się współpraca z CHZ "Skórimpex".
4. W ciągu 1957r. spółdzielnie wytwarzające wyroby na eksport odczuwały braki zaopatrzenia w następujące surowce: resztki tekstylne wagowe na produkcję lalek popularnych, żyłki nylonowe do produkcji sprzętu rybackiego, wiklina biała i gotowana do produkcji mebli i galanterii, blachy cienkie tłoczone i pręty ciągnięte do produkcji kłódek, lakierów do produkcji ozdób choinkowych oraz odpowiedniej jakości rurek szklanych.
5. Wskutek ustalenia przez "Rolimpex" cen niepokrywających kosztów własnych, spółdzielni nie wykonano planowych dostaw produkcji owocowo-warzywnej.

Mimo niewykonania planu ogólna wartość dostaw eksportowych za 1957r. jest wyższa o 3,4% od osiągniętej w 1956r., przy czym eksport niektórych asortymentów został poważnie rozszerzony, np.:

Asortyment	Dostawy 1956r. mln zł.	Dostawy 1957r. mln zł.	Wskaźnik wzrostu
Wyroby szczotkarskie	4,3	18,8	433,6
Artykuły mineralne	9,9	18,9	188,9
Wyroby lud.-artyst.	3,1	4,4	143,2
Zabawki ogółem	41,0	56,6	137,7
Wyroby wiklinowe	10,3	12,7	121,8

W 1957r. zorganizowane zostały spółdzielnie usług portowych "Ship-Service" w Szczecinie oraz "Port-Service" w Gdańsku. Spółdzielnie te rozpoczęły działalność w II połowie 1957r. Ponadto na terenie miasta Warszawy została zorganizowana Spółdzielnia "Towarzystwo Usług Międzynarodowych", której zadaniem ma być świadczenie usług przy montażu konstrukcji stalowych, pracach geodezyjnych itp.

Zarząd CZSP poświęca wiele uwagi zabezpieczeniu w latach następnych prawidłowego rozwoju produkcji eksportowej. Podjęto szereg uchwał i postanowień dotyczących między innymi stworzenia systemu bodźców zainteresowania materialnego, usprawnienia współpracy z centralami handlu zagranicznego, pełnego zabezpieczenia surowców na produkcję eksportową oraz przeprowadzono szereg zmian w kierunku podniesienia niskiej rentowności produkcji eksportowej.

II. U s ł u g i p r z e m y s ł o w e

Zadania planowe w usługach przemysłowych w cenach zbytu zostały wykonane ogółem za okres 1957r. w 110,2 % .

W poszczególnych związkach wskaźnik wykonania planu usług przemysłowych kształtuje się w granicach od 101 % do 158 %. Nie wykonały planu usług przemysłowych związki w Warszawie, Bydgoszczy, Szczecinie.

Korzystny przebieg wykonania planu nie obrazuje sytuacji w usługach rzemieślniczych, ponieważ w roku sprawozdawczym roczny plan usług wykazuje spadek wartości w stosunku do roku poprzedniego o ok. 10 %.

Na niekorzyść rozwoju spółdzielczych usług rzemieślniczych działały w 1957r, przede wszystkim: rozwój rzemiosła prywatnego, niekontrolowany rynek cen i zarobków pracujących w zakładach prywatnych, różnice w opodatkowaniu spółdzielni, różnica płac i zarobków, a szczególnie zdeaktualizowane cenniki.

Te przesłanki ekonomiczne i organizacyjne zdecydowały głównie o odpływie wysokokwalifikowanych rzemieślników ze spółdzielni do warsztatów prywatnych, szczególnie w szewstwie, krawiectwie i w usługach metalowych.

Okres względnej stabilizacji zatrudnienia w usługach rzemieślniczych wystąpił dopiero od III kw., przy jednocześnie występującej w dalszym ciągu płynności kadr w grupie wysoko-kwalifikowanych rzemieślników.

Pomimo zmniejszenia się stanu zatrudnienia i sieci zakładów usługowych obserwuje się na przestrzeni 1957r. powolny wzrost wartości świadczonych usług, co obrazuje poniższe zestawienie:

mln zł.			
Okres sprawozdawczy	Plan wg wycinka rocznego	Wykonanie	% wyko- nania
I kwartał 1957r.	535,2	534,3	109,1
II " "	538,7	597,0	110,8
III " "	546,6	578,6	105,9
IV " "	574,1m	658,9	114,8
O g ó ł e m 1957r.	2194,6	2418,8	110,2

Spadek wartości usług w III kwartale ma charakter sezonowy, obserwowany corocznie /lipiec, sierpień - okres martwy/.

Omawiając wykonanie usług przemysłowych dla ludności należy stwierdzić, że aczkolwiek w okresie sprawozdawczym wyniki na tym odcinku nie są zadawalające, jednak został osiągnięty korzystniejszy wskaźnik niż w 1956r. Wartościowo usługi dla ludności stanowiły w 1956r. - 48,4%, podczas gdy w 1957r. wskaźnik powyszy² wyniósł 55,2 % ogółu usług przemysłowych.

Dla zapewnienia dalszego rozwoju usług rzemieślniczych należy przeprowadzić rewizję szeregu cenników usługowych powodujących straty w działalności spółdzielni oraz uprościć procedurę ustalenia cen drogą wprowadzenia cen maksymalnych oraz zmniejszyć przez zmianę zasad dokumentacji finansowej i materiałowej koszty ogólne spółdzielni.

Staraniem Centralnego Związku częściowo uzyskano realizację podanych postulatów, a mianowicie doprowadzono do zmiany cennika naprawy obuwia oraz cennika krawieckiego. Ponadto w oparciu o wyniki eksperymentu gospodarczego wprowadzono zasady rozrachunku gospodarczego w spółdzielniach krawieckich i szewskich i w miastach oraz we wszystkich zakładach wiejskich o zatrudnieniu/^{nie}przekraczającym 3-ch osób, co przyczyniło się do obniżenia kosztów działalności administracyjnej i wygospodarowania rezerw na podwyżkę płac pracowników działalności podstawowej.

III. T e c h n i k a

a/ Zagadnienia postępu technicznego

Pomoc CZSP w podnoszeniu poziomu techniki w spółdzielniach szła przede wszystkim w kierunku rozpowszechnienia wśród spółdzielni jak najszerszych informacji o nowościach technicznych, czerpanych z wszelkich publikacji krajowych i zagranicznych. Gromadzono również, opracowywano i przekazywano spółdzielniom i związkom ciekawsze i dostosowane do możliwości spółdzielni dokumentacje techniczne i inne tego rodzaju materiały. Ścisłejsze też było współdziałanie związków ze spółdzielniami w realizowaniu ważniejszych poczynań z tej dziedziny.

Rozpoczęto regularne wydawanie i rozpowszechnianie kwartalnych biuletynów informacyjnych dla wielu branż, przy czym pierwszy biuletyn branży spożywczej wydany w końcu 1957r. spotkał się z pozytywną oceną spółdzielni i związków.

Dzięki nawiązaniu współpracy z placówkami naukowo-badawczymi uzyskano cenne i nowe dla spółdzielczości pracy dokumentacje techniczne oraz innego rodzaju materiały, umożliwiające spółdzielniom wprowadzenie postępowych metod pracy, a także nowych wzorów artykułów.

Wymienić tu należy spośród wielu, jako najciekawsze; dokumentacje na tokarki do metalu typ TUC 35, na prasy mimośrodowe stałe i przychylnie, rysunki na szlifierki i młotki pneumatyczne, szybkowary emaliowane, krajacze do makaronu, młynki do pieprzu itp.

Opracowano również szereg nowych technologii /zwłaszcza w branży chemicznej/ dla potrzeb spółdzielni, np.: technologię produkcji klejów neoprenowych dla przemysłu obuwniczego, ważnej z uwagi na możliwość zastosowania tego kleju do sklejania skóry, gumy, tkanin skracającej czas klejenia / przy prasowaniu/ oraz umożliwiającej zastosowanie uproszczonych maszyn; technologię powlekania tektury PTV do produkcji galanterii skórzanej /tornistry, walizy itp/, zastępującą deficytową skórę; technologię produkcji płytek wykładzinowych z tworzyw sztucznych dla przemysłu meblowego /zastępstwo drewna/, przemysłu budowlanego /klepki parkietowe, płyty podłogowe, kafelki ścienne/ oraz do produkcji artykułów galanteryjnych.

W związku z tym w wielu spółdzielniach przystąpiono do uruchomienia nowej produkcji, wprowadzenie nowych metod technologicznych lub ich zmodernizowanie. Np. Spółdzielnia "Organika" w Łodzi przygotowuje się do produkcji klejów neoprenowych. Spółdzielnia "Konstrukcja Metalowa" w Chojnicach rozpoczyna w tym roku produkcję 4 rodzajów maszyn dla spółdzielni obuwniczych.

Przygotowany został zakład w Białymstoku do produkcji płyt z paździerzy, a Babiogórska Spółdzielnia Drzewna w Suchej przygotowuje się do produkcji wysokogatunkowego sprzętu sportowego na eksport.

Pośród zapoczątkowanych prac na uwagę zasługują próby w Spółdzielni Chemicznej w Kielcach, "Ekstrakt" w Warszawie, w winiarni w Bodzentynie prowadzenie metody zimnej fermentacji drożdży w przemyśle winiarskim. Zastosowanie tej metody przyniesie ok. 5 mln zł. oszczędności rocznej.

CZSP współpracuje również przy przeprowadzaniu w winiarni w Milejewie prób zastosowania wykładziny formaldehydowej do wykładania pojemników żelaznych i betonowych w przemyśle owocowo-warzywnym, co pozwoli na wyeliminowanie drewna, zmniejszy koszty instalacji zbiorników o 40 % i zapobiegnie w znacznym stopniu stratom przy magazynowaniu półprzetworów i wyrobów gotowych.

W zespołach złożonych z fachowców ze spółdzielni, związków i CZSP rozpoczęto i kontynuowano opracowanie szeregu ważnych zagadnień, jak np. opracowanie nowej ekonomicznej technologii produkcji kwasu szczawiowego /przewidywana oszczędność ok. 50 %/, opracowanie nowej technologii produkcji kwasu bezoesowego, opracowanie technologii produkcji oleju talowego, terpentyny posulfitowej, kamfory - przy wykorzystaniu odpadów celulozowych: dwumetylostyrenu, tymolu, karwakrolu przy wykorzystaniu paracymenu z odpadów celulozowych; opracowanie technologii powlekania PCV drewna.

W wielu przypadkach służyło spółdzielniom i związkom konsultacjami w podjęciu nowych opracowań i wprowadzeniu nowych asortymentów.

Można tu przytoczyć współpracę: ze Spółdzielnią "Argon" w Łodzi przy zmodernizowaniu technologii produkcji rodanku amonu, dającej w efekcie dzie-sięciokrotny wzrost produkcji i obniżkę ceny tego artykułu o 50% oraz przy zmodernizowaniu procesu technologicznego hydrochinonu przy równoczesnym wykorzystaniu odpadów chromowych dla garbarstwa tj. brzezki chromowej, dającego w efekcie pięciokrotny wzrost produkcji oraz obniżkę ceny o 50%, ze Spółdzielnią "Xeron" w Łodzi przy opracowaniu technologii produkcji łożysk z plastiku; ze Spółdzielniami "Unia" w Krakowie i Chemiczno-Farmaceutyczną w Krakowie przy opracowaniu technologii produkcji artykułów z PCV porowatego; ze Spółdzielnią "Filofarm" w Bydgoszczy i "Ziakolek" w Poznaniu przy opracowaniu technologii produkcji szeregu artykułów farmaceutycznych, jak ergakorn, biotyna, megatol, mączka odżywcza dla dzieci itp.

Celem stworzenia materialnych bodźców w dziedzinie podnoszenia poziomu techniki w spółdzielniach stworzony został fundusz nagród za wprowadzenie nowych technologii, metod produkcji i nowych asortymentów. Należy stwierdzić, że fundusz ten nie odegrał dotychczas właściwej roli ze względu na niedoceniając go znaczenia zarówno przez niektóre związki, jak i wiele spółdzielni. Świadczy o tym powolność i opieszałość w jego tworzeniu ze strony spółdzielni. I tak do CZSP wpłynęło z tytułu funduszu zaledwie

133 tys.zł., gdy powinno wpłynąć wg bardzo ostrożnych szacunków, około kilku milionów zł.

Dla rozszerzenia w spółdzielniach stosowania pomysłów racjonalizatorskich, a więc wykorzystania na tej drodze możliwości podnoszenia poziomu technicznego naszych spółdzielni, CZSP zorganizował Wystawę - Targi Wynalazczości, na której zgromadzono ok.900 wartościowych projektów również z poza spółdzielczości pracy /przemysł kluczowy, wynalazcy indywidualni/, praktycznie wypróbowanych i zastosowanych w produkcji. Na podkreślenie zasługuje fakt, że duża ilość pomysłów dotyczyła sposobów uszlachetniania surowców oraz rozwiązywała zagadnienie surowców nowych lub zastępczych. W wyniku tej Wystawy, którą zwiedzili przedstawiciele ok. 600 spółdzielni, 276 spółdzielni zgłosiło zainteresowanie 160 projektami i zdecydowało się je zastosować u siebie.

Wystawa ta miała na celu również ożywienie ruchu wynalazczości pracowniczej, który w porównaniu z rokiem ubiegłym, znacznie osłabł. W okresie sprawozdawczym zgłoszono zaledwie 1446 pomysłów, co stanowi 10 % liczby projektów zgłoszonych w roku ubiegłym.

W ogólnej ocenie należy podkreślić, że zaobserwowano w niektórych spółdzielniach i związkach niedostateczne zainteresowanie i zrozumienie wagi i znaczenia postępu technicznego i dążenie do utrzymania lub prowadzenia produkcji według starych metod.

Omówione powyżej kierunki pracy przy wprowadzaniu postępu technicznego ocenić można jako słuszne i odpowiadające w chwili obecnej potrzebom spółdzielczości pracy. Znalazło to również potwierdzenie w wypowiedziach i uchwałach Narady Techniczno-Ekonomicznej w Gdańsku.

b/ Wykorzystanie zdolności produkcyjnych maszyn i urządzeń

Ogólna ilość posiadanych przez spółdzielnie pracy maszyn i urządzeń wyniosła w końcu 1957r. ok.126 tys. jednostek. Wzrost ilości maszyn w 1957r. wynosił ok. 12tys. jednostek; w tym ok.1,8 tys.maszyn używanych. Ilość maszyn nowych przydzielonych spółdzielniom była ok.30 % większa od przydziałów w 1956r.

Zagospodarowanych czynnych maszyn spółdzielnie posiadają ok. 123 tys.

Nieczynnych maszyn w końcu 1957r. było ok. 3 tys., w tym ok. 1,4 tys. całkowicie zbędnych dla spółdzielczości pracy. Ze względu na ciągle jeszcze niedostateczne przydziały maszyn nowych, spółdzielnie w poszukiwaniu dodatkowego zaopatrzenia przejęły z przemysłu państwowego ok. 1.300 maszyn i różnych urządzeń technicznych.

W drugiej połowie 1957r. w wyniku przeprowadzonej akcji przerzutów maszyn niewłaściwie zastosowanych i słabo wykorzystanych, uzyskano właściwe zagospodarowanie ok. 770 maszyn.

Średni wskaźnik wykorzystania maszyn dla wszystkich branż wynosił 65 % w stosunku do dwuzmianowości przy wskaźniku zmianowości wynoszącym 1,4.

Dla zabezpieczenia spółdzielniom wymiany zużytego parku maszynowego lub uzupełnienia w brakujące narzędzia uruchomiono produkcję maszyn w spółdzielniach pracy na potrzeby własne.

W ciągu 1957r. w zakresie wytwarzania prostych, pomocniczych maszyn i urządzeń rozpoczęto produkcję:

1. noży taśmowych do tkanin - które produkują spółdzielnie w Nowej Soli i Opolu. Możliwości produkcyjne pokrywają zaopatrzenie. Roczna produkcja wynosi ok. 100 szt.;
2. czyszczarek szewskich, poszukiwanych przez punkty usługowe; produkcja w ilości ok. 30 szt. rocznie pokrywa potrzeby;
3. szlifierek taśmowych do drewna, które produkują spółdzielnie w Olsztynie, Katowicach, Rzeszowie i Nowej Soli;
4. wiertarek poziomych do drewna - które produkuje Spółdzielnia "Warema" w Opolu. Produkcja ich podejmowana jest wyłącznie na zamówienia. Możliwość produkcji ok. 40 szt. rocznie.

W końcu 1957r. przystąpiono do produkcji lub przygotowywano się do produkcji maszyn bardziej złożonych, poszukiwanych przez spółdzielnie, a przydzielanych w niedostatecznej ilości takich, jak:

1. maszyny włókiennicze /snowadła i cewiarzki/. Produkuje je Warsztat Remontowy WZSP w Łodzi na zamówienia;
2. piły tarczowe do drewna - produkowane przez spółdzielnie w Bytowie i Złotowie woj.koszalińskie;
3. maszynki do produkcji pończoch, produkowane przez spółdzielnie w Łodzi. Roczna ich produkcja wynosi ok. 100 szt., nadają się one szczególnie dla chałupników,
3. prasy śrubowe do płyt stolarskich - produkowane przez spółdzielnie w Olsztynie i Rzeszowie wyłącznie na zamówienia;
5. ceglarki - produkowane przez spółdzielnie w Nowym Sączu wyłącznie na zamówienia.

Poważną produkcję pras mimośrodowych, szczególnie poszukiwanych przez spółdzielnie, rozpoczął Warsztat Remontowy WZSP w Krakowie. Produkcja roczna wynosi ok. 150 szt.

Również ciekawą produkcję tokarek do metali rozpoczęto w Spółdzielni w Lublinie. Wykonano ich dotychczas 5 szt. Roczna produkcja wyniesie ok. 40 szt. Potrzeby znacznie przewyższają możliwość produkcji.

W przygotowaniu do produkcji znajdują się:

1. tokarnie do metalu, które będą produkowane przez spółdzielnie w Poznaniu /przygotowanie daleko zaawansowane/ oraz we Wrocławiu,
2. strugarki i frezarki do drewna - których produkcji podjęła się Spółdzielnia w Gostyniu,
3. komplet maszyn obuwniczych przeznaczonych do produkcji obuwia systemem klejowym - producent Spółdzielnia w Chojnicach,
4. strugarki poprzeczne do metalu - producent spółdzielnia wrocławskie,
5. maszyny saneczkowe dziewiarskie, przemysłowe - producent

Warsztat remontowy WZSP Łódź,

6. maszyny dziewiarskie typu Knitax, chałupnicze - których produkcję przygotowuje Wrocław,
7. ścieśniarki skóry, dotychczas importowane - producent jeszcze nie ustalony.

Omawiając gospodarkę parkiem maszynowym, należy zwrócić uwagę na zależność możliwości wykorzystania jego mocy produkcyjnej od zabezpieczenia systematycznie przeprowadzonych remontów konserwacji.

Na przestrzeni 1957r. w spółdzielczości pracy obserwuje się jednak ujemne zjawisko - załamania dyscypliny wykonywania planów kapitalnych remontów. W porównaniu do poniesionych faktycznych nakładów w 1956r. nakłady na kapitalne remonty w 1957r. były niższe o 32 %.

Ilustruje to poniższa tabelka:

Kierunki	Wykonanie rzeczywis- te 1957r. w tys.zł.	Wykonanie rzeczywis- te 1956r. w tys.zł.	Wskaźnik
Ogółem rem.kapitalne	45.071,2	66.238,0	68,0
w tym:			
a/ maszyny i urządzenia	24.581,4	38.803,1	63,3
b/ środki transportowe	10.716,8	14.899,9	69,2
c/ obiekty budowlane	9.715,0	12.556,3	84,1
d/ budynki i szkalne	251,8	313,9	80,2
e/ obiekty łądowo-wodne	81,2	334,3	24,3
f/ dokumentacja	121,7	324,5	37,4

Wzrost nie gospodarki remontowej zostało spowodowane częściowo wprowadzeniem nowego systemu finansowania nakładów na kapitalne remonty z własnych środków obrotowych spółdzielni.

Ponadto obowiązujący w 1957r. system księgowania nakładów ze środków obrotowych na kapitalne remonty rozliczany był w czasie na kontach miesięcznych uniemożliwiając dokładne wyliczenie wydatkowanych kwot na ten cel.

Inną przyczyną zmniejszającą w dużym stopniu wykonawstwo planu kapitalnych remontów było niechęć przyjmowanie zleceń przez spółdzielnie, które powstały w dawnych warsztatach remontowych związków. Spółdzielnie te w większości wypadków zaprzestały wykonywania usług w zakresie remontów maszyn i urządzeń, nastawiły się na produkcję, która jest dla nich znacznie rentowniejszą. W wypadku przyjmowania zleceń remontowych czasokres wykonania dochodził do kilku miesięcy, co powodowało zniechęcenie zlecających do wykonywania kapitalnych remontów dalszych maszyn i urządzeń, przewidzianych w planie.

Na nieterminowe wykonanie zleceń remontowych wpływał również brak zaopatrzenia surowcowego przede wszystkim stali, metali nieczelnych, łożysk, sprzężyn itp.

Dla podniesienia poziomu gospodarki remontowej przewiduje się wprowadzenie w 1958r. dogodniejszego systemu ewidencjonowania i finansowania kapitalnych remontów oraz wprowadzenie ranowych wizytacji w przeprowadzaniu remontów zapobiegawczych.

c/ Enceregetyka

W wyniku realizacji planu oszczędności paliw stałych w spółdzielczości pracy zaoszczędzono w 1957 r. ok. 15 tys. ton węgla kamiennego i ok. 1.600 ton koksu.

Nie osiągnięto natomiast w 1957r. właściwych wyników oszczędnościowych w zużyciu energii elektrycznej.

Znaczny wpływ na powyższy stan wywarła w dalszym ciągu trudności w zaopatrzeniu w liczniki elektryczne, stabilizatory mocy, kondensatory statyczne itp urządzenia.

Pewna poprawa nastąpiła w modernizacji kotłów przemysłowych. Tak np. na terenie Warszawy projektowano i przystosowano do zużycia gorzyczych paliw ok. 8 kotłów parowych i c.o., a 15 zakwalifikowano do przeróbki.

Przy Politechnice Gdańskiej uruchomiono splezielnicę i skądiska prób kotłów, które przeprowadziło już badania w wydajności i sprawności kotłów typu i życiera Żeleńskiego.

Opracowuje się i badania również nowe typy kotłów inżynierów Korczyńskiego i Wojciechowskiego, przystosowanych do spalania miazki i niesortu.

W 1957r. CZSP uzyskał przydział 28 różnych kotłów. Liczba ta jest znikomą w stosunku do potrzeb /wymiana nieekonomicznych typów - wyposażenie nowych zakładów/.

Przeprowadzono również częściowe rewizję norm zużycia paliw, zapewniono zwiększenie ich limitów na 1957r. i następne oraz zmieniono system rozdziału paliw, co ułatwiło pracę spółdzielniom i ich związkom.

IV. Z a o p a t r z e n i e

Realizacja planu zaopatrzenia za 1957r. w podstawowych surowcach centralnie dzielonych wynosi średnio 130%, z tym, że plany nie pokrywały potrzeb spółdzielni pracy. Przekroczenie realizacji o 30% przyznanych na początku roku limitów surowcowych ułatwiło wykonanie i przekroczenie zadań produkcyjnych oraz zgromadzenie w IV kw. 1957r. zapasów surowcowych, niezbędnych do realizacji przez spółdzielnie planu za m-c styczeń i luty 1958r.

Tak wysoka realizacja planu zaopatrzenia nastąpiła na skutek uzyskania przez CZSP w ciągu 1957r. przydziałów dodatkowych, importu surowców oraz realizacja przez spółdzielnie i ich związki surowców w ilościach, przekraczających ich przydział.

Wyjątkowo duża realizacja w stosunku do przyznanych limitów zaistniała w grupach następujących surowców:

wytwo-ry hutnicze	140 %
tarcica liściasta /skup/	219 %
polistyren /import/	533 %
polichlorek-winyłu /import/	166 %
papier ogółem /odpady/	172 %
skóry miękkie /import,odpady/	171 %

W ramach przydziałów dodatkowych CZSP otrzymał z importu w 1957r. niżej podane ważniejsze surowce:

750 ton papieru różnego
300 ton tworzyw sztucznych

70 ton przędzy /czesanka, jedwab/
 300 ton skór twardych,
 65 tys. m2 skór miękkich wysokowartościowych,
 20 tys. skór baranich.

Niezależnie od powyższego na znaczną poprawę zaopatrzenia branży skórzanej wpłynęło zwolnienie z rezerw państwowych i przydzielenie dodatkowo dla spółdzielczości pracy 540 ton skór twardych i 143 tys mtr2 skór miękkich pełnowartościowych.

Zestawienie obrazujące wykonanie planu zaopatrzenia 1957r. w podstawowych surowcach centralnie dzielonych przedstawia się następująco:

Nazwa surowca	Jedn. miary	Limit na rok 1957	Przydziały dodat.	Realizacja	5:3 wykonania pl. zaop.
1	2	3	4	5	6
Wytwory hutnicze ogółem	ton	37000	6140	51800	140
Półfabryk. z cynku	"	300	58	358	119
" z miedzi	"	580	22	606	104
" z alumin.	"	285	49	360	126
Brąz w blokach	"	320	30	350	109
Mosiądz w blokach	"	455	30	591	130
Stopy alum. w blokach	"	2052	200	2252	109,7
Drewno tart. iglaste	tm.3	125	-	141	113
" " liściaste	"	32	-	36	112
Tarcica iglasta	"	217	28	245	113
Tarcica liściasta	"	36	10	79	219
Sklejka	"	10	4,4	14,4	144
Okleina liściasta	t.m.2	3300	-	3300	100
" iglasta	"	10	-	10	100
Biel cynkowa	ton	730	50	780	107
Dwuchromian sodu	"	340	-	340	100
Polichlorek winylu	"	400	193	663	166
Kalafonia	"	1400	150	1668	119
Olej lniany	"	1497	100	1756	117

1	2	3	4	5	6
Papier ogółem	ton	5024	2330	8659	172
Tektura ogółem	"	6217	2296	8519	137
Przędza bwełn.	"	2550	-	2624	103
" weł.czes.	"	510	76	586	115
" " zgrzeb.	"	555	-	1059	191
Przędza jedwabna	"	1200	150	1578	132
" lniana	"	180	-	180	100
Skóry twarde	"	4170	1543	5763	138
Skóry miękkie	t.m2	1670	747	2855	171

Analizując plan realizacji i zaopatrzenia surowcowego pod kątem pokrycia zadań planowych i wykorzystania pełnej mocy produkcyjnej zakładów spółdzielczych należy podkreślić, że w zasadzie zadania planowe w 1957r. zostały pokryte zaopatrzeniem surowcowym za wyjątkiem niedoborów w niektórych asortymentach surowcowych, natomiast na wykorzystanie pełnej mocy produkcyjnej zakładów spółdzielczych zabrakło średnio 20 % surowców.

Poważniejsze niedobory surowcowe wystąpiły:

w blachach cienkich - niedobór 3000 ton - pokrycie potrzeb w 50 %
w drutach - " 1000 " " " 60 %
/szczególnie brak było drutu do produkcji sprężyn tapicer-
skich i do eksportowej produkcji miotek, zmywaków i szpi-
lek/,
w mieszance bakelitowej - niedobór 450 t.- pokrycie potrzeb w 50%
w sklejce - " 8000 m3 " " w 55%
w przędzy wełniano-
czesankowej - " 600 t. " " w 45%

Z braku pokrycia w niektórych rodzajach surowców spółdzielnie były zmuszone do przestawienia swych asortymentów produkcji celem ich dostosowania do posiadanych lub osiągalnych surowców.

Oceniając ogólnie sytuację zaopatrzeniową w 1957r. należy jednak stwierdzić, że była ona lepszą niż w 1956r.

CZSP jednak w dalszym ciągu nie otrzymuje z centralnej puli zaopatrzenia dla spółdzielni remontowo-budowlanych, wykonujących usługi dla instytucji i przedsiębiorstw uspołecznionych.

Poza grupą surowców centralnie dzielonych ok. 50 % zaopatrzenia surowcowego ma źródło pokrycia w surowcach: rozdzielanych przez biura zbytu z t.zw. "puli różnych odbiorców", rozdzielanych przez WRN /szczególnie w grę tu wchodzi tkaniny/ lokalnych i odpadowych oraz ze skupu.

Na tym odcinku występowały w 1957r. znaczne trudności. Trudności te nastąpiły z chwilą oddania decyzji dysponowania tymi surowcami wielu ośrodkom, które nie zawsze znają i doceniają potrzeby spółdzielni i nie przydzielają spółdzielniom tych surowców, zgodnie z potencjałem gospodarczym i zadaniami produkcyjnymi spółdzielni.

Pokrycie potrzeb spółdzielni "z puli różni odbiorcy" w 1957r. można ocenić na ok.20%. Stąd wpływały znaczne trudności w takich surowcach jak cement, cegła, wapno, nity, wkręty itp.

Duże trudności w 1957r., a szczególnie w IV kw. miały również miejsce w zaopatrzeniu w tkaniny. Niedobór ich wystąpił pod względem ilościowym jak i asortymentowym.

CZSP przeprowadził szereg konferencji w WRN na temat zapobieżenia powstałym trudnościom w zaopatrzeniu w tkaniny, jak również przedstawił swoje wnioski w tej sprawie KC.PZPR oraz Sejmowej Komisji Przemysłu Drobego, Rzemiosła i Spółdzielczości Pracy.

W zakresie zaopatrzenia w surowce lokalne i odpadowe wpływ Centralnego Związku i związków terenowych został zupełnie ograniczony wobec zdecentralizowanego dysponowania tymi surowcami przez rady narodowe i rady robotnicze w zakładach produkcyjnych.

W 1957r. rozwiązano^{pozytywnie} zaopatrzenie w wiklinę i trzcinę przez wprowadzenie wolnego obrotu tymi surowcami.

w zakresie zdobywania i wykorzystania surowców odpadowych wystąpiły również pewne trudności. W 1957r. znacznie się zmniejszył dopływ tych surowców do spółdzielni na skutek bezpośredniej sprzedaży względnie przerobu surowców odpadowych we własnym zakresie przez zakłady posiadające te surowce.

CZSP wystąpił do Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z wnioskiem o scentralizowanie rozdziału i stawianie do dyspozycji WZSP niektórych surowców odpadowych, jak np. odpadów tworzyw sztucznych, filcu itp. Sprawa filcu została już pozytywnie załatwiona. Niezależnie od powyższego CZSP organizuje wolny skup odpadów tworzyw sztucznych, gumy itp.

Skup surowców przez spółdzielnie i związki terenowe nie napotykał w 1957r. na trudności. Akcją skupu były objęte - między innymi - płody rolne, mięso, warzywa i owoce, różne surowce z paczek zagranicznych jak skóry miękkie, zamsze, skóry z węży i jaszczurek, olejki, tarcica z drzew liściastych zbywana przez chłopów.

Wyniki scentralizowanego skupu skórek futerkowych królików żywych i włosia końskiego przedstawiają się następująco:

Nazwa	Jedn.	Plan 1957r.		Wykonanie 57r.		% wykonan.	
		Ilość	Wartość tys.zł.	Ilość	Wartość tys.zł.	Ilość	Wartość tys.zł.
skórki fu- terkowe	szt.	588900	14005,4	1020012	20242,4	173%	145%
Króliki żywe	"	396039	16406,0	268189	12583,3	68%	76%
Włos koński	ton	225	31500,0	115	16240,0	52%	52%

Pomimo podniesienia cen włosia plan skupu nie został w 1957r. wykonany. W dalszym ciągu następuje "przechwytywanie" poważnych ilości włosia surowego przez prywatnych producentów włosianki sit i szczotek. Z chwilą rozwoju ilości zakładów rzemieślniczych nastąpiły dalsze trudności w skupie włosia surowego. Sprawa ta była przedmiotem dyskusji Sejmowej Komisji Przemysłu Lekkiego, Rzemiosła i Spółdzielczości Pracy.

W gospodarce magazynowej 1957r. przyniósł małą poprawę w stosunku do lat ubiegłych. W dalszym ciągu obserwuje się jeszcze poważne niedociągnięcia spowodowane przede wszystkim brakiem odpowiednich lokali na magazyny, chaotycznym składowaniem materiału, zaniedbywaniem konserwacji materiału, brakiem należytej ewidencji, niewłaściwym obiegiem dokumentacji magazynowej przy przyjmowaniu i wydawaniu materiałów, niedostatecznym zabezpieczeniem przed kradzieżą i pożarem, oraz niedostatecznymi kwalifikacjami magazynierów oraz obciążaniem magazynierów dodatkowymi pracami.

V. Z a t r u d n i e n i e i p ł a c e

a/ Zatrudnienie

Plan na 1957r. opracowany oddzielnie, zakładał w stosunku do wykonania za 1956r. wzrost zatrudnienia w przemyśle o 7.625 osób. Założony wzrost był całkowicie realny, co znajduje pełne potwierdzenie w rzeczywistym wzroście zatrudnienia, jaki miał miejsce w okresie lat ubiegłych /na przestrzeni 1953-1956 stan zatrudnienia w przemyśle spółdzielczym wzrastał z roku na rok o ok. 10 - 12 tys. osób/.

Sytuacja w dziedzinie zatrudnienia uległa zmianie w IV-tym kwartale 1956r., w którym to wystąpiło zjawisko spadku zatrudnienia. Zjawisko to utrzymywało się nadal w I półroczu 1957r.

Głównymi przyczynami tego stanu rzeczy były:

1. odpływ pracowników wysokokwalifikowanych do rzemiosła indywidualnego lub przemysłu i handlu prywatnego,
2. likwidacja przerostów w zatrudnieniu pracowników umysłowych, pracowników fizycznych o pracy nienormowanej oraz pracowników niezwiązanych z produkcją,
3. likwidacji spółdzielni gospodarczo słabych,
4. likwidacja i komasacja zakładów usługowych w zasadzie nierentownych szczególnie na wsi i małych miasteczkach,
5. emigracja zagranicę członków i pracowników spółdzielni.

Ponowny wzrost ogólnego zatrudnienia nastąpił w II półroczu 1957r. z tym, że plan roczny wyrażający się w liczbie 282.230 osób nie został wykonany.

Uzyskany przeciętny stan zatrudnienia w skali rocznej stanowi w stosunku do planu - 93 %.

W porównaniu do 1956r. przeciętny stan zatrudnienia zmalał o 6.063 osoby, tj. 0,2 %.

Aczkolwiek roczny plan zatrudnienia nie został wykonany, to jednak w dziedzinie zatrudnienia spółdzielczość uzyskała poważne rezultaty.

Kryzys w zatrudnieniu przewycięzony został i od tego czasu obserwuje się systematyczny wzrost zatrudnienia w II półroczu 1957r., co ilustrują następujące dane:

w m-cu sierpniu	stan zatrud.	w przemyśle	zwiększył się	o 873	osób
" wrześniu	"	"	"	" o 1019	"
" październiku	"	"	"	" o 944	"
" listopadzie	"	"	"	" o 1019	"
" grudniu	"	"	"	" o 1427	"

			Ogółem	5282	"
				=====	

Najsilniejszy liczbowy wzrost zwiększenia zatrudnienia wystąpił w przemyśłach: odzieżowym, poligraficznym, skórzanym, spożywym, chemicznym, nieznacznie tylko w przemyśle drzewnym, włókienniczym i tłuszczowym.

W celu zahamowania odpływu ze spółdzielczości kadr fachowych oraz uzyskanie poprawy na tym odcinku Centralny Związek przedsięwziął różne środki dla zabezpieczenia stabilizacji kadr. Przeprowadzono regulację płac pracowników fizycznych w szerdgu przemyśłach, w usługach, w handlu oraz pracowników umysłowych, usuwając jednocześnie dysproporcje płac istniejące między przemysłem spółdzielczym i przemysłem państwowym i stwarzając warunki do poprawy płac. Ustalono nowe atrakcyjne zasady podziału czystej nadwyżki.

W ramach regulacji płac wprowadzone taryfikatory usunęły dotychczasowe nieprawidłowości polegające na zbyt

małym zróżnicowaniem płac w stosunku do stopnia kwalifikacji pracowników fizycznych, a urealnione w pewnej mierze stawki przy odpowiednim zaostrzeniu norm stworzyły bodźce do zwiększenia wydajności pracy, a tym samym do uzyskania wyższych zarobków, niezależnie od podwyżki płac, wynikającej z przeprowadzonej regulacji płac.

Regulacja płac pracowników umysłowych została przeprowadzona pod kątem podniesienia płacy oraz podniesienia poziomu fachowego pracowników umysłowych, w szczególności zaś pracowników inżynieryjno-technicznych. Znalazło to swój wyraz w odpowiednio zaostrzonych kryteriach kwalifikacyjnych, którym winni odpowiadać pracownicy umysłowi.

Dużą uwagę zwrócono na zabezpieczenie zatrudnienia absolwentów spółdzielczych szkół zawodowych. W związku z tym na wykazany uprzednio przyrost zatrudnienia wpłynęło w dużym stopniu zatrudnienie ok. 3000 absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych - przyczym ze szkół własnych spółdzielczości pracy znalazło zatrudnienie w spółdzielczości ok. 45 % absolwentów, opuszczających te szkoły.

Duży wpływ na wzrost zatrudnienia miała prowadzona przez spółdzielczość pracy aktywizacja góspodarcza. Wyniki jej wystąpiły wyraźnie na przestrzeni II półrocza 1957r.

Przy ogólnym spadku zatrudnienia w 1957r., w porównaniu do 1956r. o ok. 6 tys. osób - zatrudnienie robotników zmniejszyło się o 3 %, pracowników administracyjno-biurowych o 7%, jednocześnie nastąpił wzrost zatrudnionych pracowników inżynieryjno-technicznych o 2,5 %.

b/ Fundusz płac

Plan funduszu płac w 1957r. wykonany został w przemyśle w 105,7 %. Przekroczenie planu funduszu płac znajdują duże pełne uzasadnienie w znacznym przekroczeniu zadań planowych w zakresie produkcji. Wykonanie planu produkcji towarowej w 1957r. wynosi ogółem 116 %, a produkcji globalnej - 117 %.

Powyższy układ wskaźników dowodzi o właściwym gospodarowaniu funduszem płac w stosunku do założeń, wynikających z planu 1957r.

Po skorygowaniu planu funduszu płac o procent przekroczenia planu produkcji występuje w 1957r. oszczędność funduszu płac w wysokości ok. 430 mln zł.

W porównaniu do planu korzystnie kształtuje się także w realizacji wskaźnik udziału funduszu płac do wartości produkcji przemysłowej: - plan - 24,8 %, realizacja - 22,6 %.

Faktyczny osobowy fundusz płac działalności przemysłowej na 1957r. był wyższy niż w 1956r. o ok. 712 mln zł., tj. o 19%. Suma ta dobitnie obrazuje poprawę sytuacji materialnej członków i pracowników spółdzielni. Wzrost funduszu płac umożliwił zwiększenie średniej płacy na 1 pracownika grupy przemysłowej z 1.056 zł. w 1956r. do 1.281 zł. w 1957r. tj. o przeszło 21 %.

Wzrost średniej płacy /10 % w stosunku do planowanej/ znajduje pełne pokrycie we wzroście wydajności pracy mierzonej wartością produkcji na 1 zatrudnionego. Planowana wydajność pracy na 1 pracownika grupy przemysłowej wykonana została bowiem w 122 %.

W Nowych warunkach działania samodzielnego spółdzielni, ujawnione zostały poważne rezerwy w wydajności pracy. Spółdzielczość pracy przekroczyła bowiem znacznie zadania produkcyjne przy niezrealizowaniu w pełni planowanego zatrudnienia z tym, że w zakresie dalszego wzrostu wydajności pracy nadal należy rezerwy uznać za poważne.

Odrębnego omówienia wymagają uzyskane wyniki w 1957r. w stosunku do 1956r.

W 1957r. wartość produkcji zarówno towarowej, jak globalnej wzrosła o 16 % przy zmniejszonym zatrudnieniu o 2 % oraz wydajności pracy zwiększonej o 17 %.

Jednocześnie fundusz płac wzrósł o 19 %, a średnia płaca ponad 21 %.

Takie kształtowanie się wskaźników wzrostu średniej płacy i funduszu w zestawieniu ze wzrostem wydajności pracy i produkcji - w 1957r., w porównaniu do 1956r. - nastąpiła wobec wpływu następujących czynników:

1. przeprowadzono regulację i podwyżkę płac zarówno pracowników fizycznych, jak i umysłowych,
2. wypłacano pracownikom umysłowym zwalnianym przez spółdzielnie z administracji odprawy w wysokości trzymiesięcznego uposażenia,
3. odpływ pracowników kwalifikowanych, a zatrudnienie absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych, kobiet, repatriantów, inwalidów oraz osób zwalnianych z administracji,

Niezależnie od założonych w planie rocznym sum na regulację płac w 1957r. przeznaczono na dalszą regulację płac ok. 35 mln zł. w stosunku rocznym dla robotników zatrudnionych w przemyśle drzewnym, papierniczym i różnym.

Łączny wzrost funduszu płac, jaki nastąpił w 1957r. z tytułu regulacji i podwyżek płac przeprowadzanych w IV kwartale 1956r. i 1957r. szacuje się na 500 - 550 mln zł. Kwota ta w realizacji funduszu płac w 1957r. stanowiła ok. 12% i znalazła pełne pokrycie we wzroście produkcji.

Uzyskany więc w 1957r. wzrost średniej płacy o 21 % został osiągnięty w drodze wzrostu wydajności pracy oraz podwyżki płac jakie nastąpiły w związku z przeprowadzonymi regulacjami płac.

Przeprowadzenie regulacji płac w dużej mierze zahamowało tendencje do łagodzenia norm pracy oraz przechodzenia na prace normowane przy pracach nienadających się do znormowania.

Ustawienie norm po regulacji stawek płac zasadniczych mimo ich wzrostu o ok. 20% jest wciąż jeszcze nierealne i utrudnia w dalszym ciągu właściwe ustawienie norm pracy w spółdzielniach.

Mimo tych trudności i istniejących jeszcze nieprawidłowości w dziedzinie wydajności pracy, wzrost w 1957r. w stosunku do 1956r. o 17 % należy uznać za dostateczny zwłaszcza w świetle sytuacji jaka istniała w okresie sprawozdawczym w zakresie zatrudnienia przy szczególnie wysokim ruchu kadr w 1957r.

VI. Realizacja produkcji przemysłowej

Plan sprzedaży produkcji przemysłowej wyniósł w 1957r. 16,9 mld zł. i został wykonany w 116,3 %.

Ponieważ wykonanie planu produkcji wyniosło 19,7 mld więc sprzedaż objęła 99,3 % produkcji.

Plan 1957r. wykonały wszystkie związki z wyjątkiem Krajowego Związku Spółdzielni Rybołówstwa Morskiego. Niewykonanie planu sprzedaży przez ten Związek spowodowane było niezrealizowaniem zadań planowych w produkcji towarowej.

Sprzedaż masy towarowej na zaopatrzenie rynku przedstawia się również korzystnie. Sprzedaż rynkowa 1957r. wzrosła bowiem w porównaniu do 1956r. o 21 % i wyniosła 13,3 mld zł.

Na wyniki powyższe zasadniczy wpływ miała zasada swobodnego zbytu produkowanych wyrobów przez spółdzielnię, umożliwiająca nawiązanie bezpośrednich kontaktów producentów z handlem.

Mimo to, na przestrzeni 1957r. stan wyrobów gotowych wzrósł o 8,9 % z wartości 590,5 mln na 643,2 mln wg kosztu własnego przy normatywie rocznym 580 mln i przy jednoczesnym wzroście wartości produkcji towarowej w 1957r. w porównaniu do roku ubiegłego o 18,3 %.

Wzrost zapasów występował do III kwartału 1957r. włącznie. W okresie IV kwartału 1957r. stan zapasów wyrobów gotowych obniżył się o 14,2 % w stosunku do stanu zapasów na koniec III kwartału 1957r. W tym samym okresie wartość produkcji towarowej wzrosła o 3,2 %.

Kształtowanie się stanu zapasów i wzrostu produkcji w poszczególnych kwartałach 1956 - 1957r. było następujące:

Wskaźnik stanu wyrobów gotowych
i wzrostu produkcji

rok	1.I.	31.III.	30.IV.	30.IX.	31.XII.	
remanenty	1957	100	107,9	110,3	123,1	108,9
produkcja	"		100,0	107,0	117,6	120,8
remanenty	1956	100	111,2	113,0	106,2	83,5
produkcja	"		100,0	104,0	110,8	110,2

Jak z powyższego zestawienia wynika w 1957r. zaobserwowano znacznie wyższy wzrost remanentów, niż w 1956r. mimo, iż w 1957r. w gospodarce narodowej występowały wyjątkowo korzystne warunki w zbycie wyrobów przemysłowych.

Występujący w pierwszych trzech kwartałach wzrost gotowych wyrobów wskazuje jednakże na istnienie czynników hamujących spływ masy towarowej.

Uchwała 170 Rady Ministrów z dnia 10 maja 1957r. w sprawie zbytu wyrobów niektórych jednostek organizacyjnych przemysłu terenowego wprowadziła zasadę swobodnego doboru odbiorcy przez producenta, umożliwiając tym samym przeniesienie wyrobów z okręgów o większym potencjale produkcyjnym do okręgów słabszych gospodarczo.

Postanowienia wspomnianej uchwały Rady Ministrów były niejako potwierdzeniem uchwał II Zjazdu Delegatów CZSP w tej sprawie i w praktyce realizowane były przez spółdzielnie już od początku roku 1957.

Tym też w pierwszym rzędzie obok zwiększonego popytu, tłumaczy się mniejszy wzrost zapasów towarowych w I i II kwartale 1957r.

Znaczny natomiast wzrost zapasów w III kwartale 1957r. był wynikiem m.in. decyzji niektórych prezydów WRN, które ograniczyły zasadę swobodnego zbytu, wydając zakaz sprzedaży do innych województw.

W wielu przypadkach wpłynęło to ujemnie na zbyt produkcji i spowodowało gromadzenie w spółdzielniach nadmiernych zapasów wyrobów gotowych. Zakazy takie wydały m.in. Prezydium WRN w Poznaniu i Wrocławiu i na terenie tych właśnie WZSP wzrosły poważnie zapasy wyrobów gotowych, ponieważ jeszcze w II kwartale 1957r. spółdzielnie sprzedawały swoją produkcję na inne tereny, co z uwagi na duży potencjał spółdzielczości pracy na tych terenach było gospodarczo uzasadnione.

Należy jednak stwierdzić, że jedną z najpoważniejszych przyczyn wzrostu remanentów wyrobów gotowych jest niedostateczne dostosowanie programu produkcyjnego do aktualnych

potrzeb rynku i zbytu reagowanie na zachodzące zmiany w strukturze popytu.

Przeprowadzone w niektórych związkach i spółdzielniach inspekcje wykazały, wśród nagromadzonych w spółdzielniach zapasów wyrobów gotowych, znajdują się znaczne ilości wyrobów o niskiej jakości lub wyprodukowanych przed kilku laty, które wskutek długiego składowania poważnie straciły na wartości i dlatego nie mogą znaleźć nabywcy. Zdarzają się przypadki podejmowania przez spółdzielnie produkcji nieuzgodnionej z odbiorcami w wyniku czego występują trudności w sprzedaży.

VII. C e n y

a/ Sytuacja ogólna

Działalność CZSP w zakresie problematyki cen oparta była głównie na uchwałach II Zjazdu i zamierzała do ich realizacji.

Uchwały te zakreślały głębokie reformy istniejących w okresie przedzjazdowym systemów: zasad polityki cen i opodatkowania spółdzielczości pracy. Myślą przewodnią tych reform było: uelastycznienie polityki cen, uproszczenie trybu ich ustalania, decentralizacji uprawnień na rzecz organów terenowych spółdzielni, kształtowanie poziomu cen na zasadach ekonomicznych, co w spółdzielczości pracy ma szczególne znaczenie ze względu na pełną samorządność i pełny rozrachunek gospodarczy każdej spółdzielni. Nie oznaczało to jednak, aby realizacja tych reform miała być przeprowadzona w oderwaniu od konkretnych warunków ekonomicznych kraju, od aktualnej polityki państwa w zakresie cen i podatków i bez zabezpieczenia określonego poziomu cen przed gwałtownymi wahaniami, które mogłyby spowodować naruszenie równowagi rynkowej oraz naruszenie realnej wartości określonego ogólnego funduszu płac, jak również bez zabezpieczenia planowanych wpływów do budżetu państwa.

W tej sytuacji szereg naszych postulatów znalazło całkowite lub częściowe rozwiązanie.

W zakresie decentralizacji ograniczono zasięg centralnego ustalania cen wyrobów przeznaczonych na zaopatrzenie

ludności przez Państwową Komisję Cen, przekazującą z dnia 1 listopada 1957r. dalsze uprawnienia wojewódzkim komisjom cen, które skłoni mogą ograniczać zasięg bezpośredniego ustalania cen na rzecz rejestracji cen ustalonych pomiędzy wojewódzkimi organizacjami handlu i spółdzielniami.

W grupie artykułów przemysłowych Państwowa Komisja Cen zatrzymała w swojej gestii 11 grup towarowych.

Objawem złagodzenia sztywnego poziomu cen jest fakt uznania przez PKC cennikowych wyrobów rynkowych za ceny maksymalne, które mają stanowić podstawę do ustalania cen przez wojewódzkie komisje cen. Nie spełnia to w pełni postulatów CZSP, gdyż nie jest to równoznaczne z możliwością ich stosowania bez aktu zatwierdzenia przez organa cennikowe, ale stanowi już pewien wyłom w zasadzie sztywności cen.

Innym objawem złagodzenia zasady sztywności cen jest fakt uznania przez właściwe organa administracji państwowej dotychczasowych cen przetworów owocowo-warzywnych, które były ustalone kilka lat wstecz na bazie innych cen surowców, robocizny i opakowania - za niewłaściwe. Uznanie tych faktów nie jest jeszcze równoznaczne z konkretnymi decyzjami co do realnych cen tych wyrobów, jednakże stworzyło podstawę do rewizji nie tylko zasad ustalania cen przetworów owocowo-warzywnych, ale i zasad organizacji rynku owocowo-warzywnego, a ponadto było przedmiotem prac specjalnej komisji międzyresortowej, powołanej przez Ministra Finansów do likwidacji deficytowości w tej gałęzi wytwórczości w skali krajowej.

Wnioski i projekty aktów prawnych opracowane przez tę komisję regulują zagadnienia tej działalności gospodarczej spółdzielczości w sposób zabezpieczający rozwój tej produkcji, rentowne wyniki, jednakże uzyskanie ich wymaga ze strony spółdzielczości poważnych zmian w dotychczasowej organizacji zaopatrzenia i produkcji.

Konkretnymi natomiast faktami naruszenia sztywnego poziomu cen była rewizja cen:

1. mebli i wyrobów drewnianych, których ceny podwyższono w stopniu wyższym od stopnia wzrostu cen drzewa, likwidując w ten sposób deficyty i dopłaty z funduszy scentralizowanych CZSP,

2. ozdób choinkowych, których oceny również podwyższono w stopniu wyższym od wzrostu cen surowców materiałów pomocniczych,
3. szkła opakowaniowego, aptecznego, których ceny ustalone w latach poprzednich nie uwzględniły w stopniu dostatecznym zmian cen surowców z płac,
4. wyrobów wikliniarsko-koszykarskich i wikliny, których ceny nie uwzględniły warunków produkcji większości spółdzielni,
5. niektórych skór garbunku spółdzielczego, których ceny nie odpowiadają aktualnym kosztom wytwarzania, nie odpowiadały relacjom do cen innych skór lub były zniekształcone przez niewłaściwie ustalone ceny i stawki podatku obrotowego,
6. niektórych gatunków ryb - poprzez zmianę cen skupu.

Niezależnie od zmiany cen całych grup towarowych przeprowadzono rewizję cen poszczególnych wyrobów w tych przypadkach których deficytowe wyniki finansowe wpływały bądź z niewłaściwie ustalonych cen, bądź ze zmiany cen surowców które następowały już po ustaleniu cen.

b/ Ceny obuwia i odzieży produkcji masowej.

Odrębnym zagadnieniem jest sprawa rewizji i podwyższenia cenników kosztów wytwarzania odzieży i obuwia produkcji masowej.

Limo, że ekonomiczne względy całkowicie uzasadniają konieczność podwyższenia tych cenników, ustalonych w warunkach 1953r. daleko odbiegających od warunków obecnych, a głównie podwyżki płac pracowników produkcyjnych i administracyjnych, to urealnienie ich napotyka na bardzo poważne trudności, głównie ze względu na podstawowe znaczenie tych cen wyrobów dla budżetu ludności.

Sprawa ta była i jest przedmiotem szczególnej uwagi Zarządu CZSP tak ze względu na bardzo poważny udział tej produkcji w całej wartości produkcji CZSP i jej charakter oraz znaczenie dla zaopatrzenia rynku, jak i ze względu na niewspółmiernie niskie zarobki pracownicze tej gałęzi wytwórczości.

c/ Ceny produkcji eksportowej

Ważnym zagadnieniem w 1957r. była również sprawa właściwych, opłacalnych dla spółdzielczości cen wyrobów przeznaczonych na eksport.

Cały szereg grup towarowych lub poszczególnych wyrobów posiadały ceny nieopłacalne. Wynikało to bądź ze zmian cen surowców, płac i innych składników kosztów, bądź to z monopolistycznego stanowiska central eksportowych, które nie uwzględniając uzasadnionego konkretnymi warunkami poziomu cen wywierały presję w kierunku obniżenia ich do poziomu poniżej opłacalności produkcji.

Powodowało to poważne deficyty w spółdzielniach produkujących ozdoby choinkowe, lalki - głównie na eksport oraz przetwory owocowo-warzywne.

W innych przypadkach /np. Centrala "Ce-Fe-Be"/ nie uwzględniono w oferowanych cenach podatku obrotowego.

Takie stanowiska central eksportowych nie sprzyjały rozwojowi eksportu wyrobów produkcji spółdzielczej.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji CZSP z zainteresowanymi centralami eksportowymi, a nawet Ministerstwem Handlu Zagranicznego, ceny tych wyrobów w zasadzie ustalone na poziomie zapewniającym rentowną produkcję aczkolwiek w stopniu niezaspakajającym postulaty spółdzielni w tym zakresie tj. zapewniającym im przynajmniej 10 - 15 % planowanego zysku.

Duże znaczenie miało również dla eksportu preferowanie cen eksportowych w stosunku do cen krajowych, a to ze względu na jakość wykonania oraz właściwe relacje asortymentowe, np. przy produkcji różnych rozmiarów misiów, których ceny korzystne dla większych rozmiarów ograniczały produkcję i eksport małych i średnich rozmiarów.

Zmiana cen ozdób choinkowych na eksport poprawiła wyniki finansowe spółdzielni o ok. 10 mln zł.

Dalszą poprawę wyników finansowych tej gałęzi wytwórczości powinny przynieść obniżki cen: opakowań, w postaci wykrojów i kartonów pancernych, stanowiących bardzo poważny udział w łącznym koszcie wytwarzania, ceny zaczepów meta-

lowych jak również cen rurek szklanych.

Biorąc pod uwagę, że artykuły masowej produkcji eksportowej posiadają jednolitą cenę ustaloną na poziomie kosztów większości spółdzielni, produkujących określony artykuł - może zachodzić przypadek nierentownej produkcji w konkretnym zakładzie, szczególnie w początkowej fazie produkcji.

Na skutek interwencji w Ministerstwie Finansów w sprawie podatku obrotowego od wyrobów eksportowych - centrale eksportowe zaprzestały praktyk oferowania spółdzielniom cen spółdzielczych o zawarty w nich podatek obrotowy, który zgodnie z obowiązującymi przepisami Ministerstwa Finansów rozliczony jest przez Centrale eksportowe z budżetem,

d/ Stabilizacja i ruch cen

Zagadnienie stabilizacji cen i ich ruch w spółdzielczości pracy jest sprawą dużej wagi choćby ze względu na wielkość i wartość masy towarowej produkowanej i dostarczonej na rynek na zaopatrzenie ludności.

W istniejącym systemie cen stabilizacja poziomu cen wyrobów produkowanych przez spółdzielczość pracy uwarunkowana jest przede wszystkim stabilizacją cen surowców, materiałów, taryf itp. stabilizacją płac i ogólną polityką cen kierowaną przez organa administracji państwowej.

W roku ubiegłym w szeregu gałęziach przemysłu państwowego, głównego producenta tych surowców i materiałów, nastąpiła zmiana cen. Również płace w wielu gałęziach produkcji spółdzielczej uległy regulacji.

Obok tych podstawowych, obiektywnie uzasadnionych warunków, które mogły mieć decydujący wpływ na ruch cen zaistniały inne okoliczności, sprzyjające osłabieniu dyscypliny cen z wyraźną tendencją do zmian cen w kierunku wwyż.

Wynikało to z ogólnych tendencji Uchwał II Zjazdu oparcia działalności wyłącznie na przesłankach ekonomicznych, a co za tym idzie wyrównania cen deficytowych do poziomu ich opłacalności, zwiększenia planowanych zysków powyżej

5 % granicy i zwiększenia stąd uzyskanych kwot między innymi do podziału między członków.

Środki, którymi spółdzielnie zamierzały osiągnąć tak określone cele, w wielu przypadkach należało uznać za stosowane przedwcześnie lub naruszające obowiązujący system, tryb i podstawowe zasady ustalania cen, jak również naruszające dyscyplinę w tym zakresie, co w konsekwencji naruszyć mogło w poważnym stopniu istniejący poziom cen, osłabiając realną wartość ogólnego funduszu płac.

We właściwym czasie przedsięwzięte środki zapobiegawcze, tak ze strony organów cennikowych terenowych i centralnych, a między innymi i CZSP, ograniczyły zasięg ruchu cen do rozmiarów uzasadnionych zmianami cen surowców, materiałów itp względnie płac oraz tam gdzie ruchy te z punktu widzenia ogólnogospodarczego były konieczne. W konsekwencji przeprowadzona ankieta dotycząca ruchu cen I kw. w 1957r., a obejmująca 7 branż, w tym podstawowe: odzieżowo-włókiennicze i skórzane, wykazały, że ruch cen w I kw. był dwukierunkowy, nie przybrał większych rozmiarów i nie był ani powszechny, ani żywiołowy. Nie świadczy to jednak, że mimo to nie nastąpiły ukryte zwyżki cen.

Można przyjąć, że takie zjawisko ukrytych podwyżek cen nastąpiło w branży odzieżowej, w której w dużym stopniu następuje przesunięcie produkcji masowej na produkcję ekstra, częstokroć tylko z nazwy, ze względu na wyższe cenniki kosztów wytwarzania o 100 %. Powoduje to zwyżkę cen ukrytą w postaci ceny nowego asortymentu.

Spółdzielnie nie zawsze też wyrażają gotowość podjęcia produkcji przy minimalnym, określonym przepisami zysku, jak również rezygnują już z kontynuowania produkcji w przypadkach niezaspokojenia w pełni ich żądań odnośnie wysokości zysku kilkakrotnie przewyższające ustalone lub tolerowane w tym zakresie normy. Takie zjawiska występują szczególnie w branży chemicznej, przy produkcji odczynników, farmaceutycznej oraz w niektórych dziedzinach w branży metalowej i elektrotechnicznej,

Należy jednak podkreślić, że spełnienie wszystkich żądań spółdzielni odnośnie cen byłoby w obecnych warunkach

naruszeniem obowiązujących w tym zakresie norm prawnych, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia poziomu cen i naruszenia równowagi pomiędzy cenami i płacami.

Dlatego też, ^{aby} instrument cen działał we właściwych kierunkach i nie hamował rozwoju potrzebnej produkcji, w większym stopniu, niż to miało miejsce poprzednio, następuje uzgodnienie wysokości cen z odbiorcą, co przy zachowaniu dyscypliny w zakresie rzeczowej analizy kalkulacji pozwala z jednej strony ograniczać, lub likwidować ceny deficytowe, a z drugiej strony ograniczać ceny z nadmiernymi i nieuzasadnionymi zyskami. Powoduje to jednak wiele trudności z tego względu, że niektóre spółdzielnie, a nawet związki dążą do niewłaściwego ustalania cen zaopatrzeniowych, inwestycyjnych i eksportowych.

Ulgi podatkowe

W zakresie podatku obrotowego, stanowiącego w wielu artykułach poważny element ceny uzyskano rewizję stawek i ich obniżenie, co pozwoliło na utrzymaniu cen na niezmiennym poziomie i zapewniając jednocześnie bezdeficytową produkcję wielu asortymentów, jak skór, wyrobów skórzanych i innych artykułów.

• Uzyskano ulgi dla nowoorganizowanych spółdzielni zatrudniających repatriantów lub osób zwalnianych z administracji, a korzystających z funduszu interwencyjnego Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej. Zmieniono również zasady i podstawy opodatkowania rzemieślniczych spółdzielni zaopatrzenia i zbytu.

Obecnie spółdzielnie te opłacają podatek jedynie od narzutu stanowiącego ich obrót podatkowy, a nie od sumy faktur już opodatkowanych przez rzemieślników, członków spółdzielni.

VIII. A k u m u l a c j a

Spółdzielnie wytwórcze wykonały zadania finansowe, wynikające z planów techniczno-przemysłowo-finansowych na 1957r., z poważną nadwyżką, co ilustruje poniższe zestawienie:

	w	%		
	sprzedaż	akumulacja	w tym podobr.	zysk
Ogółem CZSP	116,29	140,37	115,72	153,20
w tym: KZS	117,63	149,69	118,06	167,91
WZSP	115,57	137,14	116,64	147,22
ZSI	117,77	137,94	105,66	156,03

Plan sprzedaży przebiegał proporcjonalnie do wykonania planu produkcji towarowej, stosunek bowiem sprzedaży do wartości wykonanej produkcji towarowej w skali CZSP wynosi 99,3%. Odchylenie to jest całkowicie uzasadnione wzrostem produkcji dziennej.

Stopień wykonania planu akumulacji przewyższa wykonanie planu sprzedaży. W liczbach bezwzględnych ponadplanowa akumulacja wynosi 817 mln zł. Tak poważne ponadplanowe wykonanie akumulacji jest częściowo wynikiem zaniżenia zadań planowych o ok. 20%, jak również stwierdzono w szeregu przemysłach tendencję zwyżkową cen - głównie w przemyśle drzewnym oraz wycofywaniem się spółdzielni z produkcji artykułów deficytowych.

To ostatnie zjawisko wystąpiło zwłaszcza w przemyśle spożywczym /głównie w odniesieniu do przetworów owocowo-warzywnych/, powodując między innymi spadek udziału tego przemysłu w ogólnej wartości planowanej produkcji o 0,3%.

Przekroczenie planowane wskaźnika akumulacji wystąpiło we wszystkich związkach z wyjątkiem KZS Ryb. Morskiego i WZSP Koszalin.

Niskie wykonanie planu w tych związkach znajduje swoje częściowe uzasadnienie w wysokim ustawieniu planu na rok 1957 /w zakresie akumulacji/, który zakładał uzdrowienie gospodarki i urentownienie spółdzielni. Należy tu zaznaczyć, że w 1956r. spółdzielnie wytwórcze zrzeszone

w WZSP Koszalin zamknęły swoją działalność stratą w wysokości 2,10 % do kosztu własnego. Plan na 1957r. zakładał rentowność 4,25 % - wykonano natomiast 1,90 %, co należy uznać za pewne osiągnięcie w stosunku do 1956r. Podobnie - choć w znacznie mniejszym stopniu - sytuacja przedstawia się w KZS Rybołówstwa Koneckiego, który w 1956r. zamknął działalność stratą w wysokości 0,48 % do kosztu własnego w 1957r. natomiast wygoszpodarował 0,63 % rentowności.

Wysoki procent wykonania planu akumulacji przez niektóre związki spowodowany został zaniżeniem zadań planowych na 1958r.

Twierdzenie to ilustruje zestawienie poniższe wskaźników akumulacji w stosunku do wartości sprzedaży:

	Wykonanie w 1956r.	Plan 1957r.	Wykonanie w 1957r.
1	2	3	4
KZS - CPLIA	21,33	16,96	21,13
Odzież.-Włókien.	13,00	10,19	13,88
Meblarskich	9,44	4,93	17,53
Farmaceut.	-	10,89	15,63
WZSP - Katowice	16,22	13,07	16,04
Warszawa m.	19,23	14,36	15,44
WZSP - Łódź woj.	18,90	13,31	16,12
Białystok	9,32	6,99	10,72

Należy tu jednak zaznaczyć, że wskaźniki akumulacji z 1956r. w odniesieniu do wjęwódkkich związków są częściowo nieporównywalne w wyniku wprowadzonych na przestrzeni 1957r. zmian organizacyjnych.

W stosunku do wykonania za 9 miesięcy na przestrzeni IV-tego kwartału wystąpił spadek wskaźnika akumulacji, o 0,18 punkta /wykonanie za 9 miesięcy 14,63 - za 1957r. - 14,45/ spowodowany czyszczeniem: kont i korektą rozliczeń międzyokresowych. W porównaniu jednak z dysproporcjami, jakie występowały w latach ubiegłych, odchylenie powyższe

W przeliczeniu stanu zapasów na wskaźniki w dniach sytuacja przedstawia się znacznie korzystniej, a mianowicie:

	<u>wskaźnik zapasu w dniach</u>		
	planowany	wykonany	% przekroczenia
Ogółem CZSP	79	89	13
w tym: KZS	82	92	12
WZSP	76	87	14
ZSI	88	94	7

Nieuzasadnione wzrostem produkcji towarowej przekroczenie normatywu środków obrotowych wynosi 13 %. Sytuacja ta została między innymi spowodowana stosunkowo dobrym zaopatrzeniem spółdzielni na przestrzeni miesiąca grudnia, powodując "spiętrzenie" zapasów, które będą zużyte do produkcji 1958r. Spółdzielnie wykorzystywały każdą możliwość dodatkowego zakupu surowców /głównie tkanin/, o czym świadczy fakt, że zapasy materiałowe na przestrzeni jednego tylko miesiąca grudnia wzrosły średnio o ok. 6 %.

Sytuacja powyższa spowodowała, że zapasy materiałowe na dzień 31.XII.57r. wzrosły w stosunku do stanu na dzień 1.I.1957r. o 35,7 % powodując przekroczenie normatywu o 36,8 %.

Po wyeliminowaniu przekroczenia spowodowanego poważnym wzrostem produkcji towarowej przekroczenie planowanego wskaźnika zapasu w dniach wynosi dla materiałów 13,4 % /plan 81,9 dni - wykonanie 92,9 dni /, a więc w wyższym stopniu niż przekroczenie normatywu środków obrotowych ogółem.

Najwyższy wzrost zapasów i przekroczenie normatywu środków obrotowych wykazują:

	$\%$ wzrost zapasów	$\%$ przekroczenie normatywu
WZSP Warszawa m.	39,5	53,4
Gdańsk	39,1	39,4
Rzeszów	37,0	26,9
Szczecin	39,1	25,2

KZS Chem.Farm.	37,0	61,6
Skórzanych	21,1	35,6
Sprzętu Medycznego	19,1	32,2

W tych ostatnich związkach przekroczenie normatywu środków obrotowych spowodowane zostało wzrostem zapasów materiałowych.

B. Rybołówstwo śródlądowe

W 1957r. prowadziło działalność rybołówstwa śródlądowego 16 spółdzielni na terenie 12-tu województw.

Terenem działalności spółdzielczego rybołówstwa rzeczno są rzeki przemysłowe, dzierżawione od Wojewódzkich Rad Narodowych. Powierzchnia wodna wynosi w przybliżeniu 48 tys.ha, w tym 318 ha stawów zarybieniowych.

Spółdzielnie rybołówstwa śródlądowego wykonały plan produkcji globalnej i towarowej w 108 %.

Przekroczenie zadań planowanych zostało spowodowane wykonaniem z poważną nadwyżką planu w przetwórstwie rybnym /143 %/; plan połowów nie został zrealizowany /82%/.

Niewykonanie planu połowów w 1958r. oraz znaczny ich spadek w porównaniu z 1956r. jest wynikiem zmniejszenia powierzchni użytkowej wód oraz zatrucia rzek przez ścieki zakładów przemysłowych. Problem ten dotyczy głównie Odry, która jest zatruta tak silnie fenolem, że niektóre gatunki ryb całkowicie giną. Zmniejszenie się połowów w zatrutych obwodach wyniosło średnio 50%.

W 1957r. nastąpił natomiast znaczny wzrost przetwórstwa rybnego. Wyprodukowano ogółem 526 ton przetworów, w tym 118 ton ryb wędzonych i 408 ton marynat.

Spółdzielnie rybołówstwa śródlądowego nie wykonały planowanego zatrudnienia /90 %/ oraz planu funduszu płac /92 %/.

Pomimo, iż w 1957r. ceny ryb słodkowodnych nie uległy podwyżce i nie osiągnięto rentowności w połowach ryb, wyniki bilansowe działalności sp-ni rybołówstwa śródlądowego są dodatnie wskutek uruchomienia przez te sp-nie rentownej działalności w innych dziedzinach, jak przetwórstwo rybne, hodowla zwierząt futerkowych itp.

Ogólny zysk bilansowy sp-ni rybołówstwa śródlądowego wyniósł w r.1957 ponad 900 tys.zł.

C. Usługi nieprzemysłowe

Spółdzielnie usług nieprzemysłowych zrzeszone w wojewódzkich związkach oraz Związku Spółdzielni Inwalidów wykonały plan roczny 1957 r. w cenach zbytu w 116 %.

Zadania planowe roczne wykonały wszystkie województwa, z tym, że wykonanie planu kształtuje się w granicach od 100,8 do 168,2 %. Również korzystnie przebiegała realizacja zadań planowych w poszczególnych rodzajach usług nieprzemysłowych.

Nie wykonano planu rocznego w następujących grupach usług : fotograficznych /92 %/, plakatowania /92 %/, usług rozrywkowych / 90 % /.

Mimo zadowalających wyników ogólnego wykonania zadań planowych należy stwierdzić spadek wartości świadczonych usług nieprzemysłowych w 1957 r., w porównaniu do wykonania 1956 r. Spadek wartości usług nieprzemysłowych wyniósł 139,6 mln zł., co stanowi 9 %, z tym, że poważnie wzrosła wartość usług dla ludności, na przykład: pralnictwo 101,4 %, fryzjerstwo - 103 %, służba zdrowia - 119,3 %, kosmetyka - 109,4 %, kulturalno-oświatowe - 110,5 %, rozrywkowe - 110,5 %.

Przy ocenie działalności usługowej w 1957 r. należy brać pod uwagę rozwój indywidualnych warsztatów i zakładów prywatnych, co spowodowało odpływ ze spółdzielczości pracy wielu fachowców i likwidację pełnej liczby zakładów usługowych.

W związku z tym w okresie 1957 r. zmniejszył się stan zatrudnienia w spółdzielniach usług nieprzemysłowych średnio o 12,8 tys osób, co stanowi 17,4 % ogółu zatrudnionych.

Odpływ rzemieślników i innych fachowców szczególnie silnie występował we fryzjerstwie, kominiarstwie, dozorce mienia i fotografice.

Analizując wykonanie planu zatrudnienia za 1957 r. należy zwrócić uwagę na niski wskaźnik wykonania planu

w wojewódzkich związkach : warszawskim - 86,5 %, łódzkim - 66,6 %, koszalińskim 89,9 %.

Plan roczny funduszu płac został wykonany łącznie w 111,9 % przy wykonaniu planu usług nieprzemysłowych wg wartości w 116,4 %.

Wydejność pracy w działalności usług nieprzemysłowych za 1957 r. została wykonana ogółem w 118,5 %, z tym, że w pionie WZSP wskaźnik powyższy wyniósł 120,2 %, a w pionie ZSI tylko 89,4 %. W porównaniu do wyników 1956 r. należy stwierdzić korzystniejsze kształtowanie się wskaźnika wydajności w 1957 r. : wzrost wyniósł 11,3 %.

Wykonanie planu średniej płacy wynoszące 113,9 %, kształtuje się przewidłowo w porównaniu z wykonaniem planu wydajności /118,5 %/.

W okresie sprawozdawczym uzyskano wzrost średniej płacy o 18 %, w porównaniu do 1956 r., na jednego pracownika. W 1956 r. w IV kw. przeciętny zarobek miesięczny wynosił 1.085 zł., podczas gdy w 1957 r. w tym samym okresie zarobek powyższy wyniósł 1.276 zł.

Podwyższenie średniej płacy pracowników w spółdzielniach usług nieprzemysłowych w pewnym stopniu zahamowało spadek ilości zatrudnionych i zmniejszono częściowo dysproporcje między zarobkami w spółdzielniach, a zarobkami w przedsiębiorstwach prywatnych..

Zarząd CZSP przedsięwziął szereg kroków dla poprawy warunków ekonomicznych spółdzielni usług nieprzemysłowych. Doprowadziły one do szeregu korzystnych ustaleń rzutuujących głównie na możliwość podwyższenia średniej płacy w działalności usługowej.

Do nich należy zaliczyć :

1. obniżenie z dniem 1.VII.1957 r. podatku od operacji nietowerowych od obrotu w niektórych usługach do poziomu podatków zakładów pryw. : fotograficznych z 12 % na 5 %, fryzjerskich z 9 % na 5 %, kosmetycznych i kalotechnicznych z 12 % na 5 % oraz w usługach rozrywkowych z 20 % na 10 % przy niezmnienionej cenie zbytu,
2. wprowadzenie elastycznych zasad wynagrodzeń za wykonane usługi w zakładach i punktach usługowych działają-

cych na wewnętrznym rozrachunku,

3. organizowanie pomocy w zakresie lepszego wyposażenia technicznego.

W poszczególnych rodzajach usług nieprzemysłowych występowały w okresie sprawozdawczym następujące zjawiska: Fryzjerstwo : w pierwszych miesiącach 1957 r. nastąpił poważny odpływ wysokokwalifikowanych rzemieślników ze spółdzielni. Wprowadzenie elastycznych zasad wynagrodzenia, opartych o wewnętrzny rozrachunek gospodarczy zakładów usługowych umożliwiło podwyżkę płac. Wysokość prowizji od obrotu na fundusz płac pracowników działalności podstawowej w wielu zakładach dochodziła do 58 - 60 % od obrotu. Wpłynęło to na zahamowanie procesu spadku zatrudnienia.

Fotografowanie : trudności w zaopatrzeniu oraz wysokie podatki - w stosunku do płaconych przez rzemieślników prywatnych - doprowadziły do zachwiania stanu gospodarczego tych spółdzielni. Równowagę osiągnięto w wyniku zmiany stawek podatkowych, co przyczyniło się do wzrostu rentowności.

Pralnictwo : w okresie 1957 r. w pralnictwie realizowano politykę rozbudowy zakładów. Sprawdzono z importu 7 agregatów do prania chemicznego produkcji francuskiej o dużej przepustowości i wysokiej oszczędności środków piorących. Agregaty te przeznaczone do użytku w spółdzielniach w Warszawie, Białymstoku, Krakowie, Poznaniu, Sopocie i Wałbrzychu. Modernizacja pralnictwa spółdzielczego będzie nadal prowadzona w 1958 r. poprzez import nowych urządzeń oraz produkcji w spółdzielniach pracy - różnego sprzętu pomocniczego dla spółdzielni usługowych. Uzyskano również zgodę władz na zaopatrywanie się pralni spółdzielczych po cenach hurtowych w "tri" i benzynę.

Usługi kulturalno-rozrywkowe : przeżywały poważny impas w działalności w 1957 r. Realną pod względem ekonomicznym okazała się działalność klubów rozrywkowych, którą obecnie wzmacnia się i rozszerza. Działalność "wesółych miasteczek" ze względu na brak właściwych kadr i szerokiego profilu rozrywek w badanym okresie nie była rozszerzana.

Dozór mienia : wprowadzenie ubezpieczeń rzeczowych stało się podstawowym elementem rezygnowania wielu odbiorców z usług dozoru i wymawiania zawartych umów. Społecznie uzasadniona działalność tego typu spółdzielni ze względu na duże zatrudnienie ludzi o niedostatecznych kwalifikacjach, zmusiła spółdzielczość do wprowadzenia nowych profilów działalności tych spółdzielni i zmiany w wielu wypadkach charakteru działalności.

Kominiarstwo : w pierwszych miesiącach 1957 r. wystąpiła z niektórych spółdzielni część mistrzów, b.koncesjonariuszy, uzyskując koncesje na rachunek prywatny kosztem zmniejszenia stanu posiadania okręgów i zatrudnienia w spółdzielniach. Fakty te, społecznie nieuzasadnione i gospodarczo nie celowe doprowadziły nawet do likwidacji 5 spółdzielni.

Służba zdrowia : okres 1957 r. był w spółdzielniach zdrowia poważnym rozwojem ilości i wartości wykonywanych usług. Około 2 mln wykonanych zabiegów świadczy najbardziej dobitnie o ogromnej przydatności tej formy spółdzielczej działalności. Wejście jednak na rynek szerokiej praktyki prywatnej oraz spółek lekarzy osłabiło zainteresowanie lekarzy spółdzielczą formą działalności. Możliwości konkurencji i dalszego aktywnego rozwoju wymagają organizacje spółdzielni lekarskich i stomatologicznych na nowych warunkach odpowiadających specyfice pracy i strukturze gospodarczej spółdzielni lekarskich. Szczególnie niebezpieczne są tendencje u lekarzy i techników nadmiernego wzrostu prowizji w stopniu powodującym zanik akumulacji, a nawet nierentowność niektórych spółdzielni.

Usługi inne : w 1957 r. w ramach wprowadzenia nowych profilów podjęto wiele inicjatyw z których najistotniejszymi, społecznie niezbędnymi i gospodarczo uzasadnionymi były : turystyka, kina spółdzielcze i usługi morskie. Turystyka i kina wykazały, że mają duże perspektywy rozwoju. Jeśli chodzi o usługi morskie jest to rodzaj usług bardzo celowy, wymagający jednak w dalszym ciągu uregulowania wielu podstawowych zagadnień, które dopiero umożliwią rozwój tej działalności. ./.

Uznając pilną potrzebę zmiany dotychczasowych form organizacji i metod pracy w zakładach usługowych, podjęto w 1957 r. eksperymenty gospodarcze w kilku spółdzielniach usługowych. Podstawowe założenia eksperymentu dotyczyły : pogłębienia rozrachunku gospodarczego, wypracowania nowych zasad wynagrodzenia, wypracowania nowych zasad organizacji pracy spółdzielni usługowych, decentralizacji i uproszczenia zasad i form planowania oraz sprawozdawczości itp.

W oparciu o wyniki eksperymentu wprowadzono zasady rozrachunku gospodarczego w spółdzielniach stomatologicznych, fryzjerskich, kosmetycznych, fotograficznych, kulturalno-rozrywkowych oraz we wszystkich zakładach wiejskich zatrudnieniu nieprzekraczającym 3-ech osób, co przyczyniło się do obniżenia kosztów działalności administracyjnej i do istotnej podwyżki płac pracowników działalności podstawowej.

Wyniki finansowe w usługach nieprzemysłowych przedstawiają się następująco :

	∴ Sprzedaż	∴ Akumulacja	∴ w tym pró- tek obroto- wy	∴ Zysk
Ogółem CZSP	114,74	106,63	27,42	113,91
w tym WZSP	113,25	105,07	27,61	111,36
ZSI	122,52	127,58	22,31	138,04

Plan sprzedaży wykonany wszystkie związki za wyjątkiem WZSP Warszawa /99,8 %/.

Akumulacja została wykonana w znacznie niższym stopniu od osiągniętej sprzedaży. Spowodowane było to w głównej mierze spadkiem wartości wykonanych usług w stosunku do 1956 r. o ok. 9,6 % wpłynęło na wzrost przy takich samych kosztach stałych.

Sytuacja ta spowodowała, że akumulacja w stosunku do 1956 r. spadła z 15,63 % do 9,60 %, za 1957 r.

Należy zwrócić uwagę, że takie niskie wykonanie planu akumulacji wstąpiło głównie w pozycji podatku od operacji nietowarowych. Zostało to spowodowane obniżeniem w niektórych usługach stawek podatku od operacji nietowarowych wprowadzonym z dniem 1.VII.1957 r. i przeznaczeniem tych kwot na podwyżkę płac pracowników.

Średnia stawka podatku obrotowego ogółem spadła z 4,86 % w 1956 r. do 3,88 % w 1957 r.

W cyfrach bezwzględnych plan skumulacji został przekroczony przez spółdzielnie usług nieprzemysłowych o 9,0 mln zł. Jakkolwiek niewykonanie planowanego wskaźnika rentowności w stosunku do kosztu własnego jest w skali krajowej minimalne /plan 6,42 - wykonanie 6,31/ - to jednak poszczególne związki wykazują bardzo poważne odchylenia /np. Opole, Rzeszów/.

D. Obrót towarowy

I. H u r t

Plan roczny obejmujący sprzedaż hurtową w WZSP, CPLiA oraz Spółdzielni "Sprzęt Rybacki" wynoszący 2.444 mln zł. wykonany został w 145 %. Wojewódzkie spółdzielcze przedsiębiorstwa hurtu wykonały plan obrotu w 144 %, regionalne biura sprzedaży KZSPLiA w 134 %, hurtownie spółdzielni "Sprzęt Rybacki" w 112 %.

Osiągnięta sprzedaż w 1957 r. wynosi 3.536 mln zł. i stanowi 120 % w stosunku do wykonania 1956 r.

Wysokie przekroczenie planu jak i poważny wzrost obrotów w porównaniu do 1956 r. jest wynikiem pomyślnej sytuacji rynkowej oraz zmianami w kierowaniu i gospodarowaniu przedsiębiorstwem, jak również rozpoczęcia w II półroczu 1957 r. działalności hurtowej przez spółdzielnie zrzeszone w KZS Transportu.

W spółdzielczych przedsiębiorstwach hurtu wprowadzono daleko idące zmiany organizacyjne, polegające na stworzeniu warunków pełnej samodzielności w zakupach i sprzedaży, wprowadzeniu bodźców zainteresowania materialnego pracowników oraz zasady dobrowolności obrotów między hurtownikami a spółdzielniami pracy. Zmiany te stworzyły podstawę do osiągnięcia w 1957 r. korzystnych efektów gospodarczo-finansowych.

Również zmianie uległa struktura branżowa obrotów hurtu. Wzrosły obroty i udział branży metalowej, drzewnej oraz różnej /łącznie ze spożywcza/ przy zmniejszeniu obrotów w branży odzieżowej i włókienniczej.

Ogólny stan zapasów towarowych na szczeblu hurtu na przestrzeni 1957 r. zmniejszył się o 2,2 %. Wskaźnik ten nie obrazuje w pełni ruchu zapasów ze względu na ujęcie w stanie końcowym remanentów hurtu KZS Transportu oraz urealnienie wartości zapasów w wyniku przeprowadzenia przeceny artykułów niechodliwych wartości ok. 56 mln zł., w tym RBS KZSPLiA - 32 mln zł.

Zaznaczyć należy, że zmniejszenie stanu zapasów na przes-

trzeni 1957 r. nastąpiło przy jednoczesnym zwiększeniu obrotów, w porównaniu do 1956 r. , w hurtowniach WZSP o 21,4 %, KZSPLiA o 6,4 % i Spółdzielni "Sprzęt Rybacki" o 4,5 % .

Oceniając stan remanentów należy stwierdzić, że na zapasy towarowe spółdzielczych przedsiębiorstw hurtu składają się towary o pełnej przydatności do obrotu. Natomiast regionalne biura sprzedaży KZSPLiA posiadają jeszcze remanenty w wysokości ok. 40 mln, których przecena odbywa się aktualnie.

Planowane zatrudnienie 1957 r. wykonano w 97,4 %.

Zwrócić uwagę należy, że zatrudnienie w 1957 r. zmniejszyło się w porównaniu do 1956 r. o 13 %.

Wydajność planowaną osiągnięto w 146,6 %, średnią płacę wykonano w 113,3 %, a fundusz płac w 110,4 %.

Niewykonanie planowanego zatrudnienia jest wynikiem zmniejszenia stanu osobowego w celu obniżenia planowanych kosztów.

Nadmienić należy, że na wykonanie średniej płacy miały również wpływ wprowadzone zasady wynagradzania. Przekroczenie planowanego funduszu jest także uzasadnione wysokim przekroczeniem planu obrotu towarowego.

Planowana akumulacja przekroczona została również poważnie /435 %/, a w konsekwencji tego planowany zysk /441 %/ .

Tego rodzaju wyniki należy uzasadnić uzdrowieniem działalności hurtowej wskutek :

- 1/ dokonania przeceny artykułów niechodliwych w 1956 r. i 1957r. co bezpośrednio rzutowało na wysokość nakładów finansowych, związanych z kredytowaniem tych zapasów i co również bezpośrednio wpłynęło na poważne przyspieszenie obiegu środków obrotowych w stosunku do 1956 r. /wskaźnik rotacji w 1956 r. - 6, w 1957 r. - 10/,
- 2/ podwyższenia marż handlowych, uzyskiwanych przy obrotach z CRS "Samopomoc Chłopska" poprzez wprowadzenie zwrotu udzielanych dodatkowych rabatów z funduszu wyrównawczego Ministerstwa Handlu Wewnętrznego /wykonanie planu marży 151 %/,
- 3/ wprowadzenia dodatkowych bodźców ekonomicznych dla pracowników zatrudnionych w spółdzielczych przedsiębiorstwach hurtu,
- 4/ poważnego przekroczenia planu obrotu /144,7 %/, co umożliwiło obniżenie kosztów handlowych w stosunku do obrotu przy jednoczesnym spadku zatrudnienia a wzroście wydajności pracy oraz

obniżki kosztów z 3,27 % w 1956 r. do 2,09 % w 1957 r.

5/ wprowadzenia zasady w spółdzielczych przedsiębiorstwach hurtu WZSP - dobrowolności obrotów między spółdzielniami pracy a hurtowniami.

Na podkreślenie zasługują wyniki osiągnięte przez spółdzielcze przedsiębiorstwo hurtu WZSP, które w wyniku przeprowadzonych zmian organizacyjnych i w działalności gospodarczej osiągnęły w 1957 r. zysk operacyjny 43,6 mln zł. Wynik ten wskutek pokrycia strat na przecenach i stworzenie rezerw na należności wątpliwe zmniejszony został do 11,7 mln zł. zysku bilansowego, wtedy kiedy w 1955 r. straty bilansowe wyniosły 8,8 mln zł., a w 1956 r. - 8,6 mln zł.

Znacznie gorzej sytuacja kształtuje się w RBS CPLiA, które to przedsiębiorstwo mimo wygospodarowania zysku operacyjnego w wys. 5,5 mln zł., w wyniku dokonanych przecen i stworzenia rezerw na należności wątpliwe - poniosło straty w wys. 23 mln zł.

Pozostałe jednostki prowadzące działalność hurtową jako uboczną wygospodarowały zysk operacyjny w wys. 2,4 mln zł. Jak z powyższego wynika straty RBS CPLiA rzutują na wyniki całej działalności hurtu CZSP i powodują, że pion ten zamknął działalność za 1957 r. stratą w wys. 8,8 mln zł.

II. D e t a l

Plan 1957 r. sprzedaży detalicznej, obejmującej detal wzorcowy, detal przyspółdzielczy i handel drobnodetaliczny wykonano w 124 % /plan 2,0 mln zł. - wykonanie 2,5 mln zł./.

Poziom osiągniętej sprzedaży w porównaniu do wykonania 1956 r. wyraża się wskaźnikiem wzrostu o 22,1 %.

Przekroczenie planu obrotów jak i ich wzrost w stosunku do r.ub. spowodowany został m.in. wzrostem ilości sklepów detalicznych / o 99 placówek/, a sieci handlu drobnodetalicznego o 190 placówek.

Stan na początek roku sklepów detalicznych wzorcowych i przyspółdzielczych wyrażał się liczbą 554 placówek, a na koniec roku 653. Stan początkowy sieci handlu drobnodetalicznego wynosił 2.330, a końcowy 2.520.

Stan zapasów towarowych w okresie 1957 r. wzrósł o 33 %

./.

/stan wyjściowy 230,3 mln zł. - końcowy 306,0 mln zł./.

Zwiększenie stanu zapasów uzasadnione jest powiększeniem sieci detalicznej.

Planowane zatrudnienie wykonano w 94 %, wydajność pracy w 121,7 %, średnią płacę w 108,8 % oraz fundusz płac w 102,3 %. Niezrealizowanie planu zatrudnienia, poważne przekroczenie planowanej wydajności pracy oraz stosunkowo niskie przekroczenie planowanej średniej płacy wpłynęło na stopień wykonania planowanego funduszu płac i powstała dysproporcję w porównaniu do wykonania planu obrotu towarowego.

W wyniku tego plan akumulacji został wykonany w 150,5%, a tym samym ponadplanowa akumulacja wynosi na szczeblu detalu 19 mln zł.

Należy zaznaczyć, że stosunkowo lepsze wyniki osiągnęły sklepy wroczone wskutek przeprowadzonego uzdrowienia działalności spółdzielczych przedsiębiorstw hurtu oraz między innymi w związku ze zmianą branżową asortymentów, powodującą podwyższenie procentu uzyskiwanej marży /plan 6,8 % w stosunku do obrotu - wykonanie 6,9 % /.

Nieco gorsza sytuacja występuje w obrocie detalicznym ZSI. Uzyskano tu wyższy procent wykonania planu sprzedaży /118,9 niż akumulacji /117 %/. Jest to spowodowane prowizyjnym systemem wynagrodzeń, t.zn., że przekroczenie planu obrotów nie pociąga za sobą proporcjonalnego zmniejszenia kosztów handlowych.

III. Ż y w i e n i e z b i o r o w e

Plan roczny wykonano w 162,4 %. Plan w liczbach bezwzględnych wynosił 54,3 mln zł., wykonanie zaś 88,2 mln zł.

Zasadniczą przyczyną przekroczenia zadań planowych w tak wysokim stopniu jest uruchomienie 38 zakładów /stan wyjściowy 28 - stan końcowy 66 / nie ujętych w większości planem rocznym.

Zaznaczyć należy, że przyrost sieci powstał dopiero w II półroczu. W I półroczu uruchomiono 1 zakład, w III kw. - 8 a w IV - 29.

Planowane zatrudnienie wykonano w 138,1 %, wydajność osiągnięto w 117,7 %, średnią płacę w 114,2 %, a fundusz płac w 157,7 %.

Takie kształtowanie się wskaźników spowodowane było przekroczeniem planu obrotu oraz rodzajem uruchomionych zakładów.

Planowana akumulacja została wykonana w 228,2 %. Wysoki procent wykonania jest wynikiem poważnego rozwoju sieci zakładów nowych nieujętych planem rocznym.

Należy zaznaczyć, że nowo uruchomione jednostki wygospodarowały procentowo wyższą akumulację, niż przeciętna zakładów objętych planem.

IV. S k u p s u r o w c ó w w t ó r n y c h

W 1957 r. skup surowców wtórnych prowadziło 30 spółdzielni. Na przestrzeni roku sprawozdawczego zostało zorganizowane dwie nowe spółdzielnie tego typu.

W 1957 r. ilość skupionych odpadów wyniosła 358 tys ton, a wartość 348,5 mln zł.

W przekroju asortymentowym :

- a/ przekroczenie planu skupu występuje w ścinkach, jucie, kościach, makulaturze, stłuczce, stali i żeliwie,
- 2/ niewykonanie planu występuje w skupie szmat, odpadów gumowych, korka oraz metali kolorowych.

Niezrealizowanie zedań planowych w niektórych asortymentach /np. szmaty/ zostało spowodowane obniżeniem cen skupu z dniem 1.III.57 r., a odpadów gumowych niską ceną skupu. Powyższe wpływa na występujące przecieki tych odpadów do wytwórni prywatnych.

Przykładowo można podać, że za jedną tonę odpadów gumowych spółdzielnie płać 90 zł. podczas gdy na wolnym rynku cena kształtuje się na poziomie 1.400 - 1.500 zł.

Przyczyną niewykonania planu skupu korka i metali kolorowych brak było tych odpadów na rynku.

Plan skupu surowców wtórnych wg wartości wykonany został 207,5 %, przy nieosiągnięciu planowanego zatrudnienia / 85 %/ oraz nieznacznym przekroczeniem planu funduszu płac /103 %/.

Wyniki te wpłynęły na wykonanie planu finansowego z poważną niedwyżką. Mianowicie plan sprzedaży wykonany został w cenach sprzedaży w 135 % oraz w 142 % w cenach zakupów, zrealizowana marża wyniosła 119 %, koszty handlowe - 108 %, a planowana

akumulacja 165 %.

Należy jednak zwrócić uwagę na relatywnie niższe wykonanie planowanej marży. Planowana marża w stosunku do sprzedaży wyniosła bowiem 28,8 %, uzyskana zaś wynosi - 25,2 %.

Powyższe należy wyjaśnić zmianą udziału skupionych surowców oraz zmniejszeniem realizowanej marży wskutek wprowadzonych bodźców zainteresowania materialnego w formie funduszu nagród.

Stosunkowo niskie przekroczenie planowanych kosztów oraz poważne przekroczenie planowanej akumulacji i rentowności wystąpiło głównie w wyniku kontynuowania w dalszym ciągu skupu większego /półhurtowego/ przy mniejszym udziale indywidualnej zbiórki drobnicowej.

V. H a n d e l z a g r a n i c z n y

Do 1957 r. eksportem produkcji spółdzielczej zajmowało się na zasadach wyłączności kilkanaście państwowych, właściwych branżowo, central handlu zagranicznego. Ze względu jednak na nastawienie się tych central na duże obroty osiągnięte z przemysłem państwowym, drobno-towarowa produkcja spółdzielcza oferowana przez zakłady spółdzielcze, z niewielkimi wyjątkami była traktowana marginesowo, a inicjatywa spółdzielców w tym zakresie niejednokrotnie bagatelizowana.

W tej sytuacji zrodziła się koncepcja utworzenia jednostki spółdzielczej, która miałaby się zająć eksportem produkcji spółdzielczej i stworzyć dla niej odpowiednie warunki rozwoju. Pierwszym krokiem było utworzenie przy CZSP Biura Handlu Zagranicznego, które spowodowało nieuzyskanie uprawnień handlowych, nie mogło spełnić wyznaczanej mu roli. Zwrotnym okresem był dopiero 1957 r., w którym Zarząd CZSP, celem aktywizacji eksportu wyrobów spółdzielczości pracy i nawiązania szerszych bezpośrednich kontaktów gospodarczych z rynkiem zagranicznym, realizując postanowienia II-go Zjazdu i w oparciu o uzyskaną promesę koncesyjną Ministerstwa Handlu Zagranicznego podjął uchwałę o powołaniu Spółdzielczego Przedsiębiorstwa Handlu Zagranicznego "Coopexim".

Nowoutworzone Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego powstało jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością o kapitale wyłącznie spółdzielczym, a jego udziałowcami zostały: CZSP, Związek Spółdzielni Inwalidów, Krajowy Związek Spółdzielni Prze

mysłu Ludowego i Artystycznego, Związek Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu, Związek Spółdzielni Spożyców "Społem" .

Przedmiotem działalności "Coopeximu" jest eksport wprawdzie bardzo poważnej, ale narazie tylko jednak części wyrobów, w których spółdzielczość posiada przeważający udział w eksporcie, jak : zabawki, wyroby szobotkarskie i włosiankarskie, sprzęt rybacki, wyroby przemysłu ludowego i artystycznego, wyroby konfekcyjne i włókiennicze, wyroby wikliniarskie i rogożynowe, galanteria drzewna, przetwory owocowo-warzywne, niektóre wyroby metalowe oraz artykuły pomiarowe.

Natomiast pozostaje część wyrobów jak : wyroby skórzane, chemiczne, farmaceutyczne, mineralne, część wyrobów metalowych i elektrotechnicznych, sprzęt motoryzacyjny, a chwilowo również ozdoby choinkowe - w dalszym ciągu mają być przedmiotem eksportu państwowych central handlu zagranicznego.

Aczkolwiek koncesja ustala, że "Coopexim" eksportuje w zasadzie wyroby produkcji spółdzielczej, to jednak zezwala na eksport także w wymienionych branżach również wyrobów produkcji państwowej pod warunkiem uzgodnienia eksportu tych wyrobów z MHZ oraz zainteresowanymi producentami.

Ponadto "Coopexim" otrzymał uprawnienia importu maszyn i surowców nietypowych lub niestanowiących przedmiotu obrotu państwowych przedsiębiorstw handlu zagranicznego, a przeznaczonych na cele zaopatrzeniowe spółdzielni pracy.

Plan eksportu w 1957 r. stanowiący sumę przejętych przez "Coopexim" od właściwych branżowo państwowych central handlu zagranicznego planowanych pozycji eksportowych, które w szeregu przypadkach obejmowały również dostawy przemysłu państwowego zostały wykonane w sposób następujący :

./.

	Plan 1957 r. w tys rbl.	Wykon. 1957r. tys rb.	%
Wyroby ludowo-artyst.	270,0	207,8	77,0
Zabawki pluszowe	560,0	729,2	130,0
Zabawki inne	1.984,0	1.045,3	52,7
Lalki popularne	450,0	788,8	175,0
Sprzęt rybacki	170,0	245,5	144,0
Wyroby szczotkarskie	463,0	527,2	109,0
Wyroby drzewne	339,0	33,2	9,8
Wyroby wikliniarskie	600,0	565,8	94,0
Razem pozaplanowe	4.836,0	4.142,8	85,7
Transakcje pozaplanowe	-	82,7	-
Transakcje szerokiej wymiany	-	757,4	-
O g ó ł e m	4.836,0	4.982,9	103,0

Nierównomiernie wykonanie poszczególnych pozycji jest wynikiem przejęcia przez "Coopexim" od branżowych państwowych central handlu zagranicznego wartości planu, na wysokość którego nie miał "Coopexim" żadnego wpływu. W poszczególnych centralach eksport spółdzielczy występował w planie rocznym w pozycjach niejednokrotnie przypadkowych, nie zawsze odpowiadając możliwościom produkcyjnym zakładów spółdzielczych, jak również możliwościom sprzedaży na rynkach zagranicznych.

Eksport asortymentów przejętych przez "Coopexim" stanowi ok. 37 % ogólnej wartości dostaw eksportowych dokonanych w 1957 r. przez spółdzielnie pracy. Udział ten wzrasta i już w I półr. 1958 r. osiąga 47 %.

Faktyczna wartość wyrobów wyeksportowanych przez "Coopexim" w roku ubiegłym w ramach transakcji przejętych jak i dokonanych we własnym zakresie wynosi 2,2 mln rbl., z tego na IV kwartał ubr. przypada 1,4 mln rbl.

Oceniając działalność "Coopexim" w okresie sprawozdawczym należy między innymi zwrócić uwagę na warunki w jakich eksport był realizowany.

Rok 1957 na rynkach zagranicznych w tych szczególnie nas interesujących był okresem postępowej recesji gospodarczej, co znalazło swój wyraz zarówno w spadku cen jak i ograniczeniu przez niektóre kraje importu szeregu zbywanych przez nas wyrobów.

Natomiast odwrotną sytuacją powstała na rynku krajowym. Przeprowadzane w naszej gospodarce narodowej zmiany modelowe na przełomie lat 1956/1957 przyczyniły się do poważnego wzrostu popytu na artykuły konsumpcyjne na rynku krajowym, które w roku ubiegłym stanowiły przeważającą część naszego eksportu.

Wspomniane zwiększenie popytu i rozluźnienie dyscypliny w zatwierdzaniu cen na produkcję krajową z jednej strony, a utrzymaniem dyscypliny w ustalaniu cen na wyroby przeznaczone na eksport spowodowane eliminowaniem z eksportu artykułów deficytowych /w ujęciu dewizowym/ z drugiej strony, spowodowało dużo niższą rentowność produkcji przeznaczonej na eksport, a tym samym stworzyło sytuację, że spółdzielnie zainteresowane zarówno w wysokiej robociźnie bezpośredniej jak i wygospodarowaniu odpowiednich zysków niechętnie podejmowały się produkcji eksportowej.

Brak odpowiedniego rodzaju surowców, względnie surowców o odpowiedniej jakości, niepełne pokrycie ilościowe oraz bardzo długie terminy realizacji przydziałów surowcowych, to druga grupa trudności, które spowodowały, że szereg zamówień /szczególnie tych, które przez inne kraje są wykonywane nawet z bieżących zapasów/ z krótszymi terminami dostawy nie mogły być zrealizowane.

Wspomniane trudności surowcowe odbiły się szczególnie na eksporcie lalek tekstylnych, dla których nie zabezpieczono odpowiedniej ilości resztek wagowych oraz wytworów hutniczych do produkcji kłódek.

Ponadto należy podkreślić fakt, że miniony okres dla "Coopeximu" był przede wszystkim okresem organizacyjnym, w którym "Coopexim" przejmował całokształt zagadnień związanych z eksportem zastrzeżonych dla niego wyrobów, nawiązywał odpowiednie kontakty z dostawcami i ich jednostkami nadrzędnymi oraz rozpoczął szeroko zakrojoną pracę ekwizycyjną, której wyniki będą dyskutowane w 1958 r.

Wykonanie planu eksportu we wspomnianych warunkach należy zatem ocenić pozytywnie tymbardziej, że poza tradycyjnym eksportem wyrobów gotowych "Coopexim" zapoczątkował nie występującą dotychczas formę obrotów uszlachetniających oraz transakcji kompensacyjnych.

Jeśli chodzi o działalność zarówno w zakresie obrotu uszlachetniającego jak i transakcji kompensacyjnych należy wyjaśnić, że z reguły jest to działalność dużo trudniejsza, chociaż pozornie robi wrażenie transakcji bardzo prostych. Poza zagadnieniem opłacalności występują tu różnego rodzaju trudności o charakterze organizacyjnym, jak sprawy zezwoleń odpowiednich władz państwowych na zawarcie tego rodzaju transakcji, cła i inne.

Niekorzystnym dla tego rodzaju działalności był rok ubiegły. Z powodu postępującej recesji na interesujących nas rynkach zachodnich władze państwowe właściwe dla siedziby przedsiębiorstwa wysyłającego surowiec do przerobu w celu zapobieżenia wzrostu bezrobocia w większości przypadków nie wyrażały zgody na dokonywanie tego rodzaju transakcji.

Do dalszych osiągnięć w okresie sprawozdawczym należy wprowadzenie do eksportu szeregu nowych i korzystnych pozycji asortymentowych. Do ważniejszych z nich należą :

1. cyrkle, których wyeksportowano do Związku Radzieckiego za kwotę ok. 100 tys rb., oraz przygotowano dalsze transakcje do Jugosławii i Hiszpanii
2. kapy zakardowe, których wyeksportowano za kwotę ok. 23 tys rbl oraz przygotowane dalsze transakcje za ok. 600 tys rbl.
3. adamaszek, którego wyeksportowano na kwotę ok. 2,6 tys rb. serwetki plastikowe do Anglii i Jugosławii i wiele innych.

Ponadto w wyniku przeprowadzonych negocjacji na rynku odbiorców zyskano podwyżki cen na szereg tradycyjnych asortymentów. Do nich między innymi należy uzyskanie wyżki cen na miotły ze słomy sorgho o ok. 23 % oraz lalki tekstylne o ok. 8 %.

Uzyskanie podwyżki cen pozwoliło na częściową pod-

wyżkę cen krajowych /np. lalki/, a w przypadku mioteł ze słomy sorgho, gdzie groziło wstrzymanie eksportu, pozwoliło na polepszenie kursu wynikowego, a tym samym utrzymanie tego asortymentu w eksporcie.

Wynikiem działalności w zakresie eksportu było osiągnięcie w roku ubiegłym wartości eksportu wyższego od tego rodzaju wartości w 1956 r. o ok. 35 %.

Poza opisaną działalnością eksportową w ramach skromnych uprzedzeń importowanych w roku ubiegłym przygotowano transakcje na ok. 1,0 mln rb. Realizacja tej transakcji oraz przygotowanie następnych jest w toku załatwiania.

VI. D z i a ł a l n o ś ć f e r m h o d o w l a n y c h

Rok 1957 charakteryzuje się powszechnym rozwojem hodowli zwierząt mięsno-futerkowych.

W tym okresie zostało zorganizowanych 7 nowych spółdzielni hodowli zwierząt mięsno-futerkowych, a wartość stada podstawowego wzrosła do ponad 100 mln zł.

Spółdzielnie te, niezależnie od prowadzenia hodowli we własnych fermach prowadzą także kontraktację tych zwierząt wśród indywidualnych hodowców.

Stan ilościowy zwierząt mięsno-futerkowych, posiadanych w fermach własnych oraz zakontraktowanych wśród indywidualnych hodowców przez spółdzielnie przedstawia poniżej podana tabelka.

Rozwój hodowli zwierząt mięsno-futerkowych ma nie tylko ważne znaczenie dla zaspokojenia wewnętrznych potrzeb spółdzielczości pracy w tym zakresie, ale stwarza również możliwości eksportowe.

Zestawienie pogłowia zwierząt futerkowych kontraktowanych i na fermach własnych /stado podstawowe.

Nazwa	1956		1957	
	kontraktacja szt.	fermy własne szt.	kontraktacja szt.	fermy własne szt.
1	2	3	4	5
Nutrie	21.079	544	40.263	2.716
Króliki	1.365	71	2.010	19
Lisy	3.794	489	9.280	1.302

1	2	3	4	5
Norki	2.609	38	9.707	222
Tchórze i tch. kretki	-	-	222	3
Szynszyle	-	-	-	8

E. Spółdzielnie budowlane.

I. Produkcja budowlano-montażowa

Zadania planowe spółdzielni budowlanych ujęte szacunkowo w Narodowym Planie Gospodarczym - wynosiły w cenach 1956 r. 1,8 mld zł.

W przeliczeniu na ceny 1957 r. przy zastosowaniu średniego wskaźnika wzrostu cen 104,5 - wartość wynosi 1,9 mld zł.

Wartość wykonanej w 1957 r. produkcji budowlano-montażowej wynosi 1,9 mld zł., co daje wskaźnik wykonania w stosunku do planu szczegółowego 104,2 - oraz w stosunku do założeń NPG - 100,2 %.

Zgodnie z programowymi założeniami, jednym z podstawowych zadań spółdzielni budowlanych jest pokrycie potrzeb spółdzielczości w zakresie robót budowlanych. Wykonawstwo na rzecz jednostek spółdzielczych powinno zatem stanowić jedną z poważniejszych pozycji działalności spółdzielni budowlanych.

Brak jednak odpowiedniego zaopatrzenia materiałowego spółdzielni budowlanych w znacznym stopniu utrudnia wykonanie tych zadań. Spółdzielnie starają się lokować zlecenia tam, gdzie mają zapewnioną dostawę materiałów, a więc w przedsiębiorstwach państwowych, względnie nawet prywatnych. Z tych to względów plan robót dla jednostek spółdzielczych w 1957r. nie został wykonany /87 % /.

W celu zwiększenia napływu zleceń spółdzielczych CZSP zwrócił się na podstawie uchwały II Zjazdu do wszystkich central spółdzielczych o kierowanie zleceń na roboty budowlane /zarówno inwestycyjne, jak i remontowe/ do spółdzielni budowlanych.

Jednocześnie podjęta została przez Zarząd CZSP uchwała w sprawie zabezpieczenia pełnej realizacji inwestycji

spółdzielczości pracy w zakresie robót budowlano-montażowych. Uchwala ta zaleca spółdzielniom zrzeszonym w CZSP kierowanie zleceń do spółdzielni budowlanych, zobowiązując jednocześnie WZSP do rozdziału uzyskiwanej puli materiałowej na inwestycje budowlanym spółdzielniom pracy, w których zostały ulokowane roboty inwestycyjne.

Pod względem rodzaju robót wykonawstwo 1957 r. przedstawia się następująco :

roboty budowlane - ogółem	1.543,4 mln zł.
" " - specjalne	336,6 " "
" montażowe	78,9 " "

Największą pozycję stanowi grupa robót budowlanych ogólnych, w której ujęta została pozycja budownictwa mieszkaniowego w wysokości 181,4 mln zł. Grupa ta obejmuje między innymi produkcję domków z elementów prefabrykowanych. Produkcja domków zapoczątkowana została w 1957 r. przez spółdzielnie Stołecznego Związku, Łódzkiego Związku oraz WZSP w Olsztynie.

W pozycji "roboty budowlane specjalne" mieści się wartość budownictwa przemysłowego 108,0 mln zł. oraz lądowo-inż. w wysokości 103,5 mln.

Struktura wykonanych robót wg nakładów gospodarczych w porównaniu z wykonaniem 1956 r. przedstawia się następująco:

	rok 1956	rok 1957
	-----	-----
1. inwestycja	15,5	18,3
2. kap. remonty	21,6	22,8
3. remonty bieżące /usługi dla jedn. usp./	59,8	55,0
4. usługi dla ludności	3,1	3,9
	-----	-----
Ogółem	100,0	100,0

Wzrost udziału robót inwestycyjnych i kapitalnych remontów przy częściowym obniżeniu robót remontowych - jest wynikiem włączenia spółdzielni budowlanych, w większym stopniu niż dotychczas, do akcji inwestycyjnych wykonawstwa państwowych przedsiębiorstw, gdzie spółdzielnie występują jako subwykonawcy.

Wartość produkcji budowlano-montażowej w 1957 r. w stosunku do produkcji 1956 r. - w warunkach porównywalnych znacznie się obniżyła. Spadek wartości produkcji w 1957 r. - wynoszący 9 % wskazuje na bardzo poważne trudności, jakie wystąpiły w realizacji zadań planowych. Wymienić tutaj należy przede wszystkim odływ zleceń ze spółdzielni spowodowany w pierwszym rzędzie brakiem odpowiedniego zaopatrzenia materiałowego oraz wzrastającą konkurencją prywatną.

Plan wykonawstwa dla osób prywatnych tj.. usług dla ludności przekroczony został z dużą nadwyżką /142 %/.

Jednakże w liczbach bezwzględnych wartość świadczonych usług jest stosunkowo mała, gdyż wynosi zaledwie 76 mln zł. i stanowi 3,9 % ogólnego przerobu.

II. P r o d u k c j a p o m o c n i c z a m a t e r i a ł ó w b u d o w l a n y c h

W celu uzyskania poprawy w zaopatrzeniu w spółdzielniach budowlanych, niektóre spółdzielnie zorganizowały zakłady pomocnicze produkcji materiałów budowlanych.

Jednakże plan roczny produkcji pomocniczej w skali krajowej nie został wykonany / 74 %/; plan 22 mln zł. - wykonanie 15,9 mln zł.

Niewykonanie planu rocznego spowodowane było trudnościami okresu organizacyjnego. Mimo niewykonania planu, rozwój produkcji pomocniczej na przestrzeni 1957 r. był bardzo duży. Dowodem tego jest wzrastająca wartość produkcji w poszczególnych kwartałach, co ilustruje poniższe zestawienie ;

I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
1,0 mln zł	2,4 mln zł	6,3 mln zł.	6,2 mln zł.

W większości województw zorganizowana została produkcja pomocnicza, mimo iż w planach rocznych spółdzielni nie była ona przewidziana. Na koniec 1957 r. jedynie w 3-ach związkach nie występuje produkcja pomocnicza, są to : WZSP w Koszalinie, Opolu i Szczecinie.

Produkcja pomocnicza jest wciąż jeszcze niewielka i tylko w nieznacznym stopniu pokrywa zapotrzebowania spółdzielni budowlanych.

Udział materiałów w ogólnym przerobie produkcji budowlanej kształtuje się w granicach 50 - 60 % przerobu, a zatem roczna wartość potrzebnych materiałów wynosi przeszło miliard złotych, podczas gdy produkcja pomocnicza w 1957 r. zamyka się wielkością 16 mln złotych.

Dalszy rozwój produkcji pomocniczej może w poważnym stopniu uzupełnić braki w zaopatrzeniu spółdzielni budowlanych. Rozwój ten jednak jest uzależniony skolei od przydziałów odpowiedniej puli surowcowej oraz wymaga poważnych nakładów inwestycyjnych dla stworzenia nowych zakładów.

Poprawę w zaopatrzeniu materiałowym można będzie uzyskać przez zorganizowanie spółdzielni pracy i użytkowników, zrzeszających spółdzielnie budowlane, w celu produkowania podstawowych materiałów budowlanych. Tego typu spółdzielnie w 1957r. organizowano na terenie województwa katowickiego i poznańskiego oraz m. Łodzi.

III. Z a t r u d n i e n i e i p ł a c e.

Średni stan zatrudnienia w 1957 r. spółdzielni budowlanych we wszystkich województwach kształtuje się poniżej planu.

W skali krajowej wykonanie planu zatrudnienia przedstawia się następująco :

Plan	40.407
Wykonanie	37.918
% wykonania planu	93,8.

Wskaźnik wykonania planu zatrudnienia 93,8 % przy jednoczesnym przekroczeniu planu produkcji ogółem /budowlano-montażowej i pomocniczej / 104,3 % - wskazuje na przekroczenie planowanej wydajności pracy :

planowana wydajność	47.026
osiągnięta	52.081
% wykonania planu	110,7

Planowany fundusz płac na 1957 r. nie został również w pełni wykorzystany :

plan	670.536,3
wykonanie	644.248,8
% wykonania planu	96,1.

Niewykonanie planu funduszu płac przy jednoczesnym przekroczeniu planu produkcji dowodzi osiągnięcie oszczędności funduszu w stosunku do kwot planowanych.

Poprawne kształtowanie się wykonania planu zatrudnienia i płac w 1957 r. nie może być jednak przyjęte jako pozytywne osiągnięcie gospodarcze spółdzielni. Należy bowiem podkreślić, że spółdzielnie w planach rocznych, niejednokrotnie celowo zawiązały kwoty funduszu i zatrudnienia. Potwierdzeniem tego jest porównanie wyników 1957 r. z wynikami 1956 r.

Przyjmując za podstawę dane statystyczne 1956 r. - z uwzględnieniem urealnienia wartości produkcji i przeliczenia cen 1957 r. - obserwujemy znaczne pogorszenie się układu wskaźników płac i zatrudnienia w 1957 r. w stosunku do 1956 r. w warunkach porównywalnych.

Stan zatrudnienia w 1957 r. zmniejszył się w stosunku do 1956 r. o 1.200 ludzi.

Fundusz płac w 1957 r. mimo obniżenia się wartości produkcji o 9 % wzrósł z 624,0 mln zł. w 1956 r., do 644,2 mln zł.

Wydaźność pracy obniżyła się w porównaniu do 1956 r. o 4,5 %.

Jednocześnie obserwujemy znaczne podwyższenie średniej płacy w stosunku do ub. roku. Średnia płaca na 1 pracowni wzrosła z 16, tys zł. w 1956 r. do ok. 17 tys w 1957 r.

Wzrost średniej płacy w stosunku do 1956 r. jest częściowo wytłumaczony zmianą profilu wykonywanych robót oraz przeprowadzonymi w 1957 r. zmianami płac : - regulacja płac pracowników umysłowych, podwyższeniem stawek dla murarzy i tynkarzy.

Tymniemniej jednak stwierdzić należy, że tak znaczny wzrost średniej płacy nie znajdujący pokrycia w odpowiedni wzroście wydaźności pracy jest gospodarczo nieuzasadniony i stanowi jedną z poważniejszych przyczyn obniżenia rentowności spółdzielni w 1957 r.

IV. A k u m u l a c j a i r e n t o w n o ś ć

Wykonanie zadań finansowych za 1957 r. przez spół-

./.

działnie budowlane przedstawia się następująco :

sprzedaż	102,62 %
akumulacja	84,37 %
w tym podatek obr.	80,87%
z y s k	84,88 %

Niedobór akumulacji wynosi w liczbach bezwzględnych 29,2 mln zł.

W stosunku do roku ubiegłego akumulacja w 1957 r. znacznie się obniżyła /wskaźnik 58,9/.

Jednocześnie obserwuje się również spadek procentu akumulacji w stosunku do produkcji, z 12,6 % w 1956 r., na 7,9 % w 1957 r.

Na tak poważne obniżenie akumulacji złożyło się szereg przyczyn, do których zaliczyć należy urealnienie rachunków tj. usunięcie szeregu nieprawidłowości w fakturowaniu jakie miały miejsce w r.ubiegłym.

Najważniejszą jednak przyczyną były trudności w uzyskiwaniu zleceń. Spółdzielnie nie mając zapewnionego portfela robót i obawiając się przestojów zmuszone były niemal każdą robotę przyjmować, często nierentowną, podczas gdy rentowne najczęściej były przechwytywane przez wykonawców prywatnych.

Niezależnie od tych przyczyn obiektywnych - duży wpływ na obniżenie się akumulacji miała również niewłaściwa gospodarka samych spółdzielni. Przejawia się to zwłaszcza na odcinku płac. Niewspółmierny wzrost płac powoduje automatycznie wzrost kosztów, co skolei obniża rentowność.

Jednocześnie wzrost kosztów ogólnych, spowodowany również częściowo rozluźnieniem dyscypliny finansowej przyczynia się do powstania strat w spółdzielniach.

Straty w 1957 r. znacznie wzrosły. Na koniec 1956 r. straty wynosiły 8,1 mln zł., podczas gdy na koniec 1957 r. wzrosły do kwoty 30,2 mln zł.

Największe straty w cyfrach bezwzględnych wykazują spółdzielnie w woj.: lubelskim - 3,9 mln zł., szczecińskim - 3,8 mln zł., Warszawa m. - 3,6 mln zł.

Likwidacja strat i podniesienie rentowności spółdzielni przy jednoczesnym przestrzeganiu prawidłowości rozliczeń z inwestorami stało się jednym z zasadniczych zagadnień, jakie stoją obecnie przed spółdzielczością budowlaną.

Zagadnienie rentowności spółdzielni wiąże się również z zagadnieniem kosztorysowania i naliczania narzutów.

W związku ze zmianą zasad kosztorysowania został wprowadzony w 1957 r. nowy cennik MGK dla robót remontowo-budowlanych. Cennik ten dostosowany do organizacji miejskich przedsiębiorstw remontowo-budowlanych i do kształtowania się kosztów w tych przedsiębiorstwach wprowadzał znaczną obniżkę narzutów mianowicie z 31 % na 24 %.

W wyniku przeprowadzonej analizy kształtowania się kosztów w spółdzielniach budowlanych stwierdzono, iż obniżony procent narzutu jest niewystarczający na pokrycie faktycznych kosztów ogólnych ponoszonych przez spółdzielnie.

W związku z powyższym podjęte zostały przez Zarząd CZSP w porozumieniu z Ministrem Finansów odpowiednie uchwały, mocą których spółdzielczość budowlana ma prawo do dodatkowych narzutów. Jednocześnie, z uwagi na nieuregulowaną sprawę zaopatrzenia materiałowego spółdzielni budowlanych ustalone zostały z Biurem Norm zasady rozliczenia materiałów. Zgodnie z tymi zasadami spółdzielnie mają prawo doliczać do rachunków, za zgodą zleceńodawcy, różnicę cen wynikającą z zastosowania do budowy materiałów po cenach detalicznych.

Podane wyżej ustalenia, dotyczące dodatkowych narzutów dla spółdzielni oraz zwrotu różnicy cen w przypadku zakupywania przez spółdzielnie materiałów po cenach detalicznych mają na celu zabezpieczenie interesów spółdzielni i zapewnienie właściwej rentowności.

Niezależnie od powyższego dla rzeczywistej poprawy sytuacji finansowej spółdzielni konieczne jest uzdrowienie stosunków w samych spółdzielniach poprzez przestrzeganie zasad racjonalnej i uczciwej gospodarki.

V. S p ó ł d z i e l n i e d o k u m e n t a c y j r

Na podstawie uchwały Nr 66/56 Prezydium Rady CZSP z dnia 23 listopada 1956 r. w sprawie reaktywowania spół-

działni pracy dokumentacji technicznej, podjętej po porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania - w r. 1957, wznowiło względnie rozpoczęło działalność spółdzielni dokumentacyjnych.

Na koniec 1957 r. zorganizowanych było 41 spółdzielni dokumentacyjnych, w tym 26 spółdzielni projektowo-kosztorysowych, 11 geodezyjnych.

Spółdzielnie dokumentacyjne nie opracowały planu rocznego. Dlatego też podstawą do oceny działalności gospodarczej stanowi suma planów operatywnych.

Wykonanie podstawowych elementów planu rzeczowego przez spółdzielnie dokumentacji technicznej przedstawia się następująco :

	Plan suma pl. oper.	Wykonanie w tys zł.	%
wartość produkcji tys zł.	31.696,4	39.927,3	125,9
zatrudnienie osób	929	1.471	158,3
fundusz płac w tys zł.	21.605,6	21.901,9	101,3

Przekroczenie planu zatrudnienia w wyższym procencie, niż przekroczenie planu produkcji jest wynikiem nierealnie ustalonego planu, w którym przewidywano częściowe wykonanie prac dokumentacyjnych w ramach bezosobowego funduszu płac, dla których nie planowano zatrudnienia.

Uzyskane poważne oszczędności w funduszu płac, jak i wykonanie planu sprzedaży w wysokości wykonanej produkcji należy ocenić pozytywnie.

Wykonaną akumulację i tym samym rentowność w wysokości 10,9 % w stosunku do sprzedaży przy sztywnych cenach jednostkowych należy również uznać za dowód prawidłowej gospodarności nowo zorganizowanych spółdzielni.

Mimo korzystnych wyników gospodarczych, spółdzielnie dokumentacji technicznej nie mogły rozwinąć pełnej działalności, a tym samym zapewnić pracy dla pracowników na pełnych etatach z uwagi na nieuregulowaną sytuacją prawną. Dlatego też większość z nich stosowała system pracy chałupniczej oraz na niepełnych etatach. Tylko spółdzielnie eksperymentujące przy-

jęły w rozliczeniach z projektantami system umów zespołowych.

F. Ochrona pracy, bezpieczeństwo i higiena pracy,

ochrona przeciwpożarowa.

I. B e z p i e c z e ń s t w o i h i g i e n a p r a c y

Ogólna liczba wypadków przy pracy i straconych z tego powodu dni roboczych w 1957 r., w porównaniu do 1956 r., przedstawia się w spółdzielczości pracy następująco :

Rok	W y p a d k i					Liczba straconych rob.dni
	śmiert.	ciężkie	średnie	lekkie	Razem	
1956	70	1.518	3.514	762	5.864	121.202
1957	62	1.299	2.922	528	4.811	100.010

Jak wynika z przedstawionej tabeli, ogólna liczba wypadków w 1957 r., w porównaniu do 1956 r., zmniejszyła się o 18 % przyczym liczba wypadków śmiertelnych - o 12 %, wypadków ciężkich - o 14 %, średnich - o 17 %, lekkich - o 31 %.

Mszą stosunkowo liczbę wypadków lekkich należy tym tłu maczyć, że niektóre lekkie obrażenia ciała są tendencyjnie nierejestrowane i nie podawane w sprawozdaniach spółdzielni.

Pomimo zmniejszenia się w 1957 r. ilości śmiertelnych wypadków przy pracy należy stwierdzić, że ilość ich jest jeszcze stanowczo za duża.

Około 25 % wypadków śmiertelnych powstało z przyczyn obiektywnych, t.zn. niezawinionych ani przez pracodawcę, ani przez pracownika. Są to wypadki nagłej śmierci na miejscu prac z powodu uderu serca itp.

Dalsze 50 % wypadków śmiertelnych było spowodowanych przez samych pracowników wskutek ich nieuwagi, nieostrożności, nieprzestrzegania przepisów bhp i lekceważenia niebezpieczeństwa.

W pozostałych 25 % wypadków śmiertelnych można stwierdzić winę pracodawców /niedbalstwo, zły stan maszyn itp./.

Jednakże tylko w kilku wypadkach prokurator dopatrzył się winy niedbalstwa kierowników spółdzielni i wniósł skargi do sądu, zaś w 90 % spraw śledztwo zostało umorzone.

Największą ilość różnych wypadków przy pracy notuje się:

1. w transporcie oraz przy pracach na kolei - ok. 25 % ogólnej liczby wypadków,
2. w przemyśle drzewnym - ok. 20 %,
3. w przemyśle metalowym - ok. 18 %,
4. w budownictwie - ok. 14 %,
5. w górnictwie - ok. 3 %.

Większość wypadków powstaje z przyczyn organizacyjnych, tj. wskutek nieostrożności, nieuwagi i niedbalstwa pracowników oraz z powodu nieprzestrzegania obowiązujących przepisów bhp, jak również wadliwych metod pracy, braku przeszkolenia w zakresie bhp, braku nadzoru itp.

Często sami robotnicy powodują wypadki. Pomimo uwag i ostrzeżeń kierowników, majstrów i brygadzistów oraz służby bhp lekceważą oni niebezpieczeństwo, odmawiają stosowania ochrony osobistych, twierdząc, że utrudniają im one prace i zmniejszają wydajność pracy.

Dużo wypadków powstaje również z winy kierownictwa zakładów pracy, które lekceważąc nieraz wszelkie zakazy, zezwala na stosowanie bezpiecznych metod pracy, nie przestrzega przepisów bhp, nie wykonuje zaleceń pomspekcyjnych, nie pociąga do odpowiedzialności osób nie stosujących się do instrukcji bhp i lekceważących niebezpieczeństwo.

Przyczyną wypadków są również w dużej mierze trudne warunki lokalowe zakładów - pomieszczenia zdewastowane, ciasne i zupełnie nie odpowiadające wymogom bhp oraz przestarzały park maszynowy i urządzenia techniczne, znacznie utrudniające możliwości dopasowania właściwych osłon i zabezpieczeń.

Polepszenie się ogólnej sytuacji bhp było wynikiem przeprowadzonej akcji szkolenia i popularyzacji zagadnień bhp wśród załóg pracowniczych szczególnie w zakładach, gdzie występowały największe zagrożenia i możliwości wypadków-w.

I tak w 1957 r. przeszkolono w ośrodkach szkoleniowych

CZSP posiada 300 techników bhp spółdzielni, 30 nauczycieli zawodu, pełniących obowiązki nietatowych techników bhp w szkołach zawodowych CZSP oraz ok. 150 najzdolniejszych inspektorów i techników bhp, - których przygotowano do prowadzenia szkolenia zaocznego i wewnątrz-zakładowego w sprawach bhp.

Ponadto rozpoczęto prace przygotowawcze do szkolenia korespondencyjnego kadry kierowniczej bhp i personelu technicznego spółdzielni, najbardziej niebezpiecznych branż, tj. drzewnej i metalowej oraz budownictwa, górnictwa i transportu.

Omawiając stan bezpieczeństwa i higieny pracy należy zwrócić szczególną uwagę na zakłady górnicze spółdzielczości pracy, w których istnieją wyjątkowo niebezpieczne warunki pracy

Większość wypadków ciężkich w 1957 r. zdarzyła się przy pracach w kamieniołomach w przodku, w czasie urobku surowca prymitywnymi i niedozwolonymi sposobami.

Natomiast większość wypadków lekkich i średnich miała miejsce przy obróbce i ładowaniu kamienia, gdzie nastąpiły potłuczenia lub okaleczenia rąk i nóg pracowników.

Jedną z głównych przyczyn powstania wypadków przy pracy w niewęglowych zakładach górniczych jest brak dyscypliny górniczej wśród robotników i dozoru ruchu w kopalniach, niestosowania się do obowiązujących przepisów eksploatacyjnych oraz załceń i wskazówek nadzoru technicznego i urzędów górniczych. Dozór ruchu oraz średni nadzór techniczny, składający się przeważnie z samouków, nie posiada odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Dużo wypadków powoduje również zły stan techniczny urządzeń eksploatacyjnych.

Realizacja nakładów bhp w 1957 r. nie przebiegała pomyślnie. Plan nakładów został wykonany tylko w 91,2 %, wydatkowano 155,2 mln zł., co stanowi 97,3 % wykorzystanych środków finansowych 1956 r. Z tego należy wnioskować, że planowane prace zmierzające do poprawy stanu bhp w wielu spółdzielniach również nie zostały wykonane.

Główną przyczyną nie wykonania planów przez większość spółdzielni była chęć osiągnięcia jak największych nadwyżek bilansowych, a tym samym i kwot do podziału pomiędzy członków,

a w niektórych spółdzielniach brak energicznego technika bhp, który by mógł dopilnować należytego i terminowego wykonania rzeczowych planów bhp.

W ocenie ogólnej należy podkreślić, że pomimo dalszego poprawienia się w ciągu 1957 r. stanu bhp, w spółdzielczości pracy nie osiągnął on jeszcze właściwego poziomu.

W związku z tym zachodzi niezbędna potrzeba pełnej mobilizacji wszystkich dostępnych środków, celem usunięcia istniejących jeszcze braków i zaniedbań oraz zapewnienia dalszego postępu w dziedzinie bhp w spółdzielczości pracy.

II. O c h r o n a p r z e c i w p o ż a r o w a

W 1957 r. zarejestrowano w spółdzielniach ogółem 61 pożarów, w tym : 14 pożarów zarodkowych, 21 pożarów małych, 11 pożarów średnich , 15 pożarów dużych.

Ogólna ilość pożarów powstałych w 1957 r. w porównaniu do 1956 r. zmniejszyła się o 39 %, natomiast straty ^{po-}pożarowe zwiększyły się w tym okresie o 30 %. Największa palność wystąpiła w branży drzewnej i chemicznej, gdzie straty popożarowe stanowią 67 % ogólnych strat w odniesieniu do pozostałych branż.

Największe straty popożarowe powstały w spółdzielniach zrzeszonych w WZSP w Łodzi, w KZS Ław. i Medycznego w Warszawie, w WZSP w Katowicach, we Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie.

Analiza przyczyn pożarów powstałych w 1957 r. wykazała, że zaistniały one przede wszystkim na skutek nieostrożności i nieprzestrzegania obowiązujących przepisów i zarządzeń przeciwpożarowych, jak również z powodu nieumiejętnego i lekkomyślnego korzystania z instalacji i urządzeń prądu elektrycznego, wadliwego budownictwa oraz z braku odpowiednich magazynów, lskierni, suszarni drzewnych itp.

Niedociągnięcia te i usterki wymagają wzmożenia szczególnej troski i czujności ze strony kierownictwa poszczególnych spółdzielni w ochronie mienia spółdzielczego oraz zaostrzenia dyscypliny w przestrzeganiu i wykonywaniu obowiązujących przepisów i zarządzeń przeciwpożarowych.

G. Transport własny, przewozy.

W trosce o zabezpieczenie środków transportu dla spółdzielni pracy uzyskano następujące ilości pojazdów :

	1956	Zstw. przy- dział na 1957 r. przez KT	1957 r. przydział zrealizowa- ny
samochody osobowe "Warszawa"	12	5	49
" ciężarowe "Star" 21	155	90	337
" " "Lublin"	1	-	12
" wywrotki "Star" W 14	3	-	10
" furgony	-	-	19
ciągniki	36	35	103
przyczepy	136	70	370
ciągniki siodłowe z naczepami	-	-	7
samochody dźwigi	-	-	9
autobusy	-	-	3
R e z e m	343	200	919

Podobnie kształtuje się sytuacja w uzyskaniu ogumienia i paliw płynnych, co obrazuje poniższe zestawienie :

	1956 r.	1957 r.
benzyna motorowa	7.520 t.	8.273 t.
olej napędowy	1.446 t.	1.660 t.
ogumienie	8.217 kompl.	9.482 kompl.

Przewóz masy towarowej kolejami normalnotorowymi kształtował się następująco :

	1956 r.	1957 r.
	6.167 tys t.	6.168 tys t.
	322.011 " węg.	311.925 " węg.

Zmniejszenie ilości przewiezionej masy towarowej w porównaniu z 1956 r. nastąpiło na skutek zmniejszenia przez Ministerstwo Komunikacji przewidzianego do przewozu dla CZSP limitu masy towarowej.

W 1957 r., w myśl wytycznych II Zjazdu, uregulowane zostały zasady współpracy między Krajowym Związkiem Spółdzielni Transportu, a spółdzielniemi zrzeszonymi w wojewódzkich i krajowych związkach.

Celem tej współpracy jest zaspokojenie stale wzrastających potrzeb usług transportowych spółdzielni, które nie posiadają własnych środków transportowych: zorganizowano przewozy specjalistyczne, wyeliminowano, tam gdzie jest to możliwe transport konny, zabezpieczono zaplecze techniczne dla mechanicznego transportu spółdzielczego, zorganizowano spedycję spółdzielczą w skali krajowej.

Poza inicjatywą tej współpracy i jej zorganizowaniem CZSP uzyskał przydział na pięć dźwigów dla spółdzielni przetwórczych oraz wystąpił o przydział podwozi dla budowy autobusów i samochodów specjalistycznych /w 1958 r. - uzyskano podwozia do budowy autobusów/.

Pomimo uzyskania dużej ilości pojazdów mechanicznych dla spółdzielni pracy, CZSP wygospodarował w II-gim półroczu oszczędności redukując odpowiednio pozycje w budżetach na służbowe samochody osobowe na łączną sumę ok. 1,2 mln zł.

H. Inwestycje.

W odrożnieniu od lat poprzednich w 1957 r. realizacja planu inwestycyjnego przebiegała naogół pomyślnie.

Wykonanie na koniec 1957 r. wyniosło :

limit planu rocznego	-	825,0 mln zł.
wykonanie rzeczowe	-	1.092,1 " "
co stanowi	-	132,4 %

W ramach ogólnej kwoty 1,1 mld zł. zostało w 1957r. zrealizowanych :

robót budowlano-montażowych	za	540,2 mln zł.	-	49,5 %
zakup maszyn i urządzeń	za	490,1 " "	-	44,8 %
innych nakładów		61,8 " "	-	5,7 %

100,0 %

Charakterystyczną cechą wykonania planu inwestycyjnego w 1957 r. w porównaniu z 1956 r., jest ponad dwukrotne zwiększenie

./.

szenie nakładów na roboty budowlano-montażowe, których udział w planie rocznym wynosi prawie 50 %.

Wzrost udziału tych robót nastąpił w spółdzielczości pracy po raz pierwszy na skutek zakończenia okresu prac przygotowawczych nad dokumentacją oraz w wyniku większych możliwości przerobowych wykonawców.

Wykonanie planu w 1957 r. w układzie branżowym zostało przedstawione w poniższej tabelce :

Lp.	B r a n Ź e	Nakłady 1956 r. w mln zł.	Nakłady 1957 r. w mln zł.
1.	Metalowa	82,3	91,2
2.	Drzewna	18,2	80,0
3.	Odzieżowo-Włók.	47,5	125,0
4.	Skórzana	25,0	70,0
5.	Chemiczno-farmac.	41,0	69,0
6.	Spożywcza	53,4	63,0
7.	Mineralna	13,2	65,0
8.	Materiały budowlane	10,0	45,5
9.	Fermy zwierząt futerkowych	10,1	14,4
10.	Rybołówstwo morskie	22,5	40,5
11.	Usługi	138,9	140,0
12.	Transport /KZST/	40,9	76,0
13.	Różne	29,4	47,9
14.	Budownictwo administracyjne	11,3	9,8
15.	Budownictwo socjalne	19,9	13,5
16.	Budownictwo szkoleniowe	6,9	6,7
17.	Budownictwo mieszkaniowe	63,4	135,0
		633,9	1.092,0

Należy podkreślić poważny wzrost nakładów na środki transportowe oraz branżę drzewną, odzieżowo-włókienniczą, skórzaną, chemiczno-farmaceutyczną, spożywczą i rybołówstwo morskie.

O ile wzrost nakładów na branżę chemiczno-farmaceutyczną i spożywczą nie budzi zastrzeżeń, to wzrost nakładów na branżę : drzewną, odzieżową i włókienniczą uznać należy za nieprzewidywalny ze względu na trudności w zaopatrzeniu surowcowym.

Natomiast wzrost nakładów w branży skórzanej uzasadniają nakłady na budowę i wyposażenie garbarni.

Zahamowaniu uległy nakłady na budownictwo socjalne, administracyjne i szkoleniowe. Natomiast nakłady na usługi i fermy hodowli zwierząt futerkowo-mięsnych w zasadzie utrzymały się na poziomie 1956 r.

Poważny wzrost nakładów zaznaczył się w 1957 r. w budownictwie mieszkaniowym, co w dużej mierze było spowodowane dążeniem spółdzielni do angażowania środków własnych w tego typu budownictwie.

Na podkreślenie zasługuje również poprawa zaopatrzenia inwestycyjnego w maszyny i urządzenia. W 1956 r. spółdzielczość pracy zakupiła maszyn za 323,2 mln zł., z tego za 314,3 mln zł. zakupiono maszyn z rozdzielnictwa centralnego. W 1957 r. sytuacja uległa o tyle zmianie, że przeważająca ilość maszyn została zakupiona bezpośrednio przez spółdzielnie.

Wykaz centralnie dostarczonych dla spółdzielni maszyn i urządzeń obejmował następujące przydziały :

a/ z produkcji krajowej :

1/ wagi przemysłowe	77 szt.
2/ maszyny ^{do} przemysłu mięsnego	41 "
3/ maszyny szyjące, typ LZ-3	3765 szt.
4/ " " kl.82	702 "
5/ " do przemysłu spożywczego	634 "
6/ maszyny włókiennicze	64 "
7/ maszyny pralnicze	311 "
8/ obrabiarki do obróbki włórowej	491 "
9/ obrabiarki do obróbki drewna	147 "

10/ maszyny do obróbki plastycznej	159 szt.
11/ " i urządzenia odlawnicze	130 "
12/ " biurowe	151 "
13/ kotły centr. ogrzew.	133 "
14/ " do celów technicznych	35 "
15/ silniki elektryczne	2509 "
16/ sprzęt spawalniczy	286 "
17/ obcegi	4 "
18/ sprężarki	11 "
19/ silniki spalinowe	37 "
20/ maszyny torfowe	29 "
21/ maszyny drogowe	7 "

9.723 szt.

b/ z importu :

1/ maszyny odzieżowo-włókiennicze	77 szt.
2/ " skórzane	53 "
3/ " farm.-chem.	29 "
4/ " spożywcze	14 "
5/ sprzęt fotograficzny	16 "
6/ maszyny do obróbki wiórowej	11 "
7/ maszyny do obróbki drewna	6 "
8/ " " " plestyku	1 "
9/ " poligraficzne	20 "
10/ sprzęt pomiarowo-kontrolny	
11/ pusteczarki	1 "

228 szt.

c/ maszyny zakupione na MTP

1/ maszyny spożywcze	6 szt.
2/ " farmaceutyczne i chemiczne	4 "
3/ " budowlane	2 "
4/ " odzieżowo-włókiennicze	4 "
5/ " skórzane	4 "
6/ obrabierki do metali	9 "
7/ maszyny różne	3 "

32 szt.

W 1957 r. oddano do użytku łącznie 150 obiektów, z tego 120 obiektów o zasadniczym znaczeniu dla produkcji.

Z obiektów przemysłowych nowo wybudowanych należy wymienić :

1. zakłady produkcyjne Spółdzielni Wyrobów Pantoflarskich w Lublinie o kub. 8247 m³ wartości 4,2 mln zł.,
2. budynek produkcyjny Spółdzielni Pracy "Wzór" w Zamościu o kub. 4.600 m³ wartości 1,1 mln zł.,
3. odbudowa cegielni Spółdzielni Pracy "Ceramika" w Klikowie o przerobie 4 mln szt. ceramiki rocznie /wartość inwestycji 3,7 mln zł./,
4. zakład produkcyjny Spółdzielni Pracy "Xenon" w Łodzi o kub. 4.200 m³ wartości 3,5 mln zł.,
5. przedziałnię odpadkową Spółdzielni Pracy "Semodział Polski" w Grochowicach o kub. 3.700 m² wartości 1,5 mln zł.,
6. przetwórnice ryb Spółdzielni Pracy "Certa" w Szczecinie, o kub. 1.200 m³ wart. 2,5 mln zł.,
7. fermę lisów Spółdzielni Pracy "Strawa" w Gdyni na 450 klatek wartości 1,6 mln zł.,
8. halę produkcyjną Spółdzielni "Dziewiarz" w Złotowie, o kub. 1.800 m³ wartości 1,6 mln zł.,
9. halę narzędziowni i halę wag Spółdzielni Pracy "Kuźnie" w Sułkowicach, o kub. 4.700 m³, wartości 1,8 mln zł.,
10. zakład produkcyjny Spółdzielni Pracy "Metalowiec" w Krakowie o kub. 4.416 m³ wartości 2,5 mln zł.,
11. zakład produkcyjny Spółdzielni Pracy "Mewa" w Ciesztynie, o kub. 1.080 m³ wartości 1,5 mln zł.
12. ośrodek zarybieniowy Spółdzielni Rybołówstwa Śródlądowego w Stobnicy, wartości 2,1 mln zł.

Ponadto m.in. oddano do użytku budynki administracyjne w WZSP Lublin i Opole. W budownictwie mieszkaniowym oddano do użytku łącznie 1.846 izb mieszkalnych, w tym sam KZS Przem. Lud. i Art. 320 izb mieszkalnych. Koszt ogólny wyniósł 12,1 mln zł.

Na korzystny przebieg realizacji planów inwestycyjnych w 1957 r. bezpośredni wpływ miała decentralizacja przepisów z zakresu wykonawstwa inwestycyjnego, lepsze przygotowanie służb inwestycyjnych, uprawnienie służb inwestycyjnych do wydawania opinii i zatwierdzania planów oraz zwiększenie możliwości przerobowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych.

I. P r o d u k c j a i n w a l i d ó w.

Na koniec 1956 r. stan zatrudnienia inwalidów w pionie CZSP wynosił ogółem 91.460 osób łącznie z inwalidami chałupnikami z tego :

w produkcji	57.664
w usługach nieprzemysłowych	31.279
w żywieniu zbiorowym	• 442
w handlu detalicznym	1.665
w innych działalnościach	1.419

Z ogólnej liczby zatrudnionych inwalidów w spółdzielniach o statucie inwalidzkim stan zatrudnienia na 31.XII.56 r. wynosił	70.089
w spółdzielniach pracy	21.380

	91.460

Rok 1957 przyniósł poważne zmiany organizacyjne w spółdzielniach inwalidzkich. W I kw. 1957 r. powstał ZSI zrzeszający 288 spółdzielni działających w oparciu o statut spółdzielni inwalidów.

W czerwcu 1957 r. w ramach ZSI powstał Związek Spółdzielni Niewidomych zrzeszający 18 spółdzielni.

Poza wyżej wymienionymi związkami zrzeszającymi wyłącznie spółdzielnie inwalidów w wojewódzkich związkach pozostało 39 spółdzielni inwalidów oraz poważna ilość inwalidów zatrudnionych w zakładach spółdzielni pracy. Razem K i WZSP zatrudniają 34.780 inwalidów.

Stan zatrudnienia inwalidów ogółem w spółdzielczości pracy zmalał na przestrzeni 1957 r. o ok. 10 tys inwalidów.

Przyczyny tego zmniejszenia były następujące :

- a/ w związku z przechodzeniem na własny rozrachunek gospodarczy wiele przedsiębiorstw korzystających z usług dozoru mienia wypowiedziało zawarte ze spółdzielniami umowy - przechodząc na własny dozór - przyjmując przejściowo zatrudnionych w swych obiektach inwalidów - bądź też całkowicie rezygnując z usług dozoru mienia. Sytuacja ta wpłynęła poważnie na zmniejszenie stanu zatrudnienia inwalidów w spółdzielniach ochrony mienia. Stan ten zmniejszył się o 7.200 osób;
- b/ część inwalidów rzemieślników zatrudnionych w spółdzielniach inwalidów i spółdzielniach pracy założyło własne zakłady rezygnując w dalszej pracy w spółdzielniach. Z tego powodu odeszło 1.500 inwalidów.

Na dzień 31.12.1957 r. liczba spółdzielni inwalidów zrzeszonych w ZSI wynosiła 341. Obejmuje ona zarówno spółdzielnie inwalidów, które przystąpiły do ZSI dopiero w II półroczu 1957 r. jak również nowoorganizowane spółdzielnie.

W II półroczu 1957 r. notuje się dalsze zmiany organizacyjne w spółdzielniach inwalidów zrzeszonych w K i WZSP spółdzielni pracy. W wyniku tych zmian na 31.XII.1957 r. stan organizacyjny przedstawia się następująco : K i WZSP zrzeszają 11 spółdzielni inwalidów, a 20 spółdzielni inwalidów przejęło statut spółdzielni pracy. Spółdzielnie te nie posiadały statutowej ilości zatrudnionych inwalidów w stosunku do ogółu zatrudnionych /75 %/ oraz uznają, że profil ich uniemożliwia dalsze zwiększenie zatrudnienia inwalidów.

Stan zatrudnienia inwalidów na 31.XII.1957 r. przedstawia się następująco : /ogółem inwalidzi wraz z chałupnikami/:

ZSI	47.400 inwalidów
K i WZSP	34.258 "

Razem	81.658 inwalidów.

Celem zabezpieczenia odpowiednich warunków pracy inwalidom zatrudnionym w spółdzielniach zrzeszonych w ZSI przekazano temu Związkowi Fundusz Produktywizacji Inwalidów w wysokości 14,6 mln zł.

Na 31.XII.57 r. ZSI wykazał następujący stan obrotu funduszami :

1. przelew do Zarządu Głównego Inwalidów Wojennych PRL. - 4,5 mln zł.
2. dotacje bezzwrotne i wydatki rozliczone spółdzielni - 1,3 mln zł.
- pozostało - 8,8 mln zł.

Dla zabezpieczenia interesów tych inwalidów, którzy pracują w spółdzielniach zrzeszonych w K i WZSP, CZSP stworzył Fundusz Produktywizacji Inwalidów w wysokości 750 tys zł. na 1957 r.

Z funduszu tego wydano w 1957 r. 600 tys zł.
tj. 89 % budżetu tego funduszu, mianowicie :
na zakup protez roboczych wózków inwalidzkich
na organizację nowych zakładów pracy dla
inwalidów wydano, 300 tys zł.
ponaście K i WZSP otrzymały do własnej dyspozycji kwotę 300 tys zł.

Ponieważ poważną część inwalidów zatrudnianych i przyjmowanych do pracy w spółdzielniach pracy nie posiadała odpowiednich kwalifikacji zawodowych konieczne jest przygotowanie ich do zawodu. Szkolenie zawodowe inwalidów odbywa się w 4-ech ośrodkach szkoleniowych administrowanych przez ZSI. W ośrodkach tych szkoli się niewidomych, głuchych i reumatyków.

W 1957 r. przeszkolono w szkoleniu wewnątrzzakładowym oraz na kursach z oderwaniem od pracy 5.782 inwalidów, co stanowi 21 % ogółu przeszkolonych w CZSP. W liczbie 5.782 inwalidów szkolonych w 1957 r. - 4.071 inwalidów przeszkolono w ZSI.

W związku z reaktywowaniem Związku Inwalidów Wojennych PRL zaszła konieczność opracowania nowych zasad współpracy CZSP ze wszystkimi związkami inwalidów. W 1957 r. ustalono zasady współpracy CZSP ze wszystkimi związkami inwalidów.

Zarząd CZSP udzielił Związkowi Inwalidów Wojennych PRL dotację w wysokości 10 mln zł. na zabezpieczenie działalności tego Związku.

W ogólnej ocenie należy stwierdzić, że na odcinku produktywizacji inwalidów w 1957 r. stworzone zostały podstawy do rozwiązania kilku palących problemów w 1958 r. Do takich problemów zaliczyć należy udział w opracowaniu nowej ustawy o walce z gruźliwą, uregulowanie całokształtu zagadnień chałupniczych oraz opracowanie przepisów w zakresie organizacji zatrudnienia inwalidów w spółdzielczości pracy w oparciu o ustawę o zaopatrzeniu emerytalnym i o rentach inwalidzkich oraz ustalenia najlepszych warunków pracy dla wszystkich zatrudnionych w spółdzielczości inwalidów.

J. Rybołówstwo morskie

Krajowy Związek Spółdzielni Rybołówstwa Morskiego zrzeszał w 1957 r. - 14 spółdzielni, w tym 2 spółdzielnie prowadzące wyłącznie połowy, 10 spółdzielni połowowo-przetwórczych i 2 spółdzielnie przetwórcze, działające na terenie województw przymorskich. Związek zamknął 1956 rok niewykonaniem planu produkcji i stratami w wysokości około 4 mln zł.

Dlatego jednym z najważniejszych problemów, jakie stały przed tym Związkiem i zrzeszonymi w nim spółdzielniemi w 1957 r. było uzdrowienie sytuacji gospodarczej. Straty w działalności gospodarczej spółdzielni miały swe przyczyny tak w niewłaściwie ustalonych cenach niektórych gatunków ryb i przetworów, jak i przede wszystkim w niewłaściwej gospodarce materiałowej i rozbudowaniu aparatu administracyjnego spółdzielni.

Po przeanalizowaniu sytuacji podjęte zostały kroki zmierzające do uzdrowienia gospodarczego spółdzielni. Dla zapobieżenia marnotrawstwu i podniesienia gospodarności, ustalono przy rozliczeniu z rybakami zasadę, że rybak ponosi koszty sieci i sprzętu oraz paliwa, a także w niektórych spółdzielniach koszty remontów bieżących taboru. Wpłynęło to na mocną poprawę stanu finansowego spółdzielni. Ilość pracowników umysłowych w spółdzielniach zmniejszono o 25 %, zmniejszając w ten sposób koszty zarządu i administracji.

Jednym z dalszych środków umożliwiających poprawę sytuacji materialnej spółdzielni są wnioski zmierzające do zmniejszenia zasięgu terytorialnego działalności spółdzielni, poprzez tworzenie małych spółdzielni rodzinnych, zrzeszających rybaków jednej względnie blisko położonych miejscowości. Zapewni to lepszą organizację pracy i bardziej skuteczną i wnikliwą kontrolę wskutek zbliżenia organów zarządu do miejsca pracy rybaków.

Plan połowów w 1957 r. wskutek złych warunków atmosferycznych nie został wykonany, jednakże wykazuje on wzrost w stosunku do 1956 r. Jeszcze poważniejszy wzrost obserwuje się w przetwórstwie tak wstępnym jak i właściwym. Podkreślić tu należy, że spółdzielnie rybackie podwyższyły w planach szczegółowych założenia przekazane przez CZSP.

Również wyniki finansowe uległy poprawie. Zysk operacyjny wynosi ok. 800 tys. zł., wobec przeszło 4 mln zł. strat w roku ubiegłym. Tym niemniej jednak wynik bilansowy zamyka się stratą w wysokości ok. 0,3 mln zł. wobec ok. 8 mln zł. w 1956 r.

W wyniku działalności inwestycyjnej zwiększono tabor o 20 nowych jednostek, w tym 2 kutry KF 24-metrowe i 8 kutrów stalowych 17-metrowych, co poprawiło stan wyposażenia spółdzielni. Wzrosła także gotowość techniczna taboru w stosunku do roku ubiegłego, a plan 1957 r. wykonano w 110%. Należy więc sądzić, że mimo istniejących jeszcze wciąż trudności, kontynuacja prac zapoczątkowanych w 1957 r. spowoduje dalszą poprawę sytuacji gospodarczej spółdzielni zrzeszonych w KZSRM.

K. Przemysł ludowy i artystyczny.

Spółdzielnie zrzeszone w Krajowym Związku Spółdzielni Przemysłu Ludowego i Artystycznego uzyskały w ciągu 1957r. poważne wyniki ekonomiczne w swej działalności gospodarczej, a mianowicie : plan produkcji towarowej w cenach zbytu wykonano - 116 %, w usługach przemysłowych - 141 %, zatrudnienia w działalności przemysłowej - 97 %, funduszu płac w działalności przemysłowej - 103 %, akumulacji - 151%, rentowności - 184 %.

Stosunkowo korzystna sytuacja występuje w finansach. Na 86 spółdzielni zrzeszonych w Krajowym Związku 65 osiągnęło rentowność ponad 10 % /o 21 spółdzielnia więcej niż w 1956 r./.

W związku z wysoką rentownością, wypracowaną przez zrzeszone spółdzielnie, a wynoszącą przeciętnie 15 %, nastąpił wzrost funduszy własnych w obrocie w związku z czym 50 spółdzielni posiadało od 60 do 100 % pokrycia normatywów funduszami własnymi bez pożyczek z SFK.

Do poważnych osiągnięć należy zaliczyć ponadto dalszą rozbudowę wspólnictwa oraz rozszerzenie współpracy z plastykami poprzez zawieranie z nimi umów o nadzór artystyczny lub zatrudnianie ich bezpośrednio w spółdzielni.

W 1957 r. spółdzielnie zrzeszone w Krajowym Związku "CPLiA" ustaliły w większym niż dotychczas stopniu właściwy profil swej produkcji o charakterze ludowo-artystycznym oraz podniosły jakość i atrakcyjność swych wyrobów. Szczególnie na wyróżnienie zasługuje produkcja włókiennicza oraz produkcja galanterii skórzanej i metalowej.

Jednak spółdzielnie przemysłu ludowego i artystycznego przejawiają w wielu przypadkach nadal zainteresowanie w produkcji artykułów typowych masowego spożycia np. odzieży, obuwiu, niezawsze odpowiedniej jakości.

Do niedociągnięć zaistniałych w okresie sprawozdawczym należy zaliczyć osłabienie popierania i rozszerzenia twórczości artystycznej regionalnej poprzez skup autentycznych rękodzieł.

W okresie sprawozdawczym poczyniono w Krajowym Związku CPLiA wiele kroków zmierzających do właściwego ustalenia zakresu działalności spółdzielni przemysłu ludowego i artystycznego, nie mniej jednak proces ten nadal nie jest ukończony.

Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań o charakterze kulturalno-artystycznym było niepełne, a zwłaszcza niesortymentowe zaopatrzenie surowcowe pod względem jakości, kolorów, gatunków.

L. Spółdzielczość transportowa

Krajowy Związek Spółdzielni Transportu w okresie 1957 r. działał w warunkach pełnej samodzielności. Plan roczny tak w produkcji, jak i w usługach przemysłowych wykonano w wysokości 110%.

Również korzystnie przebiegało wykonanie planu nakładów inwestycyjnych, które zostały zrealizowane w 107% na sumę 76,5 mln zł.

Wzrosła wydajność, fundusz płac i średnia płaca w spółdzielniach przemysłowych. Szczególnie wysoko / stopniu nawet nieuzasadnionym / wzrosły płace pracowników umysłowych.

Na duże trudności napotykały spółdzielnie działające w dziedzinie usług przewozowych i przeładunkowych. Mimo tych trudności w 1957 r. plan usług transportowych według cen zbytu wykonany został z poważną nadwyżką w 116%, w tym plan usług przewozowych w 118%, plan usług przeładunkowych i spedycyjnych w 114%. W porównaniu do wyników 1956 r. nastąpił wzrost wartościowy usług przewozowych o 11% oraz spadek wartości usług spedycyjno-przeładunkowych o 13%. Spadek wartości usług przeładunkowych rozpoczęty w 1955 r. jest wynikiem organizowania własnych brygad ładunkowych przez zleceniodawców.

W usługach przewozowych poza transportem konnym mimo bardzo trudnych warunków pracy przy silnej konkurencji PKS obserwuje się powolny, ale stale postępujący rozwój.

W poszczególnych profilach usług przewozowych i spedycyjno-przeładunkowych wskaźniki wykonania planu 1957 r. przedstawiają się następująco:

w tys. zł.

Lp.	Rodzaje usług	Plan 1957	Wykonanie	% wyk. planu 1957
1	2	3	4	5
1.	Usługi przewozowe	182,632	216,027	118,3
	w tym			
	tabor ciężarowy	108,075	122,845	113,7
	taksówki bagażowe	10,138	11,908	117,5
				./.

1	2	3	4	5
	Tabor konny	15.426	13.355	86,6
	Taksówki osobowe	6.673	8.465	126,8
	Tabor autobusowy	42.320	59.454	140,5
2.	Usługi spedycyjno-przeładunkowe	166.524	189.413	113,7
3.	Ogółem transport	349.156	405.440	116,1

W przewozie ładunków ciężarowymi pojazdami samochodowymi, przekroczenie planu wartościowego uzyskano przy wzroście taboru o 11%.

Plan przewozu w tonach nie został wykonany /94,7%/, natomiast plan pracy przewozowej w tonokilometrach przekroczone o 4,9%. Wskazuje to na operatywne wykorzystanie taboru.

W 1957 r. nastąpiło zmniejszenie ilości wozów ciężarowych, a zwiększenie ciągników w przyczepami. Ilość ciągników z 59 na początku roku wzrosła do 160 na koniec okresu. Należy podkreślić, że pozytywne wyniki w wykonaniu planu w taborze ciężarowym w dużej mierze zostały spowodowane przez zaliczenie do tej pozycji wpływów spółdzielni przeładunkowych na transport ciągnikowy, specjalnie wysokich w II półroczu 1957 r.

Duży rozwój działalności jeżeli chodzi o taksówki bagażowe uzyskano między innymi poprzez zwiększenie liczby wozów z 86 na 144.

Plan przewozów konnych wykonany został tylko w 86,6%, mimo wykonania w 102,1% ilości przewiezionych ton ładunku. Fakt ten wskazuje na coraz mniejszą opłacalność transportu konnego. Na przestrzeni 1957 r. niektóre spółdzielnie przystąpiły do likwidacji taboru konnego lub zastępowały go taborem ciągnikowym.

W przewozach autobusowych wysokie wykonanie planu wartościowego osiągnięto między innymi wskutek wzrostu ilościowego taboru o 11,5%, wykonania planu pasażerokilometrów w 111,6%. Należy stwierdzić, że autobusy spółdzielcze, mimo coraz większego zużycia osiągnęły dzięki prawidłowej gospodarce bardzo wysokie wskaźniki techniczno-ekonomiczne.

W zakresie wykonania planu zatrudnienia i wydajności w usługach transportowych ogółem w 1957 r. osiągnięto następujące wskaźniki:

	Plan	Wykonanie	% wykon.
Zatrudnienie ogółem	11.672	10.974	93,3
w tym			
a/ robotnicy ogółem	9.645	9.018	93,4
w tym:			
1. robotnicy przeładunk.	6.763	6.228	92,1
2. robotnicy przewozowi	2.882	2.790	96,8
b/ pracownicy umysłowi	1.686	1.629	96,6
c/ pozostała obsługa, straż,	1.666	1.629	96,6
d/ uczniowie	351	327	93,4
<u>Wydajność grupy eksploatacyjnej na 1 osobę/ogółem/</u>	29.888	36.945	123,6
Wydajność na 1 robotnika ogółem	36.200	44.959	124,2
Wydajność na 1 robotnika w przewozach	63.370	77.429	122,2
Wydajność na 1 robotnika w przeładunkach	24.720	30.413	123,0

Wykonanie planu zatrudnienia i wydajności pracy przedstawia się naogół korzystnie. Charakterystyczne jest niższe wykonanie wydajności w przeładunkach. Zjawisko to jest prawidłowe. Przy właściwym fakturowaniu i przeładunkach masowych, jakie obecnie wykonują spółdzielnie, zaplanowana wydajność była bardzo wysoka i jej przekroczenie wymagało dużego wysiłku.

Wysoki w stosunku do ilości robotników procent wykonania zatrudnienia pracowników umysłowych wskazuje na istniejące rezerwy, które powinny zostać usunięte w 1958 r.

Porównanie wykonanej wydajności za rok 1956 i 1957 przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Wyk.pl. 1956 r.	Wyk.pl. 1957 r.	%
Wydażność grupy eksploatacyjnej/ogółem/na 1 robotn.	31.846	36.945	116,0
Wydażność na 1 robotn. ogółem	38.277	44.959	117,4
Wydażność na 1 robotn. w przew.	71.094	77.429	108,9
Wydażność na 1 robotn. w przeładunkach	27.082	30.413	118,2

Z zestawienia powyższego wynika, że wydajność na 1 robotnika / z wyjątkiem przeładunków/ jest przeciętnie o 10% wyższa niż w roku 1956.

Wyniki te dowodzą, że w spółdzielniach transportowych stosowano w 1957 r. słuszną politykę nie zwiększania zatrudnienia, a uzyskania znacznego przekroczenia planu przez podwyższenie wydajności pracy.

Utrzymanie wydajności w przeładunkach na poziomie 1956 r. uzasadnione jest dążeniem do prawidłowego fakturowania i odpowiedniego obniżenia ceny usług.

W końcu 1956 r. znacznie podwyższono płace kierownikom /ok.10% wynagrodzenia/craz podwyższono płace pracownikom w warsztatach własnych spółdzielni transportowych przez przejście na system akordowy, znacznie podwyższone płace pracowników umysłowych przez wprowadzenie systemu premii bezpułapowej /zahamowanego dopiero w I połowie 1957 r. przez powrót do premii 60% -owej/ oraz dość wydatnie podwyższono płace innym pracownikom.

Spółdzielnie transportowe planowaną akumulację wykonały w 120,3% przy wykonaniu planu sprzedaży usług w 116,1%, osiągając 8,9 mln.zł. ponadplanowej akumulacji. Ze względu na jednolitą stawkę podatku od operacji nietowarowych przekroczenie planu akumulacji rzutuje bezpośrednio na zysk, który został wykonany w 121,2%.

Tak wysokie przekroczenie planowanego wskaźnika zysku w stosunku do sprzedaży / planowany wskaźnik 7.8% wykonany 8,2% nastąpiło w wyniku zmiany udziału poszczególnych rodzajów usług.

Najwyższe wykonanie wartości usług wykazują te rodzaje działalności, które osiągają najniższy wskaźnik zysku.

Spółdzielnie usługowe wygospodarowały 5,8 mln. zł ponadplanowego zysku.

Spółdzielcze zrzeszenia wozaków.

Spółdzielcze zrzeszenia wozaków w działalności swojej w 1957 r. napotykały na poważne trudności. Trudności te odbiły się na realizacji zadań rocznych przez te spółdzielnie.

Spółdzielcze zrzeszenia wozaków za świadczone usługi przewozowe osiągnęły w 1957 r. - 249,3 mln. zł. wykonując plan sprzedaży w 87%. Nie wykonanie planu sprzedaży jest głównym powodem niewykonania planowanej akumulacji /87%/. Całość wygospodarowanej akumulacji przekazana została do budżetu państwa w formie podatku od operacji nietowarowych. Spółdzielnie te zamknęły działalność 1957 r. stratą w wysokości 21 tys. zł.

Tego rodzaju wyniki działalności gospodarczej spowodowane zostały procesem likwidacyjnym jaki miał miejsce w końcu 1956 r. Z 67 zrzeszeń, działających w 1956 r. reaktywowano w 1957 r. 25, z tym, że na przestrzeni tego roku zlikwidowanych zostało 6 spółdzielni, tak że na koniec 1957 r. stan ich wynosił 19 jednostek.

Na przestrzeni I półrocza 1957 r. spółdzielcze zrzeszenia wozaków pracowały ze stratami, co spowodowało konieczność likwidacji spółdzielni słabszych nie mogących pokryć strat z własnych środków.

Na przestrzeni 1957 r. bardzo poważnie zmniejszyła się liczba zrzeszonych członków, a w związku z tym i wartość świadczonych usług.

L. Rzemieślnicze spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu

Związek Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu powstał w kwietniu 1957 r. Zrzesza 274 spółdzielnie / w tym 73 spółdzielnie istniejące co najmniej 10 lat / zlokalizowane na terenie całego kraju, w których zorganizowanych jest 34,860 warsztatów rzemieślniczych.

Stan zrzeszonych w spółdzielniach warsztatów rzemieślniczych stanowi w stosunku do ogólnej ilości warsztatów rzemieślniczych 25,9%.

Na obroty z tytułu produkcji i usług składa się sprzedaż:

wyrobów gotowych	w kwocie	520 mln.zł.
usług przemysł.	"	550 " "
usług budowlanych	"	330 " "

Jeśli chodzi o odbiorców wytwarzanej produkcji i świadczonych usług to są nimi przede wszystkim przemysłowe przedsiębiorstwa państwowe. Jedynie 50% wytwarzanych wyrobów gotowych / 18,5% całości produkcji i usług / znajduje zbyt za pośrednictwem aparatu handlowego, reszta produkcji i usług wykonywana jest na zlecenie państwowych przedsiębiorstw przemysłowych, czy to w formie kooperacji, czy też w formie produkcji i usług o charakterze zaopatrzeniowym.

Obroty rzemieślniczych spółdzielni zaopatrzenia i zbytu ze sprzedaży materiałów zaopatrzeniowych rzemieślników wynoszą w 1957 r. ok. 320 mln.zł.

Wartość surowców powierzonych członkom spółdzielni na wykonaną dla spółdzielni produkcję oraz na produkcję wykonaną w zakładach własnych spółdzielni wynosi ok. 60 mln. zł., łącznie więc wartość zaopatrzenia spółdzielni w 1957 r. wynosi ok. 380 mln.zł. co stanowi 15,5% ogólnej wartości zaopatrzenia uzyskiwanego przez rzemiosło/bez rzemiosł spożywczych/ w 1957 r.

Dla usprawnienia organizacji zaopatrzenia Związek powołał w 7-miu ośrodkach wojewódzkich własne bazy zaopatrzenia, w pozostałych wobec braku warunków dla stworzenia samodzielnych baz powierzył tę rolę najmocniejszym w danym ośrodku spółdzielniom.

Rzemieślnicze spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu /wytwórcze/ przekroczyły w 1957 r. plan zarówno produkcji towarowej 116%, jak i sprzedaży /116%/ , ale nie wygospodarowały planowej akumulacji /93%/.

Niewykonanie planowanej akumulacji zostało spowodowane w głównej mierze obniżeniem w II-gim półroczu 1957 r. procentowego narzutu na utrzymanie spółdzielni liczonego od rachunku rzemieślnika. Narzut ten do 30.VI.1957 r.wnosił

12% od sumy rachunku. Spółdzielnie z dniem 1.VII.1957 r. obniżyły narzut do wysokości średnio 6-7%. Nastąpiło to w wyniku zarządzenia Ministra Finansów.

Budowlane spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu zamknęły 1957 r. bardzo pomyślnymi wynikami. Plan produkcji wykonany został bowiem w 175%, plan sprzedaży w 136%, a plan akumulacji w 136%.

W 1957 r. rzemieślnicze spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu odprowadziły do budżetu państwa z tytułu przedpłat zakładów rzemieślniczych na podatek obrotowy i dochodowy sumę ok. 80 mln. zł.

W rzemieślniczych spółdzielniach zaopatrzenia i zbytu występuje działalność wytwórcza w dwóch formach:

1. produkcja wykonywana przez indywidualne zrzeszone warsztaty rzemieślnicze i zbywane za pośrednictwem spółdzielni,
2. produkcja własna spółdzielni wykonywana przez zrzeszonych rzemieślników w formie produkcji nakładczej.

Produkcja nakładcza występuje przede wszystkim w branży odzieżowej.

Wykonana w ramach rzemieślniczych spółdzielni zaopatrzenia i zbytu produkcja stanowi ok. 7% w stosunku do wartości produkcji wytwarzanej przez zrzeszone w Centralnym Związku spółdzielnie pracy.

Natomiast w stosunku do wartości produkcji i usług świadczonych przez te rodzaje rzemiosła, które mogą być objęte działalnością rzemieślniczych spółdzielni zaopatrzenia i zbytu osiągnięta przez nie produkcja stanowi zaledwie 16,5% w porównaniu ze wskaźnikiem ilości zrzeszonych warsztatów 46%.

Tylko 30-40% wykonywanej produkcji jest zbywane za pośrednictwem spółdzielni. Zasadniczy wpływ na ten stan rzeczy ma nieznaczna wysokość puli zaopatrzeniowej dostarczanej przez Związek i spółdzielnie.

M. Aktywizacja gospodarcza

Zagadnienie aktywizacji gospodarczej w 1957 r. było przedmiotem szczególnego zainteresowania ze strony Za-

157.10
rządu CZSP jak również wszystkich ogniw spółdzielczości pra-
cy.

Dla opracowania programu i koordynacji Zarząd CZSP po-
wołał w porozumieniu ze Związkami specjalny zespół do spraw
aktywizacji. Opracowany został plan żywienia gospodarczego
i aktywizacji zatrudnienia poszczególnych województw.

W ramach tego planu spółdzielczość pracy wysiłki swe
koncentrowała na rozwiązywaniu następujących problemów.

1. organizowaniu zatrudnienia dla osób zwolnionych
z administracji,
2. pomocy i organizowaniu zatrudnienia repatriantów,
3. żywieniu życia gospodarczego terenów gospodarczo-
zaniedbanych ze szczególnym uwzględnieniem ziem
zachodnich poprzez rozbudowę zakładów spółdziel-
czych, organizowanie nowych itp.
4. współdziałaniu w likwidacji nadwyżek wolnej siły ro-
bowczej w poszczególnych rejonach kraju.

Wolne rezerwy robocze spółdzielczość pracy lokowała
w istniejących już spółdzielniach i w nowoorganizowanych.
W 1957 r. zostało zorganizowanych ok. 400 nowych spółdziel-
ni. Powstały one w dużej mierze z inicjatywy osób zwalnia-
nych z administracji. Największą ilość spółdzielni powstała
w m.st. Warszawie oraz na terenie województw: krakowskiego,
białostockiego, wrocławskiego, katowickiego, warszawskiego
oraz m. Łodzi.

Na koniec 1957 r. stan zatrudnienia w nowoorganizowa-
nych spółdzielniach osiągnął ok. 8 tys. osób/przyjmując
średnio 20-50 osób w spółdzielni/. Ogółem w spółdzielniach
pracy dodatkowo zatrudnienie znalazło ponad 12 tys. osób.

Z podanej liczby zatrudnionych 9900 osób zatrudniono
przy pomocy uzyskanych środków z funduszu interwencyjnego.

Rada i Zarząd CZSP w trosce o przyjęcie z pomocą re-
patriantom postanowiły utworzyć spółdzielczy Fundusz Pomocy
Repatriantom. W tym celu wystąpiono do spółdzielni z apelem
o utworzenie spółdzielczego Funduszu oraz o udzielenie pomocy

w zatrudnieniu repatriantów.

Spółdzielnie zadeklarowały pomoc materialną przekazując na fundusz kwotę ponad 3 mln. zł.

Według danych w spółdzielczości pracy w 1957 r. znalazło zatrudnienie ponad 1900 repatriantów.

Największą pomoc w zatrudnieniu repatriantów wykazały spółdzielnie województw:

Olsztyńskiego	zatrudniająco	422	repatriantów
katowickiego	"	300	"
wrocławskiego	"	277	"
zielonogórskiego	"	176	"
oraz sp-nie ZSI	"	115	"
" " KZSOW	"	100	"

Największą kwotę na fundusz pomocy repatriantom w wys. 1,6 mln. zł. złożyły spółdzielnie m.st. Warszawy. Kwota ta została przeznaczona na aktywizację Fromborka w woj. olsztyńskim.

Możliwość zatrudnienia repatriantów przez spółdzielczość pracy były większe. Przeszkodą było nie skoordynowanie planu osadnictwa ze spółdzielczym programem aktywizacji.

Przeprowadzona w 1957 r. intensywne działalność aktywizacji zatrudnienia, mająca również na celu likwidację lokalnych ognisk bezrobocia/ w przeważającej większości kobiet/ wpłynęła na wzrost liczby zatrudnionych kobiet. Stan zatrudnienia kobiet w 1957 r. wzrósł w spółdzielczości pracy o 8714 osób, w tym przy pomocy funduszu interwencyjnego zatrudniono 6.948 kobiet.

Wzrost liczby zatrudnionych kobiet nastąpił szczególnie w przemyśle odzieżowym, w którym tylko na przestrzeni II półrocza 1957 r. zatrudnienie wzrosło o 3518 osób, w tym przeważającej większości to kobiety.

Tendencja nadmiernego rozwoju przemysłu odzieżowego wpływała przede wszystkim z ustalonego sztywnego limitu kosztu na jednego zatrudnionego przy pomocy funduszu interwencyjnego

nego / 7000 - 10000 zł./ w IV kw. 1957 r. dalszy rozwój przemysłu odzieżowego nie znajdujący uzasadnienia gospodarczego został zahamowany, a natomiast zwrócono szczególną uwagę na rozwijanie przemysłów opartych na miejscowych źródłach surowcowych.

W programie aktywizacji położono duży nacisk również na rozwój chałupnictwa. W 1957 r. zatrudniono chałupniczo 3154 osoby, co stanowi wzrost o 10% w stosunku do stanu na koniec 1956 r.

Na uzyskane efekty w aktywizacji zatrudnienia wpływ miała decyzja Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej przez przyznanie spółdzielczości pracy prawa do korzystania z kredytów funduszu interwencyjnego, co nastąpiło w lipcu 1957 r.

W 1957 r. spółdzielczość pracy otrzymała z Funduszu Interwencyjnego następujące kwoty:

1. kredyt inwestycyjny - 50 mln. zł.
2. dotacja na inwestycje - 20 mln. zł.
3. dotacja na szkolenie - 12 mln. zł.

Kwoty w.w. nie zostały w pełni do końca 1957 r. wykorzystane. Wykorzystanie ich w 1957 r. przedstawia się następująco:

1. kredyt inwestycyjny wykorzystany w zł. 25,5 mln. zł.
t.j. 50,2% przyznanego,
2. dotacje na inwestycje wykorzystane zł. 16,8 mln. zł.
t.j. 81,3% przyznanych,
3. dotacja na szkolenie wykorzystano w kwocie 6,5 mln. zł.
t.j. 53,2 przyznanych.

Ogółem wykorzystano z funduszu interwencyjnego kwotę 48,8 mln. zł. t.j. 58,4%.

Z sum przyznanych na szkolenie skorzystało ogółem 3.030 osób, w tym 2.796 kobiet.

N. Regulacja płac

Szersze konkretne reformy zostały przedsięwzięte już w 1956 r. Rok 1957 był okresem dalszego ich systematycznego kontynuowania przy uwzględnieniu uchwał podjętych przez II Zjazd. Przy rozwiązywaniu tych spraw punktem wisiowym było przestrzeganie zasady, że wynagrodzenie bieżące członków i pracowników spółdzielni pracy, tak fizycznych jak i umysłowych, nie powinno być niższe od płacy pracowników za-
./.

trudnionych w przedsiębiorstwach państwowych w analogicznym przemyśle, czy w podobnych czynnościach.

W związku z tym Zarząd Centralnego Związku dokonał w r. 1957 regulacji płac w większości przemysłów spółdzielczych oraz dla pracowników umysłowych w spółdzielniach.

Postanowienia obowiązujące spółdzielnie wytwórcze i usługowe ustalone zostały w uchwale nr 500/56 /zastosowane od 1.I.57 r./, które następnie - w oparciu o doświadczenia 1957 r. - zostały skorygowane i dostosowane do najbardziej aktualnych potrzeb spółdzielni pracy/uchwała nr 390 z dnia 13.XII.1957 r./

Podobna regulacja płac dostosowana do specyfiki spółdzielni budowlanych została wprowadzona w odniesieniu do pracowników umysłowych spółdzielni budowlanych z dniem 1 lipca 1957 r. a dla pracowników umysłowych reaktywowanych w 1957 r. w spółdzielniach dokumentacji wprowadzoną z dniem 1.I.1958 r.

W ten sposób problem właściwych zasad wynagrodzeń pracowników umysłowych został korzystnie dla nich rozwiązany we wszystkich typach spółdzielni pracy.

Regulacją płac objęto np. ok. 47 tys. pracowników umysłowych. Średnie płace pracowników wrosły w 1957 r. o ponad 40%, fundusz płac wzrósł z tego tytułu w skali rocznej o 263 mln. zł., a średnia płaca miesięczna wzrosła ze zł. 1249 w 1956 r. do 1885 w spółdzielniach przemysłowych i usługach i zł. 1712 w spółdzielniach budowlanych w 1957 r.

Obecne systemy ograniczają część ruchomą płacy - premię maksymalnie do 25% płacy podstawowej, w ramach 15% funduszu premiowego, naliczonego od płac podstawowych pracowników umysłowych. Uzyskanie premii uzależnione jest od rentowności i wykonania planu w 100% przez spółdzielnie.

Taki system sprzyjać będzie realnemu planowaniu i wyzwalamu rezerw produkcyjnych, a tym samym i wzrostowi wydajności pracy.

W szczególności już w 1956 r. przeprowadzoną regulację płac członków i pracowników fizycznych w przemysłach: materiały budowlane, poligrafia, wikliniarstwo, odzieżowy, włókienniczy, skórzany. Regulacją płac objęto ponad 125 tys.

pracowników.

W 1957 r. uregulowano płace w przemysłach: drzewnym, papierniczym i różnym, w spółdzielniach rybołówstwa morskiego / częściowo / w przemyśle spożywczym i chemicznym. Regulacja ta objęła ponad 54 tys. pracowników.

Odrębnie zostały zrealizowane postulaty spółdzielni metalowych zrzeszonych w Krajowym Związku Spółdzielni Transportowych w Krajowym Związku Spółdzielni Sprzętu Medycznego i Laboratoryjnego, w Zakładach remontowych spółdzielni rybołówstwa morskiego oraz w bazach remontowych obrabiarek WZSP. Zarząd CZSP uwzględniając postulaty tych Związków wyraził zgodę na regulację płac w tych spółdzielniach poprzez wprowadzenie uaktualnionych tabel obowiązujących w przemyśle maszynowym. W ten sposób regulacją płac objętych zostało ponad 11 tys. członków i pracowników.

Dla zabezpieczenia bardziej prawidłowego kształtowania się wynagrodzeń wysokokwalifikowanych pracowników, szczególnie wykonujących pracę modelarskie i rzemieślnicze wprowadzone zostały w niektórych przemysłach "współczynniki kwalifikacyjne" przy pomocy których branżowe tabele płac mogły być przez kierownictwo spółdzielni korygowane/podwyższone o 10% do 30%/. Ma to zastosowanie w przemysłach, w których występują szczególnie prace rzemieślnicze jak w skórzanym, odzieżowym, włókienniczym i drzewnym.

Oceniając wyniki regulacji płac w przemysłach spółdzielczych, należy stwierdzić, że założenia przyjęte przy regulacji płac w zakresie równoczesnej rewizji norm w kierunku ich zaostrzenia nie dały spodziewanych rezultatów. Powodem było to, że nowe stawki płac zawarte w taryfikatorach branżowych, mimo ich wzrostu nadal nie zostały uaktualnione do realnej wysokości zabezpieczającej przy 100% wykonania norm właściwych minimum wynagrodzenia. Zarząd CZSP zadawał sobie z tego sprawę, niemniej w świetle przyszłych zamierzonych reform w dziedzinie płac należało przyjęte tabele branżowe uznać za konieczne. Ponadto decyzje Zarządu CZSP musiały w tej dziedzinie uwzględniać postanowienia uchwały nr 545/56 Rady Ministrów i Państwowej Komisji Płac.

Regulacja płac i systemów wynagrodzeń w usługach nie została jeszcze zakończona. Niemniej uporządkowano i udrawiono w sposób zasadniczy sytuację. Upowszechniony został w tej dziedzinie prowizyjny system płac, zwiększone udział pracowników wynagrodzenia w cenie za wykonaną usługę. Upowszechniając zasadę wewnątrzzakładowego rozrachunku gospodarczego stworzone bodźce do zabezpieczenia z jednej strony rentowności zakładów, a z drugiej strony stworzono możliwości przeznaczenia na fundusze płac część oszczędności wygospodarowanych. Dla pełnej praktycznej realizacji tej możliwości wyłączone tę część wygospodarowanej oszczędności spod kontroli bankowej.

Dla zabezpieczenia właściwego poziomu płac - pracownikiem kwalifikowanym - zatrudnionym w usługach nieprzemysłowych, którzy z tytułu rodzaju pracy powinni być wymagradzani wg systemu czasowego - czapewniczo właściwy poziom wynagrodzeń stawkami w wys. do 8 zł. - na godz. oraz premię do 50%.

Niewłaściwa sytuacja istniała w spółdzielniach dozoru mienia. I tu ustalono nowy poziom cel i stworzono warunki do regulacji i podwyżki płac pracownikom. Poważna ilość, bo ponad 30 tys. członków i pracowników została objęta regulacją. Zabezpieczono w tej dziedzinie minimum płac / przy 8 godz. dniu pracy / przy pracach najprostszycy i ustalono wynagrodzenie w wys. 520 zł. Uregulowano też zasady czasu pracy i płacy, w godzinach nadliczbowych, w dni wolne, święta itp.

Ogółem w usługach nieprzemysłowych regulacją płac, łącznie z dozorem mienia, objęto około 74 tys. pracowników, a podwyżka płac wyniosła średnio 30%.

Dokonano zmiany systemu płac w hurtowniach i w sklepach. Zmodyfikowany system płac zabezpieczył wzrost płacy podstawowej, usprawnił i urealnił system premiowania. Zmiany w tej dziedzinie objęły ponad 8 tys. pracowników z tym, że podwyżka płac pracowników sklepowych wyniosła 31%, hurtowni 15%.

W świetle podanych przykładowo cyfr wynika, że Zarząd CZSP na przestrzeni całego 1957 r. bardzo dużo uwagi poświęcał sprawom poprawy warunków bytowych członków i pracowników spółdzielni, starając się uporządkować zagadnienie płac tam, gdzie to było w pełni uzasadnione. W rezultacie wzrosła również i wydajność pracy, a członkowie i pracownicy osiągnęli wzrost płac z tytułu wydajności i podwyżek w wys. ponad 700 mln. zł. w skali roku.

R o z d z i a ł 111.

GOSPODARKA FINANSOWA

A. Realizacja z budżetem Państwa

Centralny Związek Spółdzielczości Pracy wykonał zadania finansowe, wynikające z planów szczegółowych spółdzielni za rok 1957 z poważną nadwyżką, osiągając 873,5 mln zł. ponadplanowej akumulacji.

W stosunku do zadań wynikających z NPG wykonanie planu finansowego przedstawia się mniej korzystnie, wykonana bowiem ponadplanowa akumulacja wynosi jedynie 458,9 mln zł. i spowodowana została w głównej mierze przekroczeniem planu sprzedaży.

Odnosnie wykonania założeń NPG należy zaznaczyć, że korekty Narodowego Planu Gospodarczego /w myśl uchwały nr 808 Rady Ministrów, jak również dodatkowych zadań w zakresie akumulacji, wynikających z Uchwały Nr 388/57 Rady Ministrów/, podwyższają zadania spółdzielczości pracy:

w zakresie wartości sprzedaży o kwotę	478,5 mln zł.
" " " akumulacji " "	69,2 mln zł.

W stosunku do skorygowanych o powyższe sumy założeń planowych wykonanie planu sprzedaży wyniosło 119,4%, natomiast plan akumulacji = 112,96%.

Ponadplanowa akumulacja w stosunku do skorygowanych założeń NPG wyraża się kwotą 390 mln zł.

W związku z przekroczeniem planowych założeń w akumulacji zostały w poważnym stopniu również przekroczone przewidziane w budżecie wpływy od spółdzielczości pracy. Ponadplanowa kwota wpływów do budżetu Państwa wynosi 218,0 mln zł.

Wykonanie wpływów do budżetu Państwa w rozbiću na poszczególne tytuły przedstawia się następująco :

	plan w tys. zł.	wykonanie	nadwyżka / niedobór	% wyko- nania
1. podatek obrotowy				
1 od oper. nieter.	980.179.-	943.296.-	- 36.883	96,2
2. podatek dochodowy	650.291.-	903.062.-	+252.771	138,9

./.

B. Gospodarka funduszami celowymi

I. Fundusz samorządowy

Gospodarka funduszem samorządowym w 1957 r. przebiegała naogół zgodnie z ustalonym przez Radę CZSP preliminarzem budżetowym.

Na dodatnią ocenę zasługuje przede wszystkim wpłacenie przez spółdzielnie naliczonych wg nowych stawek opłat na ten fundusz oraz częściowe, ale znaczne zlikwidowanie zaległości z lat poprzednich. Dzięki temu ze środków tego funduszu można było sfinansować wydatki administracyjne związków spółdzielni oraz pokryć w dużym stopniu wydatki socjalne, szkoleniowe oraz kulturalne-oświatowe centralnie t.zn. wg zasad obowiązujących przed II Zjazdem CZSP.

Korzystnym zjawiskiem jest niewykorzystanie w pełni kwot przewidzianych na wydatki administracyjne związków spółdzielni. Oszczędność z tego tytułu wynosi ok. 10 mln zł., t.j. 6% ogólnego budżetu administracyjnego.

Pozostałe wydatki budżetowe finansowane z tego funduszu również wykazują oszczędności, co wskazuje, że ustalony przez II Zjazd kierunek w finansowaniu wydatków socjalnych i szkoleniowych bezpośrednio przez spółdzielnie jest realizowany.

Niewłaściwym objawem jest natomiast niewykorzystanie w 1957 r. przez krajowe i wojewódzkie związki kwot przewidzianych na produktywizację inwalidów.

Gospodarkę funduszem samorządowym za 1957 r. obrazują poniższe dane.

Stan funduszu brutto na dzień 1.I.1957 r.

Fundusz Samorządowy wyniósł na dzień 1.I.1957 r. sumę zł 207 mln zł. i ułokowany był na :

a/ r-kach bankowych CZSP	72,0 mln zł.
b/na r-ku "sumy pieniężne w drodze"	0,995 mln zł.
c/ w szkołach i technicach CZSP	21,8 mln zł.
d/ w K i WZSP na działalność administracyjną	6,8 mln zł.
e/ w K i WZSP na " socjalną ./.	31,7 mln zł.

f/ w K i WZSP na działalność szkoleniową	28,9 mln zł.
g/ " " produktywizacji inwalidów	1,3 mln zł.
h/ w zakładach własnych CZSP	4,5 mln zł.
i/ w innych rozliczeniach	39,2 mln zł.

Zadłużenia wykazane w związkach na działalność administracyjną oraz zasadniczych szkołach zawodowych i technikach jest pozostałością z niewykorzystanych dotacji na budżet 1956 r. oraz zaliczką na budżet 1957 r. Pozostałość na kontach związków oraz zakładów własnych na działalność szkoleniową jest wynikiem nierozliczenia przekazanych dotacji na prowadzenie szkolenia wewnątrzzakładowego oraz kursów przywarsztatowych niezakończonych w 1956 r.

Salda zadłużeń związków na działalność socjalną są pozostałością z nierozliczonych dotacji przekazanych na różne urzędy, działy socjalne i k.o., jak: żłobki, przedszkola, choinki noworoczne, umowy z instruktorami k.o. itp.

W pozycji "inne rozliczenia" zostały wykazane nierozliczone zaliczki wypłacone z b.funduszu socjalnego i szkolenia kadr na sfinansowanie akcji zleconych oraz lokata nadwyżki funduszu szkolenia kadr na fundusz długoterminowego kredytu. Wykazane salda zostały zaliczone jako środki do pokrycia wydatków budżetowych, względnie jako środki do rozliczenia wydatków r.1956.

Zwiększenie funduszu w ciągu 1957 r. - inkaso opłat

Jako źródło zwiększenia funduszu samorządowego uważa się zaległe opłaty na ten fundusz wg stanu na dzień 31.12.1956 r. oraz zaliczenie opłat w ciągu 1957 r. wg stawek zatwierdzonych Uchwałą Rady CZSP.

Na dzień 1.I.1957 r. zadłużenie spółdzielni w stosunku do funduszu samorządowego, uwzględniając korekty naliczeń oraz przekazane salda do związków specjalistycznych, wynosiło sumę 185 mln złotych.

Plan naliczeń opłat na fundusz samorządowy na 1957 r. wynoszący sumę 333,2 mln zł. został wykonany w 82,5% w ciągu 1957 r. spółdzielnie naliczyły tytułem opłat na fundusz samorządowy sumę 274,8 mln zł., a zatem, po uwzględnieniu na dzień

31.12.1956 r. na fundusz samorządowy powinna wpłynąć w 1957 r. suma 459,8 mln zł.

W ciągu 1957 r. spółdzielnie wpłaciły do związków sumę 333,9 mln zł., a więc pokryły w całości naliczenie 1957 r. oraz zmniejszyły zadłużenie o sumę 59,1 mln zł.

Windykacja opłat na fundusz samorządowy nie we wszystkich związkach przebiegała właściwie.

Najlepsze wyniki w windykacji opłat w stosunku do naliczeń uzyskały następujące związki: KZS Rybołówstwa Morskiego /93%/, KZSSkórzanych /91%/, KZS Odzieżowo-Włókienniczych /88%/, Łódzki Związek Spółdzielni Pracy /83%/ oraz WZSP w Krakowie /83%/.

Najsłabiej windykacja opłat przebiegała w następujących związkach: WZSP w Koszalinie /53%/, Warszawie /55%/ i Zielonej Górze /61%/.

Zwrócić uwagę należy, że pewne zadłużenia budzą wątpliwości co do ich realności. Zastrzeżenia powyższe odnoszą się do spółdzielni będących w likwidacji lub w upadłości. Ogólna suma wątpliwych należności opłat na fundusz samorządowy wynosi sumę zł 11,7.

Poza inkasem opłat scentralizowanych na zwiększenie funduszu wpływają kwoty na wczasy, z gospodarstw pomocniczych szkół, z b.funduszu socjalnego, naliczenie opłat związków specjalistycznych oraz pozostałości na 31.XII.1956 r. z zainkasowanych, a nieodprowadzonych opłat przez związki, które te pozycje razem wynoszą zł 27,6 mln zł.

W 1957 r. łączne środki zwiększające fundusz samorządowy wyniosły ogółem sumę 361,6 mln zł.

Wydatki poniesione z funduszu

Z pozostałości funduszu samorządowego oraz z zainkasowanych opłat na ten fundusz w ciągu 1957 r. finansowano następujące budżety:

1. Wydatki administracyjne:

	Plan	Wykonano	%
ogółem	197.121 t.zł.	184.253	93,5
w tym: CZSP	40.958 " "	38.409	93,8

2. w "Coopexim" z tytułu wpłaconych udziałów	11.250 t.zł.
3. w zadłużeniach K i WZSP na działalność socjalną	17.426 " "
na działalność szkoleniową	2.050 " "
" prod.inwalidów	147 " "
4. w zadłużeniach związków specjalistycznych	11.654 " "
5. " zasadn.szkoł zawodowych i techników	12.419 " "
6. w innych rozliczeniach	16.093 " "

Na zadłużeniach KiWZSP w zakresie działalności socjalnej wykazane w sumie 17.426 tys.zł. rzutuje w dużym stopniu obciążenie z tytułu korzystania z urządzeń socjalnych państwowych i własnych, wyrażające się kwotą 6.868 tys.zł. oraz zadłużenie z tytułu udzielonych w latach ubiegłych pożyczek na indywidualne budownictwo mieszkaniowe w sumie 7.337 tys.zł. Uwzględniając wyżej podane kwoty na kosztach KiWZSP z tytułu nierozliczonych akcji socjalnych i k.o. pozostała suma 3.221 tys.zł. Pozostałość na kontach KiWZSP na działalność szkoleniową w wysokości 2.050 tys.zł. jest wynikiem niezakończenia szkolenia wewnątrzzakładowego.

II. Spółdzielczy Fundusz Kredytowy

W dn.1.I.1957 r. nastąpiło połączenie środków Funduszu Długoterminowego Kredytu, Funduszu Likwidacyjnego i Funduszu Budownictwa Mieszkaniowego. Środki połączonego funduszu - Spółdzielczego Funduszu Kredytowego - wynosiły na dzień 1.I. 1957 r. następujące kwoty /w tys.zł./ :

Srodki w administracji NBP	2.272.392	Fundusz A	-	2.266.235
Srodki	"	CZSP	222.242	" B - 228.399
			<u>2.494.634</u>	<u>2.494.634</u>

Na koniec 1957 r. Spółdzielczy Fundusz Kredytowy i jego lokata przedstawiała się następująco :

Srodki w adm.NBP	2.086.546	Fundusz A część bezzwr.	2.319.589
"	" CZSP	" lokaty zwrotne	
"	"Zw.Sp.	" przymusowe	<u>95.916</u>
		Razem część A	2.415.505
			./.

Lokata Fund. Samorz. 30.000
 Fund. B - lokaty
 debrowelne 175.058

Srodki Fund. ogółem 2.620.563 Ogółem Funduszu 2.620.563

Srodki w administracji NBP stanowią zasadniczą pulę środków finansujących działalność eksploatacyjną i inwestycyjną spółdzielni.

Fundusz w administracji NBP ulokowany jest w następujących aktywach :

	1.I.1957 r.	31.XII.1957 r.
1. Pożyczki na inwestycje	1.097.321,-	1.471.145,-
2. " na kapitalne remonty	43.943,-	25.836,-
3. " na środki obrotowe	792.017,-	693.064,-
	<u>1.933.281,-</u>	<u>2.190.045,-</u>

Plan wpływów i wydatków funduszu na 1957 r. został zrealizowany następująco :

	Plan	Wykonanie	%
<u>I. W p ł y w y</u>			
1. Wpłaty do zysku			
a/ za 1957 r.	190.557		
b/ wpłaty zaległych opłat	99.362		
c/ wpłaty zaległych opłat do dyspozycji związków	64.037,-	363.956,-	276.123,- 78,0
2. Odsetki uzyskane	-	17.479,-	
3. Inne wpłaty		1.720,-	
4. Spłata pożyczek	145.738,-	291.868,-	200,1
Razem:	<u>499.694,-</u>	<u>587.000,-</u>	<u>123,5</u>

II. W y p ł a t y

1. Pożyczki na inwestycje	447.900,-	665.564,-	148,6
2. " na środki obrotowe	138.000,-	193.263,-	140,0
3. Wyposażenie zwyspecjal. ./.	140.000,-	85.000,-	60,7

4. Dotacje dla "Startu" i

inne	103.000,-	62.448,-	60,6
R a z e m :	828.900,-	1.006.275,-	121,4

Plan wpłat wykonany został w 123,5%. Nie został jednak wykonany plan wpłat ogółem od zysku t.zn. łącznie z zaległymi opłatami bo tylko w 78%.

Jeśli przyjmiemy się do wyliczenia tylko opłaty od zysku 1957 r. /t.zn.190.557/ i tylko część opłat zaległych /99.362/ t.j. bez opłat zaległych do dyspozycji związków, jako opłat trudniejszych do zainkasowania, inkaso opłat od zysku wykonane jest prawie w 100%.

I n k a s o o p ł a t

Na dzień 1.I.1957 r. zadłużenie spółdzielni w stosunku do Spółdzielczego Funduszu Kredytowego wynosiło sumę:136,5 mln zł. W ciągu roku sprawozdawczego spółdzielnie naliczyły opłat na S.F.K. ogółem sumę 249,0 mln zł. w tym na opłaty zwrotne sumę 187,0 mln zł., a na opłaty bezzwrotne sumę 62,0 mln zł. Na poczet powyższych naliczeń spółdzielnie wpłaciły w okresie sprawozdawczym sumę 282,0 mln zł. Pokryły więc w całości naliczenia 1957 r. oraz zmniejszyły zadłużenia z lat ubiegłych o sumę 32,9 mln zł.

Rok 1957 spółdzielczość pracy zamyka jednak zaległością opłat na S.F.K. w wysokości 103,5 mln zł.

W wykazanej sumie należnych opłat zadłużenia spółdzielni będących w likwidacji i upadłości budzą wątpliwości, co do ich realności. Kwota wątpliwych należności z powyższego tytułu wynosi sumę 1,8 mln zł. i stanowi 1,8% w stosunku do stanu zaległości na dzień 31.12.1957 r. Realna suma zaległości spółdzielni w stosunku do Spółdzielczego Funduszu Kredytowego na dzień 31.12.1957 r. wynosi sumę zł 101,7 mln zł.

Należy stwierdzić, że zaległości, choć zostały znacznie zmniejszone, utrzymują się na wysokim poziomie, gdyż kwota 101,7 mln zł. równa się prawie 5-cio miesięcznemu naliczeniu.

Spłaty pożyczek w 1957 r. wyniosły zł 291,6 mln zł., co stanowi 200,1% planu. Kwota spłat pożyczek /zł.291 mln/ o
./%.

bez spółdzielni zrzeszonych w związkach specjalistycznych, jest wyższa od sumy osiągniętych spłat w 1956 r., spłaty pożyczek wraz z spłatami spółdzielni zrzeszonych w związkach specjalistycznych wyniosły 248,5 mln zł. Osiągnięcie tak wysokiej kwoty spłat pożyczek w 1957 r. zostało zrealizowane dzięki przeprowadzeniu ponad planowych spłat pożyczek inwestycyjnych i obrotowych w spółdzielniach, które posiadały nadwyżki funduszków własnych w obrocie.

Wypłaty

Najwyższą pozycję z SFK stanowiły w 1957 r. uruchomione pożyczki inwestycyjne w kwocie 665,6 mln. Kwota ta nie obejmuje związków specjalistycznych. Suma uruchomionych pożyczek razem ze związkami specjalistycznymi wyniosła 790,9 mln zł. i stanowi 256,0% kwoty pożyczek uruchomionych w 1956 r. Tak znaczny wzrost uruchomionych pożyczek jest wynikiem zwiększenia realizowanych inwestycji w 1957 r., w porównaniu do 1956 r. i świadczy o znacznie wyższym stopniu pokrycia planu inwestycyjnego ze środków SFK. W 1957 r. pokryte sfinansowanie inwestycji w 73% środkami SFK, podczas gdy w 1956 r. w 49%. Zrealizowane inwestycje w 1956 r. i w 1957 r. były pokryte funduszami własnymi spółdzielni w tej samej wysokości t.j. ok. 300 mln zł.

Wzrost wykonanych inwestycji w 1957 r. w porównaniu do 1956 r. był możliwy dzięki finansowaniu tego wzrostu w całości środkami SFK, gdyż wszystkie rezerwy finansowe przy jednoczesnym zmniejszeniu wpłat na SFK od zysku w 1957 r. w porównaniu do 1956 r.

W szczególności :

1. wykorzystano z rezerwy SFK z lat poprzednich,
2. ułokowano na SFK kwoty 30 mln zł. z Funduszu Samorządowego,
3. ograniczono udzielenie pożyczek z SFK na sfinansowanie działalności eksploatacyjnej, co było możliwe przez wprowadzenie nowych zasad kredytowania spółdzielni w oparciu o fundusze własne spółdzielni t.j. bez pożyczek z FSK,
4. uruchomiono antycypacyjne inwestycyjne pożyczki w NBP

z SFK na poczet wpływów 1958 r., w wyniku czego saldo SFK na koniec 1957 r. było ujemne w wysokości zł 103,5 mln.

W związku z powyższym planowane wysokości limitów kredytowych z SFK na cele inwestycyjne uległy znacznemu zwiększeniu i zamiast planowanych 447,9 mln zł. /bez zw. specjalistycznych/ uruchomiono 656,3 mln zł., co stanowi 151,3% wykonania planu. Za wyjątkiem WZSP Białystok, który otrzymał 100% planowanych limitów kredytowych wszystkie pozostałe związki otrzymały limity wyższe od planowych.

Prawie 1/3 rocznych limitów z SFK; tj. 215,4 mln zł. uruchomiono dla związków już w I kwartale 1957 r., a to w celu umożliwienia im stosunkowo wczesnego wprowadzenia sum do planu nowych inwestycji.

Pożyczki obrotowe uruchomione w r. 1957 w wysokości 192,2 mln zł. stanowią 140,0% wykonania planu. Przekroczenie planu było wynikiem konieczności udzielenia pożyczek dla szeregu spółdzielni, które wskutek poniesionych strat nie posiadały funduszy własnych w obrocie w odpowiedniej wysokości, a bank mimo otrzymanej gwarancji nie kredytował niedoboru funduszu powstałego w związku z występującymi stratami. Stan ten był spowodowany poniesieniem strat przez ponad 14% spółdzielni.

Kwota pożyczek obrotowych uruchomionych w 1957 r. w wysokości 193,3 mln zł. była znacznie niższa od kwoty pożyczek uruchomionych w 1956 /zł. 357,3 mln. zł./. Znaczne ograniczenie pożyczek obrotowych można było uzyskać dzięki nowym zasadom kredytowania spółdzielni pod gwarancję. W 1957 r. udzielono w NBP gwarancji na zł. 128,6 mln i o taką kwotę można było udzielić mniej pożyczek z FSK.

* Dobrowolne wkłady zwrotne /część "B" funduszu/ uległy w ciągu 1957 r. stałemu zmniejszeniu, jak wykazuje poniżej zestawienie /tys. zł./

	stan	zmniejszenie w ciągu kwartału
1.I.1957 r.?	228.399	-
31.3.1957 r.	217.330	11.069
30.6.1957 r.	182.265	35.065
30.9.1957 r.	181.265	1.000

./.

31.12.1957 r.

175.058

6.207

53.341

Zmniejszenie stanu dobrowolnych lokat zwrotnych, które wyniosło 23% w ciągu 1957 r. miało miejsce głównie w ciągu I półrocza i było spowodowane wycofaniem lokaty CZSP środków b.funduszu szkolenia kadr w kwocie zł 28,9 mln zł. oraz wycofaniem lokat przez szereg spółdzielni dla sfinansowania inwestycji.

W II półroczu stan lokat zwrotnych uległ jedynie nieznacznemu zmniejszeniu w związku z wpłatami spółdzielni. Wpłaty te wynosiły ok.5 mln zł. miesięcznie i prawie równoważyły się z wypłatami.

Przeznaczenie dużych kwot ze Spółdzielczego Funduszu Kredytowego na sfinansowanie potrzeb inwestycyjnych w ciągu 1957 r. umożliwiło spółdzielcom wykorzystanie dogodnej sytuacji w wykonawstwie rzeczowym inwestycji i zaspokojenie pilnych potrzeb w ramach planu inwestycyjnego.

Przeznaczenie ponadplanowo kwot z SFK na sfinansowanie potrzeb inwestycyjnych spowodowało debetowe saldo tego Funduszu na l.I.1958 r., które ma być pokryte z częściowego wycofania pożyczek udzielonych spółdzielniom w okresach potrzebnych na sfinansowanie środków obrotowych. Przejęcie finansowania inwestycji od l.I.1958 r. przez Narodowy Bank Polski spowodowało konieczność inwentaryzacji otwartych uprzednie limitów finansowych na pokrycie planów inwestycyjnych. W związku z tym z dniem 15.I.1958 r. wygasły te limity, a wzamian uruchomiono nowe limity z SFK w wysokości gwarantującej pokrycie wszystkich zobowiązań inwestycyjnych z roku poprzedniego. Uruchomienie tych limitów było możliwe dzięki wyrażeniu zgody przez NBP, na antycypacyjne finansowanie inwestycji na poczet wpływów I-go półrocza na SFK.

C. Sytuacja finansowa

I. S t a n r a c h u n k o w o ś c i

Stan rachunkowości w spółdzielniach uległ na przestrzeni ostatnich lat wyraźnej poprawie, osiągając w 1957 r. najwyższy poziom. Na osiągnięcie tego stanu wyrażającego się m.in. w cał-

kwitym wprowadzeniu zaległości występujących jeszcze w księgowości spółdzielni 1956 r. zasadniczy wpływ miały różne czynniki a w szczególności :

1. stabilizacja stosowanych zasad i systemów ewidencji księgowej,
2. ujednoczenie metod prowadzenia księgowości, zarówno w odniesieniu do statystycznych urządzeń księgowych, jak i do niektórych urządzeń analitycznych /np. ewidencja obrotu materialowego/,
3. systematycznie prowadzone szkolenie kierowniczego i pomocniczego personelu księgowości,
4. sukcesywne wprowadzenie ujednoczonej dokumentacji produkcji w szeregu podstawowych branżach.

Deprowadziło to do okrzepnięcia organizacyjnego służby księgowo-finansowej spółdzielni i związków, a w konsekwencji do wybitnej poprawy stanu rachunkowości.

Mając na celu stwózenie podstaw do urealnienia wartości wykazanych w bilansie składników majątkowych uregulowano rachunkowe zagadnienie wątpliwych należności, wprowadzając obowiązek tworzenia rezerw na ich pokrycie. Uregulowano również, w tym czasie zagadnienie tworzenia rezerw na różnicę wartości niechodliwych wyrobów gotowych, których wartość sprzedażna była niższa od kosztu wytwarzania.

Dla stwózenia prawidłowych podstaw do analizy i oceny działalności oraz stanu gospodarczego jednostek organizacyjnych spółdzielczości pracy, uregulowano również w okresie poprzedzającym zamknięcie rachunkowe i zagadnienie badania sprawozdań finansowych.

Zmiana sytemu badania sprawozdań finansowych spółdzielni, a w szczególności powołanie instrukcji rzeczoznawców, jako organu doradczego samorządu spółdzielczego, powinna wywzwać znaczny wpływ na poprawę stanu rachunkowości oraz poprawę jakości sprawozdań finansowych w zakresie ich księgowości i materialnej prawidłowości.

Osiągnięta poprawa stanu rachunkowości w spółdzielniach znalazła swój wyraz w terminowym złożeniu prawie 100% sprawozdawczości finansowej za r.1957 /brak sprawozdań zaległych/.

A spółdzielnie/.

Bilans zbiorczy sporządzony w terminie 5.III.1958 r. obejmuje 1874 bilansów przyjętych przez rady nadzorcze, co stanowi 49,4%.

II. Stanfinansowy spółdzielni pracy

Środki gospodarcze spółdzielni pracy oraz źródła ich sfinansowania kształtowały się na dzień 31.XII.1957 r. następująco : /tys.zł./.

Aktywa	Suma	%	Pasywa	Suma	%
Środki trwałe	1638,2	16,0	Fundusz udziałowy	455,4	4,5
Środki wyłączone	449,0	4,4	Fundusz zasobowy	2403,4	23,4
Inwestycje w toku	764,8	7,5	Zysk pomniejsz. o		
Razem	2.852,0	27,9	pod. od prowadzenia		
Pożyczki obrotowe			od zysku i straty	1003,1	9,8
			Fund. na inwest.	407,7	4,0
Środki normowane	4.856,0	47,4	Pasywa stałe	209,0	2,0
Środki pieniężne	632,0	6,1	Pożyczki FDK na obrót	566,1	5,5
Należności	1.907,4	18,6	Poż. FDK na inwest.	1617,7	15,8
			Razem:	6662,4	65,0
			Kredyty bankowe	1103,0	10,8
			Inne zobowiązania	2482,0	24,2
O g ó ł e m	10.247,4	100	O g ó ł e m	10247,4	100

a/ Środki trwałe i inwestycje

Bilansowa wartość środków trwałych obejmująca również związki specjalistyczne, hurtownie i bazy zaopatrzenia wynosi ok. 1.663,8 mln zł.

Stosunek wartości środków trwałych do rocznej wartości produkcji jest w naszych spółdzielniach wyjątkowo niski i wynosił 5,7%. Związki specjalistyczne wykazują stan znacznie gorszy, wynosi on - 3,9%, a w krajowych i wojewódzkich związkach - 6,2%.

./.

Prawidłowość wniosków związanych z wartością środków trwałych i stosunkiem jej do wartości produkcji jest w warunkach spółdzielczości pracy znacznie utrudnione, gdyż wielokrotnie występują przypadki eksploataowania środków trwałych oddanych spółdzielni na zasadach nieodpłatności, a także występuje znaczny udział środków dzierżawionych, zarówno od osób prywatnych, jak osób prawnych i Państwa.

Powodujące występowanie niskiej wartości środków trwałych nie obala jednak wniosku, że spółdzielnie pracują na starym, zużytym /całkowicie zamortyzowanym/ parku maszynowym i że tylko nieliczne spółdzielnie są właścicielami użytkowanych nieruchomości. Ze stwierdzeń powyższych wynika potrzeba dalszego wysiłku inwestycyjnego dla unowocześnienia, modernizacji i właściwego wyposażenia spółdzielczych zakładów produkcyjnych.

W 1957 r. w porównaniu do 1956 r. w wyniku poważnych inwestycji dokonanych, stosunek wartości środków trwałych do zrealizowanej produkcji uległ znacznej poprawie. Przy wzroście produkcji w 1957 r. w porównaniu do 1956 r. o 16% wartość środków trwałych netto wzrosła w tym okresie o 51,7%.

Z ogólnej kwoty sfinansowania inwestycji 1.092,1 mln zł, na spółdzielnie zrzeszone w krajowych i wojewódzkich związkach oraz w związkach specjalistycznych przypada kwota 1.080,6 t.zł. co stanowi wzrost o 72% w stosunku do wykonania 1956 r.

Przy sfinansowaniu inwestycjach w wysokości miliarda zł. wartość środków trwałych brutto wzrosła o 737,3 mln zł., natomiast o 343,0 mln zł. wzrósł na koniec 1957 r. w porównaniu do 1956 r. stan inwestycji w toku.

Dane w zakresie finansowania inwestycji w 1956 r. i 1957 obrazuje poniżej podane zestawienie /w mln zł./ :

	1956 r.	1957 r.	%wzrostu
sfinansowane inwestycje	633,9	1.080,6	71,5
środki trwałe netto	1.144,4	1.638,2	51,7
Inwestycje w toku i środki na inwestycje	423,8	764,8	82,9

Stosunek % inwestycji
w toku do sfinansowania
inwestycji.

66,9

70,8

-

Wydatny wzrost w 1957 r. nakładów na inwestycje nie spowodował jednak wzrostu zaangażowanych środków własnych spółdzielni, których wysokość w 1956 i 1957 r. utrzymuje się na poziomie ok. 300 mln zł.

Pożyczki z SFK finansujące środki trwale stanowią przeciętnie 76,9% wartości netto tych środków.

b/ Środki obrotowe

Kształtowanie się środków obrotowych ogółem w spółdzielniach obrazuje poniższe zestawienie :

w mln zł.					
	Stan na 1.I.57r. ogółem	%	Stan na 31.12. 1957r.	%	Stosunek % stanu na 31.12. 57r. do 1.I.57r.
1	2	3	4	5	6
Środki normowane ogółem	3.811	57,5	4.856	65,7	126,4
Należności	1.998	30,1	1.907	25,8	95,4
Środki pieniężne	818	12,4	631	8,5	76,9
R a z e m	6.627	100,0	7.394	100,0	111,6

Środki obrotowe wzrosły w ciągu 1957 r. o 767 mln zł. t.j. o 11,6% stanu początkowego. W grupie tej ma miejsce spadek środków pieniężnych i należności, a wzrost środków obrotowych normowanych /zapasów/.

Spadek stanu środków pieniężnych jest spowodowany wprowadzeniem nowych zasad kredytowania spółdzielni przez Bank, co w konsekwencji spowodowało znaczne obniżenie się rachunku bankowego, stanowiącego główną pozycję środków pieniężnych. Kwota zł 473 mln znajdująca się na dzień 31.12.1957 r. na r-ku bankowym stanowi luby finansowe spółdzielni i pozostaje w obrotu banku.

Kształtowanie się środków normowanych w układzie rozdajowym na początek i na koniec 1957 r. obrazuje poniższe zestawienie :

	1.I.1957 r.				31.12.1957 r.			
	normatyw x/z pl. operat.	stan	%	% do normat.	nor- mat. z pl. operat.	stan	%	% do nor- mat.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Materiały	1853	2269	59,5	122,5	2383	2919	60,1	122,5
2. Wyr. gotowe	766	743	19,5	97,0	648	703	14,5	109,5
3. Wyr. półgot.	468	549	14,4	117,1	660	855	17,6	129,6
4. Towary	166	167	4,4	100,6	231	271	5,6	117,3
Razem	3253	3728	114,6	114,6	2922	4748	121,1	121,1
5. Nakł. przyszł. okresów	83	83	2,2	100,0	101	108	2,2	106,9
Ogółem	3336	3811	100,0	114,2	4023	4856	100,0	120,7

x/ do oceny sytuacji finansowej przyjęto normatywy ustalone w planach operacyjnych, które stanowią podstawę do kredytowania.

Jak wynika z powyższego zestawienia grupa materiałów stanowi największą pozycję środków obrotowych i stanowi 60,1% ogółu tych środków. Zapasy te z uwagi na nie zawsze właściwą gospodarkę materiałową spółdzielni w zakresie dokonywania zakupów surowca oraz wzmożenia dostaw w IV kwartale 1957 r. kształtują się znacznie wyżej normatywu, wykazując jego przekroczenie o 22,5% i wykazując wzrost w stosunku do I.I.1957 r. o 22,5% /zł.650 mln/.

Wyroby gotowe stanowią 14,5% ogółu środków obrotowych i wykazują odchylenie od normatywu o ok.10%.

Spadek zapasów wyrobów gotowych przy wzroście produkcji świadczy o znacznym przyspieszeniu rotacji wyrobów i jest m.in. wynikiem korzystnej sytuacji rynkowej w 1957 r.

Znaczne przekroczenie normatywu o 29,6% wykazują wyroby półgotowe. W stosunku do ogółu środków stanowią one 17,6%. Wzrost tych zapasów wynosi w cyfrach bezwzględnych 306 mln zł. t.j. 29,6% z czego ok.130 mln zł. jest uzasadnione wzrostem produkcji.

Zapasy ogółem na 31.12.1957 r., w stosunku do 1.I.1957r., wzrosły o 27,4%, przy wzroście produkcji o 16%.

Powyzsze jest zjawiskiem ujemnym i przejawiało się w zwolnieniu rotacji o ok.7,7% w stosunku do rotacji zapasów w 1956r. Wskaźnik w dniach 1956 r. kształtował się w granicach dni 65, podczas gdy w 1957 r. osiągnął dni 70.

Poniższe zestawienia obrazują kwalifikację ponadnormatywnych zapasów ogółem i w podziale na grupy rodzajowe zapasów:

	1.I.1957 r.		31.12.1957 r.		
	stan	%	stan	%	%
Zapasy					
1. w ramach normatywu	2.939	77,1	3.586	73,9	122,0
2. ponadnormatywne celowe	47	1,2	59	1,2	125,5
3. ponadnormatywne inne, kredytowane	474	12,4	841	17,3	177,8
4. ponadnormatywne inne niekredytowane	352	9,3	370	7,6	105,1
O g ół e m	3.811	100,0	4.856	100,0	127,4

	1.I.1957 r.				
	Środki w ramach normatywu	zapasy ponadnormatywne celowe	inne kredyt.	inne niekredyt.	Razem
Materiały	1.862	6	216	185	2269
Wyroby gotowe	520	20	107	96	743
Wyroby półgotowe	389	10	116	34	549
Towary	131	9	419	317	167
R a z e m	2.902	36	458	332	3728
Nakłady przyszłych okresów	37	11	15	20	83
O g ół e m	2.939	47	473	352	3811

	31.12.1957 r.				
	Środki w ramach normat.	Zapasy ponadnormat. celowe	Inne kredytowane	Inne niekredytowane	Razem
Materiały	2.233	18	448	219	2.918
Wyroby gotowe	502	3	136	62	703
Wyroby półgotowe	575	12	197	71	855
Towary	198	4	64	5	271
R a z e m	3.520	37	839	352	4.748
Nakłady przyszłych okresów	66	22	2	18	108
O g ół e m	3.586	59	841	370	4.856

W ponadnormatywnych zapasach największy wzrost o 17,8% występuje w zapasach zaliczonych do "innych kredytowanych", t.j. gospodarczo uzasadnionych. Wzrost ten wynosi 368 mln zł., a łącznie ze wzrostem ponadnormatywnych zapasów celowych o 12 mln zł. - 380 mln zł. Kwota ta być może uznana jako wartość zapasów, których "spitnienie" nastąpiło z przyczyn niezależnych od spółdzielni. I tak odnośnie grupy materiałów wzrost zapasów zaliczonych przez Bank do gospodarczo uzasadnionych nastąpił na skutek nierytmicznych dostaw surowca na przestrzeni całego 1957 r. i nadmierną realizacją dostaw w ciągu IV kwartału 1957 r.

Ponadnormatywne zapasy "inne niekredytowane" wykazują wzrost o 5,1% w stosunku do zapasów tej grupy na l.I.1957 r. przy wzroście ogółem zapasów o 21,1%. Wartość tych zapasów na koniec 1957 r., wyrażająca się kwotą zł 370 mln zł. stanowi 7,4% ogółu zapasów, podczas gdy na l.I.1957 r. stanowiła 9,4%. Świadczy to o pewnej poprawie na tym odcinku i likwidowaniu zapasów niechodliwych. Biorąc pod uwagę powyższe wyliczenia można stwierdzić, iż spadek w tej grupie zapasów nastąpił w związku z zahamowaniem powstawania zapasów gospodarczo nieuzasadnionych.

W grupie materiałów "innych niekredytowanych" /zł. 219 mln/ znajdują się głównie zapasy powstałe z nieuzasadnionych zapasów surowca do produkcji 1958 r.

Wartość zł 27,4 mln zł. stanowią przedmioty nietrwałe których cały ponadnormatywny stan zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami został przez Bank wyłączony z kredytowania. Ogółem wartość przedmiotów nietrwałych na 31.12.1957 r. wynosi zł. 418,5 mln przy normatywie zł 381,1 mln.

Wyłączone z kredytowania ponadnormatywne zapasy wyrobów półgotowych wynoszą na 31.12.1957 r. - zł. 71 mln i wykazują w stosunku do l.I.1957 r. wzrost o 37 mln. Jest to spowodowane w niektórych spółdzielniach niewłaściwie ustawion. produkcją i na skutek tego wydłużenia prawidłowego cyklu produkcyjnego, co powoduje spiżnienie zapasów.

W grupie "innych niekredytowanych" wyrobów gotowych nastąpił o zł. 34 mln, co jest pozytywnym objawem gdyż nastąpiło upłynnienie niechodliwych wyrobów.

Występujące jeszcze zapasy wartości zł 62 mln są to wyroby wadliwe wykonane względnie przeznaczone do przeceny.

Zapasy zakwalifikowane do "celowych" wyrażają się kwotą stosunkowo niską 59 mln zł., natomiast w wyrobach gotowych i półgotowych /wyroby gotowe "celowe" = zł. 3 mln. zł., półgotowe = 12 mln zł./ znajdują się zapasy o charakterze sezonowym dotyczące produkcji warzywniczo-spożywczej i wikliniarskiej, które powinny być uznane jako zapasy "celowe".

W materiałowych ponadnormatywnych zapasach zakwalifikowanych do grupy "celowych" /18 mln zł./ znajdują się surowce z importu, charakteryzujące się sezonowością zakupu.

Należności ogółem na 31.12.1957 r. wynoszą 1.906 mln zł. i stanowią 18,6% ogółu środków gospodarczych spółdzielni.

Kształtowanie się tej grupy środków spółdzielni, zaangażowanych w rozliczeniach przedstawia poniższe zestawienie:

	I.I.1957 r.		31.12.1957 r.		% do stanu na I.I.1957r.
	stan	%	stan	%	
1	2	3	4	5	6
Odbiorcy	1.504	73,3	1.583	74,6	105,3
Inne należności	345	16,8	350	16,5	101,4
Pozostałe należności	204	9,9	189	8,9	92,6
O g ó ł e m	2.053	100,0	2.122	100,0	103,3
Mniej rezerwa utworzona na należności wątpliwe	55		215		319,9
	1.998		1.907		95,4

Porównując należności urealnione poprzez utworzenie rezerwy na należności wątpliwe stwierdza się spadek należności o 4,6%, co jest objawem pozytywnym.

Rezerwa utworzona została na koniec 1957 r. w kwocie 215 mln zł. stanowiąc ok.10% ogółu należności, co w bardzo poważnym stopniu urealniło powyższą grupę aktywów spółdzielni.

Należności od odbiorców ogółem wzrosły o 5,3%, przy wzroście produkcji o 16,4. Jest to zjawisko korzystne, gdyż świadczy o bardziej terminowej realizacji rozliczeń.

Ważność należności od odbiorców na koniec 1957 r. kształtuje się prawie na jednakowym poziomie w stosunku do ogółu należności na koniec 1956 i 1957 r.

Kształtowanie się należności od odbiorców przedstawia

./.

następujące zestawienie :

	1.I.1957 r.		31.12.1957 r.		% do sta- nu na 1.I.1957r.
	stan	%	stan	%	
Należności inkaso- wane prawidł.	735	48,8	938	59,2	127,1
Należności inkaso- wane przedtermin.	299	19,8	232	14,6	74,2
Należności pozainkasowe	480	31,4	413	26,2	88,0
	1504	100:0	1583	100,0	105,3

Jak wynika z powyższej tabeli należności prawidłowe wykazują wzrost o 27,1% przy równoczesnym spadku należności przeterminowanych o 25,8%. Jest to również dowodem, iż spółdzielnie likwidują nieprawidłowości w zakresie rozliczeń. Niemniej wartość przeterminowanych należności stanowiąca 14,6% ogółu należności od odbiorców jest w dalszym ciągu za wysoka. Np. w pionie spółdzielni budowlanych zaledwie 13,3% należności od odbiorców jest pokryta kredytem bankowym, pozostałe są to należności przeterminowane i pozainkasowe i stanowią 86,6% ogółu należności od odbiorców. W spółdzielniach wytwórczych wartość przeterminowanych należności stanowi 17,6%. Niekredytowanie tych składników pogłębia trudności finansowe spółdzielni. Należności pozainkasowe spadły o 57 mln w stosunku do 1.I.1957 r. t.j. o 12,0%. Jednak stan tych należności obejmujących rozliczenia z tytułu dostaw do zł. 900,- od osób prywatnych oraz zbyt późno złożone do inkasa, stanowiący 26,2% ogółu należności od odbiorców jest zjawiskiem ujemnym. Dowodzi to, że istnieją nadal nieprawidłowości w rozliczeniach spółdzielni z tytułu dostaw.

c/ źródła finansowania

Zróżdka finansowania środków obrotowych spółdzielni zrzeszonych w CZSP kształtowały się następująco / w mln zł. /

	31.12.1956 r.		31.12.1957r.		% wzrostu
		%		%	
Fundusze własne w obrocie wraz z pasywami stałymi	3273	51,0	3810	51,5	16,4
kredyty bankowe	1221	18,5	1103	14,9	10,7

Zobowiązania	2133	0,5	2482	33,6	16,4
	6627	100,0	7395	100,0	11,6

Fundusze własne spółdzielni pracy.

Fundusze własne spółdzielni pracy, które finansują środki obrotowe w 1957 r. wzrosły proporcjonalnie do wzrostu produkcji t.j. 16,4, przy wzroście środków obrotowych o 14,3%. Środki obrotowe finansowane były na dzień 31.12.1957 r. funduszami spółdzielczości pracy w 51,5%. Środki trwałe i inwestycje finansowane były funduszami spółdzielczości pracy w 100%. Ogółem środki gospodarcze finansowane były funduszami własnymi w 65%.

Kształtowanie się funduszy własnych w obrocie w 1957 r. w stosunku do normatywu obrazuje poniższe zestawienie w mln zł./

	normatyw w pl.oper.	fund.wł. w obr.	Stosunek % f.wł. w obr.do normat.
Stan 31.12.1956 r.	3.336	3.273	98,8
" 31.12.1957 r.	4.023	3.810	94,6

Stopień pokrycia normatywu funduszami własnymi w ciągu 1957 r. uległ obniżce z 98,8% na początek roku do 94,6% na koniec roku w wyniku urealnienia normatywu, które w latach ubiegłych były zaniżone.

Różny stopień rentowności w poszczególnych spółdzielniach spowodował, iż w różnym stopniu pokryty był normatyw w poszczególnych spółdzielniach.

W szeregu spółdzielniach fundusze własne kształtują się poniżej normatywu lub mimo korzystania z pożyczek z FDK pokrycie było niewielkie. Natomiast w ponad 37,1% spółdzielni fundusze własne spółdzielni pokrywały normatyw w 100%. Nadwyżki funduszy własnych w obrocie w tych spółdzielniach wynosiły ok.46,2 mln zł.

Ponad powyżej kwoty funduszy własnych w obrocie obejmują pożyczki z FDK w wys.zł. 566,1 mln zł., które finansują w 7,6% środki obrotowe i stanowią 14,1% pokrycia normatywu.

Fundusze własne w obrocie obejmują także nierozdzielony zysk za 1957 r.

Głównymi jednak źródłami finansowania działalności spółdzielni są fundusze własne spółdzielni - fundusz udziałowy i zasobowy, które w 1957 r. kształtowały się następująco
/w tys.zł./

	31.12.1956 r.	31.12.1957 r.	% wzrostu
Fundusz udziałowy	327.525	455.471	39,1
Fundusz zasobowy	2.042.986	2.403.426	17,6
	2.380.511	2.858.897	20,1

Fundusz udziałowy stanowi 16% funduszków własnych spółdzielni. Fundusz udziałowy, w porównaniu do wykonanego funduszu płac, stanowi 87,6% przeciętnego miesięcznego funduszu płac. Wysoki wzrost w stosunku do lat ubiegłych jest wynikiem odprowadzenia części czystej nadwyżki za 1956 r. przeznaczonych do podziału pomiędzy członków w formie depozytu na fundusz udziałowy.

Fundusz zasobowy stanowi 84% funduszków własnych spółdzielni. Fundusz zasobowy w wysokości 2.403,4 mln zł. wykazany w bilansie zostanie zwiększony o ok.300 mln zł. z tytułu przekazania części czystej nadwyżki za 1957 r.

Fundusze własne w obrocie wyliczone jedynie w oparciu o fundusz udziałowy i zasobowy, wraz z tą częścią czystej nadwyżki z 1957 r., która powiększy ten fundusz, wynosiły na koniec 1957 r. zł.2.551 mln zł., co stanowi przeciętnie 63,3% pokrycia normatywu.

W 507 spółdzielniach fundusze własne w obrocie kształtują się poniżej "0". Niedobór funduszków własnych w obrocie do zera wynosił zł.243,1 mln. Większość tych spółdzielni z uwagi na ich stan finansowy powinna być postawiona w sądzie w stan upadłości. Spółdzielnie te korzystają z pożyczek z SFK i większość z nich wraz z pożyczkami ma pokryty funduszami własnymi w obrocie. Natomiast w 113 spółdzielniach fundusze własne w obrocie wraz z pożyczkami z SFK

./.

kształtują się poniżej zera. Są to spółdzielnie, które w 1957r. poniosły straty i ich sytuacja finansowa jest szczególnie ciężka.

W 63 spółdzielniach fundusze własne w obrocie /bez pożyczek SFK/ finansują normatyw w granicach od 0-5%; 57 spółdzielniach w granicach 5-10%; 145 spółdzielniach - od 10-20% i 288 spółdzielniach od 20-40%. W grupie tej obok spółdzielni, których fundusze własne w obrocie narastają powoli i wobec gospodarki, do której nie ma zastrzeżeń, znajdują się w stosunkowo dużej ilości spółdzielnie, które poniosły straty. Sytuacja finansowa ich jest ciężka.

W 1440 spółdzielniach, w których fundusze własne wynoszą 40-100% są finansowo samodzielne oraz nie korzystają z pożyczek obrotowych z SFK. W 1288 spółdzielniach fundusze własne przewyższają 100% normatywu.

Kształtowanie się funduszy własnych w obrocie w stosunku do normatywu, przy uwzględnieniu pożyczek z SFK i bez tych pożyczek, wskazują załączniki. W zestawieniach tych objęto mniejszą ilość spółdzielni niż w bilansach, nie uwzględniono bowiem spółdzielni postawionych w stan likwidacji.

Kredyty bankowe

Drugim obok funduszy własnych poważnym źródłem finansowania środków obrotowych są kredyty bankowe stanowiące 14,9% ogółu pokrycia środków obrotowych.

W cyfrach bezwzględnych kredyty bankowe przedstawiają się następująco :

1.I.1957 r. - 1.221 mln zł.

31.12.1957 r. - 1.103 mln zł.

Biorąc jednak pod uwagę zmianę systemu kredytowego spółdzielczości pracy i wprowadzenie przez bank kredytowania spółdzielni w jednym rachunku bieżącym, spadek rachunku rozliczeniowego o 198 mln zł. w stosunku do 1.I.1957 r. dowodzi, że kwota kredytów faktycznie wzrosła.

Wzrost kredytów w stosunku do wzrostu produkcji jest jednak za niski.

./.

Inne zobowiązania

Kredyty i fundusze własne w obrocie nie pokrywają w pełni zapasów i należności. Dodatkowym prawidłowym źródłem finansowania są dostawy niefakturowane stanowiące kwotę zł. 222 mln zł. oraz prawidłowe zobowiązania z tytułu dostaw w wysokości zł. 351 mln zł.

Natomiast nieprawidłowe stany zapasów i należności przeterminowanych, pozainkasowych i innych zamrażają środki obrotowe spółdzielni i powodują trudności finansowe. W wyniku tego stanu rzeczy spółdzielnie nie regulują zobowiązań, które stanowią źródło finansowania powyższych aktywów.

Zobowiązania stanowią kwotę zł. 2.482,0 mln zł. t.j. 33,6% pokrycia ogółu środków obrotowych spółdzielni. Jest to zjawisko ujemne świadczące o poważnych odchyleniach od prawidłowej gospodarki spółdzielni, które działalność w wyniku tego nie może być finansowana w sposób prawidłowy.

Zobowiązania od dostawców stanowią 873 mln zł., t.j. 35,2% ogółu zobowiązań.

Poważną grupę stanowią zobowiązania spółdzielni z tytułu opłat na fundusz samorządowy i FDK wyrażające się kwotą na dzień 31.12.1957 r. 229 mln zł., t.j. 9,2% ogółu zobowiązań.

W stosunku do 1.I.1957 r. nastąpiło pogorszenie w zakresie regulowania w terminie zobowiązań przez spółdzielnie, gdyż zobowiązania przeterminowane wzrosły o 45,7%, podczas gdy ogółem zobowiązania wykazują wzrost o 27,9%.

W wyniku utrzymywania się tak wysokich stanów przeterminowanych zobowiązań powstają wysokie karne odsetki /18% w skali rocznej/. Odsetki te w efekcie obciążają wyniki spółdzielni. Za 1957 r. wynoszą one ponad 50 mln zł.

d/ Straty w spółdzielniach i podział czystej nadwyżki

W 1957 r. na 3784 spółdzielnie objęte bilansem zbiorczym zyski osiągnęły 3245 spółdzielni w kwocie 2360,1 mln zł., natomiast 539 spółdzielni, t.j. 14,2 ogólnej ilości poniosło straty w kwocie 156,8 mln zł.

Osiągnięty zysk stanowi 8,2% sprzedaży i po potrąceniu
./.

przebiegu dochodowego w wys. 902,6 mln zł. daje czystą nadwyżkę w wysokości 1457,5 mln zł.

Część czystej nadwyżki przeznaczona do podziału pomiędzy członków spółdzielni wyniosła ok. 700 mln zł., co w porównaniu do przeciętnego miesięcznego funduszu płac stanowi 170%.

W ogólnej liczbie 3245 spółdzielni, które zamknęły swoje bilanse wynikiem dodatnim rentowność kształtowała się następująco. ;

stopień ren- towności	od 5%	5-10%	10-20%	20-40%	ponad 40%
% wskaźnik ilości spółdzielni	37,1	28,5	27,6	6,4	0,4

W grupie spółdzielni wytwórczych rentownie pracowało 89,4% stanu spółdzielni.

Spółdzielnie zrzeszone w związkach specjalistycznych uzyskiwały wyniki nieco gorsze, tylko 85% spółdzielni pracowało rentownie.

Kwota strat poniesionych przez spółdzielnie w 1957 r. stanowi 0:5% osiągniętej sprzedaży.

Wyniki 1957 r. w porównaniu z wynikami 1956 r. wykazują poprawę odnośnie nierentownych spółdzielni, co obrazuje poniższe zestawienie oparte na złożonych bilansach zamknięcia:

R o k	Ilość sp-ni ogółem	Ilość sp-ni które złożyły bilans	Ilość sp-ni ze strat	Kwota strat	% Ilość sp-ni ze stratami do sp-ni objętych bilansem
1956	3515	3465	505	143,7	14,6
1957	3788	3784	539	156,6	14,2

Jak z powyższego zestawienia wynika kwota strat spółdzielni, które złożyły bilanse w 1956 r. jest niższa w porównaniu do kwoty strat spółdzielni, które złożyły bilanse w 1957 r.

./.

Jednak fakt, że za 1956 r. nie złożyło bilansów 50 spółdzielni, a 1957 r. tylko 4 spółdzielnie, rzutują na wielkość strat. Nie ulega wątpliwości, że w ilości 50 spółdzielni, które za 1956 r. nie złożyły bilansów znaczna część poniosła straty tak, że kwota strat za 1956 r. jest wyższa niż w 1957 r. Znajduje to uzasadnienie w ilości spółdzielni, które poniosły stratę w 1956 r.: - 505 spółdzielni, a w 1957 r.: - 539 spółdzielni.

Porównując wielkość strat w 1956 i 1957 r. do wykonanej produkcji, przy wzroście produkcji o 16%, jest dalszym dowodem poprawy w tym zakresie. Na ilość spółdzielni ze stratami w 1957 r. wpłynął fakt zorganizowania ponad 200 nowych spółdzielni, których część poniosła straty jedynie w związku z kosztami organizacyjnymi.

Na wielkość strat w 1957 r. wpłynęły głównie urealnienie aktywów w bilansach i tworzenie rezerw na należności wątpliwe i nieściągalne. W 1957 r. rezerwy stanowiły kwotę 55 mln zł., gdy w 1956 r. kwotę 215,1 mln zł., co stanowi 39% kwot rezerwy z 1956 r.

Największą kwotę strat wykazują spółdzielnie wytwórcze, 80,7 mln zł.

Na koniec 1956 r. zamknęło działalność gospodarczą stratami 293 spółdzielnie na kwotę 102,3 mln zł. / w działalności spółdzielni wytwórczych jest więc wyraźna poprawa/.

Straty spółdzielni usługowych kształtują się mniej korzystnie. Na koniec 1956 r. na ogólną ilość spółdzielni usługowych 389 wykazało straty 67 spółdzielni na kwotę 12,7 mln zł. Natomiast w 1957 r. na ogólną ilość spółdzielni usługowych 385 - 84 spółdzielnie wykazują straty na kwotę 15,2 mln zł.

Najmniejszą kwotę strat wykazują spółdzielnie Łódzkiego Związku Spółdzielni Pracy, poprawie uległa również sytuacja w spółdzielniach pomocniczych.

W dalszym ciągu ujemne wyniki wykazują spółdzielnie w województwie koszalińskim. Ilość spółdzielni, które wykazują straty wynosi 22, straty 13,3 mln zł.

W krajowych związkach największe straty wykazują spół-

działalność rybołówstwa morskiego /8 spółdzielni wykazuje 7,1 mln zł. strat/.

Zmniejszenie strat w 1957 r. wykazały spółdzielnie przemysłu ludowego i artystycznego.

Poważny wzrost strat w 1957 r. miał miejsce w spółdzielniach transportowych i rzemieślniczych spółdzielniach zaopatrzenia i zbytu.

W spółdzielniach transportowych straty poniosło 23 spółdzielnie /15% ogółu spółdzielni/ na kwotę 4 mln zł., gdy w 1956 r. straty miało tylko 7 spółdzielni /3,9% ogółu spółdzielni/ na kwotę 466 tys. zł.

W Związku Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu na ogólną ilość spółdzielni 250, straty poniosło 59 spółdzielni /t.j. 23,5 ogółu spółdzielni/ na kwotę 8,5 mln zł. W 1956 r. kwota strat poniesionych przez spółdzielnie pomocnicze wynosiła 6,1 mln zł.

Poza stratami poniesionymi przez spółdzielnie w wysokości 156,8 mln zł. w 1957 r. straty w wysokości 38,2 mln zł. poniosły zakłady własne związków oraz zakłady własne CZSP" Na ogólną ilość 47 zakładów własnych stratę poniosło 21 zakładów, natomiast 26 zakładów wykazało zyski w kwocie 19,9 mln zł.

Najpoważniejszą kwotą strat poniosły hurtownie związków w wysokości 30,2 mln zł. Straty te są wynikiem przeceny towarów, wynik bowiem osiągnięty z działalności operatywnej hurtowni jest dodatni. Na 24 hurtownie straty wykazały 9 jednostek, natomiast 15 jednostek wykazało zysk bilansowy.

Gorzej przedstawiała się sytuacja w Bazach Zaopatrzenia gdzie na 18 jednostek, 11 poniosło straty w wysokości 7,5 mln zł.

Tabela Nr 1

Stan spółdzielni czynnych w pionie CZSP
na dzień 31.XII.1957 r.

Lp.	Typ spółdzielni	Ogółem	W o j e w ó d z t w a																		
			W-wa m.	W-wa woj.	Byd- go- szcz	Poz- nań	Łódz m.	Łódz woj.	Kiel- ce	Lub- lin	Bia- ły- stok	Ol- sztyń	Gda- ńsk	Ko- sza- lin	Sz- cze- cin	Ziel. Góra	Wroc- ław	Opo- le	Kato- wice	Kra- ków	Rze- szów
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	Ilość sp-ni ogółem	3788	389	197	244	334	132	163	227	183	116	98	187	30	124	100	287	102	345	325	145
A.	Sp-nie w pionie WZSP ogółem	2727	249	143	172	230	81	116	181	143	87	75	111	64	101	84	218	70	247	234	112
	Sp-nie przem. w WZSP ogółem	1887	154	109	111	149	53	90	148	96	65	54	77	47	62	56	147	60	155	169	87
1.	w tym: przemysł hutnictwo	12	-	-	2	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-
2.	budowa maszyn	76	-	2	7	-	3	2	7	8	-	1	10	-	-	2	12	-	5	14	3
3.	wyr.met.prod.	216	38	8	7	23	13	5	3	8	5	4	9	8	6	7	17	10	20	17	5
4.	chemiczny	92	20	5	4	12	3	2	5	2	1	1	4	1	2	-	7	-	14	9	-
5.	gumowy	16	3	1	1	2	1	-	-	1	-	-	1	1	1	-	-	1	1	2	-
6.	farmaceutyczny	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
7.	mater.budowlanych	112	3	5	5	3	1	6	14	9	3	1	2	1	4	3	8	2	11	16	15
8.	szklarski	41	2	-	3	5	1	1	2	2	1	1	3	1	2	1	1	2	6	6	1
9.	porcel.fajans.	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
10.	drzewno-wiklin.	264	10	12	22	18	2	11	7	-	10	12	9	6	7	8	29	8	14	28	18
11.	przet.pap.i mat. biur.	42	7	2	3	-	2	-	4	1	1	1	1	1	1	1	2	1	7	7	-
12.	poligraficzny	21	5	2	-	-	2	1	1	-	-	1	3	-	-	-	2	-	1	2	1
13.	włókienniczy	369	27	19	15	30	16	31	22	14	15	18	18	11	14	10	29	7	32	27	16
14.	skórzany	285	15	25	22	30	6	16	35	12	17	3	7	5	16	13	16	8	13	13	13
15.	instrumenty muzycz- ne	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
16.	spożywczy	65	7	4	3	1	-	2	7	4	1	2	6	4	4	1	5	2	3	8	1
17.	tłuszczowy	10	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2	-	-	-	3	1
18.	różny	69	15	4	-	17	2	-	-	3	-	-	-	1	1	2	-	8	10	5	1
19.	powiatowe i wielobr.	188	-	22	16	8	-	13	14	16	10	9	4	7	3	6	16	11	11	11	11

Lp.	Typ spółdzielni	Ogółem	W o j e w ó d z t w a																		
			W-wa m.	W-wa woj.	Byd- go- szcz	Poz- nań	Łódz- woj.	Łódz- woj.	Kiel- ce	Lub- lin	Bia- ły- stok	Olsz- tyn	Gdań- sk	Ko- sza- lin	Sz- cze- cin	Ziel- ona Góra	Wro- cław	Opo- le	Kato- wice	Kra- ków	Rze- szów
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1.	WZSP-inne-ogółem	840	95	34	61	81	28	26	33	47	22	21	34	17	39	28	71	19	9	65	25
1.	nieprzemysłowe	342	42	13	17	33	12	12	13	17	6	9	19	9	10	11	23	8	34	20	7
2.	budowlane	440	50	18	24	41	13	11	19	28	13	11	13	7	17	16	41	10	51	40	17
3.	rybackie	16	-	3	3	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	1	2	1	-	1	1
4.	żywnie zbiorowe	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	zbieraczy odpadków	28	3	-	1	3	2	3	1	1	1	1	1	1	-	1	3	-	6	1	-
6.	inwalidzkie	17	-	-	9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-
7.	pomocnicze	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	chałupnicze	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
9.	zrzeszeń spółdz. chałupn.	11	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	3	-
1B.	Kr.Zw.Sp-ni ogółem	455	94	11	30	37	27	16	17	21	7	6	37	6	9	2	32	6	30	51	7
1.	w tym:																				
	KZS Przem.Lud.i Art.	86	17	4	4	8	4	5	3	5	3	3	6	-	-	-	3	1	5	13	2
2.	" Sprz.Med. i Lab.	38	20	1	2	2	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	6	2	-
3.	" Skórzanych	56	3	3	2	3	-	-	7	2	1	1	2	-	2	-	1	2	4	18	2
4.	" Odzież i włók.	54	10	1	4	3	6	4	-	2	1	-	2	1	1	-	8	3	5	3	-
5.	" Meblarskich	29	2	1	4	5	2	1	1	-	-	-	3	-	-	-	4	-	4	2	-
6.	Ryb. Morskiego	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	2	2	-	-	-	-	-	-
7.	Farm. i Chem.	27	8	-	2	4	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	3	-	2	2	1
8.	KZS.Transp.ogółem	151	34	1	12	12	12	-	6	9	2	12	10	9	4	2	11	-	13	11	2
	w tym: a/ pomocn.	19	5	-	-	2	3	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-
	sp.przem.																				
	b/przemysłowe	53	15	1	7	2	3	-	3	3	-	-	4	2	1	1	2	-	6	1	2
	c/nieprzemysł.	69	13	-	4	7	5	2	2	5	-	2	7	1	2	1	8	-	2	8	-
	d/R.S.P.U.M.	10	1	-	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	1	-
C.	Zw.Sp-ni Inwalidów	320	25	24	15	23	17	24	18	10	12	13	20	14	10	9	27	10	21	19	18
	w tym: przemysłowe	294	19	23	13	23	15	24	17	10	12	11	15	12	8	7	24	8	20	17	16
	nieprzemysł.	14	2	-	-	-	1	1	-	-	-	1	3	1	-	1	1	1	-	1	1
	handlowe	18	3	-	2	1	1	-	1	-	1	-	2	1	1	1	1	1	-	1	1
	żywn. zbiorowe	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
D.	Zw.Rz.Sp.Zaop. i Zbytu	277	21	19	27	44	7	7	11	9	10	4	19	6	4	5	10	7	38	21	8

Tab. 2

Wykonanie planu wartościowo ogółem w 1957 roku,

L.p.	Działalność gospodarcza	Szacunek w PG	Plan tere- nowy TPF	Wykonanie	% wykonania	
					5 : 3	5 : 4
1.	Produkcja towarowa a/ wg cen zbytu przyjęt. do planu b/ wg cen zbytu faktycz- nych w tym usługi przemysł.	17448500 17448500 -	16869467 16869467 2194655	19674635 19756766 248777	112 113 -	116 117 110
2.	Usługi nieprzemysłowe	1533232	1327067	1545825	101	116
3.	Rybołówstwo śródlądowe	25883	25768	27861	108	108
4.	Budownictwo	1870910	1900186	1974832	105	104
5.	Transport a/ spółdzielnie pracy b/ pomocnicze sp-nie przewozowe	350650 -	349156 285613	405440 249291	116 -	116 87
6.	Obrót towarowy a/ hurt. b/ detal	- -	2444070 2064542	3535968 2630049	- -	145 127
7.	Żywnienie zbiorowe	52650	54351	88266	168	162
8.	Skup surowców wtórnych	172769	167952	348536	202	208
9.	Spółdzielnie dokumentacji	-	18845	21717	-	114
10.	Rzemieślnicze sp-nie zaopatrzenia i zbytu a/ wytwórcze b/ budowlane	- -	976535 191697	1128968 336359	- -	116 175
11.	Spółdzielnie pomocni- cze WZSP - Bydgoszcz	-	-	4333	-	-

Przeciętne zatrudnienie ogółem
w 1957 r.

1. Przemysł	268.542
2. Usługi nieprzemysłowe	60.172
3. Rybołówstwo śródlądowe	1.072
4. Budownictwo	37.918
5. Transport /KZST/:	
a/ spółdzielnie pracy	10.974
b/ pomocnicze sp-nie przewozowe	340
6. Obrót towarowy	
a/ hurt	1.791
b/ detal	5.235
7. Żywnienie zbiorowe	779
8. Skup surowców wtórnych	2.019
9. Spółdzielnie dokumentacji technicznej	1.471
10. Rzemieślnicze Spółdzielnie Zaopatrzenia i Zbytu	
a/ wytwórcze	2.362
b/ budowlane	261
11. Spółdzielnie pomocnicze WZSP	7
12. Administracja je dnostek budżetowych	4.656

Wykonanie planu produkcji towarowej w/g wartości cen zbytu za 1957 r.

lp.	Wyszególnienie	Plan terenowy /TPP/	Wykonanie wg cen przyjętych do planu	% wyk.	Wykonanie wg cen faktycznych	% wykonania 5:3
1	2	3	4	5	6	7
	CZSP - ogółem	5869467	19624635	116	19756766	117
	WZSP - razem	1114206	12954115	117	12922230	117
1.	St. ZSP - Warszawa	3343047	596013	126	1691096	126
2.	WZSP - Warszawa	570728	672776	117	669744	116
3.	" - Bydgoszcz	633574	741575	121	742482	121
4.	" - Poznań	763269	892808	132	898206	117
5.	" - m. Łódź	542861	639527	118	644572	119
6.	" - Łódź	5445554	625190	115	627039	117
7.	" - Kielce	515071	609261	118	617788	120
8.	" - Lublin	432521	474954	110	473719	109
9.	" - Białystok	180593	226997	126	228659	127
10.	" - Olsztyn	248290	299276	121	299275	121
11.	" - Gdańsk	653371	760474	116	764179	117
12.	" - Koszalin	182634	192778	106	193390	106
13.	" - Szczecin	260089	298072	115	294028	113
14.	" - Zielona Góra	220609	248046	112	248172	112

1	2	3	4	5	6	7
15.	WZSP - Wrocław	952922	1020673	106	1043821	109
16.	" - Opole	315578	378082	120	377996	120
17.	" - Katowice	1032154	1189943	115	1182796	115
18.	" - Kraków	1452190	1624151	113	1626409	113
19.	" - Rzeszów	299074	362811	121	364059	122
20.	Zw. Sp-ni Inwalidów	1974448	2320078	118	2320293	118
	KZS - Razem	3780813	4340442	115	4437373	117
21.	KZS Med. i Lab.	354110	415003	117	415326	117
22.	" Skórzanych	525430	578318	110	578758	110
23.	" PIAA	543553	632156	116	647159	119
24.	" Włók.-Odzież.	1350683	1579159	117	1635116	121
25.	" Transportu	326759	359501	110	375875	115
26.	" Ryb. Morskiego	126641	122429	97	124404	98
27.	" Meblarskich	312842	340221	109	345903	110
28.	" Farm.-Chem.	240795	313657	130	314832	130

Tabl. Nr 5

Wykonanie planu produkcji towarowej w 1957 r.
w poszczególnych przemysłach w cen. zbytu przyletychn
do planu

Ip.	Wyszczególnienie	Plan tere- nowy / TPF/	Struktu- ra	Wykona- nie	Struktura	Wskaźnik 5 : 3
1	2	3	4	5	6	7
	Przemysł ogółem	16869467	100	19614635	100	116
1.	Budowa maszyn i mat.	2599720	25,4	2832172	14,5	109
2.	Chemiczny	806749	4,7	971766	4,9	120
3.	Gumowy	172778	1,0	226307	1,2	131
4.	Mater. budowl.	578288	3,4	544727	2,9	99
5.	Szkl. i porc. fajans.	312467	1,9	369187	1,9	118
6.	Drzewny	3796378	10,6	3971391	10,1	110
7.	Papierniczy	230742	1,4	304775	1,6	132
8.	Włókienniczy	1470484	8,7	1670617	8,5	114
9.	Odzieżowy	4313836	25,7	5217687	28,1	128
10.	Skórzany	2680650	15,9	2995653	15,3	112
11.	Tkuszczowy	252130	1,5	310078	1,6	122
12.	Spożywczy	893098	5,3	985094	5,0	110
13.	Poligr. i prod. przem. kultury	282220	2,3	440222	2,2	113
14.	Inne gałęzie przemysłu	369827	2,2	437609	2,2	118

Tabela wyrobów z grupy środków wytwarzania

Lp.	Jedn.m-ry	Wyk. 1956r.		Plan 1957		Wyk. 1957r.	
		4	5	6	7	8	
Masz. i urzadz. dla przem. spożywczego	t.	314,5	293	744,5	237	254	
Obrab. do obróbki drewna	szt.	10	121	182	1820	150	
Masz. i urzadz. bud. i drog.	t.	2828,4	2836,5	3608,1	128	127	
Masz. i urzadz. rolnicze	t. zi. c. zb.	8417,2	9567,4	12994,7	154	136	
Urządzenia dźwig. = transp.	t.	420	657	1344,6	320	205	
Apar. kontr. pom. i laborat.	t. zi. c. zb.	47130,1	58999,6	62501,5	133	106	
Odlewy stalowe	t.	=	1144,0	226,4	=	20	
Odlewy żeliwne	t.	16546,7	13536,0	18587,6	112	137	
Łańcuchy "Galla"	t.	418,4	365,5	264,7	63	72	
Gwoździe	t.	972,5	900,2	996,0	102	111	
Narz. rzem. z napęd. elektr.	szt.	5301	11650	27692	522	238	
Sprzet spaw. gazowy	t.	512,6	510,6	409,7	80	80	
Wagi przemysłowe	szt.	2136	4952	6265	293	127	
Wyr. z polichl. winylu tward.	t.	53,9	336,2	233,2	433	69	
Wyr. z tworzyw sztucznych prasow.	t.	=	803,7	1009,7	=	126	
Wyr. z tworzyw sztucznych wtrysk.	t.	=	46,1	127,5	=	27	
Wyr. lakier. / łącznie z pkt. synt.	t.	4560,8	6086,5	8418,8	185	132	

1	2	3	4	5	6	7	8
	Odczynniki chem.	t. szt.	-	27663,0	25227,6	-	91
	Octan etylu	t.	-	1240	1176,7	-	95
	Żłocień chromowa	t.	-	157	206,8	-	132
	Art. gumowe techn.	t.	1017,6	458,2	483,5	48	106
	Tkan. gumowane	t. m2	2935,9	1071,2	1258,5	43	117
	Płyty podeszawowe	t.	518,1	678	1072	206	122
	Uszozelki gum. form.						
	1 cięte	t.	128,9	127,4	251,0	195	197
	Wapień w kawałkach	t.	152623	114168	215989,2	142	189
	Wapno palone w bryłkach	t.	13194	16372	20827,9	158	127
	Wapno nawozowe	t.	-	-	-	-	-
	Cegła palona pełna	t. szt.	27006,0	42892,3	30665,4	114	71
	Kafle	"	6175,5	6116,1	6627,1	107	108
	Żwir	"	1520365	1896442	2862451	188	151
	Kruszywo kamienne	t. ton.	1413628	12254346	1065806	175	187
	Wyr. betonowe ogółem	t. ton	746,9	157,6	240,1	163	152
	Kamień gipsowy	t.	89300	92000	148959	167	162
	Wyr. kablinoe	m2	174288	253500	293438	168	116
	Piasek fornierski	t. ton	375,2	469,7	518,2	138	110
	Posypka sercytowa	t.	3724,3	3566	2412	65	68
	W Y r o b y szmatowe	t.	3596,0	3803,4	3923,4	109	103
	Szko budowlane	t.	-	562,6	453,0	-	81
	Szko z prer. laborat.	t.	-	121,4	123,4	-	102
	Porcel. elektr. i techn.	t.	89,2	90,0	162,2	182	180
	Tarcica z surow. liściastego	m3	38528,1	26024,0	36904,1	96	142

1	2	3	4	5	6	7	8
	Tarcica z surowca iglastego	m ²	109563,4	103583,0	157299,4	144	152
	Okleiny	"	=	60000	32665	=	54
	Obłogi	m ³	4768	4940	6039,6	127	122
	Płyty stolarskie	"	10149,7	10964,0	11398,3	112	104
	Skrzynki i kompl. skrzynek	szt.	2424598	1983700	1691569	70	85
	Wyroby dziewiarskie	t.	1952,8	1825,6	1928,2	99	106
	Wyroby półczosznioze	t.	856,3	1485,3	8427,9	984	567
	Przerób tkanin bawełn.	mb.	72003200	5703140,0	8609376,8	120	151
	Przerób tkanin wełnianych	"	8577600	6800400	8698169	101	128
	Przerób tkanin jedwabnych	"	7761000	6923900	9489085	122	137
	Przerób tkanin lnianych	"	3422600	2546000	4335033	127	170
	Przerób tkanin pluszowych	"	=	5000	63481	=	1270
	Wartość wyr. odzieżowych	t. zł. c. zb.	4012473,9	3509828,4	4664999,0	116,3	132,9
	Koldry watawe	szt.	176290	177634	306652	173,9	172,6
	Obuwie wszelkiego rodzaju	t. par	7013,8x/	6480,8	6936,9	98,9	107
	Obuwie skórzane ogółem	"	4914,5x/	4565,7	4830,9	98,3	102,8
	Obuwie tekstylne	"	2099,3	1870,8	2093,7	99,7	111,9
	Galanteria skórzana	t. zł. c. zb.	222724,7	353659,3	4200046,8	188,6	118,8
	Błamy	szt.	25000	27807	31674	126,7	113,9
	Mýdło do prania	t.	977,7	825,0	1844,9	188,7	223,6
	Proszek do prania 30%	t.	382,6	434,0	616,6	161,2	142,1
	Proszek do zamoczenia	t.	570,3	126,0	338,4	59,3	268,6

1	2	3	4	5	6	7	8
	Pasta do obuwia	t.	608,5	524,1	509,2	83,7	97,2
	Kremy kosmetyczne	kg	18076	16813	20277	112,2	120,6
	Wyroby kosmetyczne i perf.	t.zł. c.zb.	22014,8	31812,3	45343,9	197,0	142,5
	Przetwory mięsne	t.	4331,7	3831,6	4520,7	104,6	118,2
	Ryby morskie / połów/	t.	16270,5	18055	16339,5	100,4	90,5
	Dorsz patroszony	t.	3594,1	3921,2	4824,1	134,2	123,0
	Słodź solony	t.	1508,7	969	938,9	612	96,9
	Ryby wędzone	t.	1111,4	1027,6	727,3	65,4	70,8
	Konserwy z ryb	t.	754,4	845,2	1294,2	171,6	153,1
	Lód sztuczny	t.	1446,7	1260	2763,3	191,0	219,3
	Lód naturalny	t.	-	9100	10155,1	-	111,5
	Pieczywo cukiernicze	t.	4803,7	4993,5	5309,1	110,5	106,3
	Pieczywo zwykłe	t.	2447,2	204,3	1889,7	54,8	924,9
	Cukierki	t.	7781,6	6841,9	7451,0	95,8	108,9
	Wina i miody	t. litr	4180,9	5601,5	6749,2	161,4	120,5
	Kompoty	t.	908,5	957,5	866,1	95	90
	Soki słodzone	t.,litr	372,5	553,3	628,9	169	114
	Konserwy warzywne	t.	702,1	1484,6	2290,0	326	154
	Bruniony i zeszyty	t.kart. t.zł. c.zb.	117206,0	6175,0	25597,5	22	415
	Zabawki	c.zb.	111075,3	115072	134825,6	121	116
	Wyroby szcnotkarskie	t.zł. c.zb.	155372,7	162122,3	172491,8	111	106

Tab. 7.

Wykaz wyrobów przemysłowych

№	Wyszczególnienie	Jedl. miar.	Wykon. 1956 r.	Plan 1957 r.	Wykon. 1957 r.	%	%
1		3	4	5	6	7	8
2	Wagi handlowe	szt.	23727	26344	24704	104	94
	Wyroby metal. i elektr. powszechn. użytku	t. zł. c. zł.	135580,5	309948,4	391006,8	288	126
	Wyroby z pilichl. winylu miękkie	t.	142,9	721,7	626,4	438	87
	Wyroby farmaceutyczne	t. zł. c. zł.	169782,9	188818,2	217024,3	128	115
	Szkl. opakowaniowe	t.	13368,9	15284,9	20866,7	156	137
	Szkl. gospodarskie	t.	1244,7	2123,4	1173,2	94	55
	Ozdoby cholnkowe	t. gross	42,1	445,6	454,2	108	102
	Kamionka gospodarza	t.	726,3	388,0	242,7	34	63
	Wyroby drewniane dla gospod. domowego	t. zł. c. zł.	-	16607,6	38808,1	-	234
	Meb. ogółem	"	678406,0	941833,0	1069555,0	158	114
	Meb. oklejane	kompl.	28544	24798	27592	97	99
	Meb. nieoklejane	"	51400	52577	26941	111	108
	Torby i torbki handl.	t.	3361,9	6130,9	5768,0	172	94
	Tkaniny bawełniane	mb.	2560500	2274400	2352264	92	104
	Tkaniny wełniane	mb.	2431867	2240500	2426413	99,8	108
	Tkaniny i jedwab. sztużn.	mb.	5668597	5626600	6016078	106	107
	Tkaniny lujano-pakulane	mb.	222277	-	307326	138	-
	Taśmy tkane i plecione	mb.	22793540	16090500	20815339	91	129
	Watolina	mb.	1002837	95800	1431241	+ 143	149
	Beзки i kompl. ogółem	szt.	122366	35383	56704	46	160

1	2	3	4	5	6	7	8
	Deszczuki posadzkowe	m ²	22732,4	24000	24888	105	104
	Przędza bawełn. odpadk.	t.	114,1	382,3	348,0	305	91
	Przędza wełn. zgrzebna	t.	138,3	623,7	887,9	642	142
	Wyroby powroźnicze	t.	572,1	130,0	743,5	128	572
	Skóry miękkie	m ²	871100	916100	1064672	122	116
	Skóry futrzane wypraw.	szt.	1295500	1365100	1637552	126	119
	Skóry futrzane barw. i uszlach.	"	558900	734960	813873	146	111
	Klej kostny	t.	322,1	539,0	518,3	161	96
	Klej skórny i żelatyn. Olej roślinny tłocz. / techn/	t.	337,4	165,0	328,2	97	199
	Włosie końskie preparowane	t.		337,9	352,7		105
	Szczecina preparowana	"	66,4	209,0	75,5	114	36
			64,2	56,3	57,2	89	102

Wykonanie Planu zatrudnienia i funduszu płac
w działalności przemysłowej w 1957 r.

Województwo	Zatrudnienie		Wykonanie	% wykor.	Fundusz płac w tys. zł.		% wykor.
	Plan tereno- wy	Wykonanie			Plan tereno- wy	Wykonanie	
Ogółem	289220	268542	268542	92,8	412926,8	412926,8	102,0
WZSP - razem	295652	184871	184871	62,5	2817247,5	2817247,5	104,5
St. ZSP - Warszawa	18905	18234	18234	96,4	342210,6	342210,6	102,3
WZSP - Warszawa	9979	9464	9464	94,8	132278,0	132278,0	102,2
- bydgoskie	11011	10422	10422	94,6	152202,0	152202,0	102,6
m. Poznań	15356	14779	14779	96,2	204981,7	204981,7	104,7
woj. poznańskie	7629	7307	7307	95,8	125664,5	125664,5	108,4
m. Łódź	8769	8394	8394	95,7	115486,3	115486,3	104,5
woj. łódzkie	11400	10413	10413	91,3	148008,0	148008,0	104,4
kieleckie	9054	8471	8471	93,6	121327,1	121327,1	99,2
lubelskie	3626	3543	3543	97,7	46140,6	46140,6	99,2
białostockie	5150	4744	4744	92,1	62828,9	62828,9	102,7
olsztyńskie	3073	10278	10278	33,4	167456,5	167456,5	104,2
śląskie	4161	3700	3700	88,9	42275,3	42275,3	96,1
koszalińskie	5137	4717	4717	91,8	70807,5	70807,5	99,8
szczęślińskie	4450	4294	4294	96,5	59934,6	59934,6	103,2
zielonogórskie							

1	2	3	4	5	6	7
m. Wrocław	16405	15171	92,5	246276,1	248802,2	101,0
woj. Wrocław opolskie	6559	6083	92,7	80648,6	84162,5	104,4
kałowickie	17326	16429	94,8	252376,0	260466,0	103,2
m. Kraków	22404	20972	93,6	310396,1	330147,0	106,3
woj. Kraków żeszowskie	7470	7276	101,4	82014,4	85290,2	104,4
KZSP - razem	48497	47124	97,2	772272,0	226311,2	106,8
" Medyczny	4715	4815	102,1	91192,0	107042,9	117,4
" Skórzany	7223	7489	99,7	131891,1	141832,2	107,5
" CPLiA	8190	7962	97,2	122814,8	132964,5	108,3
" Włók.Cdzież.	12646	12302	97,3	163179,5	174585,9	106,9
" Transportu	6050	5588	92,7	106300,0	109262,0	102,8
" Ryb.Morsk.	2911	2693	92,5	52080,0	48270,0	92,7
" Meblarski	4427	4219	95,3	72522,1	77061,1	106,2
" Chem.-Farm.	2065	2066	100,0	33558,2	35283,7	105,1
Zw.Sp-ni Inwal, - razem	38181	36537	95,6	462295,8	485568,1	105,0

Tab. 9

Wykonanie planu usług nieprzemysłowych w jednostkach organizacyjnych w 1957 r.

w tys. zł.

lp.	Wyszczególnienie	Plan tere- nowy /TPF/	Wykonanie	% wykon.
1	2	3	4	5
	CZSP ą ogółem	1327067	1545825	116,4
	WZSP - razem	1205827	1395798	115,8
1.	St. ZSP - Warszawa	163249	190097	116,4
2.	WZSP - Warszawa	45950	46552	101,3
3.	" - Bydgoszcz	88124	96244	109,2
4.	" - Poznań	120423	147906	122,8
5.	m. Łódź	41912	49245	117,5
6.	WZSP - Łódź	32000	36008	112,5
7.	" - Kielce	40101	46100	114,9
8.	" - Lublin	51675	59692	115,5
9.	" - Białystok	22199	25121	113,1
10.	" - Olsztyn	24490	27754	113,3
11.	" - Gdańsk	62074	85838	138,2
12.	" - Koszalin	18150	19740	108,7
13.	" - Szczecin	44320	55391	125,0
14.	" - Zielona Góra	24423	27362	112,0
15.	" - Wrocław	125210	137920	110,1
16.	" - Opole	22418	26588	118,6
17.	" - Katowice	195860	226425	115,6
18.	" - Kraków	64155	72565	113,1
19.	" - Rzeszów	19094	19250	100,8
20.	Związek Spółdzielni Inwalidów	121240	150027	123,7

Wykonanie planu usług nieprzemysłowych wg rodzajów usług za 1957 r., wartość wg cen zbytu, liczba zakładów i liczba punktów przyjęć

Lp.	Wyszczególnienie	Usługi nieprzemysłowe wg cen zbytu w tys. zł.		Wykonanie	% wyk.	Liczba zakład. usług nieprzemysłowych		Liczba punktów przyjęć
		Plan ter. nowy / TPF /	3			Ogółem	w tym wiejską	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	O g ó ł e m	327067	545825	116	3902	416	1930	
1.	Pralnie i farbiarnie	89237	96449	108	154	22	423	
2.	Fryzjerstwo	253637	293992	116	2123	195	153	
3.	Usługi kosmetyczne	14648	25981	116	74	-	5	
4.	Służba zdrowia	89560	102858	115	232	15	31	
5.	Dezynfekcja, dezynsekcja, deratyzacja	-	6128	-	28	-	22	
6.	Usługi pogrzebowe	-	3093	-	10	6	13	
7.	Usł. Pomocy domowej	59657	66860	112	55	2	118	
8.	Dozór mienia	291154	351696	121	20	-	170	
9.	Kominierstwo	158439	187915	119	75	51	491	
10.	Fotografowanie	73726	67576	92	341	26	81	
11.	Plakatowanie	3170	2903	92	23	-	27	
12.	Usług. Adm. - Biurowe	22086	29518	134	40	1	50	

1	2	3	4	5	6	7	8
13.	Usług.kult.-oświat.	5501	11500	178	122	22	31
14.	Usług.rozrywkowe	11369	10209	90	100	1	16
15.	Usługi plastyczne	12810	13911	109	17	-	13
16.	Usługi kolejowe	-	86883	-	35	-	71
17.	Usługi budowlane	106038	118210	111	353	74	162
18.	Inne usługi	135135	79043	58	100	1	46

Wykonanie planu zatrudnienia i funduszu płac
spółdzielni usług przemysłowych 1957 r.

lp.	Wyszczególnienie	Zatrudnienie ogółem		Osobowy fundusz płac			
		Plan terenowy / TPF /	Wykonanie	Plan terenowy / TPF /	Wykonanie		
		3	4	5	6	7	8
I							
2							
	Ogółem CZSP	61226	60172	98,2	797534	892868	111,9
	WZSP - Razem	55372	52071	94,0	717247	796665	111,0
1.	St. ZSP Warszawa	6423	6392	99,5	92040	104414	113,4
2.	WZSP - Warszawa	1699	1471	86,5	25353	25555	100,7
3.	" Bydgoszcz	4662	4359	93,5	55942	58891	105,2
4.	" Poznań	6730	6927	102,9	74588	91075	122,1
5.	" m.Łódź	1308	1614	123,3	26476	29932	113,0
6.	" Łódź	1714	1143	66,6	17201	18087	105,1
7.	" Kielce	1972	1991	100,9	24332	26418	107,6
8.	" Lublin	2703	2452	90,7	32080	34631	107,9
9.	" Białystok	1348	1414	104,8	14942	15696	105,0
10.	" Olsztyn	932	948	101,7	14093	16218	122,1

1	2	3	4	5	6	7	8
11.	WZSP - Gdańsk	2775	3049	109,8	36717	48528	132,1
12.	" - Koszalin	676	608	89,9	10575	10329	97,6
13.	" Szczecin	1410	1397	99,1	22556	26356	116,8
14.	" Zielona Góra	1383	1300	93,9	15251	15516	101,7
15.	" Wrocław	4760	4646	97,6	74884	80012	106,8
16.	" Opole	1092	1010	92,4	13571	14933	110,0
17.	" Katowice	8481	8261	97,4	119552	131439	109,0
18.	" Kraków	2329	2266	97,2	35221	37285	105,9
19.	" Rzeszów	901	823	91,3	11653	11350	97,3
20.	Zw.Sp-ni Inwalidów	5854	8101	138,3	80287	96203	119,8

Tabl. 12

Wykonanie planu produkcji przez
podwydziałowe przedsiębiorstwa w 1952r.

lp.	Województwo	Produkcja ogółem		%	Produkcja pomocnicza		%
		Plan x/	Wykonanie		Plan x/	Wykonanie	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Warszawa m.	185239,0	190344,2	102,8	1725,0	1207,6	70,0
2.	Warszawa woj.	79399,0	80566,7	101,5	1056,0	81,0	7,7
3.	Poznań m.	64669,1	72802,1	112,6	1130,0	759,4	57,1
4.	Poznań woj.	86657,0	92217,2	106,4	2849,0	1671,8	58,7
5.	Łódź m.	107658,0	120426,8	111,9	2600,0	1204,3	46,3
6.	Łódź woj.	49330,0	51517,4	104,4	150,0	1007,6	671,7
7.	Kielce	58560,0	58643,0	100,1	-	653,0	-
8.	Lublin	77424,3	71267,5	92,0	4362,3	2751,3	63,1
9.	Białystok	35442,8	32264,9	91,0	333,8	243,6	73,0
10.	Olsztyn	45300,2	40654,0	89,7	1250,0	622,0	49,7
11.	Gdańsk	85228,0	90169,0	105,9	300,0	90,0	30,0
12.	Koszalin	26537,0	19062,8	71,8	-	-	-

w tys. zł.

1	2	3	4	5	6	7	8
13.	Szczecin	70354,0	64414,0	91,6	-	-	-
14.	Zielona Góra	42614,7	41791,3	98,1	1264,7	156,2	12,4
15.	Wrocław m.	126053,5	137073,0	108,7	-	-	-
16.	Wrocław woj.	87672,4	83963,0	95,8	-	123,0	-
17.	Opole	42720,0	48730,0	114,1	-	-	-
18.	Katowice	300739,9	334041,3	111,1	-	2726,4	-
19.	Kraków m.	107620,5	116856,8	108,6	3728,0	1532,8	41,1
20.	Kraków woj.	54720,7	54726,0	100,0	-	-	-
21.	Rzeszów	67220,0	64301,9	95,7	600,0	914,2	152,0
	O g ą ł e m	1900186,1	1974832,1	103,9	21548,8	15963,1	74,1

Tab. 13

Wykonanie planu zatrudnienia i funduszu płac
przez budowlane spółdzielnie pracy w 1957 roku.

Lp.	Województwo	Zatrudnienie ogółem		%	Fundusz płac ogółem		%
		Plan x/	Wykonanie x/		Plan x/	wykonanie	
		3	4	5	6	7	8
1.	Warszawa m.	3623	3484	96	69302,3	66877,3	96
2.	Warszawa woj.	1789	1709	95	27816,6	27645,2	99
3.	Bydgoszcz	2134	2013	94	34281,7	34523,0	101
4.	Poznań m.	3383	3403	101	23811,6	24473,8	103
5.	Poznań woj.	2155	1974	92	28097,7	26670,9	95
6.	Łódź m.	2137	1927	90	36977,4	37433,2	101
7.	Łódź woj.	1144	1090	95	17813,2	16330,4	92
8.	Kielce	1489	1352	91	20746,1	18060,6	87
9.	Lublin	1930	1774	92	28496,7	23452,1	82
10.	Białystok	761	677	89	11714,1	10163,2	87
11.	Olsztyn	1023	848	83	15003,3	12571,3	84

%

1	2	3	4	5	6	7	8
12.	Gdańsk	1675	1589	95	28425,6	29092,3	102
13.	Koszalin	641	506	79	9714,8	7514,6	77
14.	Szczecin	1441	1287	89	27157,6	23843,7	88
15.	Zielona Góra	953	883	93	14193,0	13383,2	94
16.	Wrocław m.	2248	2168	96	45628,8	45837,4	100
17.	Wrocław woj.	1740	1516	87	31840,9	29651,8	93
18.	Opole	877	833	95	13290,1	13308,0	100
19.	Kielce	6066	6047	99	106574,0	110871,7	104
20.	Kraków m.	2448	2276	93	41252,7	38245,3	93
21.	Kraków woj.	1308	1140	87	28787,3	16447,5	67
22.	Rzeszów	1441	1422	99	19610,8	17852,3	91
	O g d ź e m	40407	37918	94	670536,3	644248,8	96

Tabl. 14

Wykonanie planu produkcji i funduszu płac
przez spółdzielnie dokumentacji technicznej

lp.	Województwo	Wartość produkcji globalnej		%	Fundusz płac ogółem		%
		Plan. suma planów operacyjnych	Wykonanie		Plan. suma planów operacyjnych	Wykonanie	
1.	2	3	4	5	6	7	8
1.	Warszawa m.	1884,8	21716,5	114,0	12880,9	12404,3	95,1
2.	Warszawa woj.	917,5	219,0	23,0	622,5	543,5	23,1
3.	Bydgoszcz	485,0	983,0	202,7	379,1	582,9	153,8
4.	Poznań m.	1327,0	1530,9	198,8	1125,1	927,6	76,1
5.	Poznań woj.	359,7	966,0	268,5	254,4	635,0	249,6
6.	Kielce	330,0	376,3	114,1	272,0	219,2	80,6
7.	Lublin	1074,0	2002,2	186,3	720,5	3233,2	171,2
8.	Białystok	360,0	530,1	147,2	303,6	276,0	90,9
9.	Gdańsk	1912,0	4496,0	235,1	1360,0	2993,0	220,0
10.	Koszalin	327,0	323,0	98,8	206,5	200,0	96,8
11.	Wrocław m.	2612,5	3757,0	143,4	1222,8	454,1	36,9
12.	Katowice	233,6	438,0	187,5	288,3	335,0	116,2
13.	Kraków	2274,2	2588,5	113,8	1952,4	1498,0	76,7
	O g ó ł e m	31064,3	39927,3	127,1	21605,6	21001,9	100,4

Wykonanie planu nakładów inwestycyjnych w 1957 r.

lp.	Z w i ą z e k	limit	Wykonanie	% wykonania
1.	SZSP Warszawa	45.000	77.391	172,0
2.	SZSP Łódź	23.000	28.156	122,4
3.	WZSP Białystok	24.000	22.500	93,7
4.	" Bydgoszcz	30.000	45.305	151,0
5.	" Gdańsk	30.000	44.355	147,7
6.	" Katowice	45.000	37.468	83,3
7.	" Kielce	30.000	44.001	146,7
8.	" Koszalin	18.000	20.015	111,2
9.	" Kraków	46.000	53.341	116,0
10.	" Lublin	30.000	46.519	155,1
11.	" Łódź	30.000	30.594	102,0
12.	" Olsztyn	17.000	20.031	117,8
13.	" Opole	25.000	29.985	119,9
14.	" Poznań	31.000	46.362	149,5
15.	" Rzeszów	35.000	42.051	120,1
16.	" Szczecin	25.000	27.567	110,3
17.	" Warszawa	45.000	51.411	114,2
18.	" Wrocław	42.000	42.147	100,4
19.	" Zielona Góra	20.000	15.900	79,5
20.	Zw. Sp-ni Inwal.	50.000	100.252	200,5
21.	KZSPLIA	22.000	41.207	187,3
22.	KZS Odz.-Włók.	17.000	37.229	219,0
23.	KZS Skórz.	12.000	21.793	181,6
24.	KZS Mebl.	12.000	11.954	99,6
25.	KZS Sprz. Med. i Lab.	30.000	24.926	83,1
26.	KZS Ryb. Morsk.	40.000	40.599	101,5
27.	KZS Transp.	45.000	76.507	170,0
28.	Zw. Rzem. Sp. Zaop. i Zbytu	-	1.084	-
29.	CZSP - Dz. Adm. i Tr.	6.000	4.664	77,7
30.	EZSP - Szkolenie	-	6.776	-
	CZSP łącznie	825.000	1.092.100	132,4

Wykonanie planu wpłat do budżetu
na 1957 rż

Wyszczególnienie	Założenia NPG	Wykonanie	% wy- kona- nia 3:2
1	2	3	4
Ogółem CZSP			
podatek obrotowy i od opera- cji nietowarowych	980.179,4	943.296	96,2
podatek dochodowy	650.290	903.062	138,9
różnice budżetowe dodatnie +	13.000	15.753	121,2
różnice budżetowe ujemne -	2.000	12.989	649,4
ogółem wpłaty	1.641.469,4	1.859.534	113,3
I. Przemysł ogółem			
podatek obrot. i od operacji nietowar.	938.377,4	888.774	94,7
podatek dochodowy	575.279,8	834.847	145,1
różnice budżetowe dodatnie +	-	5.810	-
różnice budżetowe ujemne -	-	10.412	-
ogółem wpłaty	1.513.657,2	1.729.431	114,3
a/ Produkcja i usługi przem.			
podatek obrot. i od oper. nietowar.	827.579	797.641	96,4
podatek dochodowy	526.857,7	832.516	152,3
różnice budżetowe dodat. +	-	5.593	-
różnice budżetowe ujemne -	-	10.412	-
ogółem wpłaty	1.354.436,7	1.605.750	118,6
b/ Usługi nieprzemysłowe			
podatek od operacji nie- towar.	76.406,4	58.824	77,0
podatek dochodowy	43.226,4	27.011	62,5
ogółem wpłaty	119.632,8	85.835	71,7
c/ Rybołówstwo śródlądowe			
podatek obrot. i od oper. nietowar.	357	14	3,9
podatek dochodowy	-	220	-
różnice budżetowe dodat. +	-	1	-
ogółem wpłaty	357	235	65,8
d/ Sp-nie pomocnicze i wytwa.			
podatek obrot. i od oper. nietowar.	34.035	32.295	94,9
podatek dochodowy	5.195,7	5.100	98,2
różnice budżetowe dodat. +	-	216	-
ogółem wpłaty	39.230,7	37.611	95,9
II. Budownictwo ogółem			
podatek obrotowy i od oper. nietowar.	25.818	25.881	100,2
podatek dochodowy	48.629	54.557	112,2
wpłaty ogółem	74.447	80.438	108,0

1	2	3	4
a/ sp-nie budowlane podatek obrotowy i od operacji nietowarow. podatek dochodowy wpłaty ogółem	25.818 48.629 74.447	19.248 52.370 71.618	74,6 107,7 96,2
b/ sp-nie pomocnicze budow- lane podatek obrotowy i od operacji nietowar. podatek dochodowy wpłaty ogółem	- - -	6.113 831 6.944	- - -
c/ sp-nie dokumentacji techn. podatek obrot.i od oper. nietowar. podatek dochodowy wpłaty ogółem	- - -	520 1.356 1.876	- - -
<u>III. Transport ogółem</u>			
podatek obrot.i od oper.nie- towar. podatek dochodowy wpłaty ogółem	15.984 10.102,2 26.086,2	27.321 - x/ 27.321	170,9 - 104,7
a/ sp-nie pracy podatek obrot.i od oper. nietowar. podatek dochodowy wpłaty ogółem	15.984 10.102,2 26.086,2	19.506 - 19.506	122,0 - 74,8
b/ sp-nie pomocnicze podatek obrot.i od oper. nietowar. podatek dochodowy wpłaty ogółem	- - -	7.815 - 7.815	- - -
<u>IV. Obrót towarowy</u>			
podatek obrotowy podatek dochodowy różnice budżetowe dodatnie + różnice budżetowe ujemne - ogółem wpłaty	- 16.279 13.000 2.000 27.279	1.320 13.658 9.943 2.577x2 22.344	- 83,9 76,5 128,8 81,9
a/ Hurt /marże/ podatek dochodowy różnice budżetowe ujemne ogółem wpłaty	3.167 2.000 1.167	769 2.577 1.808	24,3 128,1 -
x/ łącznie z wytwórczym			
b/ Detal podatek dochodowy różnice budżetowe dodat- nie + wpłaty ogółem	7.169 13.000 20.169	6.018 9.943 15.961	83,9 76,5 79,1

1	2	3	4
e/ Żywnienie zbiorowe			
podatek obrotowy	-	1.320	-
podatek dochodowy	1.193	-	-
wpłaty ogółem	1.193	1.320	110,6
d/ Skup			
podatek dochodowy	4.750	6.871	144,7

- x/ z czego pokryto
- xx / z 10.412,0 z FDK
- x2/ z 2.577 z Budżetu Państwa

Analiza planu zapasów
środków normowanych na 31.XII.1957 r.

1	Normatyw	Stan śr.	%	Wskaźnik		%
	ogółem na 31.12.57r.	obrot. na 31.12.57	3:2	w dniach norm ogółem	wyk. ogółem	6:5
2	3	4	5	6	7	
I. Przemysł ogółem	3432115,4	4380287,0	128	74	83	112
w tym:						
1/ prod. i usł. przem	3215517,4	4147216,0	129	79	89	113
w tym: plan metr. KZS	749041,4	947814,0	126	82	92	112
WZSP	2034173,0	2669659,0	131	76	87	114
ZSI	432303,0	529743,0	122	88	94	107
2/ usł. nieprzem.						
WZSP	137970,0	149321,0	108	51	48	94
ZSI	8185,0	8181,0	100	40	32	80
3/ ryb. śródlądowe	3204,0	4467,0	139	46	58	126
4/ Sp. Pom. Wytwórcze	67239,0	71102,0	106	26	23	88
II. Budownictwo og.	194688,0	281281,0	144	45	57	127
w tym: sp. budowl.	191156,0	277588,0	145	50	70	140
sp. pom. bud.	2950,0	1739,0	59	6	2	33
" dok. techn.	572,0	1954,0	342	43	20	46
III. Transport ogółem x/	x/	x/				
w tym: Sp-nie Pracy						
" Pom.						
IV. Obrót towarowy	549311,0	582246,0	106	53	41	77
w tym: hurt	450381,0	438856,0	97	59	41	69
detal	83988,0	122589,0	146	37	45	122
żywienie zbior.	1841,0	3811,0	207	33	34	103
skup	13101,0	16990,0	130	26	24	92
O g ó ł e m	4176114,4	5243814,0	126	68	72	106

x/ łącznie dla wszystkich
działalności /w poz.1/

Wykonanie planu sprzedaży i akumulacji za 1957 r.

Wyszczególnienie	Założenia NPG	Plan tereno- wy TPF	Wykonanie	% wykonania		
				4 : 2	4 : 3	5
				4 : 3		
O g ó ł e m CZSP	2	3	4	5	6	
sprzedaż	23232286,0	24090549,9	28183957,0	121,9	117,0	
sprzedaż x/ akumulacja	23609686,0	-	28183957,0	119,4	-	
akumulacja x/ akumulacja xx/ podatek	2939200,3	2524735,0	3398185,0	115,6	134,6	
wynik	2962700,0	-	3398185,0	114,7	-	
	3008400,0	-	3398185,0	113,0	-	
	980179,4	842908,4	943296,0	96,2	112,0	
	1949420,9	1679595,4	2452125,0	125,8	146,0	
I. Przemysł ogółem						
sprzedaż	19387496,0	19243659,0	22358631,0	115,3	116,2	
akumulacja	2662767,7	2211570,0	3034406,0	114,0	137,2	
podatek	938377,4	785696,4	888774,0	94,7	113,1	
wynik	1724390,3	1428134,4	2150234,0	124,7	150,6	
a/ Prod. i usługi przemysłowe						
sprzedaż	16970000,0	16915854,5	19672258,0	115,9	116,3	
akumulacja	2408152,0	2024687,6	2842059,0	118,0	140,4	
podatek	627579,0	689294,7	797641,0	96,4	115,7	
wynik	1580573,0	1337653,7	2049237,0	129,6	153,2	
				/%		

1	2	3	4	5	6
b/ Usługi nieprzemysłowe					
sprzedaż	1533272,0	1326365,1	1521378,0	99,3	114,7
akumulacja	206085,7	136751,9	145315,0	70,7	106,6
podatek	76406,4	60383,8	58824,0	77,0	97,4
wynik	129679,3	76368,1	86992,0	67,1	113,9
b/ Ryboł.śródlądowe					
sprzedaż	25883,0	24905,2	27682,0	106,9	111,1
akumulacja	1092,0	46,5	- 187,0	-	-
podatek	357,0	76,9	14,0	3,9	18,2
wynik	- 1449,0	- 123,4	- 202,0	13,9	163,7
d/ Sp-nie pomocnicze					
wytwórcze					
sprzedaż	858381,0	976535,0	1136813,0	132,4	116,4
akumulacja	49622,0	50177,0	46718,0	94,1	93,1
podatek	34035,0	35941,0	32295,0	94,9	89,8
wynik	15587,0	14236,0	14207,0	91,1	99,6
II. Budownictwo ogółem					
sprzedaż	1870910,0	1773326,0	1985793,0	106,1	112,0
akumulacja	171705,0	194880,0	172756,0	100,6	88,6
podatek	25818,0	29387,0	25881,0	100,2	88,1
wynik	145887,0	155493,0	146875,0	100,7	88,7
a/ Sp-nie budowl.					
sprzedaż	1870910,0	1576485,0	1617769,0	86,3	102,6
akumulacja	171705,0	187139,0	157896,0	92,0	84,4
podatek	25818,0	23800,0	19248,0	74,5	80,9
wynik	145887,0	163339,0	138648,0	95,0	84,9
				/.	

1	2	3	4	5	6
b/ Sp-nie pomocnicze budowlane sprzedaż akumulacja podatek wynik	-	191697,0 7395,0 5421,0 1974,0	327791,0 10039,0 6113,0 3926,0	-	171,0 135,7 112,8 298,9
c/ Sp-nie dokumentacji technicznej sprzedaż akumulacja podatek wynik	-	5144,0 346,0 166,0 180,0	40233,0 4821,0 520,0 4301,0	-	782,1 1393,3 313,2 2389,4
III. Transport ogółem sprzedaż akumulacja podatek wynik	350650,0 46290,0 15984,0 30306,6	614772 53291,0 25871,0 27420,0	654731,0 60391,0 27321,0 33070,0	186,7 130,5 170,9 109,1	106,5 113,3 105,6 120,6
a/ Sp-nie pracy sprzedaż akumulacja podatek wynik	350650,0 46290,0 15984,0 30306,6	349159,4 43715,0 16402,9 27312,1	405440,0 52597,0 19506,0 33091,0	115,6 113,6 122,0 109,2	116,1 120,3 118,9 121,2
b/ Sp-nie pomocnicze sprzedaż akumulacja podatek wynik	-	285612,6 9576,0 9468,1 107,9	249291,0 7794,0 7815,0 - 21	-	87,3 81,4 82,5 -
				./.	

1	2	3	4	5	6
IV. Obrót towarowy					
sprzedaż	1522130,0	2458792,0	3184802,0	209,2	129,5
akumulacja	58437,0	64994,0	130632,0	223,5	201,0
podatek	-	952,0	1320,0	-	138,4
wynik	48837,0	58548,0	121946,0	249,7	208,3
a/ Hurt /marża/					
sprzedaż	69272	80466	121326	175,1	150,8
akumulacja	7501	9848	42814	570,8	434,7
podatek	-	-	-	-	-
wynik	9501	10292	45391	477,7	441,0
b/ Detal					
sprzedaż	1227419	2072889	2630049	214,3	126,9
akumulacja	33107	38179	57460	173,6	150,5
podatek	-	-	-	-	-
wynik	21507	32243	47517	220,9	147,4
c/ Żywnienie zbiorowe					
sprzedaż	52650	53401	92309	175,3	172,9
akumulacja	3579	3706	8457	236,3	228,2
podatek	-	954	1320	-	138,4
wynik	3579	2752	7137	189,4	259,3
d/ Skup					
sprzedaż	172769	252036	341118	197,4	135,3
akumulacja	14250	13261	21901	153,7	165,1
podatek	-	-	-	-	-
wynik	14250	13261	21901	153,7	165,1

x/ korekta p skutki uchwały 808 - uchwała 298/57 Rady Ministrów
 xx/ korekta akumulacji o zł. 45.700 - uchwała 388/57 Rady Ministrów

Tabl. 19

Wykonanie planu sprzedaży produkcji towarowej wg wartości w c. z. b. przyjętych do planu na 1957r.

/w tys. zł./

Województwo	Sprzedaż produkcji towarowej		Koszt własny sprzedaży			
	plan	wykonanie	% wyk. planu	plan		
	2	3	4	5		
				6		
				7		
Ogółem województwa	269 5854,6	1967 3709,0	116,3	1489 1167,0	2683 1451,0	113,0
WZSP - Tarnobrzeg	111 374 83,0	2287 3546,0	115,6	984 3921,1	11099 307,0	112,8
Warszawa m.	134 9513,8	167 5462,0	124,2	114 9037,0	140009,0	121,8
Warszawa woj.	57 6960,8	62 8135,0	108,3	52 4276,4	560 228,0	106,9
bydgoska	61 5283,3	74 2023,0	120,5	54 8230,4	650 139,0	118,6
Poznań m.	3 6360,8	36 1322,0	114,2	27 9079,5	310 100,0	111,1
woj. poznańskie	4 47355,8	53 1202,0	118,7	40 2348,1	46 1490,0	114,7
m. Łódź	54 4085,1	64 1004,0	117,8	45 4794,8	530 812,0	116,7
woj. łódzkie	54 2050,8	62 7334,0	115,7	46 9897,7	526 215,0	112,0
" kieleckie	51 3325,8	61 6841,0	120,2	44 9255,8	530 400,0	118,1
" lubelskie	43 4769,3	46 5848,9	107,8	37 7054,6	39 7753,0	105,5
" łódzkie	180 762,0	224 954,0	124,5	168 131,8	200 836,0	119,5
" olsztyńskie	24 638,9	296 523,0	119,4	236 159,5	268 633,0	113,8
" śląskie	6 55206,0	7 607 29,6	116,1	5 891 78,5	666 118,0	113,1
" kieleckie	182 908,3	192 900,0	105,5	170 841,7	184 922,0	108,2
" świętokrzyskie	25 8702,7	290 366,0	115,8	234 987,4	255 006,0	118,5

Tabl. 19

- 2 -

1	2	3	4	5	6	7
woj. zielonogórskie	220735,0	248706,0	112,7	209341,2	223064,0	106,6
m. Wrocław	336870,4	349745,0	103,8	294486,0	296123,0	100,6
woj. wrocławskie	625950,0	678098,0	108,3	563955,0	608942,0	108,0
" Katowickie	1034188,7	1179551,0	114,1	899071,0	990335,0	110,2
" Śląskie	318047,1	378059,0	118,9	293628,1	346436,0	118,0
m. Kraków	926008,0	1085165,0	117,2	79829,0	900953,0	112,0
woj. krakowskie	510912,0	534595,0	104,6	57384,0	465261,0	101,7
" łódzowskie	299305,6	361934,0	120,9	274553,6	325532,0	118,7
KZSP Razem	3795490,8	4454835,0	117,6	328889,5	3706521,0	112,7
Medyczny	361759,5	414440,0	114,6	295626,0	33096,0	113,3
Skórzany	526472,1	585358,0	111,2	404234,7	443556,0	109,7
CPLIA	545105,0	654106,0	120,0	453740,0	515888,0	113,7
Włók.-Odzież.	1352429,0	1542489,0	122,4	1214621,0	1414580,0	116,5
Transportu	328419,6	383924,0	116,9	283142,1	323869,0	114,4
Ryb. Morskie	125844,2	124120,0	98,6	123880,5	122959,0	99,3
Meblarski	313147,4	347188,0	111,1	297720,6	286820,0	96,3
Chem.-Farm.	242314,0	312610,0	129,0	215926,6	263753,0	122,1
ZSI - Razem	1982880,6	2335328,0	117,8	1758335,4	2025623,0	115,2

/.

Tabl. 19

Województwo	A k u m u l a c j a		% wyk. planu	P o d a t k i o b r o i o d o p e r a c j i p i e t n a r o .		% wyk. planu
	plan	wykonanie		plan	wykonanie	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem spółdzielczość	2024687,6	2842258,0	140,4	689294,7	797714,0	115,7
WZSP - razem	1293552,1	1774239,0	137,2	428382,9	499749,0	116,7
Warszawa m.	200476,8	275453,0	137,4	53969,3	64030,0	118,6
Warszawa woj.	52684,4	67907,0	128,9	17219,4	18921,0	109,9
bydgoskie	66852,9	91884,0	137,4	20599,8	23101,0	112,1
Poznań m.	37281,3	51212,0	137,4	15369,9	16512,0	107,4
woj. poznańskie	45007,7	69712,0	154,9	1654,2	25121,0	115,0
m. Łódź	89290,3	110192,0	143,4	31546,7	39245,0	124,0
woj. łódzkie	72153,1	101119,0	120,2	29881,3	32653,0	109,3
kielce	64070,0	86441,0	134,9	29574,5	39201,0	132,6
lubelskie	57714,7	71095,0	123,2	31313,5	29085,0	92,9
białostockie	12630,2	24118,0	191,0	4914,2	6120,0	124,5
olsztyńskie	12202,4	27890,0	238,2	4516,2	6591,0	145,9
gdańskie	66027,5	94611,0	143,3	16215,2	18027,0	111,2
koszalińskie	12066,6	7978,0	66,1	4759,7	4704,0	98,8
szczecińskie	23715,3	35360,0	149,1	9670,3	11323,0	117,1
zielonogórskie	11391,8	25642,0	225,1	4691,0	4847,0	124,6
m. Wrocław	42384,4	53625,0	126,5	15491,0	17887,0	115,5

./.

Tabl. 19

- 4 -

Województwo	A k u m u l a c j a						
	plan	wykonanie	% wyk. planu	plan	wykonanie	% wyk. planu	plan
I	2	3	4	5	6	7	7
Woj. wrocławskie	61995,0	69156,0	111,6	13967,0	13905,0	99,6	
wojewódzkie	24419,0	31623,0	129,5	6380,1	6250,0	99,5	
katowickie	135117,7	189216,0	140,0	33673,0	40856,0	121,3	
m. Kraków	127779,0	184212,0	144,2	40585,0	52192,0	128,6	
woj. krakowskie	53528,0	69334,0	129,5	15005,0	19322,0	128,8	
rzyszowskie	24752,0	36462,0	147,3	7386,0	8756,0	118,5	
KZSP - Razem	506599,3	758314,0	149,69	179663,8	242121,0	118,1	
Medycyna	66133,5	79344,0	119,97	6215,2	7355,0	118,3	
Skórzany	122237,4	141602,0	116,00	83589,5	92890,0	111,1	
CPLA	91365,0	138218,0	151,28	47804,0	58027,0	121,4	
Włókien. Odzież.	137808,0	227909,0	165,38	30712,0	37870,0	123,3	
Transport	45277,5	60055,0	132,64	9445,8	12055,0	127,6	
Ryb. Morski	1963,7	1161,0	59,12	311,7	384,0	123,2	
Meblarski	15426,8	60668,0	395,21	191,0	406,0	212,5	
Chem. Farm.	26387,4	48857,0	185,15	1384,5	3134,0	226,3	
ZSI Razem	224526,2	309705,0	137,94	81248,0	85844,0	105,6	

Województwo	Różnice budżetowe		R e n t o w n o ś ć		
	2	3	4	5	
I	dotądnie	ujemne	plan x/	wykonanie %	
				6	
Ogółem spółdzielczość	+ 5593,0	- 10412,0	1337653,7	2049363,0	153,2
WZSP - Razem	+ 4141,0	8963,0	868918,7	1279317,0	147,2
m. Warszawa	+ 420,0	67,0	146507,5	211070,0	144,1
woj. warszawskie	+ 95,0	304,0	35465,0	49195,0	138,7
" bydgoskie	-	-	46253,1	68783,0	148,7
" Poznań	+ 34,0	25,0	21911,4	34711,9	138,4
woj. poznańskie	+ 466,0	2597,0	26039,0	46722,0	179,4
m. Łódź	-	553,0	57743,6	71500,0	123,8
woj. łódzkie	+ 97,0	-	42277,8	68375,0	161,7
" kieleckie	+ 79,0	27,0	34455,5	47188,0	136,8
" łubelskie	+ 688,0	-	26401,2	41322,0	156,5
" biłostockie	+ 32,0	218,0	7716,0	18184,0	235,7
" olsztyńskie	+ 33,0	201,0	7706,2	21467,0	278,6
" sułkowskie	+ 318,0	352,0	49852,3	76618,0	153,7
" kozłowski	-	236,0	7206,9	3510,0	48,0
" szamotulskie	-	130,0	14198,0	24167,0	170,2
" zielonogórskie	-	469,0	6807,8	20264,0	297,7
m. Wrocław	-	52,0	26893,4	35787,0	135,1

Tabl. 19

- 6 -

	2	3	4	5	6
woj. wrocławski	-	646,0	48103,0	55897,0	116,2
" opolski	+ 65,0	166,0	18038,9	25374,0	140,7
" katowicki	+ 403,0	106,0	101931,7	148063,0	145,3
woj. Kraków	+ 436,0	2771,0	87382,0	134355,0	153,8
woj. krakowski	+ 88,0	48,0	38523,0	49972,0	129,7
" czeszcowski	+ 913,0	-	17365,4	26793,0	154,3
KZSP - Razem	+ 54,0	144,4	325453,8	546483,0	167,9
Miłyńsk	-	-	59918,3	71989,0	120,1
Skórzany	-	-	37156,1	48912,0	131,6
CPLiA	-	54,4	43561,0	80245,0	184,2
Włókien.-Odzież.	+ 37,0	1316,0	107096,0	191318,0	178,6
Transporta	+ 508,0	-	35831,7	47492,0	132,5
Ryt. Morsk.	-	-	1652,0	777,0	47,0
Mablarzki	-	74,0	15225,8	60636,0	397,9
Chem. Farbi	+ 509,0	-	25002,9	45114,0	180,4
ZSI - Razem	+ 298,0	-	143281,2	223563,0	156,0

Wykonanie planu sprzedaży usług
nieprzemysłowych za 1957 r.

Województwo	S p r z e d a ż				Koszt własny sprzedaży		
	Plan	wykon.	%	Plan	wykon.	%	
	1	2	3	4	5	6	7
Ogółem spółdzielczość	1326355,1	1528397	115,2	1189613,2	1381807	116,1	
WZSP-razem	1204881,8	1379549	114,5	1077593,0	1245032	115,5	
m. Warszawa	163219,0	186042	114,0	146221,3	165739	113,3	
woj. Warszawa	45992,8	45909	99,8	42216,0	43258	102,5	
" bydgoskie	88123,7	95495	108,4	79472,1	87311	109,9	
m. Poznań	80113,5	95363	119,0	71627,3	86445	120,7	
poznańskie	40317,3	50816	126,0	37251,6	47375	127,2	
m. Łódź	41912,0	49225	117,4	37605,6	43527	115,7	
woj. łódzkie	32000,1	35726	111,6	27843,3	33406	120,0	
kieleckie	40120,0	46279	115,3	36914,2	43621	118,2	
lubelskie	51675,1	60058	116,2	46727,9	55203	118,1	
białostockie	22198,7	25135	113,2	20776,2	23839	114,7	
śląskie	24490,2	27579	112,6	22322,5	25755	115,4	
gdańskie	60274,0	83046	137,8	53920,6	74297	137,8	
koszalińskie	18149,8	19618	108,1	15885,3	17802	112,1	
szczecińskie	44320,0	55418	125,0	37625,1	47326	125,8	
zielonogórskie	25156,5	26454	105,2	22837,7	24521	107,4	
m. Wrocław	78810,0	89555	113,6	68519,0	77717	113,4	
wrocławskie	46400,0	47726	102,9	40174,0	42570	106,0	
opolskie	22456,4	26731	119,0	20537,7	25679	125,0	
katowickie	195874,0	221956	113,3	173820,0	195836	112,7	
m. Kraków	46365,0	51323	110,7	41978,0	46545	110,9	
krakowskie	17790,0	20838	117,1	16207,0	18949	116,9	
rzeszowskie	19093,7	19257	100,8	17110,6	18311	107,0	

1	2	3	4	5	6	7
KZS-razem	-	-	-	-	-	-
Medyczny	-	-	-	-	-	-
Skórzany	-	-	-	-	-	-
CPLIA	-	-	-	-	-	-
Wiók.-Odzież:	-	-	-	-	-	-
Transportu	-	-	-	-	-	-
Ryb.Morsk.	-	-	-	-	-	-
Meblerski	-	-	-	-	-	-
Chem.-Farm.	-	-	-	-	-	-
ZSI-razem	121483,3	148848	122,5	112020,2	136775	122,1

Wykonanie planu rentowności usług nieprzemysłowych
za 1957 r.

Województwo	Rentowność		
	Plan	Wykon.	%
1	2	3	4
Ogółem - spółdzielczość	76368,1	87250	114,2
WZSP - razem	69070,4	77176	111,7
m. Warszawa	10168,6	13096	128,8
woj. warszawskie	2418,1	1455	60,2
bydgoskie	5270,2	5327	101,1
m. Poznań	5156,6	5666	109,9
woj. poznańskie	1637,6	2157	132,3
m. Łódź	1938,5	3437	177,3
województwo łódzkie	2888,5	929	32,2
kieleckie	1978,1	1687	85,3
lubelskie	2707,1	2556	98,1
białostockie	635,2	485	76,3
olsztyńskie	1197,2	720	60,1
gdańskie	3053,6	4306	141,0
koszalińskie	1024,9	937	91,4
szczecińskie	3584,8	4534	126,5
zielonogórskie	1302,5	1101	84,5
m. Wrocław	5031,0	6835	135,9
woj. wrocławskie	2767,0	1856	67,1
opolskie	808,0	25	
katowickie	11769,0	15932	135,4
m. Kraków	2077,0	2892	139,2
woj. krakowskie	828,0	1201	145,0
rzeszowskie	828,9	48	
KZSP - razem	-	-	-
Medyczny			
Skórzany			
CPLiA			
Włók.-Odzież.			
Transportu			
Ryb. Morsk.			
Meblerski			
Chem.-Farm.			
ZSI - razem	7297,7	10074	138,0

Wykonanie planu akumulacji
usług nieprzemysłowych za 1957 r.

Województwo	A k u m u l a c j a			Podatek od operacji nietowarowych		
	Plan	Wykon.	%	Plan	Wykon.	%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem - spół- dzielczość	136751,9	146590	107,2	60383,8	59340	98,3
WZSP - razem	127288,8	134517	105,7	58218,4	57341	98,5
m. Warszawa	16927,7	20303	119,4	6829,1	7207	105,5
warszawskie	3776,8	2651	70,2	1358,7	1196	88,0
bydgoskie	8651,6	8184	94,6	3381,4	2857	84,5
m. Poznań	8506,2	8918	104,8	3349,6	3252	97,1
poznańskie	3065,7	3441	112,2	1428,1	127	89,2
m. Łódź	4306,4	5698	132,3	2367,9	2261	95,5
łódzkie	4156,8	2320	55,8	1268,3	1361	107,3
kieleckie	3205,8	2658	82,9	1227,7	971	79,1
lubelskie	4947,2	4855	98,1	2240,1	2199	98,2
białostockie	1422,5	1296	91,1	787,3	811	103,0
olsztyńskie	2167,7	1824	84,1	970,5	1104	113,7
gdańskie	6353,4	8749	137,7	3299,8	4443	134,6
koszalińskie	2264,5	1816	80,2	1239,6	879	70,9
szczecińskie	6694,9	8092	120,9	3110,1	3558	114,4
zielonogórskie	2318,8	1933	83,4	1016,3	832	81,9
m. Wrocław	10291,0	11838	115,0	5260,0	5003	95,1
wrocławskie	6226,0	5156	82,8	3459,0	3300	95,4
opolskie	1928,7	1052	54,5	1120,7	1077	96,1
katowickie	22054,0	26120	118,4	10285,0	10188	99,1
rzyszowskie	1983,1	946	47,7	1154,2	994	86,1
m. Kraków	4387,0	4778	108,9	2310,0	1886	81,6
krakowskie	1583,0	1889	119,3	755,0	688	91,1
KZSP - razem						
Medyczny						
Skórzany						
CFLIA						
Włók.-Odzież.						
Transportu						
Ryb. Morsk.						
Meblarski						
Chem.-Farm.						
ZSI-razem	9463,1	12073	127,6	2165,4	1999	92,3

Tabela Nr 21

Wykonanie planu sprzedaży w spółdzielniach budowlanych
w 1957 r.

Województwo	Sprzedaż			Koszt sprzedaży		
	Plan	Wykon.	% wyk.	Plan	Wykon.	% wykon.
Warszawa m.	151828	154183	101,6	133227	141193	106,0
warszawskie	63824	64807	101,5	58624	62234	106,2
bydgoskie	83638	91683	109,6	72968	81306	111,4
m. Poznań	53505	60328	112,8	48840	52568	107,6
poznańskie	67457	72114	106,9	61758	65029	105,3
m. Łódź	89508	103063	115,0	72605	83508	115,0
łódzkie	42362	40571	95,8	36664*	36590	99,8
kieleckie	46703	47181	101,0	41914	44437	106,0
lubelskie	61661	60447	98,0	57770	60650	105,0
białostockie	31128	28561	91,8	28179	27034	95,9
olsztyńskie	38546	35066	91,0	34464	32710	94,9
gdzińskie	68763	71889	105,0	59241	64916	110,1
koszalińskie	20474	15041	73,5	18960	15957	84,2
szczecińskie	63824	55606	87,1	60336	54937	91,1
zielonogórskie	36158	35611	98,5	32393	32264	99,6
m. Wrocław	108110	118314	109,4	94869	103951	109,6
wrocławskie	72458	71224	98,3	64028	65260	101,9
opolskie	37418	43242	115,6	31592	36889	116,8
katowickie	246525	266773	108,2	212819	231038	108,6
m. Kraków	89531	88726	99,1	76891	80569	104,8
krakowskie	43442	43522	100,2	37954	39677	104,5
rzyszowskie	50278	49190	97,8	44372	46568	104,9
Ogółem	1567231	1617142	103,2	1380468	1459285	105,7

Tabl. Nr 21 a

Wykonanie planu sprzedaży w spółdzielniach
budowlanych w 1957 r.

Województwo	A k u m u l a c j a			P o d a t e k		
	Plan	Wykon.	% wyk.	Plan	Wykon.	% wyk.
Warszawa m.	18601	12990	69,8	1565	1565	100,0
warszawskie	5200	2573	49,5	714	389	54,5
bydgoskie	10670	10377	97,3	946	766	81,0
m. Poznań	4665	7760	166,3	693	547	78,9
poznańskie	5699	7085	124,3	626	660	105,4
m. Łódź	16993	19555	115,1	1985	1803	90,8
łódzkie	5698	3981	69,9	566	412	72,8
kieleckie	4789	2744	57,3	697	323	46,3
lubelskie	3891	203	-	704	394	56,0
białostockie	2949	1527	51,8	460	382	83,0
olsztyńskie	4082	2356	57,7	650	378	58,2
gdańskie	9580	6983	73,4	851	880	103,4
koszalińskie	1514	916	-	213	68	31,9
szczecińskie	3488	669	19,2	1076	836	77,7
zielonogórskie	3765	3347	88,9	442	344	77,8
m. Wrocław	13241	14363	108,5	2416	2596	107,4
wrocławskie	8430	5964	70,7	1886	1257	66,6
opolskie	5826	6353	109,0	351	238	67,8
katowickie	33706	35735	106,0	4253	3795	89,2
m. Kraków	12640	8157	64,5	1442	946	65,6
krakowskie	5488	3845	70,0	465	121	26,0
rzyszowskie	5906	2622	44,4	611	535	87,5
Ogółem	186763	157857	84,5	23612	19235	81,5

Tabl. Nr 21 b

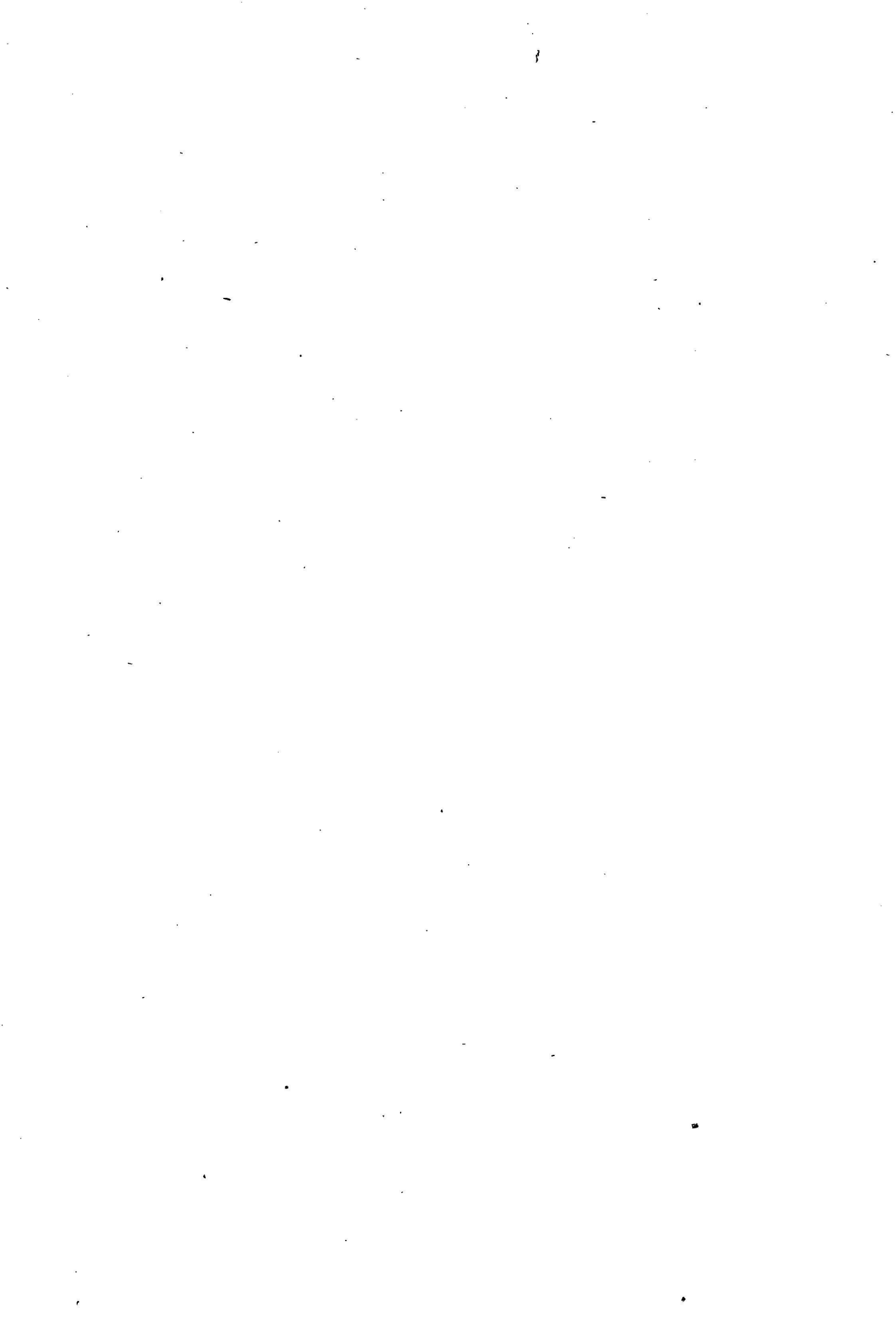
Wykonanie planu sprzedaży w spółdzielniach
budowlanych w 1957 r.

L. p.	Województwo	Z y s k		
		Plan	Wykon.	% wykon.
1.	Warszawa m.	17036	11425	67,1
2.	Warszawa woj.	4495	2184	48,7
3.	Bydgoszcz	9724	9611	98,9
4.	Poznań m.	3972	7253	181,6
5.	Poznań woj.	5073	6425	126,6
6.	Łódź m.	15008	17752	118,2
7.	Łódź woj.	5132	3569	69,5
8.	Kielce	4092	2421	59,1
9.	Lublin	3187	527	-
10.	Białystok	2489	1145	46,0
11.	Olsztyn	3432	1978	57,6
12.	Gdańsk	8671	6093	70,4
13.	Koszalin	1301	984	-
14.	Szczecin	2412	167	-
15.	Ziel.Góra	3323	3003	90,4
16.	Wrocław m.	10825	11767	108,7
17.	Wrocław woj.	6544	4707	71,9
18.	Opole	5475	6115	111,7
19.	Katowice	29453	31940	108,4
20.	Kraków m.	11198	7211	64,4
21.	Kraków woj.	5023	3724	74,1
22.	Rzeszów	5295	2087	39,4
	Ogółem	163151	138622	85,0

Zwiększenie funduszu samorządowego w ciągu 1957 r. - inkaso opłat

lp.	KAWZSP	Stan zaległości na l. I 1957 r. netto	Naliczenia na r. 1957	Ogółem naliczenia	Inkaso opłat za r. 1957	% inkasa do nal. 1957 r.	% inkasa do nal. ogółem	Stan inkasa zaległości do dn. 31.12. 1957 r.	Rezerwa na należn. watpl.	% zaległości do stanu na l. I 1957 r.	% zaległości do na l. 1957 r.	% do zaległości
1.	Białystok	1723	3124	4947	3549	113,5	73,3	1299	82	75,3	41,6	8,3
2.	Rydgoszcz	6233	12234	18467	13911	113,7	75,3	4556	x	73,1	37,2	x
3.	Gdańsk	10100	12905	23005	15258	118,2	66,3	7747	1215	76,7	60,0	15,7
4.	Katowice	17478	23230	40708	28812	124,0	70,8	11896	815	68,1	51,2	6,8
5.	Kielce	9255	9236	18391	12769	138,2	69,4	5622	430	61,4	60,9	7,6
6.	Koszalin	4923	2765	7688	4035	146,0	52,5	3653	2841	74,2	132,1	50,4
7.	Kraków	11561	25257	36818	30337	120,1	82,4	6481	x	56,0	25,6	x
8.	Lublin	11302	7827	19129	9472	121,0	49,5	9657	340	85,4	123,4	3,5
9.	Łódź - miasto	5528	11323	16851	13950	123,2	82,8	2901	80	52,5	25,6	2,7
10.	Łódź - woj.	6184	9577	15761	12079	126,1	76,6	3682	381	59,5	38,4	10,3
11.	Olsztyn	2296	4753	7049	5522	126,2	78,3	1527	60	66,5	32,1	3,9
12.	Opole	2308	5856	8164	6643	113,4	81,3	1521	76	65,9	25,9	4,9
13.	Poznań	10504	15974	26478	18323	114,7	69,2	8155	493	77,6	51,0	6,0
14.	Rzeszów	4253	5685	10638	8411	148,2	79,1	2227	52	44,9	39,2	2,3
15.	Szczecin	9412	5382	15094	11784	218,9	78,1	3310	948	34,1	61,5	28,6
16.	Warszawa m.	14880	28357	43237	31954	112,7	73,9	11283	656	75,8	39,8	5,8
17.	Warszawa woj.	10347	9920	20267	11138	112,3	54,9	9129	688	88,2	92,0	7,5
18.	Wrocław	20074	19444	39518	25949	133,4	65,7	13569	2115	67,6	69,8	15,5
19.	Zielona Góra	5785	4077	9862	5984	146,8	60,7	3878	1132	67,0	95,1	29,1
20.	Medycezy	4590	6053	20643	7249	119,8	68,1	3394	x	73,9	56,1	x
21.	CPIIA	6622	10522	17144	13999	133,0	81,6	3145	154	47,5	29,9	4,8
22.	Odzież. Wiók.	4746	23794	28540	25045	105,2	87,7	3495	240	73,6	14,7	6,8
23.	Skórzany	1627	9037	10664	9690	107,2	90,9	974	x	59,9	10,8	x
24.	Ryby	699	671	1370	1276	190,1	95,1	94	x	12,4	14,0	x
25.	Mebie	1647	5247	6894	5543	105,6	80,4	1351	x	82,4	25,7	x
26.	Pharmaceutyczny	x	2548	2548	1265	49,6	49,6	1283	x	x	50,4	x
		184977	274798	459775	335946	121,6	72,7	125829	11798	68,1	45,7	9,2

Fundusze własne w obrocie spółdzielni
zrzeszonych w krajowych i wojewódzkich związkach
/bez specjalistycznych/

% pokrycia normatywu fund.wł.w obrocie	Pokrycie funduszami własnymi w obrocie wraz z pożyczkami FDK		Pokrycie funduszami własnymi w obrocie bez pożyczek FDK	
	ilość sp-ni	normatyw	ilość sp-ni	normatyw
		suma fund. wł.w obr.		suma fund. wł.w obr.
poniżej 0 %	102	56.237	414	324.219
0 - 5 %	9	9.515	50	58.572
5 - 10 %	29	14.818	46	60.877
10 - 20 %	48	54.828	119	99.729
20 - 40 %	251	321.287	236	300.558
40 - 60 %	491	680.728	314	469.780
60 - 80 %	528	649.883	411	563.106
80 - 100 %	484	604.987	421	557.208
ponad 100 %	1.029	791.685	960	749.819
R a z e m	2.971	3.183.968	2.971	3.183.968
				2.033.593

Fundusze własne w obrocie spółdzielni
 zrzeszonych w związku transportowym, zaopatrzenia
 i zbytu, inwalidzkim

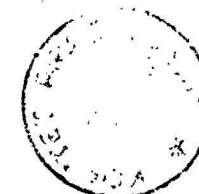
% pokrycia normatywna fund. wł. w obrocie	Pokrycie funduszami własnymi w obro- cie wraz z pożyczkami FDK			Pokrycie funduszami własnymi w obrocie bez pożyczek FDK		
	ilość sp-ni	normatyw	suma fund. wł. w obr.	ilość sp-ni	normatyw	suma fund. wł. w obr.
poniżej 0%	11	3.392	- 1.425	93	57.411	- 37.021
0 - 5 %	1	600	9	13	14.196	318
5 - 10 %	-	-	-	13	24.089	1.948
10 - 20 %	6	4.566	743	26	55.185	8.284
20 - 40 %	40	62.559	22.384	52	67.540	21.931
40 - 60 %	125	200.115	100.812	81	122.878	60.989
60 - 80 %	93	143.563	99.451	68	101.112	70.280
80 - 100%	102	87.394	79.673	80	74.797	67.696
ponad 100%	376	229.809	346.283	328	214.989	323.329
R a z e m	754	732.197	647.940	754	732.197	517.754

Tabela rentowności sp-ni za rok 1957

Lp.	Piony i branże	Ilość spółdzielni rentownych					Razem spółdzielnie rentowne	Ilość spółdzielni deficytowych				Razem spółdzielni deficyt.	Ogółem spółdzielni
		do 5%	5-10%	10-20%	20-40%	p/w 40%		do 5%	5-10%	10-20%	p/w 20%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I.	Pion wytwórczy												
1.	Włókno	6	18	62	28	-	114	1	1	-	-	2	116
2.	Odzież	154	116	60	3	-	333	6	3	6	-	15	348
3.	Skóra	80	169	69	5	-	323	13	2	1	-	16	339
4.	Metal	50	75	128	43	2	298	16	4	6	13	39	337
5.	Chemia	24	28	65	23	1	141	2	1	2	2	7	148
6.	Mineralne	27	38	50	12	1	128	6	8	10	5	29	157
7.	Drzewo	40	78	120	18	-	256	13	5	2	1	21	277
8.	Spożywcza	21	12	7	1	-	41	3	3	4	6	16	57
9.	Powiat. Wielobranż.	56	27	16	2	5	106	15	8	16	12	51	157
10.	Różne	40	34	79	14	-	167	13	4	4	10	31	198
	Razem pion wytwórczy	498	595	656	149	9	1907	88	39	51	49	227	2134
II.	Usługi nieprzem.												
1.	Pralnictwo	12	4	3	-	-	19	2	2	-	1	5	24
2.	Fryzjerstwo	42	24	1	-	-	67	4	1	1	-	6	75
3.	Fotografia	6	5	3	-	-	14	3	2	1	1	10	24
4.	Kominiarstwo	12	13	9	2	-	36	1	-	-	-	1	37
5.	Dozór Mienia	9	5	3	-	-	17	1	-	-	-	1	18
6.	Powiat. wielobr.	32	11	6	-	-	49	8	6	6	8	28	77
7.	Pozostałe	35	37	23	1	-	96	10	7	7	7	31	127
	Razem Usługi nieprzemysłowe	9	99	48	3	-	298	29	18	18	17	82	380
III.	Budowlane		83	100	27	2	310	26	23	19	20	88	398

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
IV.	Dokument. Techn.	13	13	7	2	-	35	2	-	-	-	-	-
V.	Ryby słodkowodne	8	2	-	-	-	10	5	1	-	-	6	16
VI.	Zbieracze odpadków	10	14	2	-	-	26	2	-	-	-	2	28
VII.	Handel i żyw. zbiorowe	4	-	-	-	-	4	-	-	-	1	1	5
VIII.	Zrzeszen, Chałupn,	6	4	1	-	-	11	-	-	-	-	1	12
	R a z e m :	785	810	814	181	11	260	153	81	88	87	409	3010
	Związki Specjalist.												
I.	Zw. Sp. Rzem. Zaop. i Zbytu	206	1	-	-	-	207	50	8	4	-	62	269
II.	Zw. Sp. Inwal.	159	72	53	16	1	301	16	6	2	5	29	330
III.	KZS Transportu	56	42	29	9	-	136	17	3	2	1	23	159
	Razem Zw. Specjal.	421	115	82	25	1	644	83	17	8	6	114	758
	Ogółem Spółdzielni	1206	925	896	206	12	3245	236	98	96	93	523	3768

22765 KPiP

1 1 2 2 7 6 5

1122765